

صنعت
طیور در
سال
۱۳۹۳

انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه یکروزه

انتشارات انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه یکروزه

نام کتاب: صنعت طیور در سال ۱۳۹۳

تالیف: انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه یکروزه

طرح، اجرا و صفحه آرایی: آتلیه مجله دامپرووران

نوبت چاپ: اول - خرداد ماه ۱۳۹۴

شمارگان: ۲۰۰۰

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: چاپ میران

فهرست مطالب

فصل اول

- ۵ ..... پیش گفتار.....
- ۶ ..... تحلیل عملکردی اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۳.....
- ۹ ..... تحلیل عملکردی صنعت طیور ایران در سال ۱۳۹۳.....
- ۱۲ ..... صادرات.....

فصل دوم : بازار داخلی

- ۲۰ ..... ذرت.....
- ۲۱ ..... کنجاله سویا.....
- ۲۲ ..... تخم مرغ خوراکی.....
- ۲۴ ..... مرغ زنده.....
- ۲۴ ..... جوجه یکروزه.....
- ۲۶ ..... گوسفند زنده.....
- ۲۸ ..... گوساله زنده.....
- ۲۹ ..... نوسانات بازار.....
- ۳۰ ..... سهم بهای جوجه یکروزه گوشتی در فروش مرغ زنده.....
- ۳۱ ..... مقایسه رشد قیمت گوشت گوسفند و گوساله نسبت به گوشت مرغ.....
- ۳۲ ..... ریسک بازار.....
- ۳۳ ..... نقش گوشت مرغ در تغذیه انسان.....

فصل سوم: جوجه ریزی

- ۳۸ ..... سهم بازار.....
- ۴۰ ..... آمار جوجه ریزی مزارع مادر گوشتی به تفکیک استان.....
- ۴۲ ..... جوجه ریزی مزارع مرغ مادر گوشتی بین سال های ۱۳۸۳-۱۳۹۳.....
- ۴۲ ..... سهم جوجه ریزی مرغ مادر گوشتی به تفکیک آمیخته ها بین سال های ۱۳۹۳-۱۳۸۴.....
- ۴۶ ..... پیش بینی تولید جوجه گوشتی در سال ۱۳۹۴ و میزان جوجه ریزی گله های مرغ مادر در سال ۱۳۹۳.....
- ۴۸ ..... پیش بینی تولید مرغ آماده طبخ.....
- ۴۹ ..... مصرف سرانه گوشت مرغ در ایران.....
- ۴۹ ..... حذف گله های مادر.....

فصل چهارم: صنعت مرغ تخمگذار در ایران

- ۵۲ ..... وضعیت کنونی تولید تخم مرغ.....
- ۵۳ ..... جوجه ریزی.....
- ۵۳ ..... تعداد واحدها و ظرفیت تولید به تفکیک استان ها.....
- ۶۰ ..... لیست کارخانجات خوراک دام و طیور به تفکیک استان.....
- ۶۳ ..... لیست کشتارگاه های کل کشور به تفکیک استان.....

۶۵.....	بیمه طیور.....
فصل پنجم: بازار جهانی	
۶۸.....	بازار جهانی گوشت مرغ.....
۷۳.....	عوامل تأثیرگذار بر صنعت طیور طی ۱۰ سال آینده.....
۷۴.....	کنترل بیماری همچنان به عنوان چالشی برای تولیدکنندگان آسیایی.....
۷۶.....	توان بالقوه در کشور هند.....
۷۷.....	چشم انداز افزایش تولید مرغ با افزایش تقاضای مصرف.....
۷۹.....	نقش کشورهای آمریکای لاتین.....
۸۰.....	بازار جهانی تخم مرغ.....
۸۱.....	مشارکت کشورهای آسیایی.....
۸۲.....	تولید تخم مرغ در آمریکای شمالی.....
۸۴.....	تغییر رتبه اروپا در تولید تخم مرغ جهانی.....
۸۶.....	تجارت مرغ و تخم مرغ.....
۸۹.....	تغییر رژیم غذایی، کاهش هزینه ها، افزایش مصرف جهانی تخم مرغ.....
۹۲.....	بازار جهانی نهاده ها:.....
۹۲.....	ذرت.....
۹۳.....	بازار جهانی ذرت.....
۹۵.....	تولید جهانی ذرت در نقاط مختلف جهان.....
۹۶.....	صادرات جهانی ذرت.....
۹۷.....	واردات جهانی ذرت.....
۹۸.....	مصرف جهانی ذرت در تغذیه دام و طیور.....
۹۹.....	مصرف جهانی ذرت در صنعت.....
۱۰۰.....	مصارف صنعتی ذرت در آمریکا.....
۱۰۲.....	ذخیره پایانی ذرت جهان.....
۱۰۳.....	کاهش شدید برداشت جهانی محصول ذرت در سال ۱۶-۲۰۱۵.....
۱۰۴.....	پیش بینی واردات ذرت در ۱۰ سال آینده.....
۱۰۶.....	پیش بینی صادرات ذرت در ۱۰ سال آینده.....
۱۰۸.....	سویا.....
۱۱۰.....	گزارش تحلیلی از قیمت جهانی سویا در سال ۲۰۱۴.....
۱۱۵.....	پیش بینی صادرات جهانی سویا در دهه آینده.....
۱۱۵.....	پیش بینی واردات جهانی سویا در دهه آینده.....
۱۱۸.....	پیش بینی صادرات جهانی کنجاله سویا.....
فصل ششم: سیاست ها و راهبردهای بهداشتی دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم	
۱۲۲.....	مقدمه.....
۱۲۳.....	بخش اول: مأموریت، هدف، چشم انداز، سیاست ها و راهبردهای دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم.....
۱۲۹.....	بخش دوم: سیاست ها و راهبردها در حوزه مراقبت، کنترل و مبارزه با بیماریهای طیور.....
۱۴۴.....	بخش سوم: سیاست ها و راهبردها در حوزه مراقبت، کنترل و مبارزه با بیماری های زنبورعسل.....
۱۴۹.....	بخش چهارم: سیاست ها و راهبردها در حوزه مراقبت، کنترل و مبارزه با بیماریهای کرم ابریشم.....

به نام خدا

کتاب حاضر کوششی برای ترسیم وقایع مهم صنعت طیور ایران و جهان در سال ۱۳۹۳ می‌باشد. امسال ششمین سال چاپ چنین مجموعه‌ای است که در سال‌های گذشته مورد استقبال دست‌اندرکاران صنعت طیور واقع شده است.

بخشی از اطلاعات این مجموعه توسط انجمن تولیدکنندگان جوجه یک‌روزه تولید شده و مابقی از سایر منابع نظیر معاونت امور دام وزارت جهاد کشاورزی، سازمان دامپزشکی کشور، شرکت پشتیبانی امور دام، مؤسسه ITP، انجمن‌ها و اتحادیه‌های تولیدکنندگان و صنعتگران تهیه گردیده است. از مجموع این اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها، پیش‌بینی‌هایی استخراج و ارائه شده است که کمک‌های فراوانی به تصمیم‌گیری تولیدکنندگان و دستگاه‌های مرتبط با متولی صنعت می‌کند. لازم به ذکر است که این انجمن در طول سال متناوباً اطلاعات و اخبار صنعت را در اختیار دست‌اندرکاران و متولیان قرار داده است.

سال ۱۳۹۳ سال مناسبی برای تولیدکنندگان محصولات صنعت طیور نبوده است. البته در ابتدای سال پیش‌بینی انجمن این بود که سال ۱۳۹۳ سال ناخوشی خواهد بود. لذا آنچه در سال ۱۳۹۳ رخ داد، مایه تعجب نبود. صنعت طیور در فروش مرغ زنده، تخم‌مرغ و جوجه یک‌روزه، حدود ۱۶,۴۰۰ میلیارد ریال زیان تحمل نمود و از این رو برخی از تولیدکنندگان ورشکسته شده و برخی دیگر به شرایط عُسر و حرج افتادند. کاهش قدرت خرید اقشار کم‌درآمد، مشکلات مربوط به مازاد تولید و برهم خوردن تعادل عرضه و تقاضا مسبب اصلی این وقایع بوده است.

در سال گذشته خوشبختانه کشورمان از نظر بیماری‌های واگیر، با مشکلات عمده‌ای روبرو نشد. بعلاوه، روند قیمت نهاده‌ها نیز سیر کاهشی داشت. در سال پیش‌رو نیز (۱۳۹۴) مشکل عمده‌ای از نظر تهیه نهاده‌ها وجود نخواهد داشت، منتهی اگر نرخ ارز یکسان شود و واردات با این نرخ انجام شود، افزایش قیمت نهاده‌ها اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

از نظر تولید با توجه به اینکه مشکلاتی در جوجه‌ریزی گله‌های اجداد پیش‌آمد، هم به علت تحریم‌ها و هم به علت آنفولانزای مشاهده شده در کشور مبدأ، در پاییز سال ۲۰۱۴ گله‌های اجداد به اندازه کافی وارد کشور نشد و در نتیجه، گله‌های اجداد داخلی در سال ۱۳۹۴ در سه ماهه تابستان به اندازه کافی جوجه‌مادر تولید نخواهند کرد؛ گرچه تعدادی گله اجداد تولک رفته خواهیم داشت که جوجه‌های مادر تولکی تولید خواهند کرد. مسلماً این جوجه‌ها کیفیت جوجه‌های تولیدی مرحله اول تولید را نخواهند داشت. البته برای جبران کمبود تولید، واردات گله‌های مادر هم پیش‌بینی شده است.

در سال ۱۳۹۳ قدم‌هایی در جهت صادرات برداشته شد و در مجموع بیش از ۱۰۰ هزار تن مرغ و تخم‌مرغ از کشور صادر شد. تلاش‌هایی هم برای قانع کردن مسئولان و دست‌اندرکاران برای برقراری مشوق‌های صادراتی صورت گرفت، ولی متأسفانه بی‌نتیجه بود. نهایتاً عمده‌مشکل صنعت طیور ایران به ساختار کوچک و خرده‌مالکی آن برمی‌گردد و عدم وجود بنگاه‌های بزرگ که بتوانند ریسک‌های متعدد وارد به صنعت را کنترل کنند بزرگترین معضل کشور در این صنعت است.

سال ۱۳۹۴ هم که حدود سه ماه از آن گذشته است به نظر نمی‌رسد برای تولیدکنندگان مرغ و تخم‌مرغ سال مناسبی باشد. از همین ابتدای سال قیمت تخم‌مرغ شدیداً افت کرده و قیمت مرغ زنده هم زیر قیمت تمام شده تولید فروش رفته است. نهایتاً، از کلیه کسانی که مجموعه حاضر را مطالعه می‌کنند، تقاضا داریم در صورتی که اشکال و مغایرتی در آمارهای ارائه شده مشاهده می‌نمایند، به این انجمن تذکر داده تا برای سال‌های آینده رفع گردد.

◀ دکتر حسن مهربانی یگانه

دبیر انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه یک‌روزه

تحلیل عملکردی اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۳

دکتر حسن مهربانی یگانه

برای سالی که گذشت تجزیه و تحلیل‌های متفاوتی از اقتصاد ایران ارائه شده است. ابتدا، خلاصه گزارشی را که بنیاد هریتج (Heritage Foundation) به عنوان شاخص آزادی اقتصادی سال ۲۰۱۵ از ۱۷۸ کشور جهان منجمله ایران منتشر کرده برای درک بیشتر موقعیت اقتصادی کشور و مقایسه آن با سایر اقتصادهای جهان خواهیم آورد.

شاخص آزادی اقتصادی بر مبنای ۱۰ مؤلفه محاسبه می‌شود. این مؤلفه‌ها در چهار گروه طبقه‌بندی شده‌اند که عبارتند از:

- حاکمیت قانون (به رسمیت شناختن حقوق مالکیت و میزان عاری بودن از فساد)

- اندازه دولت (آزادی‌های مالی و حجم هزینه‌های دولت)

- کارایی قواعد و مقررات (آزادی کسب و کار، آزادی نیروی کار و آزادی‌های پولی)

- باز بودن بازار (آزادی تجارت، سرمایه‌گذاری و مالی)

با در نظر گرفتن شاخص‌های فوق و اندازه‌گیری آنها، بنیاد مذکور کشورهای مختلف را رتبه‌بندی کرده است. میانگین آزادی اقتصادی این ۱۷۸ کشور ۶۰/۴ شده که قدری نسبت به سال ماقبل بهبود داشته است. ایران با شاخص آزادی اقتصادی ۴۱/۸ رتبه ۱۷۱ را در میان ۱۷۸ کشور کسب کرده است. نشان داده شده کشورهایی که به آزادی‌های اقتصادی بها داده‌اند، از رشد اقتصادی بهتر، اشتغال بالاتر، درآمد بیشتر، خدمات بهداشتی مطلوب‌تر و محیط پاک‌تری برخوردار شده‌اند.

متأسفانه چهره‌ای که از اقتصاد ایران برای جهانیان ترسیم شده، چهره‌ای ملوک‌بوده و به هیچ وجه جای افتخار ندارد. دولت‌های نهم و دهم که مسبب اصلی این نابسامانی‌ها هستند، امید است بتوانند در محضر خداوند و ملت ایران پاسخگو باشند و دولت کنونی هم بتواند بر مبنای اصول اقتصادی و علمی پذیرفته شده کشتی اقتصاد ایران را به ساحل نجات نزدیک کند.

اقتصاد ایران از منظر جهانی تحت تأثیر عواملی همچون امنیت بین‌الملل، نفت و رقابت‌های جهانی قابل تحلیل است. گرچه در سال ۱۳۹۳ اخبار حاکی از علاقه سرمایه‌گذاران و دولت‌های خارجی برای سرمایه‌گذاری بود، ولی متأسفانه تحریم‌ها کماکان مانع جدی حضور مستقیم سرمایه‌های خارجی در تحولات اقتصادی ایران است. در این ارتباط، اهتمام جدی دولت بر مذاکرات ایران و دولت‌های ۵+۱ قرار داشت برای اینکه کشور بتواند از زیر بار تحریم‌های ناجوانمردانه بیرون آمده و نشو و نما کند. خوشبختانه تفاهم

منعقده موجبات رفع تحریم ها را فراهم کرده و انشاء... به زودی به شکل کارایی به اقتصاد جهانی خواهیم پیوست.

● فساد اداری و اقتصادی:

از موضوعات مهمی که در سال ۱۳۹۳ در اخبار رسانه‌های عمومی مطرح شد پرده برداری از فساد های چند هزار میلیاردی بود. شاخص فساد اداری و اقتصادی هم که توسط سازمان شفافیت بین المللی انتشار یافت، سقوط ایران از رتبه ۷۸ در سال ۱۳۸۲ به رتبه ۱۳۶ در سال ۱۳۹۳ در میان ۱۷۵ کشور جهان بود که البته قدری نسبت به سال ۱۳۹۲ بهتر شده است. امتیاز سلامت اقتصادی ایران در سال ۲۰۱۴ رقم ۲۷ از ۱۰۰ می باشد که این امتیاز زینده کشورمان نیست.

● نفت:

صنعت نفت با وابستگی جدی که به تکنولوژی های پیچیده، تقاضا در بیرون از مرزها و سرمایه گذاری های کلان برای اکتشاف و استخراج دارد، اقتصاد و امنیت کشور و تا اندازه ای ثبات سیاسی را همواره در چهل سال گذشته تحت تأثیر قرار داده است. لذا، وابستگی اقتصاد ایران به نفت بر کسی پوشیده نیست. ظرف سال ۱۳۹۳ قیمت نفت از حدود ۱۰۰ دلار در هر بشکه به حدود ۵۰ دلار رسید که تأثیر بسزایی بر درآمدهای دولت داشت. گفته شده که درآمد های نفتی سال ۹۴ حدود ۳۰ میلیارد دلار خواهد شد که یک چهارم سال ۱۳۹۰ خواهد بود.

ارتقای توسعه صادرات غیرنفتی و صدور خدمات فنی مهندسی که در توان نیروهای جوان، تحصیل کرده و کارآمد کشور است، می تواند حداقل در میان مدت جایگزین بخشی از درآمدهای نفتی باشد.

● تغییرات نرخ ارز:

ارز به دلیل نقد شوندگی آسان، یکی از بازارهای جذاب برای سرمایه گذاری می باشد. تغییرات نرخ مهم ترین پول جهان، یعنی دلار، از ۷۰ ریال در بدو انقلاب به حدود ۳۵,۰۰۰ ریال در اواخر سال ۱۳۹۳ نرخ رشدی معادل ۱۹ درصد را در ۳۶ سال گذشته طی کرده است. نرخ دلار در حدود دو سالی که از عمر دولت یازدهم می گذرد تغییر قابل توجهی نداشته، ثبات چشمگیری بر نرخ حاکم بوده و تقاضای سفته بازی هم کاهش پیدا کرده است. به طور خلاصه، تغییر دولت، مذاکرات برای رفع تحریم ها، کاهش نرخ تورم به حدود ۱۵ درصد در پایان سال ۱۳۹۳ و ورود دلارهای مسدود شده در بانک های خارج، از زمره مهمترین عواملی بوده اند که بر ثبات نرخ ارز اثر جدی داشته اند.

عوامل مؤثر بر بازار ارز در سال ۱۳۹۴ عبارتند از: توافق جامع هسته ای، بهای نفت، احتمال آزادسازی نرخ ارز و افزایش نرخ ارز مرجع به ۲,۸۵۰ تومان (۷ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۳). در صورت یک توافق جامع و عدم کاهش قیمت نفت، احتمال کاهش جزئی نرخ ارز وجود دارد. در مجموع پیش بینی می شود با توجه به جهت گیری های اقتصادی دولت، بازار ارز در سال ۱۳۹۴ هم از ثبات کافی برخوردار باشد.

● بازار بورس و سرمایه:

تحولات بازارهای بورس تقریباً به طور مستقیم نشان دهنده اوضاع اقتصاد کشورها می باشد. بازار بورس در ایران در سال ۱۳۹۳ با سقوط شاخصی حدود ۲۰ درصد مواجه شد. این رشد منفی نشان می دهد که بازار سرمایه به هیچ وجه موجبات جلب توجه سرمایه گذاران و سهامداران را فراهم نکرده و زبان نسبتاً فاحشی را در بعضی صنایع روی دست سهامداران خرد گذاشته است. صنایع معدنی با اعلام بهره مالکانه‌ی حدود ۲۵ درصد از طرف مجلس با کاهش معدلی حدود ۳۰ درصد مواجه شدند.

صنایع پتروشیمی با کاهش قیمت نفت و اثرات ناشی از تعیین قیمت خوراک مواجه بودند که تأثیر این عوامل موجب کاهش قیمت سهام این شرکت ها شد. صنایع وابسته به حمل و نقل، لاستیک و پلاستیک و لیزینگ، خوشبختانه بازدهی مثبت داشتند، منتهی وزن این صنایع در بورس چندان چشمگیر نیست. نتیجه مثبت حاصل از مذاکرات می تواند اثر بسیار خوبی بر بازار بورس داشته باشد.

● تورم و رکود:

در پایان سال ۱۳۹۳ تورم به حدود ۱۵ درصد رسید. این کاهش نسبت به تورم حدود ۳۵ درصد دو سال پیش بسیار چشمگیر بود و مسئولان و دست اندرکاران اقتصادی و بانکی به آن بالیدند و البته تلاش دارند که آن را به زیر ۱۰ درصد برسانند که کاری بس سخت خواهد بود. ذهنیت عموم مردم تورم حدود ۱۵ درصد را پذیرفته و به صورت سد نفوذ ناپذیری در مقابل تصمیمات مسئولان عمل می کند. تورم بالا موجب شده که سیستم قیمت ها کارایی لازم را برای تخصیص منابع نداشته باشد و برای تولید کشور به صورت تخریبی عمل کند.

در مورد رکود هم باید گفت که مدیریت اقتصادی و تحمیل تحریم ها در دولت های نهم و دهم، تخریب سازمان مدیریت، اجرای هدفمندی یارانه ها و اجرای طرح مشاغل و بنگاه های زود بازده بستر چنین رکود کم نظیری را فراهم آورد. هنر دولت یازدهم و دولت های آتی هم باید در جهت گیری های پولی و بانکی به سمت خروج از رکود بدون افزایش تورم باشد. خوشبختانه در دولت یازدهم با انضباط پولی بیشتر و بهتری مواجه هستیم که انشاءاً... ادامه داشته باشد، علی الخصوص پس از رفع تحریم ها. تصمیماتی در جهت یکسان سازی نرخ ارز و مدیریت آن توسط بازار عرضه و تقاضا و میزان کسری بودجه که با مدیریت هزینه های دولت و رشد درآمدهای مالیاتی ارتباط خواهد داشت، می تواند به کاهش تورم کمک جدی نماید.

● تفاهم لوزان:

سال ۱۳۹۳ مذاکرات متعددی برای رسیدن به قرارداد هسته ای برگزار شد و نهایتاً تفاهم و بیانیه لوزان در اوایل سال ۱۳۹۴ اعلام شد و موجبات شادی مردم را فراهم نمود. مردم به لحاظ مشکلات اقتصادی به رفع تحریم ها و ایجاد گشایش های جدی در اقتصاد ایران بسیار امید دارند. شاید در این امر که سهولت تجارت و احتمالاً ایجاد درآمدهای بیشتر پیامد این تفاهم و انشاءاً... معاهده تیر ماه خواهد شد، کمتر شکی باشد. دولت هم صحبت از نوشتن بودجه سایه برای دوران بعد از رفع تحریم را دارد. امیدواریم همان رفتاری که در دولت های نهم و دهم با وجود درآمدهای نفتی کلان شد، در این دولت رخ ندهد؛ یعنی واردات بیشتر کالاهای مصرفی و بعضاً سرمایه ای بدون برنامه، زیرا که این خرده رمقی که در تولیدکنندگان داخلی باقی مانده هم سرکوب خواهد شد.

امیدواریم که در سال ۱۳۹۴ عقلانیت بیشتری بر اقتصاد ایران حاکم شود و سیاستمداران و قانون گذاران در جهت و به شکلی حرکت کنند که شاهد شکوفایی تولید داخلی، افزایش بهره وری، قدرت بیشتر در صادرات غیرنفتی و سرمایه گذاری های زیربنایی باشیم؛ گرچه رفتارها و تصمیمات مبتنی بر عقلانیت در بسیاری مواقع با عوام پسندی مغایرت جدی دارد!

این تفاهم نامه و سپس قرارداد متعاقب آن از میزان عدم قطعیت و نااطمینانی در مورد متغیرهای مؤثر در اقتصاد ایران خواهد کاست و سرعت بیشتری به تصمیماتی از قبیل تک نرخی شدن ارز، کاهش سود بانکی و متناسب شدن آن با نرخ تورم، سرمایه گذاری هایی در جهت اصلاح تولید و ... خواهد داد.

تحلیل عملکردی صنعت طیور ایران در سال ۱۳۹۳

دکتر حسن مهربانی یگانه

چکیده:

سال ۱۳۹۳ سالی پر از معضلات اقتصادی برای فعالان صنعت طیور بود. گرچه در این سال مصرف کنندگان مرغ، تخم مرغ و جوجه کالاهای ارزانی را خریداری کردند و دولت هم با اعلام نرخ رو به کاهش تورم به خود بالید، ولی تولید کنندگان صنعت طیور زیان هنگفتی را پرداخت کردند. چرخ های اقتصادی کندتر چرخیدند و کاهش قدرت خرید مردم تولیدات صنعت را زمین گیر کرد. لجام گسیختگی و بی برنامه گی جوجه ریزی هم در بخش های گوشتی و تخم گذار، تولید کنندگان را دچار سردرگمی کرد.

بازار:

تولید کنندگان مرغ و تخم مرغ و جوجه یکروزه گوشتی در سال ۱۳۹۳ در مجموع زیان سنگینی را تحمل نمودند. اقتصاد ایران با رکود مواجه بود و مردم هم قدرت خریدشان نه تنها افزایش نیافته بود بلکه به دلیل فشارهای اقتصادی سال های قبل، کاسته شده بود. این به معنی کاهش فشار از سمت تقاضاست. محصولات تولید کنندگان به خوبی جذب نمی شد و از آنجا که این محصولات زنده، فساد پذیر و خاصیت انبار شدن را ندارند، لذا هر چه که بازار دیکته کند تولید کنندگان باید اطاعت کنند.

مرغ زنده:

مرغ زنده به طور متوسط هر کیلوگرم ۴۴,۹۳۱ ریال فروش رفت که در مجموع در هر کیلوگرم حدود ۳,۰۰۰ ریال زیان داشت. تولید کنندگانی که از شهریور تا دی ماه تولید داشتند، با نرخ فروش حدود ۴۱,۰۰۰ ریال تقریباً کیلویی بیش از ۷,۰۰۰ ریال زیان دیدند. در مجموع با تولید حدود ۲/۷ میلیون تن مرغ زنده، زیان کل تولید کنندگان مرغ گوشتی بالغ بر ۸,۰۰۰ میلیارد ریال می شود. قیمت مرغ زنده نوسانی حدود ۱۰ درصد را بر جای گذاشت که شبیه سال های گذشته بود. قیمت مرغ زنده در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۹۲ حدود ۳/۶ درصد افزایش داشته است.

● جوجه گوشتی:

پیش بینی می شود در سال ۱۳۹۳ بیش از ۱/۲ میلیارد قطعه جوجه گوشتی تولید شده باشد. تولیدکنندگان جوجه یکروزه گوشتی با متوسط فروشی حدود ۱۰,۴۲۲ ریال برای هر قطعه جوجه در سال ۱۳۹۳ در مجموع حدود ۲,۰۰۰ میلیارد ریال زیان متحمل شدند. تولیدکنندگانی که در فاصله مرداد تا آذر ماه تولید داشتند (۵ ماه) با فروش هر قطعه حدود ۷,۰۰۰ ریال، زیان فاحشی داشتند. نوسان قیمت جوجه هم بیش از ۳۵ درصد بود که حاکی از بازاری بسیار متلاطم در سال ۹۳ است. نوسان بسیار زیاد قیمت جوجه طی سال های مختلف و کمترین رشد قیمت (زیر نرخ تورم)، تولیدکنندگان این کالا را با مشکلات جدی مواجه کرده است. در مجموع قیمت جوجه گوشتی با کاهش متوسط ۱,۲۰۰ ریال نسبت به سال ۱۳۹۲ حدود ۱۰ درصد هم ارزان تر از سال ۱۳۹۲ فروخته شده است.

● تخم مرغ:

تولیدکنندگان تخم مرغ هم، محصول خود را با نوسانی حدود ۱۲ درصد و به رقمی حدود کیلویی ۳۲,۴۰۰ ریال فروختند که این قیمت حدود ۲/۲ درصد نسبت به سال ۹۲ کاهش داشته و این تولیدکنندگان حداقل کیلویی حدود ۷,۰۰۰ ریال ضرر کردند که با بیش از ۹۰۰ هزار تن تولید، حدود ۶,۳۰۰ میلیارد ریال زیان داشتند.

● زیان کل:

جمعاً زیان سه قلم کالای تولید شده در صنعت طیور بالغ بر حدود ۱۶,۴۰۰ میلیارد ریال شد. این به معنای ورشکستگی برای عده ای، خروج از صنعت برای عده ای دیگر و پشت کردن به این صنعت برای صاحبان سرمایه های کلان است و اما دولت اقدام چندانی برای جلوگیری از این زیان انجام نداد. تذکرات مکرری که به مسئولان دولتی و دست اندرکاران داده شد برای اینکه مشوقی برای صادرات محصولات قائل شوند، هیچ افاقه ای نکرد. آنها هم که صادر کردند در مجموع یارانه ای را به مصرف کنندگان آنسوی آب ها دادند. شرکت پشتیبانی امور دام هم با خرید مرغ منجمد و فروش آن در تاریخ های قریب الانقضاء حدود ۴,۰۰۰ میلیارد ریال زیان روی دست دولت گذاشت.

● نهاده ها:

متوسط قیمت ذرت در سال ۹۳ حدود ۹,۰۱۱ ریال بود که نسبت به سال ۱۳۹۲ حدود یک درصد افزایش قیمت داشت ولی کنجاله سویا با قیمت متوسط ۱۷,۰۳۵ ریال نسبت به سال ۱۳۹۲ حدود ۵ درصد افزایش قیمت داشته است. در مجموع سال ۹۳ با در اختیار گذاردن ارز کافی و قیمت های کم تلاطم بازار جهانی نهاده ها که تقریباً حدود ۷۰-۶۵ درصد قیمت تمام شده محصولات صنعت طیور را تشکیل می دهند، نوسان چندانی نداشتند. نوسان قیمت سویا کمتر از ۶ درصد و نوسان قیمت ذرت کمتر از ۱۰ درصد بود.

● تولید:

در سال ۱۳۹۳ مجموعاً تعداد ۱۱,۱۶۳,۷۱۰ قطعه جوجه مادر از نژادهای مختلف در مزارع مرغ مادر گوشتی جوجه ریزی شد. ترکیب نژادی این جوجه ریزی عبارت بود از ۹۰ درصد جوجه راس، ۶ درصد جوجه کاب، ۳ درصد آربورایکرز و ۱ درصد جوجه هوبارد.

براساس پیش بینی تولید تعداد ۱,۲۲۸,۳۵۷,۵۳۶ میلیون قطعه جوجه گوشتی تولید شده که ۸۷ درصد آن راس، ۹ درصد کاب، ۲/۵ درصد آریورا، یکرز و ۱/۵ درصد هوبارد بوده است. در سال ۱۳۹۳ بیش از ۵۳۲ هزار قطعه جوجه مادر تخمگذار جوجه ریزی شد و بیش از ۴۲ میلیون جوجه تخمگذار تجارتي روانه مزارع تولید تخم مرغ گردید. ترکیب حدودی نژادهای تخمگذار تجارتي عبارت از، ۴۲ درصد هایلاین، ۳۲ درصد LSL، ۱۰ درصد بوونز، ۸ درصد H&N و ۸ درصد شیور بوده است.

● مصرف سرانه:

اگر متوسط وزن هر جوجه تولیدی را در انتهای پرورش ۲/۵ کیلوگرم فرض کنیم و تلفات دوران پرورش را ۱۰ درصد در نظر بگیریم، بیش از ۲/۷ میلیون تن مرغ زنده در سال ۹۳ تولید شده که با احتساب حدود ۲۵ درصد افت کشتارگاهی حدود دو میلیون و هفتاد هزار تن مرغ آماده طبخ به دست آمده است. در صورتی که میزان صادرات سال ۹۳، حدود ۴۳ هزار تن در نظر گرفته شود و ذخیره پایانی شرکت پشتیبانی امور دام هم ۹۶ هزار تن باشد، نهایتاً برای جمعیت ۷۸ میلیونی کشور در پایان سال ۱۳۹۳ می توان مصرف سرانه حدود ۲۴/۸ کیلوگرم را در نظر گرفت.

● توصیه:

به اعضا:

سقوط قیمت نفت، رکود اقتصادی حاکم، شرایط تورمی و کاهش قدرت خرید مردم، موجبات کاهش مصرف محصولات طیور را فراهم نموده و تلاطمات بسیار ناگواری را در صنعت رقم زده است. متأسفانه پیش بینی می شود که این وضعیت کماکان در سال ۱۳۹۴ ادامه داشته باشد. این انجمن اکیداً توصیه می نماید که اعضای محترم دست به توسعه فیزیکی نزنند، اصلاحات لازم جهت بهینه نمودن مزارع را صورت داده و نسبت به مدیریت بدهی هایشان توجه بیشتری نمایند. در این شرایط که صنعت دچار بحران بوده و با فروش در زیان و نسیه روبروست؛ مدیریت نقدینگی، توجه به باز پرداخت یا استمهال وام های دریافتی اهمیت ویژه ای دارد.

به مسئولان و دست اندر کاران:

- ۱- برای توسعه کمی صنعت ممنوعیت قائل شوند.
- ۲- از تشکیل مجموعه های تولیدی یکپارچه حمایت جدی و عملیاتی به عمل آید.
- ۳- بستر لازم برای تأمین سرمایه در گردش بنگاه های تولیدی فراهم گردد.
- ۴- حمایت از تشکیل یک تشکل واحد به عنوان نماینده کل صنعت طیور.
- ۵- در برنامه ششم که در شرف تدوین است، برای صادرات محصولات صنعت طیور مشوق های لازم در نظر گرفته شود.

صادرات

مهندس غلامعلی فارغی

در سال‌های اخیر صادرات غیر نفتی اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است و کشورهای مختلف با توجه به توان و امکانات تولیدی خود در عرصه‌های مختلف، صادرات را در جهت تنظیم تولید داخلی، ایجاد اشتغال مولد و افزایش بهره‌وری و حضور در بازارهای بین‌المللی و همچنین کسب درآمدهای ارزی مورد توجه فراوان قرار داده‌اند.

با توجه به پیشرفت روزافزون صنعت طیور به خصوص در پنجاه سال اخیر و با بکارگیری روش‌های نوین اصلاح نژاد، بعضی از کشورهای دنیا با بهره‌گیری از امکانات طبیعی و بکارگیری آخرین اصول علمی چه از نظر فنی و ساختاری و چه اقتصادی توانسته‌اند فاصله خود را از رقبای بیشتر کنند.

صادرات فرآورده‌های طیور نظیر گوشت مرغ، تخم مرغ خوراکی، نطفه‌دار و جوجه یکروزه در کشورهای عمده صادر کننده با یک برنامه‌ریزی مستمر و توسط شرکت‌های بزرگ و توانمند و براساس یک قانون و مقررات ثابت و برای حفظ سهم بازار خود با روش‌های مختلف صورت می‌گیرد.

معمولاً در کشورهای صادر کننده محصولات طیور، یک تشکل واحد که از جمیع جهات مرتفع کننده مشکلات صادرات و تسهیل کننده آن است از طرف تولید کنندگان عهده دار امر صادرات می‌باشد. در کشور آمریکا که یکی از بزرگ‌ترین صادر کنندگان فرآورده‌های طیور در دنیا محسوب می‌شود، تشکلی به نام انجمن صادرات مرغ و تخم مرغ (USAPEEC) سازماندهی شده است. این سازمان کاملاً غیر دولتی است و کلیه تولید کنندگان که به نحوی درگیر صادرات هستند بایستی عضو این تشکیلات باشند. سازمان فوق دارای ۱۴ دفتر فعال در سراسر جهان است. وظیفه اصلی این سازمان فراهم آوردن اطلاعات دقیق و به روز از کلیه زوایای صنعت مرغداری برای اعضای خود می‌باشد. صادر کنندگان نیز با توجه به اطلاعات فراهم آمده و حمایت‌های دولتی به بهترین نحو کالای خود را به سراسر دنیا ارسال می‌کنند و حدود ۷ میلیارد دلار درآمد برای صنعت طیور آمریکا درآمد ارزی دارند.

در کشور برزیل نیز که بزرگ‌ترین صادر کننده گوشت مرغ در جهان است، تنها یک انجمن به نام UBABEF وجود دارد که نماینده تولید کنندگان و صادر کنندگان گوشت مرغ در کل برزیل می‌باشد و هدف اصلی آن گسترش بازار جهانی تولید کنندگان برزیلی با بهره‌گیری از آخرین اطلاعات و آمار این بازار در کشورهای هدف و در اختیار گذاردن این اطلاعات ذی‌قیمت به فعالان بخش است.

1. USA Poultry and Egg Export Council

2. Union Brazilian Poultry Association and Brazilian Chicken Producers and Exporter Association

البته درآمد برزیل کمی هم بیش از درآمد آمریکا از صادرات محصولات طیور است. در ترکیه نیز تنها یک تشکل رابط بین دولت و تولیدکنندگان بوده و تسهیل کننده صادرات گوشت مرغ، تخم مرغ و سایر محصولات به خارج از کشور می باشد. واضح است که گردآوری این اطلاعات و انجام کارهای پژوهشی و آموزشی برای هر یک از تولیدکنندگان به صورت فردی به دلیل پرهزینه بودن امکان پذیر نیست و به همین منظور فعالان صنعت با همکاری یکدیگر دست به تشکیل چنین تشکلی زده و با حل مشکلات داخلی راه را برای بازارهای صادراتی هموار می نمایند. متأسفانه در ایران علیرغم رشد کمی و کیفی محصولات طیور و لزوم برقراری صادرات جهت کنترل تولید داخلی و حضور در بازارهای بین المللی، هنوز چنین تشکل یا سازمان واحدی به وجود نیامده است. بدون تردید در مقاطع و مراجع مختلف تکرار این جمله که «راه رهایی از معضلات صنعت طیور فقط صادرات است» راه به جایی نخواهد برد. بایستی به طور جدی کمر همت بست و اقدام به ایجاد چنین تشکل واحد و وضع مقررات ثابت و پایدار، تسهیل کننده و تشویق کننده نمود، اما وظیفه دولت فقط و فقط بدون هیچگونه دخالتی حمایت از این شبکه های صادراتی، تخصیص تشویق صادراتی برای حفظ توان تولید داخلی و کمک به استمرار صادرات و تسهیل امور و رفع موانع می باشد و مادامی که این مهم عملی نشود داشتن صادرات مستمر و هدفمند امری رویایی و دست نیافتنی خواهد بود. بدون تحقق صادرات حداقل ۳۰ درصد از ظرفیت های ایجاد شده صنعت با ضرر و زیان هنگفتی مواجه خواهد شد.

● مؤلفه های مؤثر بر صادرات

- ✓ روابط سیاسی و اقتصادی بین کشور صادر کننده و وارد کننده.
- ✓ میزان فعالیت دفاتر یا وابسته های اقتصادی مأمور در سفارتخانه ها.
- ✓ شناخت از مشخصات کالای مورد نیاز وارد کننده:
- (وزن مرغ، نوع بسته بندی، قطعه بندی یا مرغ کامل، شرایط بهداشتی و ...)
- ✓ قدرت خرید مصرف کنندگان کشور وارد کننده.
- ✓ رقابای فعال داخلی و خارجی در کشور وارد کننده.
- ✓ میزان تعرفه های وضع شده بر واردات مرغ و تخم مرغ در کشور وارد کننده.
- ✓ میزان و نوع مشوق هایی که کشور تولید کننده برای صادر کنندگان قائل است، نظیر:
  - پرداخت یارانه صادراتی
  - معافیت های مالیاتی
  - وام های کم بهره به صادر کنندگان
  - ...
- ✓ تسهیل قوانین و ثبات مقررات حاکم بر صادرات محصولات.
- ✓ آشنایی کامل به قوانین و مقررات واردات از کشور مقصد.
- ✓ بازارسازی مناسب در کشور مقصد.

● مؤلفه های خاص مؤثر بر صادرات

- قیمت
- محصولات خاص برای مشتریان ویژه
- سازمان ثبت قوانین و مقررات صادراتی در کشور مبدأ

● قیمت ارزی نهاده‌ها و محصولات

جدول (الف) نشان دهنده تغییرات نرخ ارز رسمی و ارز آزاد در بین سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۸۰ می‌باشد. بانک مرکزی در این دوران برای واردکنندگان ذرت و سویا ارز به نرخ رسمی تخصیص داده است. برای تولیدکنندگان صنعت طیور هم که ذرت و سویا مصرف کرده و مرغ و تخم‌مرغ و جوجه یکروزه عرضه نموده‌اند، قیمت فروش محصولاتشان نشان داده شده است. برای فروش محصولات که مقایسه‌ای جهت ارزش رقابتی کالاها باشد، با نرخ دلار آزاد، قیمت هر کیلوگرم مرغ زنده، تخم‌مرغ خوراکی و جوجه یکروزه محاسبه شده است. برای واردات ذرت و سویا، ۱۵ درصد هزینه‌های مختلف و سود بازرگانی لحاظ شده است.

تغییرات قیمت ذرت و سویا در سال‌های مختلف نشان می‌دهد که مرغداران کشورمان برخلاف تصور دولتمردان در مقایسه با تولیدکنندگان کشورهای دیگر که امکان صادرات مرغ را دارند، نهاده‌ها را بسیار گران‌تر خریداری کرده‌اند. در سال ۱۳۹۳ که قیمت‌های جهانی نهاده‌ها نسبتاً متعادل بوده است، مرغداران ایرانی ذرت را هر تن ۳۰۰ دلار و کنجاله سویا را هر تن ۵۶۰ دلار در مبادی ورودی کشور خریداری کرده‌اند (جدول الف). این قیمت‌ها بسیار گران‌تر از قیمت‌هایی است که مثلاً مرغداران آمریکا، برزیل، اکراین و آفریقای جنوبی خریداری کرده‌اند. با توجه به اینکه تقریباً دو سوم قیمت تمام شده مرغ و تخم‌مرغ و حدوداً پنجاه درصد قیمت تمام شده جوجه گوشتی را نهاده‌ها تشکیل می‌دهند، قیمت تمام شده این محصولات برای تولیدکننده ایرانی به دلایل فوق به مراتب بالاتر از دیگر کشورهای صادرکننده بوده است. با این حال، نهایتاً مرغ آماده طبخ که در کشور تولید و به دست مصرف‌کننده رسیده است، نزدیک به قیمت‌های صادراتی آن کشورها است؛ لیکن بایستی توجه داشت که قیمت‌های جاری برای تولیدکنندگان داخلی با فروش به نرخ کنونی ارز آزاد نه تنها منفعتی ندارد بلکه زیان هم دارد. مادامی که اختلاف تورم داخل و خارج، قیمت ارز را تصحیح نکند، امکان صادرات بسیار ناچیز خواهد بود. زیرا تولیدکننده ایرانی باید همواره بهای این اختلاف را بپردازد. البته، بهره‌وری و تغییر ساختار در صنعت طیور ایران هم برای اینکه بتواند از نظر قیمت تمام شده با محصولات خارجی رقابت کند، باید به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد.

امروزه در ایران تولیدکنندگان داخلی هزینه‌های تحریم، نرخ تورم، تأمین سودهای بانکی و متورم شدن دولت را پرداخت می‌نمایند و با این هزینه نباید انتظار داشته باشیم قیمت تمام شده محصول قابل رقابت با محصولات رقابتی خارجی که ذرت را ۱۹۰ دلار و سویا را ۴۵۰ دلار تهیه می‌کنند باشد. برخلاف قانون بهره‌وری با وجود مشکلات فراوان که از اختیار تولیدکننده داخلی خارج است هنوز عوارض و تعرفه گمرکی برای واردات محصولات طیور وضع نشده است.

(جدول الف)

نرخ فروش کالاها و محصولات صنعت طیور با قیمت ارز آزاد و رسمی

سال خوشبیدی	سال میلادی	نرخ تسخیر ارز		نرخ آماده طبخ		مورخ زنده		مورخ بکروزه		تخم مورخ		ذرت		سویا	
		ارز آزاد	ارز رسمی	دولار	ریال	دولار	ریال	دولار	ریال	دولار	ریال	دولار	ریال	دولار	ریال
۱۳۸۰	۲۰۰۱	۱.۷۵۵	۷.۹۲۰	۱/۳۹	۱۰.۹۷۲	۰/۸۸	۶.۹۷۶	۰/۲۶	۲۰۰۷۰	۰/۵۶	۴.۴۶۲	۰/۶۲	۱.۲۴۹	۰/۹۷	۱.۹۵۲
۱۳۸۱	۲۰۰۲	۷.۹۵۸	۷.۹۹۰	۱/۴۳	۱۱.۴۲۵	۱/۰۴	۸.۳۳۸	۰/۳۴	۲.۷۳۸	۰/۶۱	۴.۸۸۲	۰/۱۵	۱.۳۷۶	۰/۲۴	۲.۱۷۳
۱۳۸۲	۲۰۰۳	۸.۲۸۲	۸.۳۲۰	۱/۴۹	۱۲.۳۹۶	۰/۹۸	۸.۱۹۳	۰/۲۵	۲.۱۱۸	۰/۶۵	۵.۳۸۹	۰/۱۶	۱.۴۹۰	۰/۲۷	۲.۵۶۰
۱۳۸۳	۲۰۰۴	۸.۷۱۹	۸.۷۴۰	۱/۷۰	۱۴.۸۴۵	۱/۱۳	۹.۸۶۷	۰/۳۳	۲.۸۴۲	۰/۸۳	۷.۲۹۳	۰/۱۸	۱.۸۴۲	۰/۲۸	۲.۸۲۵
۱۳۸۴	۲۰۰۵	۹.۰۲۳	۹.۰۴۰	۱/۶۳	۱۴.۷۵۱	۱/۰۹	۹.۸۳۰	۰/۳۲	۲.۹۳۲	۰/۷۱	۶.۴۴۹	۰/۱۸	۱.۸۸۶	۰/۳۰	۳.۰۷۸
۱۳۸۵	۲۰۰۶	۹.۱۹۶	۹.۲۲۰	۱/۷۴	۱۶.۰۴۷	۱/۱۵	۱۰.۶۲۳	۰/۳۲	۲.۹۹۶	۰/۸۲	۷.۵۹۷	۰/۲۰	۲.۱۰۴	۰/۳۰	۳.۱۷۰
۱۳۸۶	۲۰۰۷	۹.۲۸۳	۹.۳۵۰	۱/۹۸	۱۸.۵۳۰	۱/۳۱	۱۲.۲۷۶	۰/۴۲	۳.۹۷۳	۱/۱۴	۱۰.۶۹۲	۰/۲۷	۲.۸۴۵	۰/۳۸	۴.۰۲۸
۱۳۸۷	۲۰۰۸	۹.۵۶۷	۹.۶۶۰	۲/۵۲	۲۴.۲۶۴	۱/۷۰	۱۶.۴۴۵	۰/۳۹	۳.۷۸۸	۱/۵۰	۱۴.۴۵۹	۰/۳۱	۳.۳۷۱	۰/۴۹	۵.۳۹۵
۱۳۸۸	۲۰۰۹	۹.۹۱۷	۱۰.۰۰۰	۲/۴۸	۲۴.۷۸۱	۱/۶۶	۱۶.۵۵۴	۰/۵۶	۵.۵۷۵	۱/۱۷	۱۱.۶۵۴	۰/۲۲	۲.۵۵۲	۰/۴۴	۵.۰۲۴
۱۳۸۹	۲۰۱۰	۱۰.۳۳۵	۱۱.۰۰۰	۲/۶۹	۲۹.۵۷۴	۱/۸۷	۲۰.۶۱۶	۰/۸۱	۸.۹۰۴	۱/۰۸	۱۱.۸۷۸	۰/۲۷	۳.۱۵۳	۰/۳۹	۴.۶۴۳
۱۳۹۰	۲۰۱۱	۱۰.۹۶۲	۱۸.۰۰۰	۱/۷۶	۳۱.۵۹۷	۱/۲۳	۲۲.۲۰۹	۰/۳۵	۶.۳۸۰	۱/۲۹	۲۳.۲۰۵	۰/۳۸	۴.۸۲۹	۰/۴۲	۵.۳۴۱
۱۳۹۱	۲۰۱۲	۱۲.۲۶۰	۳۳.۰۰۰	۱/۵۱	۴۹.۹۱۱	۱/۰۸	۳۵.۷۹۳	۰/۲۶	۸.۶۱۷	۰/۷۱	۲۳.۴۷۸	۰/۴۳	۶.۰۶۴	۰/۸۲	۱۱.۵۰۱
۱۳۹۲	۲۰۱۳	۲۱.۲۵۳	۳۰.۰۰۰	۲/۰۳	۶۰.۷۶۸	۱/۴۴	۴۳.۳۴۵	۰/۳۹	۱۱.۶۲۳	۱/۱۰	۳۴.۱۳۰	۰/۳۷	۸.۹۳۰	۰/۶۶	۱۶.۲۴۱
۱۳۹۳	۲۰۱۴	۲۶.۵۰۰	۳۳.۰۰۰	۱/۹۳	۶۲.۶۵۶	۱/۳۶	۴۴.۹۳۱	۰/۳۲	۱۰.۴۲۲	۰/۹۸	۳۲.۴۰۰	۰/۳۰	۹.۰۱۱	۰/۵۶	۱۷.۰۳۵

ارز رسمی

ارز آزاد

ایران بزرگ‌ترین تولیدکننده مرغ در خاورمیانه است و علیرغم اینکه حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد تجارت جهانی مرغ با کشورهای حاشیه ایران است (حدود ۶ میلیارد دلار)، متأسفانه ایران سهم چندانی از این صادرات را ندارد. ظرف پنج سال گذشته فعالیت‌هایی برای صادرات مرغ ایران صورت گرفته، منتهی رقیب قدرتمند منطقه‌ای به نام ترکیه وجود دارد که حدود ۲۵۰ هزار تن صادرات داشته است و ساختار صنعت طیور آن شبیه کشورهای پیشرفته در دنیا است.

میزان واردات گوشت مرغ در ۱۳ کشور که در حاشیه ایران هستند در جدول (ب) نشان داده شده است. در میان این کشورها عربستان با واردات سالانه حدود ۷۵۰ هزار تن مرغ به طور متوسط از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ (پیش‌بینی) رتبه اول واردات را دارد و بحرین با حدود ۳۰ هزار تن در سال کمترین واردات را به خود اختصاص داده است.

متوسط واردات سالانه کشورهای همسایه بیش از ۲/۸ میلیون تن است که با احتساب حدود ۲ دلار برای هر کیلوگرم، سالانه بالغ بر ۶ میلیارد دلار فقط واردات مرغ در حاشیه ایران صورت می‌گیرد. در صورتی که صادرات مرغ ایران حدود ۵۰ هزار تن در سال باشد، رقمی حدود ۱/۶ درصد از واردات کل منطقه در دست ایران است. این در حالی است که تولید ایران به مراتب از تک‌تک این کشورها بیشتر است.

کشورهای عمده صادرکننده مرغ در جهان در جدول (ج) نشان داده شده است. عمده صادرات (بیش از ۵۰ درصد) مرغ توسط دو کشور برزیل و آمریکا صورت می‌گیرد که هم به منابع تأمین نهاده‌ها دسترسی ارزان‌تر داشته و هم از نظر فنی از سایرین پیشرفته‌ترند. در جدول (د) میزان تولید و مصرف سرانه کشورهای همسایه ایران نشان داده شده است. بجز چند کشور، بقیه صنعت طیور پیشرفته و بزرگی ندارند. ضمناً، مصرف سرانه بسیار بیشتر و حتی چند برابر متوسط جهانی (کویت، قطر و امارات) یا بسیار کم (نظیر افغانستان) فرصتی برای ایران است.

(جدول ب)

میزان واردات گوشت مرغ کشورهای همسایه در ۶ سال متوالی								
ردیف	کشور	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	جمع
۱	عربستان	۶۵۲	۷۴۵	۷۵۰	۸۳۸	۷۶۱	۷۹۰	۴,۵۳۶
۲	عراق	۵۲۲	۵۹۸	۶۱۰	۶۷۳	۷۲۲	۷۱۰	۳,۸۳۵
۳	روسیه	۶۵۶	۴۶۳	۵۶۰	۵۴۰	۴۵۰	۳۲۰	۲,۹۸۹
۴	امارات	۱۹۵	۲۱۳	۲۲۳	۲۱۷	۱۷۴	۱۸۱	۱,۲۰۳
۵	قزاقستان	۱۲۵	۱۶۲	۱۹۲	۱۶۹	۱۶۲	۱۶۰	۹۷۰
۶	یمن	۱۰۵	۸۹	۱۰۸	۱۲۴	۱۰۷	۱۰۰	۶۳۳
۷	عمان	۷۴	۸۴	۹۰	۹۳	۹۵	۹۵	۵۳۱
۸	قطر	۶۶	۷۵	۸۳	۸۴	۹۷	۱۱۰	۵۱۵
۹	کویت	۱۲۲	۱۰۰	۷۹	۷۸	۶۳	۶۸	۵۱۰
۱۰	اوکراین	۱۴۴	۵۲	۱۰۶	۶۳	۵۶	۴۰	۴۶۱
۱۱	آذربایجان	۳۰	۳۹	۴۹	۳۹	۳۶	۳۰	۲۲۳
۱۲	گرجستان	۴۰	۴۴	۴۴	۴۳	۴۶	۰	۲۱۷
۱۳	بحرین	۳۸	۳۷	۳۲	۳۸	۳۷	۰	۱۸۲
	جمع	۲,۷۶۹	۲,۷۰۱	۲,۹۲۶	۲,۹۹۹	۲,۸۰۶	۲,۶۰۴	

مقادیر بر حسب ۱۰۰۰ تن

(جدول ج)

میزان صادرات جهانی گوشت مرغ و رتبه کشورها به ترتیب حجم صادرات							
ردیف	کشور	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	جمع
۱	برزیل	۳،۴۴۳	۳،۵۰۸	۳،۴۸۲	۳،۵۵۸	۳،۶۶۵	۱۷،۶۵۶
۲	آمریکا	۳،۱۶۵	۳،۳۰۰	۳،۳۳۲	۳،۳۱۳	۳،۰۳۰	۱۶،۱۴۰
۳	اتحادیه اروپا	۱،۰۴۴	۱،۰۹۴	۱،۰۸۳	۱،۱۳۴	۱،۱۵۰	۵،۵۰۵
۴	تایلند	۴۶۷	۵۳۸	۵۰۴	۵۴۶	۵۷۰	۲،۶۲۵
۵	چین	۴۲۲	۴۱۱	۴۲۰	۴۳۰	۴۳۰	۲،۱۱۳
۶	ترکیه	۲۰۶	۲۸۴	۳۳۷	۳۷۹	۳۷۰	۱،۵۷۶
۷	دیگر کشورها	۲۵۳	۲۴۴	۲۷۹	۳۴۷	۳۳۹	۱،۴۶۲
۸	آرژانتین	۲۲۴	۲۹۵	۳۳۴	۲۷۸	۲۷۵	۱،۴۰۶
۹	کانادا	۱۴۳	۱۴۱	۱۵۰	۱۳۷	۱۴۵	۷۱۶
۱۰	اوکراین	۴۲	۷۵	۱۴۱	۱۶۷	۱۷۰	۵۹۵
۱۱	بلاروس	۷۴	۱۰۵	۱۰۵	۱۱۳	۱۳۰	۵۲۷
۱۲	شیلی	۹۰	۹۳	۸۸	۸۷	۹۰	۴۴۸
	جمع	۹،۵۷۳	۱۰،۰۸۸	۱۰،۲۵۵	۱۰،۴۸۹	۱۰،۳۶۴	

مقادیر بر حسب ۱۰۰۰ تن

(جدول ۵)

پیش‌بینی میزان تولید گوشت مرغ و مصرف سرانه کشورهای همسایه در سال ۲۰۱۵			
ردیف	کشور	تولید (هزار تن)	پیش‌بینی مصرف سرانه (کیلوگرم)
۱	کویت	۴۷	۷۲
۲	قطر	۱۳	۶۱
۳	عربستان	۷۱۰	۵۴
۴	امارات	۴۵	۴۵
۵	عمان	۶	۳۳
۶	روسیه	۳,۴۰۰	۳۰
۷	اوکراین	۹۸۰	۲۴
۸	قزاقستان	۱۶۵	۱۸
۹	عراق	۱۰۰	۱۷
۱۰	ارمنستان	-	۱۷
۱۱	گرجستان	-	۱۵
۱۲	یمن	۱۳۵	۱۱
۱۳	آذربایجان	۱۱۲	۱۱
۱۴	افغانستان	-	۵/۳
۱۵	ترکیه	۱,۹۹۰	۲۲/۵
۱۶	ازبکستان	-	۲

انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه میکروزره

بازار داخلی

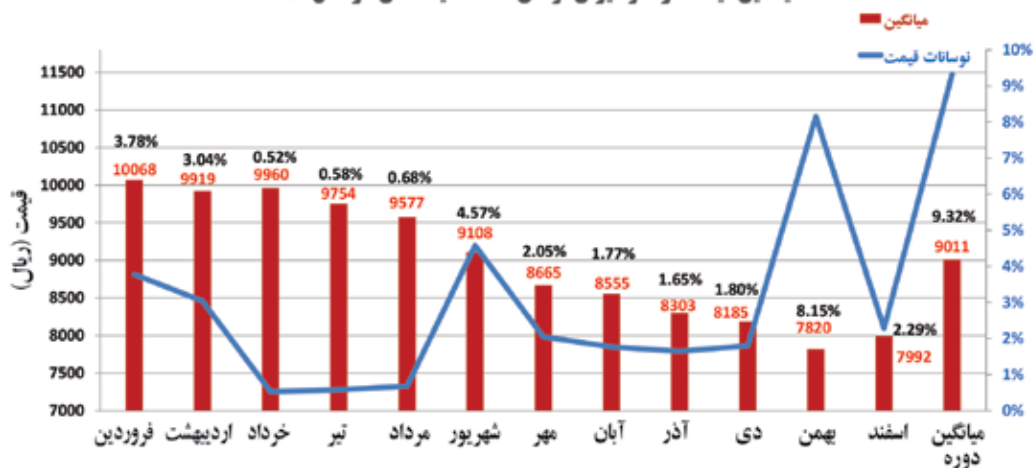

● ذرت:

نمودار ۱- نشان دهنده قیمت ذرت و نوسانات آن طی ماه‌های مختلف در سال ۱۳۹۳ می‌باشد. همانطور که مشاهده می‌شود قیمت‌ها در پنج ماه اول سال ۱۳۹۳ تا حدودی ثابت و از شهریور ماه به بعد سیر نزولی را پیموده است. بالاترین قیمت ذرت در سال ۱۳۹۳، در فروردین ماه حدود ۱۰,۰۶۸ ریال و کمترین قیمت در بهمن ماه با ۷,۸۲۰ ریال در هر کیلوگرم بوده است. متوسط قیمت ذرت در سال ۱۳۹۳ به حدود ۹,۰۱۱ ریال در هر کیلوگرم رسید.

(نمودار ۱)

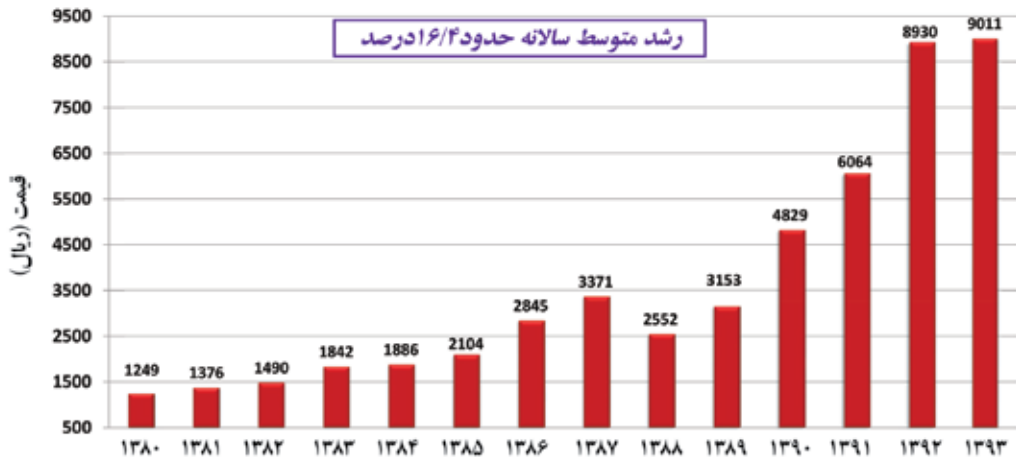
میانگین قیمت ذرت و میزان نوسان ماهانه قیمت آن در سال ۱۳۹۳

نمودار ۲- میانگین قیمت ذرت طی سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۸۰ را نشان می‌دهد. همانطوری که ملاحظه می‌شود قیمت ذرت در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۹۲ کمتر از یک درصد افزایش داشته است که نشان دهنده ثبات نسبی قیمت ذرت در سال ۱۳۹۳ می‌باشد. قیمت ذرت در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۹۰ حدود دو برابر شده است که عمدتاً از تغییرات فاحش نرخ ارز طی این سال‌ها ناشی می‌شود. رشد متوسط سالانه قیمت ذرت طی ۱۴ سال گذشته حدود ۱۶/۴ درصد بوده است.

(نمودار ۲)

میانگین قیمت ذرت طی سال های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

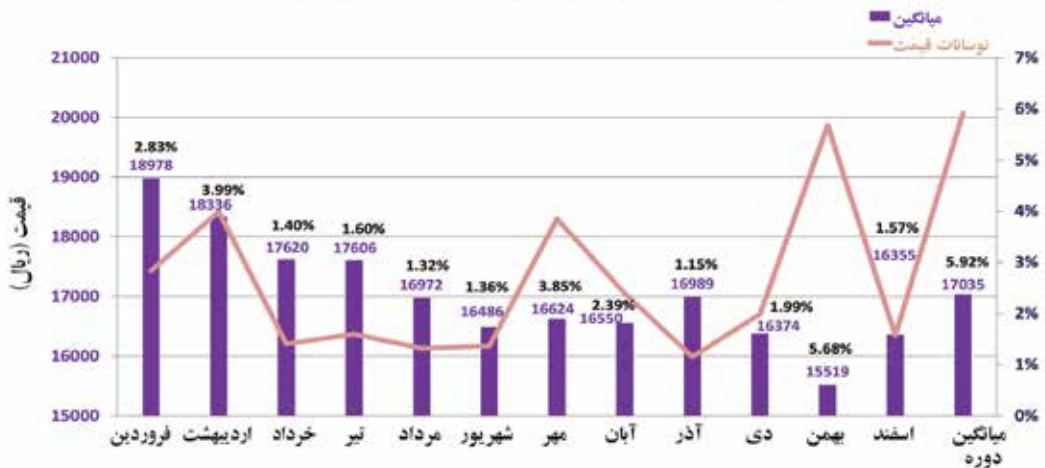

● کنجاله سویا:

نمودار ۳- نشان دهنده قیمت کنجاله سویا و نوسانات ماهانه آن در سال ۱۳۹۳ می باشد. حداکثر قیمت کنجاله سویا را می توان در فروردین ماه (حدود ۱۸/۹۷۸) و کمترین قیمت آن در بهمن ماه (حدود ۱۵/۵۱۹) مشاهده کرد. نوسان قیمت کنجاله سویا در سال ۱۳۹۳ حدود ۶ درصد بوده است. در سال ۱۳۹۳ قیمت یک کیلوگرم کنجاله سویا به طور میانگین ۱۷,۰۳۵ ریال بود که نسبت به سال ۱۳۹۲ حدود ۴/۷ درصد افزایش نشان می دهد و این افزایش نسبت به سال های قبل بسیار ناچیز است.

(نمودار ۳)

میانگین قیمت کنجاله سویا و میزان نوسان ماهانه قیمت آن در سال ۱۳۹۳

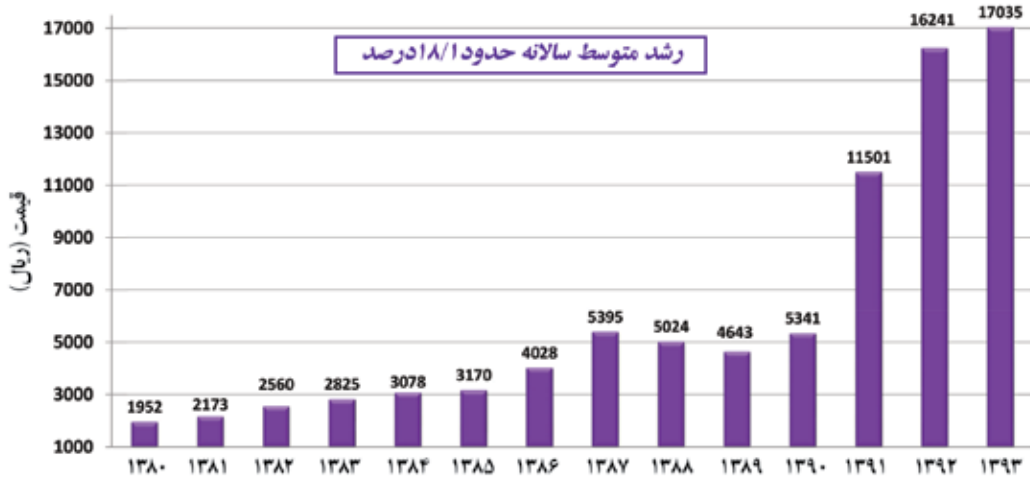

نمودار ۴- نشان دهنده قیمت کنجاله سویا طی سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۸۰ می باشد. با وجود جهش قیمت در سال‌های ۹۱ و ۹۲، در سال ۱۳۹۳ شاهد بازار بسیار متعادل تری بودیم. دلیل عمده تغییر فاحش قیمت کنجاله سویا از سال ۱۳۹۰ به بعد، تغییرات قیمت ارز بوده است.

رشد متوسط قیمت کنجاله سویا در ۱۴ سال گذشته سالانه حدود ۱۸ درصد بوده؛ منتهی این رشد قیمت در طول دوره ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ سالانه حدود ۱۰ درصد، ولی بین سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ سالانه رشدی حدود ۴۷ درصد داشته است و عملاً قیمت سویا در سال ۱۳۹۳ بیش از ۳ برابر سال ۱۳۹۰ شده است.

(نمودار ۴)

میانگین قیمت کنجاله سویا طی سال‌های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

● تخم مرغ خوراکی

نمودار ۵- تغییرات قیمت تخم مرغ درب مرغداری را در ماه‌های مختلف سال ۱۳۹۳ نشان می‌دهد. بیشترین قیمت تخم مرغ در شهریور ماه (۳۶,۱۹۱ ریال) و کمترین آن در اردیبهشت ماه (۲۵,۶۹۷ ریال) بوده است.

متوسط قیمت فروش تخم مرغ در سال ۹۳ به حدود ۳۲,۴۰۰ ریال رسید که نسبت به سال ۹۲ تقریباً ۲ درصد (حدود ۳۳,۱۳۰ ریال) ارزان تر فروخته شده است (نمودار ۶).

قیمت فروش تخم مرغ در سال ۹۳ نوسانی حدود ۱۲ درصد داشته است که نسبت به سال ۹۲ (نوسان قیمت بیش از ۱۵ درصد)، تلاطم کمتری را نشان می‌دهد.

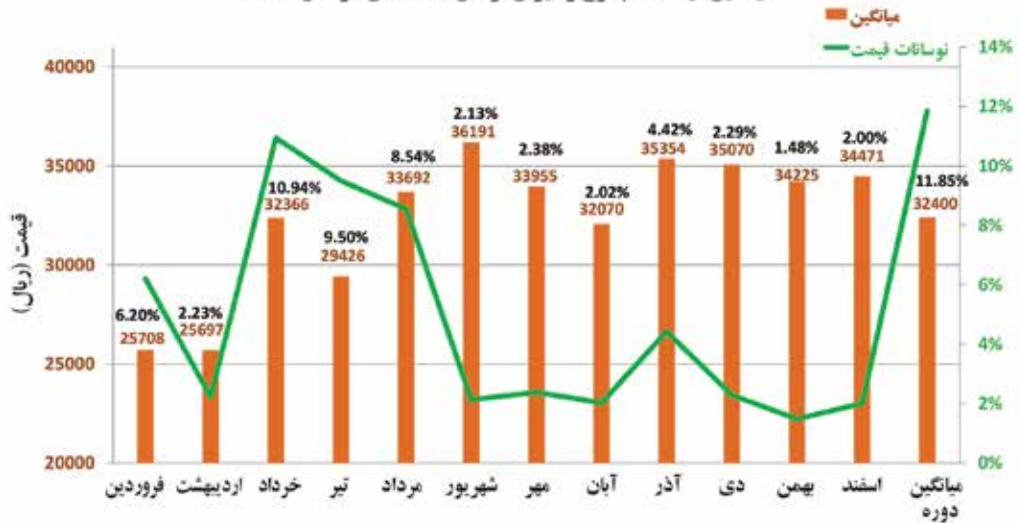

با احتساب قیمت تمام شده حدود ۳۸,۰۰۰ ریال تقریباً فروش هر کیلو تخم مرغ حدود ۷,۰۰۰ ریال زیان به مرغداران تخمگذار وارد کرده است. با تولید حدود ۹۰۰ هزار تن در سال ۹۳، رقمی معادل ۶,۳۰۰ میلیارد ریال زیان تولیدکنندگان بوده است.

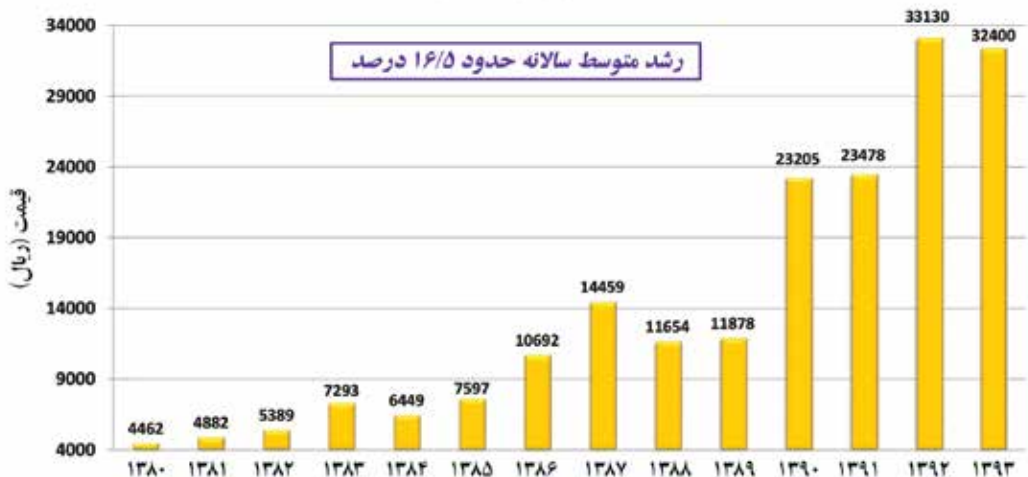
(نمودار ۵)

میانگین قیمت تخم مرغ و میزان نوسان ماهانه آن در سال ۱۳۹۳

(نمودار ۶)

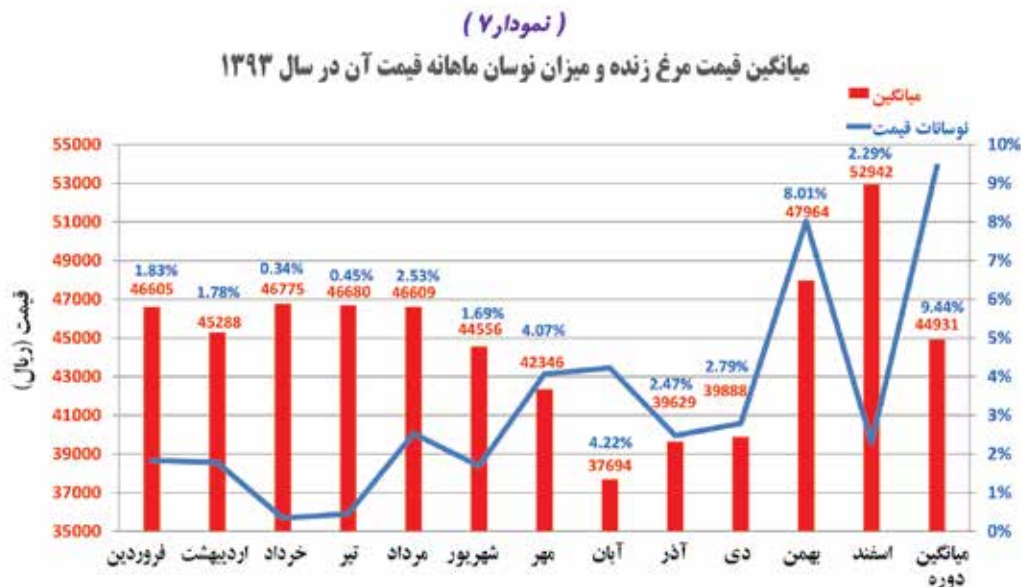
میانگین قیمت تخم مرغ طی سال های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

● مرغ زنده

نمودار ۷- میانگین قیمت مرغ زنده را در ماه‌های مختلف در سال ۱۳۹۳ نشان می‌دهد. همانطوری که ملاحظه می‌شود بیشترین قیمت مرغ زنده در اسفند ماه و حدود ۵۲,۹۴۲ ریال و کمترین آن در آبان ماه حدود ۳۷,۶۹۴ ریال در هر کیلوگرم بوده است. نوسان قیمت مرغ در طی سال ۹۳ کمتر از ۱۰ درصد بود که با سال‌های قبل تفاوت چندانی نداشته است. مرغدارانی که از شهریور تا دی ماه ۹۳ تولیدشان را به بازار عرضه کردند، زیان متحمل شدند.

نمودار ۸- میانگین قیمت مرغ زنده را در سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۸۰ نشان می‌دهد. همانطوری که ملاحظه می‌شود رشد قیمت مرغ زنده علیرغم افزایش قیمت نهاده‌ها، نیروی کار، دارو و واکسن نسبت به سال ۱۳۹۲ افزایش ناچیز کمتر از ۴ درصد داشته است. این میزان ناچیز افزایش قیمت، روز به روز حاشیه سود تولیدکنندگان را تحت تأثیر قرار داده و موجب خروج بسیاری از تولیدکنندگان از بازار می‌شود.

● جوجه یکروزه گوشتی

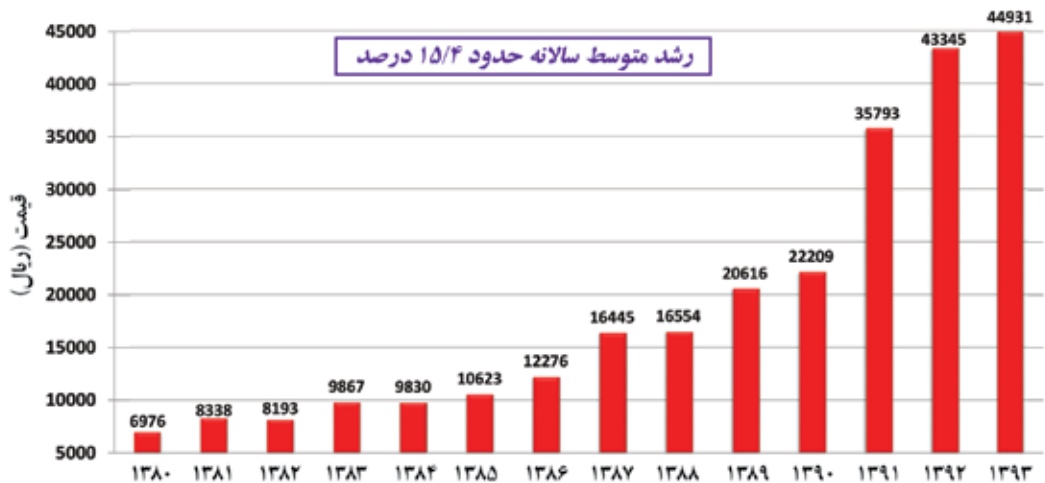
نمودار ۹- نشان دهنده قیمت ماهانه جوجه یکروزه گوشتی در سال ۱۳۹۳ می‌باشد. همانطور که ملاحظه می‌شود قیمت جوجه یکروزه گوشتی در ماه‌های اردیبهشت (جوجه‌ریزی برای ایام ماه مبارک رمضان) و بهمن و اسفند (تأمین مرغ برای ایام سال جدید و عید نوروز) در بالاترین حد خود بوده است. بیشترین قیمت جوجه در اسفند ماه، معادل ۱۵,۶۲۳ ریال و کمترین آن در آبان ماه معادل ۵,۴۵۲ ریال بوده است.

هر قطعه جوجه یکروزه گوشتی در سال ۱۳۹۳ با متوسط فروش ۱۰,۴۲۲ ریال نسبت به سال ۱۳۹۲ حدود ۱۰ درصد (۱,۲۰۱ ریال) ارزان‌تر فروخته شده است. نوسان قیمت جوجه گوشتی در سال ۱۳۹۳ به بیش از ۳۵ درصد رسید که نسبت به سال ۱۳۹۲ با نوسان حدود ۲۰ درصد بازار بسیار متلاطمی را به خود دید.

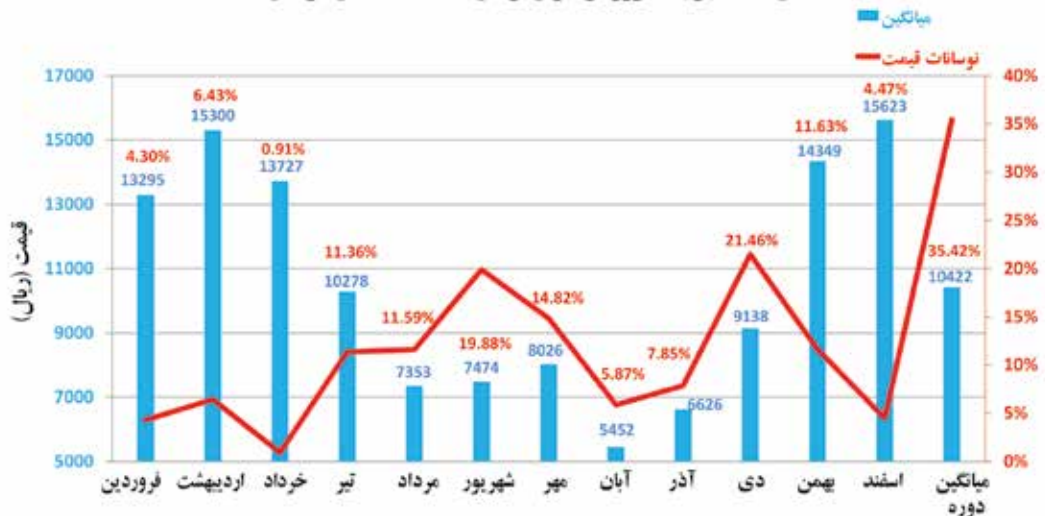
(نمودار ۸)

میانگین قیمت مرغ زنده طی سال های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

(نمودار ۹)

میانگین قیمت جوجه یکروزه و میزان نوسان ماهانه قیمت آن در سال ۱۳۹۳

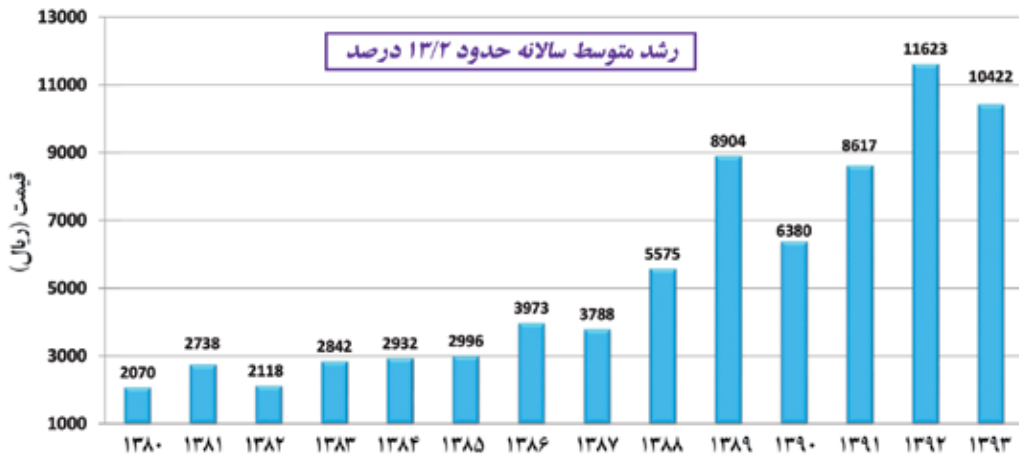

نمودار ۱۰- نشان دهنده میانگین قیمت جوجه یکروزه گوشتی طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۹۳ می‌باشد. همانطوری که ملاحظه می‌شود بالاترین قیمت جوجه یکروزه گوشتی طی ۱۴ سال گذشته مربوط به سال ۱۳۹۲ بوده است.

(نمودار ۱۰)

میانگین قیمت جوجه یکروزه طی سال‌های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

● گوسفند زنده

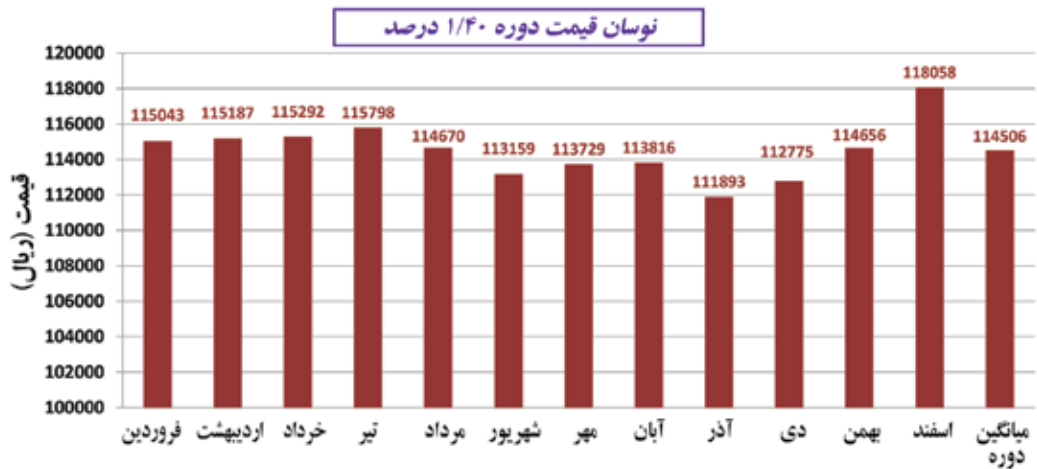
نمودار ۱۱- نشان دهنده تغییرات قیمت گوسفند زنده در سال ۱۳۹۳ می‌باشد. تغییر قیمت‌ها طی سال در بازه ۱۱۰,۰۰۰ تا ۱۲۰,۰۰۰ ریال یعنی حدود ۱۰,۰۰۰ ریال اختلاف قیمت نوسان داشته است. بالاترین قیمت گوسفند زنده در اسفند ماه ۱۳۹۳ و حدود ۱۱۸,۰۵۸ ریال و کمترین آن در آذر ماه ۱۳۹۳ با حدود ۱۱۱,۸۹۳ ریال بوده است. نوسان قیمت گوسفند زنده طی ماه‌های مختلف سال ۱۳۹۳ بیش از یک درصد بوده است.

نمودار ۱۲- نشان دهنده تغییرات قیمت گوسفند زنده از سال ۱۳۸۰ تا پایان ۱۳۹۳ می‌باشد. رشد متوسط سالانه قیمت گوسفند زنده طی ۱۴ سال گذشته حدود ۲۰ درصد بوده است. به رغم اینکه رشد قیمت گوسفند و گوساله زنده طی ۱۴ سال گذشته شبیه هم بوده، طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ رشد قیمت گوسفند زنده به شدت رشد قیمت گوساله زنده نبوده است.

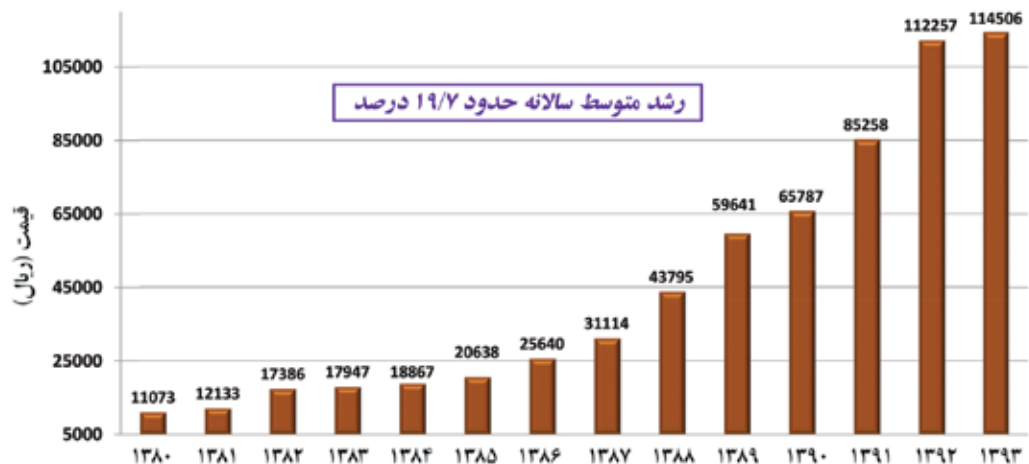
(نمودار ۱۱)

میانگین قیمت گوسفند زنده و میزان نوسان ماهانه آن در سال ۱۳۹۳

(نمودار ۱۲)

میانگین قیمت گوشت گوسفند طی سال های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

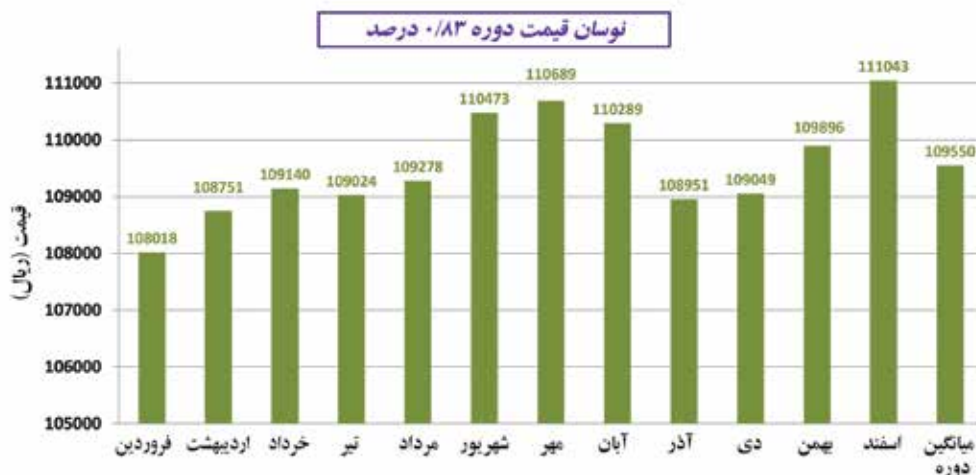

● گوساله زنده

نمودار ۱۳- نشان دهنده تغییرات قیمت گوساله زنده در سال ۱۳۹۳ می‌باشد. قیمت‌ها طی سال در بازه ۱۰۸,۰۰۰ تا ۱۱۱,۰۰۰ ریال یعنی حدود ۳,۰۰۰ ریال اختلاف قیمت نوسان داشته است. بالاترین میانگین قیمت گوساله زنده در مهر ماه ۱۳۹۳ و حدود ۱۱۰,۶۸۹ ریال و کمترین آن در فروردین ماه ۱۳۹۳ با حدود ۱۰۸,۰۱۸ ریال بوده است. نوسان قیمت گوساله زنده طی ماه‌های مختلف سال ۱۳۹۳ کمتر از یک درصد بوده است.

(نمودار ۱۳)

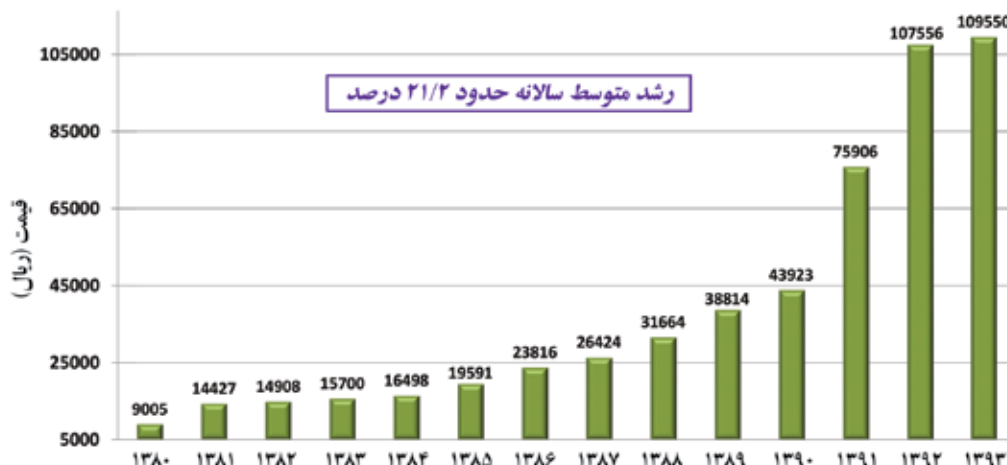
میانگین قیمت گوساله زنده و میزان نوسان ماهانه آن در سال ۱۳۹۳

نمودار ۱۴- نشان دهنده تغییرات قیمت گوساله زنده از سال ۱۳۸۰ تا پایان ۱۳۹۳ می‌باشد. رشد متوسط سالانه قیمت گوساله زنده طی ۱۴ سال بیش از ۲۱ درصد در سال بوده است؛ منتهی قیمت‌ها بین ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ از یک رشد سالانه حدود ۱۷ درصد برخوردار بوده ولی بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ این رشد به حدود ۳۶ درصد در سال رسیده است. این تغییرات فاحش منبسط از تغییراتی است که در کالاهای دیگر و خوراک دام صورت گرفته و آنها هم به طور معنی‌داری متأثر از تغییرات نرخ ارز طی این سال‌ها بوده‌اند.

(نمودار ۱۴)

میانگین قیمت گوشت گوساله طی سال‌های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

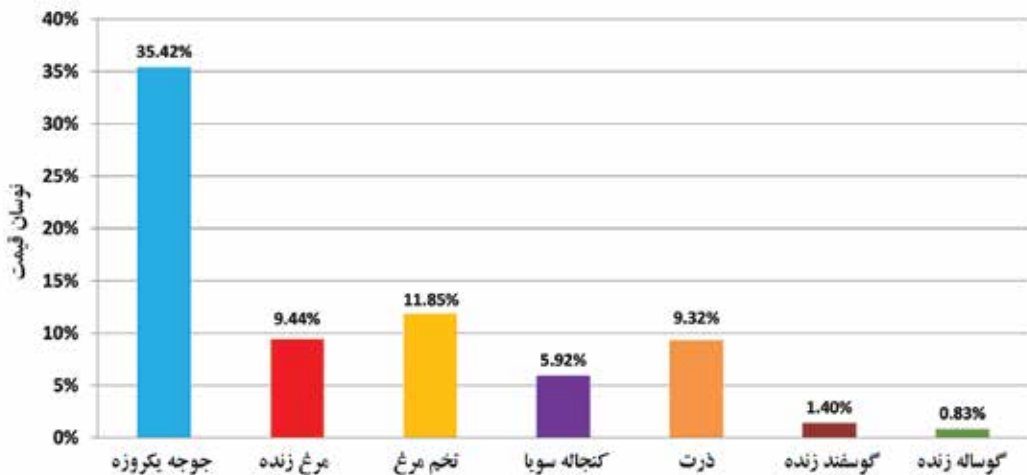

● نوسانات بازار

نمودار ۱۵- نشان دهنده نوسانات قیمت محصولات و نهاده‌های اساسی صنعت دام و طیور در سال ۱۳۹۳ است. نوسان قیمت‌ها نشان‌دهنده تب و تلاطم بازار می‌باشد که هر چه کمتر باشد بهتر و بازار از ثبات بیشتری برخوردار است. از میان هفت قلم کالا و محصول در سال ۱۳۹۳، قیمت جوجه یکروزه با نوسان بیش از ۳۵ درصد رکورددار تلاطم بازار بوده است. گرچه در سال‌های گذشته هم نوسان قیمت جوجه (۲۰ درصد در سال ۱۳۹۲) نسبت به سایر کالاها و محصولات بیشتر بوده ولی سال ۱۳۹۳ از این منظر بی‌نظیر است. نوسان قیمت‌های ذرت و سویا به ترتیب حدود ۱۰ و ۶ درصد که نسبت به سال گذشته (به ترتیب ۱۴/۶ و ۱۴/۷ درصد) از ثبات بیشتری برخوردار بود. ولی نوسان مرغ زنده و تخم مرغ حدود ۱۰ و ۱۲ درصد بوده است. کمترین نوسان بازار هم از آن گوساله و گوسفند زنده با حدود یک درصد بوده است.

(نمودار ۱۵)

نوسان قیمت کالاها و محصولات اساسی صنعت دام و طیور در سال ۱۳۹۳

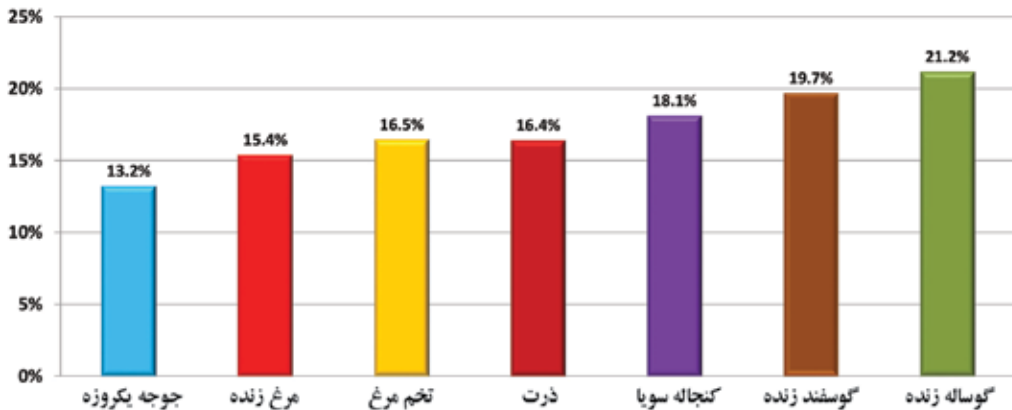

نمودار ۱۶- نشان دهنده متوسط افزایش قیمت کالاها و محصولات صنعت دام و طیور از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۳ می‌باشد. طی این سال‌ها رشد قیمت گوساله زنده با حدود ۲۱ درصد رکورددار بوده و پس از آن گوسفند زنده با کمتر از ۲۰ درصد قرار دارد. افزایش سالانه قیمت ذرت و سویا به ترتیب حدود ۱۶ و ۱۸ درصد بوده ولی تخم مرغ و مرغ زنده در حدود ۱۶/۵ و ۱۵/۴ درصد بوده است. رشد قیمت جوجه یکروزه از همه این اقلام کمتر بوده است (حدود ۱۳ درصد). این میزان رشد برای تورم متوسط کشور (حدود ۱۵ درصد) تعدیل نشده است. در صورت تعدیل نرخ رشد با تورم ملاحظه می‌کنیم که رشد قیمت جوجه یکروزه گوشتی منفی بوده است. عملاً یعنی سرمایه‌گذاری‌های جدی و با حساب و کتاب در این بخش صورت نخواهد گرفت زیرا بازده مناسب ندارد. از آنجا که اکثر تولیدکنندگان جوجه یکروزه گوشتی از تسهیلات بانکی استفاده نموده‌اند، بلندمدت توان بازپرداخت بدهی‌ها را نخواهند داشت و واحدها و بنگاه‌های تولیدکننده صرف این محصول به سمت ورشکستگی سوق خواهند یافت.

(نمودار ۱۶)

رشد متوسط بهای نهاده‌ها و انواع گوشت زنده در سال‌های ۱۳۸۰ - ۱۳۹۳

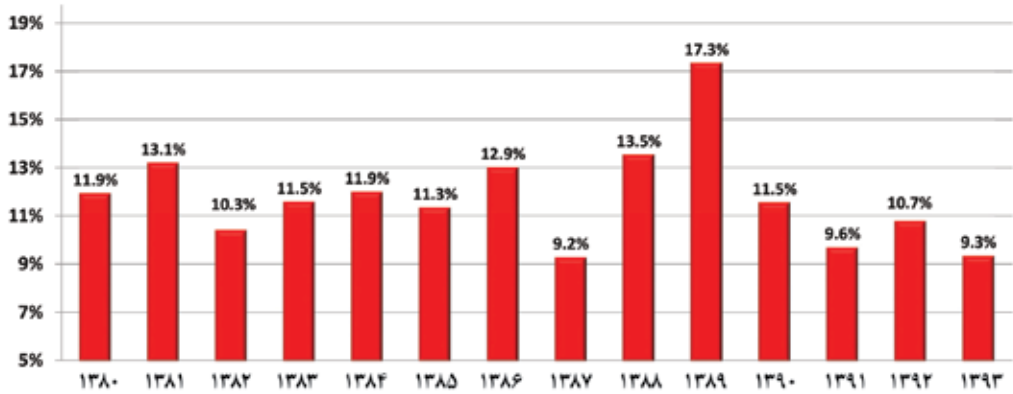

● سهم بهای جوجه یکروزه گوشتی در فروش مرغ زنده

نمودار ۱۷- متوسط سهم بهای جوجه در فروش مرغ زنده را از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۳ برای یک قطعه مرغ با وزن ۲/۵ کیلوگرم را نشان می‌دهد. متوسط سهم جوجه در فاصله سال‌های مذکور حدود ۱۱/۶ درصد می‌باشد. این سهم در سال ۱۳۸۹ اختلاف چشمگیری با میانگین سال‌های قبل داشته است. در سال ۱۳۹۳ سهم بهای جوجه در قیمت مرغ ۹/۳ درصد بود و نسبت به سال ۱۳۹۲ با ۱۰/۷ درصد، حدود یک و نیم درصد کمتر شده است. سهم بهای جوجه در فروش مرغ ۲/۵ کیلوگرمی رقمی مشابه سال ۱۳۸۷ شده است. افزایش یا کاهش شدید این سهم می‌تواند در سودآوری مزارع گوشتی و تصمیم‌گیری برای سنگین یا سبک وزن فروختن مرغ زنده مؤثر باشد.

(نمودار ۱۷)

سهم بهای جوجه در فروش مرغ زنده با متوسط وزن ۲/۵ کیلوگرم طی سال های متفاوت

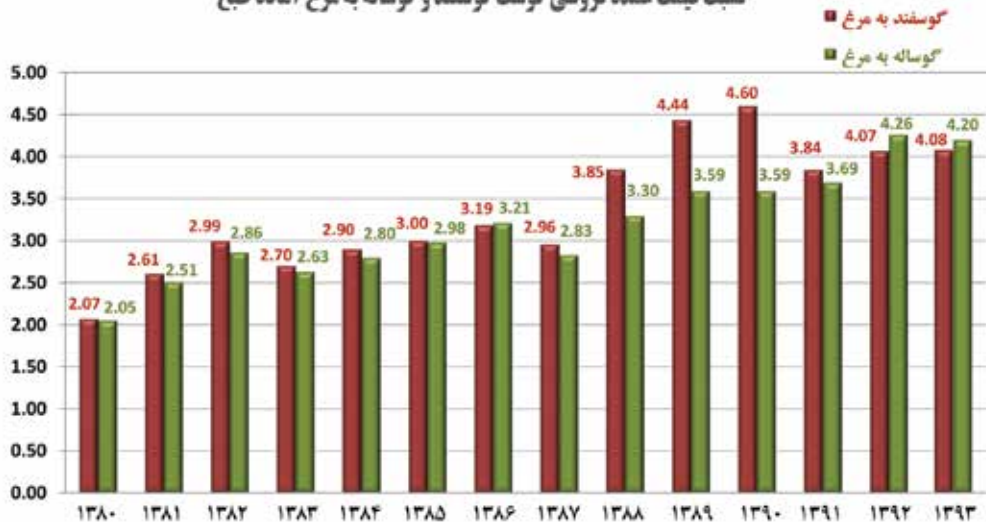

● مقایسه رشد قیمت گوشت گوسفند و گوساله نسبت به مرغ

نمودار ۱۸- نسبت قیمت گوشت گوسفند و گوساله به مرغ آماده طبخ (عمده‌فروشی) را نشان می‌دهد. نسبت گوشت گوساله به مرغ آماده طبخ از حدود دو برابر در سال ۱۳۸۰ به حدود ۴/۲ برابر در سال ۱۳۹۳ رسیده، در حالیکه نسبت گوشت گوسفند به مرغ آماده طبخ از حدود دو برابر در سال ۱۳۸۰ به حدود ۴ برابر در ۱۳۹۳ رسیده است. این تغییر نسبت موجب گرایش بیشتر مردم به مصرف گوشت مرغ شده است. همانطور که از رشد قیمت‌ها هم مشاهده می‌شود، میزان افزایش قیمت سالانه گوشت قرمز بسیار بیشتر از میزان افزایش قیمت گوشت مرغ بوده است. به عبارتی روز به روز قدرت خرید مردم برای گوشت قرمز که افزایش آن بیش از نرخ تورم مزمن حدود ۱۵ درصد بوده، کاهش یافته است. البته آگاهی مردم به تأثیرات استفاده از گوشت قرمز بر سلامتی هم موجب افزایش مصرف گوشت مرغ شده است.

(نمودار ۱۸)

نسبت قیمت عمده‌فروشی گوشت گوسفند و گوساله به مرغ آماده طبخ

● ریسک بازار

این ریسک بر اثر نوسانات قیمت‌ها در بازار ایجاد می‌شود. با محاسبه ضریب تغییرات قیمت محصولات صنعت طیور می‌توان میزان این ریسک را درک نمود. با توجه به اینکه ضریب تغییرات فاقد مقیاس است، ریسک بازار مرغ و تخم‌مرغ و جوجه را می‌توان با هم مقایسه نمود.

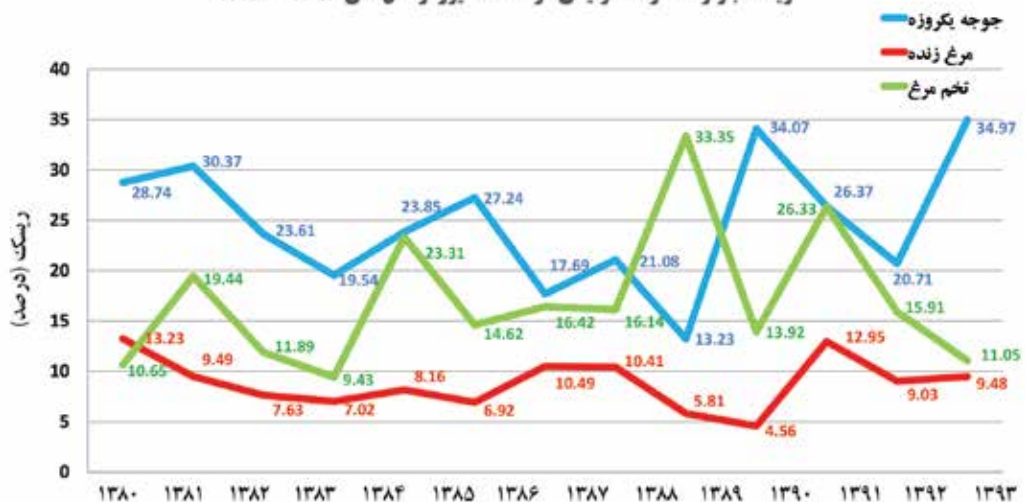
نمودار ۱۹- نشان دهنده میزان ریسک بازار محصولات مختلف صنعت طیور طی سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۸۱ می‌باشد. همانطور که ملاحظه می‌گردد در سال ۱۳۹۳ ریسک بازار جوجه یکروزه گوشتی حدود ۳۵ درصد، تخم‌مرغ حدود ۱۱ درصد، و مرغ زنده کمتر از ۱۰ درصد بوده است. به طور کلی همواره فروش جوجه یکروزه گوشتی از ریسک بیشتری نسبت به مرغ زنده و تخم‌مرغ برخوردار بوده است.

متوسط ریسک بهای جوجه یکروزه گوشتی طی سال‌های مذکور حدود ۲۴ درصد، تخم‌مرغ حدود ۱۶ درصد و مرغ زنده حدود ۸/۵ درصد بوده است. بدین ترتیب ریسک فروش جوجه یکروزه گوشتی تقریباً ۳ برابر ریسک فروش مرغ زنده شده است. شایان ذکر است که هر چه میزان ریسک بیشتر باشد، بازده سرمایه‌گذاری و ضرر و زیان هم متناسب با آن افزایش می‌یابد.

توجه تولیدکنندگان این کالاها به ریسک‌های ذکر شده می‌تواند در تصمیم‌گیری ایشان برای ورود به هر کدام از این بخش‌ها مفید باشد. برای مثال در مقطعی فروش جوجه گوشتی سود بسیار خوبی داشته ولی در مقطعی هم قیمت آن به شدت کاسته شده و زیان فاحشی را به تولیدکنندگان وارد کرده است. این امر باید مورد توجه مقامات و مسئولان بخش‌های اقتصادی و کشاورزی باشد و با افزایش یا کاهش کوتاه مدت قیمت‌ها دچار تب و لرز در تصمیم‌گیری‌ها نشوند.

(نمودار ۱۹)

ریسک بازار محصولات تولیدی در صنعت طیور از سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۹۳

نقش گوشت مرغ در تغذیه انسان

گوشت مرغ نه تنها به خاطر کیفیت بالای پروتئین بلکه به خاطر دارا بودن ویتامین ها و مواد معدنی مهم از اهمیت ویژه ای در غذای انسان برخوردار است.

مصرف سرانه گوشت مرغ در ایران در سال ۱۳۹۳ حدود ۲۴/۸ کیلوگرم می باشد که نزدیک به ۲ برابر متوسط مصرف جهانی است. مصرف گوشت مرغ در ایران نسبت به انواع دیگر گوشت سال به سال رو به افزایش بوده به طوری که نرخ رشد افزایش مصرف سرانه آن ظرف ۳۶ سال گذشته حدود ۵ درصد شده است. یکی از دلایل افزایش مصرف گوشت مرغ نسبت به سایر گوشت ها را می توان افزایش آگاهی مردم به مزایای آن برای حفظ سلامتی ربط داد.

عموم مردم تا حدودی به مزایای گوشت مرغ واقف هستند و مصرف آن را به یکدیگر توصیه می کنند؛ اما مزایای مصرف آن به مراتب بیشتر از آن چیزی است که تا بحال شنیده و یا گفته شده است. لذا به منظور آگاهی و دانش بیشتر نسبت به مزیت مصرف گوشت مرغ، توجه به موارد زیر اهمیت دارد:

● سلامت قلب و عروق

- میزان چربی گوشت سینه مرغ: ۳ گرم و ران پوست کنده مرغ: ۷-۵ گرم در هر ۱۰۰ گرم گوشت می باشد؛ در حالی که گوشت قرمز دارای ۱۵ گرم چربی در هر ۱۰۰ گرم می باشد (حدود ۵ برابر بیشتر).
- گوشت مرغ فاقد اسیدهای چرب ترانس می باشد؛ در حالیکه در گوشت گوسفند و گاو مقدار این اسید چرب به ترتیب ۸ و ۵-۲ درصد است. اسیدهای چرب ترانس جزو خانواده اسیدهای چرب اشباع نشده محسوب می شوند که کلسترول خوب خون را کاهش داده و کلسترول بد را افزایش می دهند و بدترین آسیب را به رگ ها وارد می کنند. افزایش کلسترول خون، ابتلا به سندروم متابولیک، بیماری های قلبی عروقی، ابتلا به دیابت نوع ۲ و حتی ابتلا به برخی از سرطان ها حاصل مصرف اسیدهای چرب ترانس است.
- گوشت مرغ دارای بیشترین مقدار اسیدهای چرب غیر اشباع (امگا ۳ و امگا ۶) است.
- میزان کلسترول کمتر نسبت به گوشت قرمز از مزایای گوشت مرغ است. مقدار کلسترول سینه مرغ: ۸۴ میلی گرم، ران مرغ: ۱۱۰ میلی گرم و گوشت قرمز: ۱۱۸ میلی گرم می باشد.

● جلوگیری از پوکی استخوان

گوشت مرغ به دلیل دارا بودن مقدار فراوان فسفر به همراه کلسیم از دندان ها و استخوان ها محافظت نموده و مانع ابتلا به پوکی استخوان (استئوپروزیس) می گردد و بر عملکرد کبد، کلیه و سیستم عصبی مرکزی تأثیر مثبت دارد. در نتیجه می توان گفت گوشتی مناسب برای افراد سالخورده به خصوص زنان (که بیشتر در معرض ابتلا به پوکی استخوان هستند) می باشد.

● کاهش ابتلا به آرتрит روماتوئید و پارکینسون

وجود مقدار فراوان سلنیوم به عنوان یک آنتی اکسیدان به تحریک DNA در احیای سلول های آسیب دیده کمک می کند و در زدودن و رفع سلولهای غیر عادی بدن و پیشگیری از سرطان مؤثر بوده و به سلول های غیر عادی اجازه رشد و تکثیر نمی دهد. این

عنصر در فعالیتهای متابولیکی و متابولیسمی بدن نقش داشته و همچنین به بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن کمک نموده و مانع از بروز بیماری آرتریت روماتوئید و پارکینسون می گردد.

● کاهش ابتلا به اختلالات قلبی و عروقی

ویتامین B6 موجود در سینه مرغ سطح آمینو اسید هموسیستئین بدن را کاهش داده و از اختلالات قلبی – عروقی (کاردیو واسکولار) جلوگیری می کند.

● عامل ضد استرس و افسردگی

به دلیل دارا بودن مقدار زیاد اسید آمینه تریپتوفان موجب آرامش گردیده و باعث افزایش سطح سروتونین در مغز و خروج از حالت افسردگی می شود.

● سلامت چشم

گوشت مرغ غنی از رتینول، آلفا و بتاکاروتن و لیکوپن (مشتقات ویتامین A) بوده که در سلامت بینایی چشم تأثیر بسزایی دارد.

● سلامت بافت ها

بالا بودن ویتامین B12 (ریبوفلاوین) در کبید مرغ باعث بهبود مشکلات پوستی مانند خشکی پوست، ترک خوردن لب ها، جراحات یا زخم های روی زبان می شود.

● محافظت در برابر بیماری آلزایمر

نیاسین (ویتامین B3) موجود در گوشت مرغ از بروز بیماری های ناشی از کهولت سن مانند آلزایمر جلوگیری می کند. همچنین در تقویت پوست، دستگاه گوارش و سیستم عصبی مؤثر است.

● گوشت مرغ مناسب برای همه گروه های سنی:

۱- کمک به رشد کودکان – به دلیل دارا بودن پروتئین بالا، بافت نرم و سهل الهضم بودن به عنوان غذای مناسب کودکان محسوب شده و باعث افزایش قد و وزن می شود.

۲- مناسب برای مردان – عنصر روی (Zinc) موجود در گوشت مرغ به تنظیم سطح هورمون تستوسترون (هورمون مردانه) کمک می کند.

۳- مناسب برای زنان – منیزیم موجود در گوشت مرغ، کاهش میزان این عنصر در زنان قبل از آغاز دوران قاعدگی را جبران نموده و استرس را بر طرف می کند.

۴- مناسب برای حفظ وزن بدن- به دلیل دارا بودن ویتامین B6، واکنش های متابولیکی و متابولیسم بدن افزایش یافته و باعث مصرف کالری در بدن می شود.

۵- مناسب برای ورزشکاران- ورزشکاران برای حجیم کردن ماهیچه هایشان می توانند مقدار زیادی از گوشت مرغ استفاده کنند.

۶- مناسب برای سالخوردگان- مصرف گوشت مرغ از بروز بیماریهای ناشی از کهولت سن جلوگیری می کند.

جدول شماره ۱- تغییرات قیمت گوشت مرغ آماده طبخ، گوسفند و گوساله همراه با ضریب تغییرات آنها را طی سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۳ نشان می دهد.

با توجه به اینکه تولید گوشت مرغ نسبت به گوشت قرمز از شکل صنعتی تری برخوردار است و مزیت هائی نیز بر گوشت قرمز دارد، بار سنگین افزایش قیمت گوشت قرمز را به عنوان یک منبع پروتئین حیوانی جایگزین تحمل می نماید. البته گرایش عموم به مصرف بیشتر گوشت مرغ فرصتی است برای دولت و تولیدکنندگان که با توسعه پایدار این بخش برخورد جدی تر داشته و زمینه های تولید اقتصادی تر این فرآورده پروتئینی را فراهم نمایند.

متأسفانه ساختار تولید گوشت مرغ کشور در حال حاضر نابسامان می باشد و مشکلات متعددی را چه برای تولیدکنندگان و چه مصرف کنندگان و همچنین دولت به بار آورده است. به منظور تولید بهینه که مطلوبیت های آن برای همگان خواهد بود، لازم و ضروری است که شرکت های منسجم و یکپارچه (Integration) که هر کدام سهم عمده ای از تولید گوشت مرغ کشور را داشته باشند، تشکیل شوند.

در باب منافع سیستم یکپارچه و معایب سیستم فعلی صنعت طیور در کشور در راستای تنظیم و ثبات پایدار قیمت ها و نیز کاهش قیمت تمام شده کالا، مطالب فراوانی قابل طرح است که توضیح آن نیاز به فرصت بیشتری دارد ولی بخشی از آن به شرح ذیل می باشد:

- انضباط و تعادل در تولید
- کنترل بیماری ها و به تبع آن حفظ منابع ملی
- تقلیل ریسک های متعدد صنعت طیور و در نتیجه جلوگیری از هرز رفتن سرمایه های ملی
- حذف شکل کنونی واسطه گری در صنعت
- بالا بردن کمیّت و کیفیت تولید
- مدیریت واردات و صادرات
- ابزار مناسب دولت در مدیریت تولید و برنامه ریزی در سطح کلان
- کاهش وابستگی به آمیخته های تجاری خاص
- تبدیل سریع بافت های فرسوده، سنتی و هزینه بر به واحدهای به روز و بهره ور

(جدول ۱)

تغییرات قیمت مرغ آماده طبخ، گوشت گوسفند و گوساله در ۱۴ سال گذشته

گوشت گوساله		گوشت گوسفند		مرغ آماده طبخ		سال
ضریب تغییرات (%)	میانگین	ضریب تغییرات (%)	میانگین	ضریب تغییرات (%)	میانگین	
۳/۷	۲۲.۵۲۲	۵	۲۲.۷۱۴	۹/۲	۱۰.۹۷۲	۱۳۸۰
۹/۷	۲۸.۶۷۷	۹/۱	۲۹.۷۹۵	۳/۶	۱۱.۴۲۵	۱۳۸۱
۳/۸	۳۵.۴۷۹	۲/۹	۳۷.۱۱۳	۷/۷	۱۲.۳۹۶	۱۳۸۲
۲/۳	۳۹.۰۴۳	۱/۳	۳۹.۷۲۲	۷	۱۴.۸۴۵	۱۳۸۳
۱/۳	۴۱.۲۷۴	۲/۴	۴۱.۵۱۶	۵/۵	۱۴.۷۵۱	۱۳۸۴
۶/۸	۴۷.۸۴۷	۵/۶	۴۵.۸۱۹	۶/۷	۱۶.۰۴۷	۱۳۸۵
۶/۳	۵۹.۵۵۵	۸/۲	۵۴.۷۷۴	۵/۸	۱۸.۵۳۰	۱۳۸۶
۲/۴	۶۸.۹۶۱	۲/۹	۶۹.۹۴۷	۹/۳	۲۴.۳۶۴	۱۳۸۷
۹	۸۱.۶۹۰	۱۳/۵	۸۲.۳۳۵	۷/۹	۲۴.۷۸۱	۱۳۸۸
۵/۶	۱۰۱.۰۴۰	۷/۴	۱۲۵.۳۱۳	۴/۸	۲۹.۵۷۴	۱۳۸۹
۸/۴	۱۱۳.۵۳۴	۵/۹	۱۴۵.۴۹۵	۴/۳	۳۲.۱۷۴	۱۳۹۰
۱۶/۸	۱۸۴.۲۶۱	۱۰	۱۹۱.۸۶۹	۱۰/۲	۴۹.۹۱۱	۱۳۹۱
۱/۱	۲۵۹.۱۲۸	۱/۹	۲۴۷.۴۰۰	۸/۲	۶۰.۷۶۸	۱۳۹۲
۱/۱	۲۶۷.۳۶۵	۱	۲۵۹.۷۳۴	۸	۶۳.۶۵۶	۱۳۹۳

انجمن صنعتی تولیدکنندگان جوجه میکرووز

جوجه ریزی

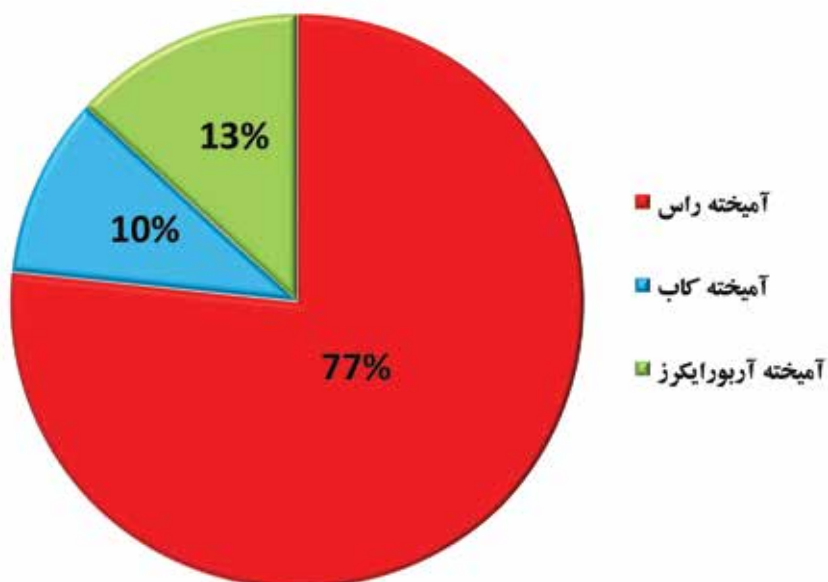

● سهم بازار

نمودار ۲۰- نشان دهنده جوجه ریزی خط D گله‌های اجداد از نژادهای مختلف است. همانطور که ملاحظه می‌شود بیشترین سهم را نژاد راس با حدود ۷۷ درصد به خود اختصاص داده و کمترین سهم هم از آن نژاد کاب با حدود ۱۰ درصد است. البته لازم به ذکر است که درصد‌های ذکر شده توان تولید جوجه‌های یکروزه مادر توسط مزارع اجداد است و همگی به عنوان گله مادر به فروش نمی‌رسند، لذا سهم بازار محصولات این نژادها در جوجه‌هایی که در مزارع مادر توزیع می‌شوند، منعکس کننده سهم والدینشان نخواهد بود.

(نمودار ۲۰)

جوجه ریزی مرغ اجداد گوشتی (خط D) به تفکیک آمیخته‌ها در سال ۱۳۹۳

نمودار ۲۱- نشان دهنده سهم جوجه‌ریزی مزارع گوشتی از نژادهای مختلف است. مشابه سهم جوجه‌ریزی مزارع مادر، نژاد راس با ۸۷ درصد بیشترین سهم و سهم سایر نژادها به ترتیب کاب ۹ درصد، آرپورایکوز ۲/۵ درصد و هوبارد ۱/۵ درصد کمترین بوده است.

تذکر این نکته ضروری است که تفاوت ناچیزی که بین سهم نژادهای مختلف در جوجه‌ریزی مادر و گوشتی مشاهده می‌شود به دلیل بخشی از جوجه‌ریزی در سال قبل و شروع تولید در سال بعد می‌باشد. به طور کلی، راس نژاد غالب بازار ایران چه در جوجه‌ریزی مادر و چه در جوجه‌ریزی گوشتی است. مادامی که شکل تولید و مدیریت صنعت جزیره‌ای است، این روند ادامه خواهد داشت. نژاد مورد تقاضای مزارع گوشتی تقاضای جوجه‌ریزی مزارع مادر را دیکته خواهد کرد و در صورت شکل‌گیری مجموعه‌های تولیدی یکپارچه سهم بازار نژادها تغییر خواهد کرد.

(نمودار ۲۱)

تولید جوجه یگروزه گوشتی به تفکیک آمیخته در سال ۱۳۹۳

● آمار جوجه‌ریزی مزارع مادر گوشتی به تفکیک استان

جدول شماره ۲- نشان دهنده جوجه ریزی مزارع مادر گوشتی بین سال های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ می باشد. استان مازندران در سال ۱۳۹۳ با تعداد ۲,۵۴۹,۸۶۵ قطعه جوجه مادر حدود ۲۲/۸ درصد از کل جوجه مادر سال را جوجه ریزی نموده؛ در حالی که متوسط جوجه ریزی ۷ سال گذشته این استان حدود ۲۴/۳ درصد بوده است. البته چون ظرفیت جوجه کشی ها از کل نیاز استان بیشتر بوده و از سایر استان ها هم در مازندران تخم مرغ نطفه دار ارسال می شود، لذا تعداد جوجه گوشتی تولیدی استان مازندران به مراتب بیش از ظرفیت تولید جوجه های مادر در استان است. در سال ۱۳۹۳ در استان هرمزگان جوجه ریزی مادر صورت نگرفته است.

(جدول ۲)

جوجه ریزی مزارع مرغ مادر گوشتی به تفکیک استان										
ردیف	استان	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	جمع	درصد از کل
۱	مازندران	۲,۲۰۹,۸۶۵	۲,۱۳۲,۰۱۳	۲,۲۷۷,۲۵۵	۲,۳۶۶,۲۸۰	۲,۴۰۰,۲۷۹	۲,۵۵۰,۴۵۹	۲,۵۴۹,۸۶۵	۱۶,۵۸۷,۰۱۶	۲۴/۳
۲	گیلان	۸۹۵,۱۰۴	۱,۰۴۷,۵۴۰	۱,۰۷۴,۸۵۵	۱,۳۲۸,۶۶۳	۱,۴۳۴,۶۹۰	۱,۶۵۵,۷۶۵	۱,۴۰۰,۶۴۳	۸,۸۳۷,۲۶۰	۱۲/۹
۳	آذربایجان غربی	۶۱۹,۲۶۱	۷۷۴,۲۲۹	۶۸۴,۴۹۰	۱,۱۴۴,۱۸۵	۷۹۲,۳۱۵	۹۴۱,۷۸۱	۷۴۴,۷۲۳	۵,۷۰۰,۹۹۴	۸/۳
۴	گلستان	۳۲۴,۳۸۲	۵۸۶,۲۲۵	۵۰۴,۳۷۷	۷۲۱,۲۱۰	۷۷۸,۷۹۵	۷۴۶,۸۸۸	۹۶۰,۴۹۴	۴,۶۲۲,۳۷۱	۶/۸
۵	اردبیل	۳۱۰,۸۶۹	۴۱۴,۴۹۵	۳۳۰,۰۰۰	۶۷۷,۲۵۰	۶۶۰,۷۲۵	۶۹۴,۵۱۰	۸۹۳,۱۴۵	۳,۹۸۰,۹۹۴	۵/۸
۶	تهران	۵۷۱,۷۶۱	۶۹۰,۷۶۵	۴۱۲,۰۸۰	۷۷۵,۸۱۵	۲۴۸,۹۸۵	۵۵۵,۸۱۵	۵۴۸,۰۵۹	۳,۸۰۴,۲۸۰	۵/۶
۷	آذربایجان شرقی	۴۴۶,۴۳۱	۴۷۸,۵۸۷	۴۱۵,۶۱۴	۵۵۱,۲۲۰	۴۶۵,۳۱۰	۶۲۳,۰۲۰	۶۲۶,۰۶۵	۳,۶۰۶,۴۴۷	۵/۳
۸	قزوین	۴۲۶,۴۶۳	۳۲۸,۱۸۱	۴۲۶,۴۲۰	۴۶۷,۶۳۷	۳۴۸,۰۱۷	۳۸۶,۴۹۰	۵۳۷,۱۴۸	۲,۹۳۰,۳۵۶	۴/۳
۹	زنجان	۱۷۲,۰۱۳	۳۲۹,۹۳۵	۳۲۹,۹۳۵	۳۲۸,۵۹۰	۵۱۲,۶۵۰	۳۵۳,۱۰۷	۵۰۸,۶۲۷	۲,۶۱۴,۸۲۲	۳/۸
۱۰	خراسان رضوی	۴۲۱,۹۳۰	۲۳۵,۷۲۰	۲۳۹,۳۷۱	۲۷۰,۶۱۰	۲۱۳,۹۱۵	۲۵۳,۲۳۰	۳۲۵,۵۶۰	۱,۹۶۰,۳۳۶	۲/۹
۱۱	مرکزی	۳۱۷,۲۷۳	۲۰۸,۲۸۰	۲۵۶,۷۹۰	۲۶۹,۸۸۵	۲۴۹,۸۱۰	۲۳۱,۱۱۵	۲۶۱,۶۴۵	۱,۷۷۴,۷۹۸	۲/۶
۱۲	اصفهان	۲۱۴,۶۶۱	۲۵۹,۷۵۴	۲۱۷,۳۴۶	۲۶۹,۰۱۰	۲۴۹,۳۹۰	۲۶۱,۲۵۵	۲۶۲,۸۱۲	۱,۷۳۴,۲۲۸	۲/۵
۱۳	کرمان	۲۸۶,۲۱۰	۱۶۰,۶۳۵	۲۵۹,۹۵۰	۲۰۹,۴۰۰	۲۱۲,۳۴۰	۲۲۱,۸۲۵	۱۳۰,۶۱۰	۱,۴۸۰,۹۲۰	۲/۲
۱۴	کرمانشاه	۱۳۲,۴۵۰	۱۶۳,۱۵۰	۱۹۴,۷۴۵	۲۲۸,۰۴۰	۱۷۴,۳۸۰	۲۰۶,۹۷۰	۱۷۵,۲۲۲	۱,۲۷۴,۹۵۷	۱/۹
۱۵	فارس	۹۹,۷۸۴	۱۰۸,۳۱۵	۱۰۲,۶۰۲	۱۳۸,۶۱۰	۱۳۶,۰۸۵	۱۵۷,۳۱۰	۲۲۱,۱۶۵	۹۶۳,۸۷۱	۱/۴
۱۶	خراسان جنوبی	۹۰,۲۲۰	۱۳۶,۴۴۰	۱۶۲,۱۶۰	۱۱۵,۸۷۰	۱۳۳,۵۷۰	۲۰۸,۹۶۰	۱۰۷,۱۷۵	۹۴۴,۳۹۵	۱/۴
۱۷	خوزستان	۹۱,۷۵۰	۹۲,۹۳۰	۴۷,۶۴۰	۱۷۵,۰۷۰	۱۴۸,۸۶۲	۱۶۲,۱۵۰	۱۴۵,۴۵۵	۸۶۳,۸۵۷	۱/۳
۱۸	همدان	۷۳,۵۱۵	۱۲۵,۹۷۰	۲۳۰,۴۶۴	۹۳,۱۸۰	۱۲۶,۰۸۰	۱۵۷,۸۶۵	۳۷,۵۶۰	۸۴۴,۶۳۴	۱/۲
۱۹	کردستان	۷۷,۷۰۰	۵۰,۹۱۰	۱۸۴,۲۰۵	۸۹,۱۷۰	۷۲,۵۹۰	۱۳۱,۱۰۰	۱۳۰,۸۷۶	۷۲۶,۵۵۱	۱/۱
۲۰	سمنان	.	۹۰,۷۵۰	۱۳۶,۵۵۵	۱۲۲,۵۹۰	۶۰,۶۰۰	۱۲۷,۵۹۰	۱۵۷,۸۰۰	۶۹۵,۸۸۵	۱
۲۱	خراسان شمالی	.	۷۷,۸۰۰	۱۱۷,۴۳۰	۷۶,۷۰۰	۱۱۲,۷۷۰	۱۱۱,۴۰۰	۷۵,۵۶۰	۵۷۱,۶۶۰	۰/۸
۲۲	لرستان	۹۵,۹۴۰	۹۲,۱۲۰	۱۲۷,۸۹۰	۴۶,۰۰۰	۵۳,۶۵۰	۴۹,۲۶۰	۸۵,۳۰۵	۵۵۰,۱۶۵	۰/۸
۲۳	یزد	۳۱,۰۰۰	۳۰,۴۵۰	۶۵,۲۸۰	۶۲,۵۰۰	۳۴,۰۰۰	۷۷,۰۱۵	۱۴۰,۸۶۵	۴۴۱,۱۱۰	۰/۶
۲۴	چهارمحال و بختیاری	۴۷,۱۲۰	۲۳,۰۰۰	۶۴,۵۴۰	.	۸۶,۰۱۵	۲۳,۷۶۶	۶۵,۴۰۰	۳۰۹,۸۴۱	۰/۵
۲۵	قم	۴۲,۵۰۰	.	۴۴,۰۳۰	۳۱,۱۷۰	۵۰,۰۵۰	۳۲,۳۰۵	۴۶,۰۲۰	۲۴۶,۰۷۵	۰/۴
۲۶	سیستان و بلوچستان	۳۱,۳۰۰	.	۳۹,۳۰۰	۴۵,۴۷۰	.	.	۴۲,۹۶۰	۲۰۶,۸۲۰	۰/۳
۲۷	هرمزگان	.	.	۱۵,۷۰۰	۵۰,۳۹۰	.	.	.	۶۶,۰۹۰	۰/۱
۱۰۰	جمع	۸,۰۳۹,۵۰۲	۸,۶۳۹,۲۲۹	۹,۱۳۲,۰۲۴	۱۰,۶۴۴,۷۱۵	۹,۷۴۵,۸۷۳	۱۰,۹۶۷,۷۴۱	۱۱,۱۸۱,۲۶۹	۶۸,۳۵۰,۸۵۳	۱۰۰

● جوجه‌ریزی مزارع مرغ مادر گوشتی بین سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۳

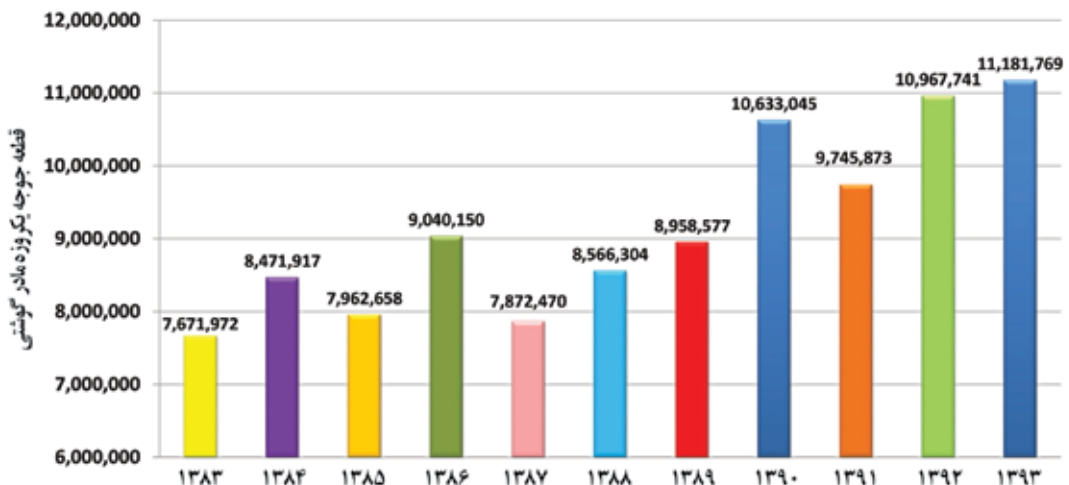
نمودار ۲۲- نشان دهنده ۱۱ سال جوجه ریزی مادر در کشور است. سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۸۳ حدود ۴۵ درصد جوجه مادر افزایش داشته است. این رقم رشد متوسط کمتر از ۴ درصد در سال را نشان می‌دهد؛ به عبارتی طی این مدت تولید جوجه گوشتی و گوشت مرغ به همین میزان رشد کرده است.

● سهم جوجه ریزی مرغ مادر گوشتی به تفکیک آمیخته‌ها بین سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۳

جوجه مادر توزیع شده در مزارع مادر هر ساله افزایش داشته، منتهی سهم آمیخته‌های مختلف در این سال‌ها متغیر بوده است. به طور کلی در حال حاضر چهار آمیخته در بازار موجود است که آمیخته راس بیشترین سهم (حدود ۹۰ درصد) را از آن خود کرده و با محاسبات موجود، فروش جوجه یکروزه مادر به سوی انحصار کامل حرکت کرده است.

(نمودار ۲۲)

جوجه ریزی مزارع مرغ مادر گوشتی بین سال‌های ۱۳۸۳ - ۱۳۹۳

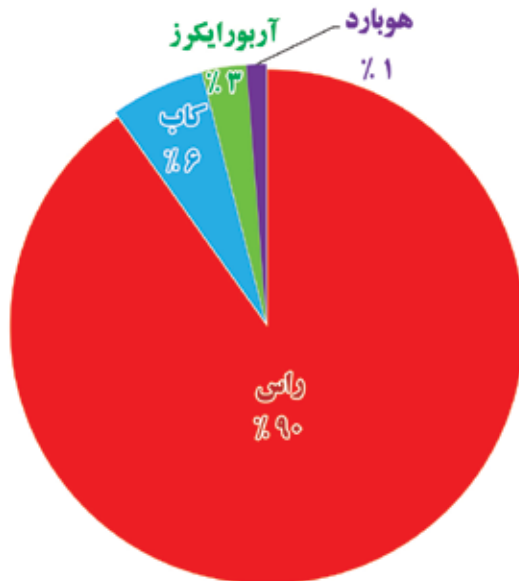

نمودار ۲۳- نشان دهنده سهم جوجه‌ریزی مزارع مادر از نژادهای مختلف است. نژاد راس با ۹۰ درصد از سهم بازار بیشترین و هوبارد با یک درصد کمترین سهم را داشته‌اند. سهم نژاد کاب از حدود ۳۶ درصد در سال ۱۳۸۹ به ۶ درصد در سال ۱۳۹۳ تنزل پیدا کرده است و آربورایکرز که سهمی حدود ۱۵ درصد در سال ۱۳۸۶ داشت به حدود ۳ درصد در سال ۱۳۹۳ رسید.

(نمودار ۲۳)

سهم بازار آمیخته‌ها، از جوجه‌ریزی مزارع مرغ مادر گوشتی در سال ۱۳۹۳

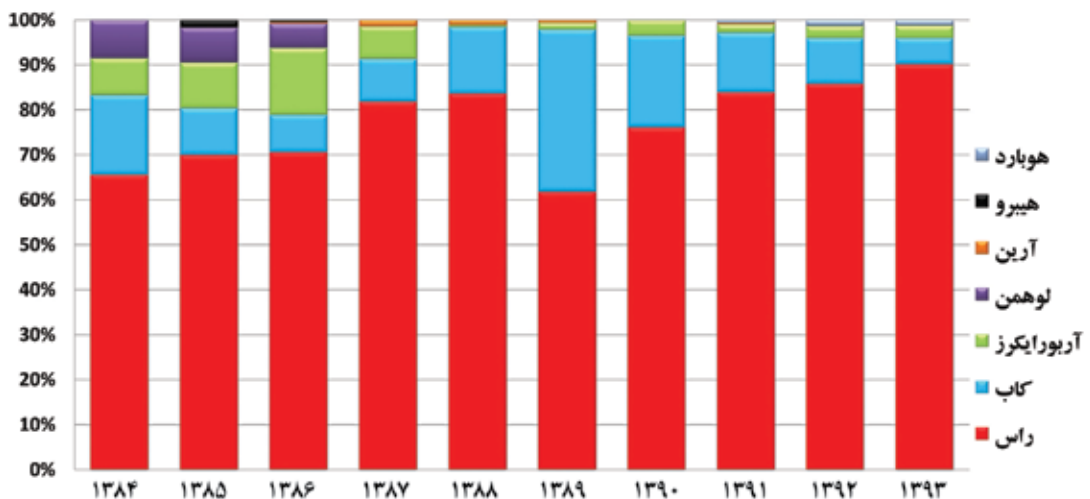
نژاد	تعداد
راس	۱۰,۰۷۶,۰۸۷
کاب	۶۶۰,۸۷۰
آربورایکرز	۳۰۷,۱۰۰
هوبارد	۱۳۷,۷۱۲
جمع کل	۱۱,۱۸۱,۷۶۹

نمودار ۲۴ و جداول شماره ۳ و ۴ سهم جوجه‌ریزی مادر گوشتی به تفکیک آمیخته‌ها را بین سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۸۴ نشان می‌دهد. همانطوری که ملاحظه می‌شود آمیخته‌های هیبرو و لوهمن از سال ۱۳۸۷ بازار را ترک کرده‌اند. در حال حاضر آمیخته هیبرو دارای یک بازار محدود و محلی در کشور هلند و لوهمن بازار کوچکی در اندونزی دارد. آمیخته هوبارد از سال ۱۳۹۱ با واردات جوجه‌های مادر وارد بازار ایران شده و تا سال ۱۳۹۳ مرتباً اقدام به واردات جوجه مادر نموده است. طبق اطلاعات واصله در سال ۱۳۹۴ شرکت واردکننده اقدام به جوجه‌ریزی اجداد هوبارد خواهد نمود. آمیخته داخلی آرین (هیبرو قدیمی) در سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۸۸ اقدام به فروش تعداد کمی جوجه یکروزه مادر در کشور نمود.

(نمودار ۲۴)

سهم جوجه ریزی مرغ مادر گوشتی به تفکیک آمیخته‌ها بین سال‌های ۱۳۹۳ - ۱۳۸۴

(جدول ۳)

جوجه ریزی آمیخته های مختلف در کشور

	راس	کاب	آرپورایگز	لوهمن	آرین	هیبرو	هویارد	جمع	Aviagen
۱۳۸۴	۵,۶۱۶,۴۰۰	۱,۵۱۸,۶۰۴	۷۰۱,۰۰۶	۷۲۹,۹۵۰	۰	۰	۰	۸,۵۶۵,۹۶۰	۷,۰۴۷,۳۵۶
۱۳۸۵	۵,۵۲۸,۹۷۵	۸۲۹,۵۷۳	۷۹۹,۸۸۶	۶۱۴,۳۹۰	۰	۱۳۳,۹۳۰	۰	۷,۹۰۶,۷۵۳	۶,۹۴۳,۳۵۱
۱۳۸۶	۶,۳۶۸,۸۶۱	۷۵۵,۴۸۹	۱,۳۳۹,۴۹۰	۴۹۱,۰۷۰	۴۱,۳۰۰	۳۰,۰۰۰	۰	۹,۰۲۶,۲۱۰	۸,۱۹۹,۴۳۱
۱۳۸۷	۶,۵۳۷,۴۹۵	۷۶۵,۸۲۶	۵۷۷,۶۸۹	۰	۱۱۰,۱۸۳	۰	۰	۷,۹۹۱,۱۹۳	۷,۱۱۵,۱۸۴
۱۳۸۸	۷,۱۵۹,۷۴۷	۱,۳۷۶,۶۹۰	۳۶,۶۰۰	۰	۹۳,۴۶۷	۰	۰	۸,۵۶۶,۳۰۴	۷,۱۹۶,۱۴۷
۱۳۸۹	۵,۵۶۳,۷۸۳	۳,۲۵۳,۱۷۸	۱۳۴,۵۷۶	۰	۵۴,۳۶۵	۰	۰	۹,۰۰۵,۹۰۲	۵,۶۹۸,۳۵۹
۱۳۹۰	۸,۰۹۱,۳۲۸	۲,۱۷۷,۴۰۵	۳۶۴,۴۱۲	۰	۰	۰	۰	۱۰,۶۳۳,۰۴۵	۸,۴۵۵,۶۴۰
۱۳۹۱	۸,۱۷۸,۱۵۹	۱,۲۹۴,۹۳۵	۱۸۱,۵۰۹	۰	۲۹,۸۰۰	۰	۶۱,۴۷۰	۹,۷۴۵,۸۷۳	۸,۳۵۹,۶۶۸
۱۳۹۲	۹,۴۰۸,۶۳۳	۱,۱۲۶,۱۹۸	۲۸۸,۰۸۰	۰	۰	۰	۱۴۴,۸۴۰	۱۰,۹۶۷,۷۴۱	۹,۶۹۶,۷۰۳
۱۳۹۳	۱۰,۷۶۰,۸۷	۶۶۰,۸۷۰	۳۰۷,۱۰۰	۰	۰	۰	۱۳۷,۷۱۲	۱۱,۱۸۱,۷۶۹	۱۰,۳۸۳,۱۸۷
جمع کل	۷۲,۵۲۹,۳۵۸	۱۳,۶۵۸,۷۶۷	۴,۷۳۰,۴۸	۱,۸۳۵,۶۱۰	۳۲۹,۱۱۵	۱۶۳,۹۳۰	۳۴۴,۰۲۲	۸۲,۴۰۸,۹۸۱	۷۹,۰۹۴,۹۱۶
سهم کل (درصد)	۸۸	۱۶/۶	۵/۷	۲/۲	۰/۴	۰/۲	۰/۴	۱۰۰	۹۶

(جدول ۴)

سهم آمیخته های مختلف در جوجه ریزی مزارع مادر کشور (درصد)									
سهم کل (درصد)	راس	کاب	آرورایکرز	لوهمن	آرین	هیبرو	هوبارد	(HHI)	Aviagen
۱۳۸۴	۶۶	۱۸	۸	۹	۰	۰	۰	۴۷۵۲	۸۲
۱۳۸۵	۷۰	۱۰	۱۰	۸	۰	۲	۰	۵۱۶۵	۸۸
۱۳۸۶	۷۱	۸	۱۵	۵	۰	۰	۰	۵۲۹۸	۹۱
۱۳۸۷	۸۲	۱۰	۷	۰	۱	۰	۰	۶۸۳۸	۸۹
۱۳۸۸	۸۴	۱۵	۰	۰	۱	۰	۰	۷۲۰۹	۸۴
۱۳۸۹	۶۲	۳۶	۱	۰	۱	۰	۰	۵۱۲۴	۶۳
۱۳۹۰	۷۶	۲۰	۲	۰	۰	۰	۰	۶۲۲۱	۸۰
۱۳۹۱	۸۴	۱۳	۲	۰	۰	۰	۱	۷۲۲۲	۸۶
۱۳۹۲	۸۶	۱۰	۳	۰	۰	۰	۱	۷۴۷۳	۸۸
۱۳۹۳	۹۰	۶	۲	۰	۰	۰	۱	۸۱۶۴	۹۳
سهم کل (درصد)	۸۸	۱۶/۶	۵/۷	۲/۲	۰/۴	۰/۲	۰/۴		۹۶

شاخص هر نیندال هیبریشن (HHI) به منظور بررسی تمرکز و انحصار اندازه گیری می شود

● پیش بینی تولید جوجه یکروزه گوشتی در سال ۱۳۹۴ و میزان جوجه ریزی گله های مرغ مادر در سال ۱۳۹۳

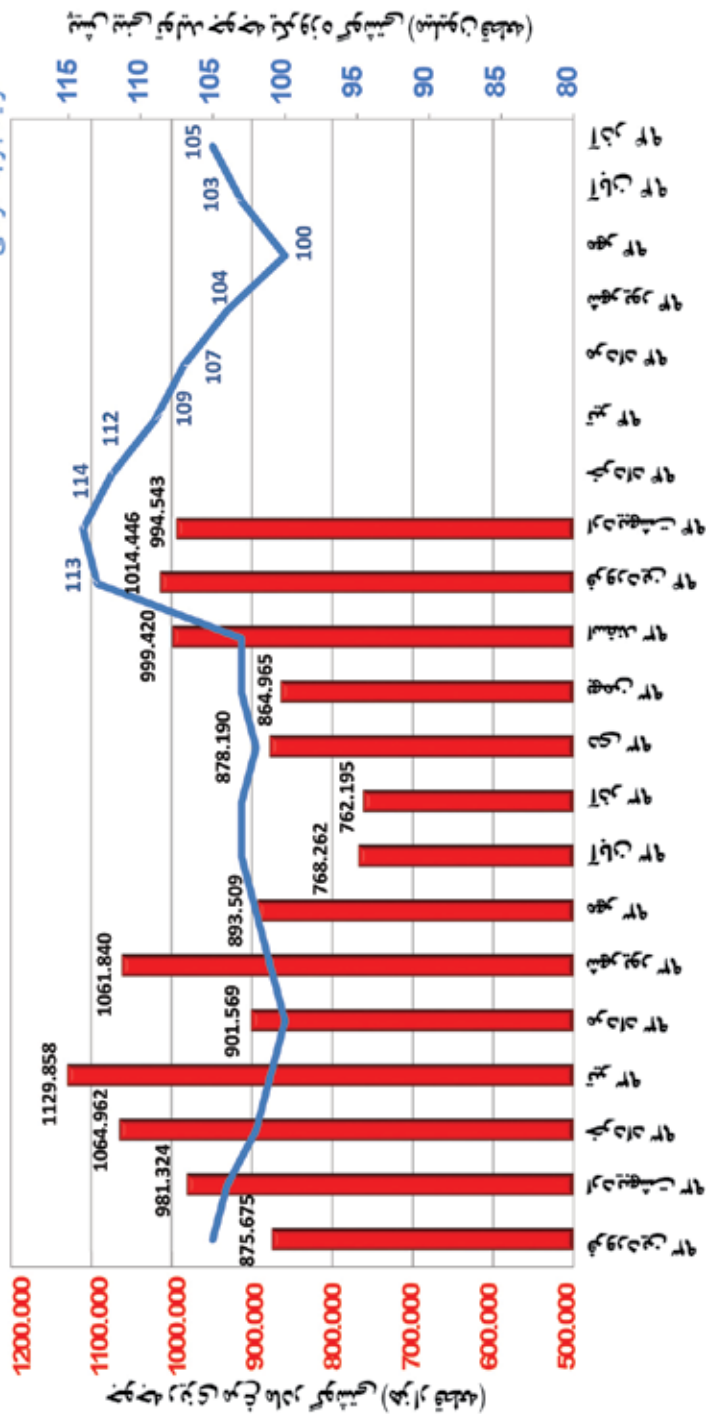
نمودار ۲۵- نشان دهنده جوجه ریزی گله های مادر از اول فروردین ۱۳۹۳ تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ می باشد. در سال ۱۳۹۳ تعداد جوجه ریزی شده است که بیشترین میزان آن در تیر ماه به تعداد ۱,۱۲۹,۸۵۸ قطعه و کمترین آن در آذر

(نمودار ۲۵)

پیش بینی تولید جوجه یکروزه گوشتی و میزان جوجه ریزی گله های مرغ مادر از سال ۱۳۹۴ - ۱۳۹۳

■ جوجه ریزی مرغ مادر

— تولید جوجه گوشتی

ماه به تعداد ۱۹۵،۷۶۲ قطعه بوده است. این میزان جوجه ریزی مادر در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۹۲ تعداد، ۲۸،۰۲۱ قطعه یا به عبارتی حدود ۲ درصد بیشتر می باشد. متوسط جوجه ریزی ماهانه سال ۱۳۹۳ حدود ۹۳۱،۸۱۴ قطعه بوده که با در نظر گرفتن متوسط جوجه ریزی و تفاوتی که جوجه ریزی های ماهانه داشته، ضریب تغییرات (CV) جوجه ریزی مادر حدود ۱۲/۵ درصد می باشد. البته ضریب تغییرات جوجه ریزی مادر نسبت به سال ۱۳۹۲ که حدود ۱۱ درصد بوده قدری بیش از این ضریب در سال ۱۳۹۳ شده است. بنابراین، انتظار می رود تولید جوجه یکروزه گوشتی در نیمه اول سال ۱۳۹۴ تلاطم بیشتری نسبت به دوره مشابه آن در سال ۱۳۹۳ داشته باشد.

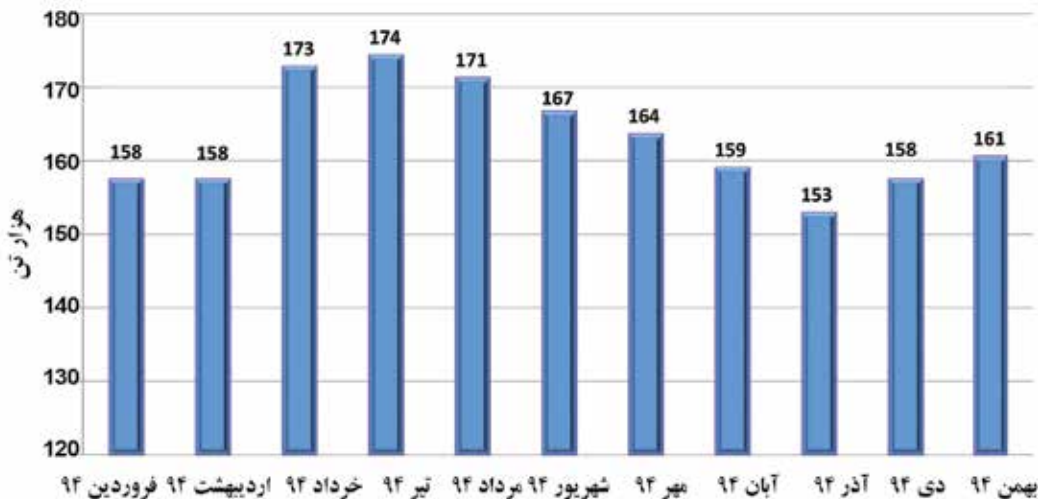
● پیش بینی تولید مرغ آماده طبخ

نمودار ۲۶- نشان دهنده پیش بینی تولید مرغ آماده طبخ تا پایان بهمن ماه ۱۳۹۴ می باشد. متوسط تولید گوشت مرغ تا پایان بهمن ماه حدود ۱۶۰ هزار تن خواهد شد. به نظر نمی رسد که در سال ۱۳۹۴ کمبود گوشت مرغ در کشور وجود داشته باشد، ضمن اینکه حدود ۹۶ هزار تن مرغ باقی مانده در شرکت پشتیبانی هم وجود دارد.

با توجه به نرخ دلار که احتمالاً پس از رفع تحریم ها حداقل برای مدتی کاهش خواهد یافت، افزایش هزینه های تولید و افزایش قیمت تمام شده مرغ، به دلیل بالا رفتن هزینه ها، صادرات مرغ را با مشکل بیشتری مواجه خواهد کرد. خرید و جمع آوری مرغ از بازار توسط شرکت پشتیبانی، تزریق مرغ های منجمد خریداری شده به بازار و عدم اقبال مردم به مرغ منجمد، مشکلات تولید کنندگان و دولت را بیشتر خواهد نمود.

(نمودار ۲۶)

پیش بینی تولید مرغ آماده طبخ

● مصرف سرانه گوشت مرغ در ایران

جدول ۵ - نشان دهنده مصرف سرانه مرغ در کشور می باشد. تعداد جوجه تولیدی در سال ۱۳۹۳ بر اساس پیش بینی صورت گرفته در انجمن است. همانطور که ملاحظه می شود، تلفات کل کشور ۱۰ درصد و افت کشتارگاهی هم ۲۵ درصد در نظر گرفته شده است. با توجه به وزن زنده متفاوتی که مرغداران به کشتارگاه های کشور عرضه می کنند، متوسط وزن زنده هم ۲/۵ کیلوگرم در نظر گرفته شده است. با لحاظ این مفروضات و در نظر گرفتن میزان صادرات و ذخیره شرکت پشتیبانی کشور، مصرف سرانه گوشت مرغ در سال ۱۳۹۳ به طور متوسط ۲۴/۷۹ کیلوگرم برآورد شده است. مسلماً تغییر هر یک از فرض های محاسبه شده، در مصرف سرانه تغییر ایجاد خواهد نمود.

(جدول ۵)

میانگین مصرف سرانه گوشت مرغ در کشور		
واحد اندازه گیری	مقدار	شرح
قطعه	۱.۲۲۸.۳۵۷.۵۳۶	پیش بینی کل تولید جوجه یکروزه گوشتی در سال ۱۳۹۳
قطعه	۱.۱۰۵.۵۲۱.۷۸۲	پس از کسر ۱۰ درصد تلفات
کیلوگرم	۲.۷۶۳.۸۰۴.۴۵۶	وزن مرغ زنده تولیدی با متوسط ۲/۵ کیلوگرم مرغ برای هر قطعه جوجه
کیلوگرم	۲.۰۷۲.۸۵۳.۳۴۲	پس از کسر ۲۵ درصد افت در کشتارگاه
کیلوگرم	۹۶.۰۰۰.۰۰۰	باقیمانده مرغ در شرکت پشتیبانی
کیلوگرم	۴۳.۰۰۰.۰۰۰	صادرات مرغ بدون آرایش
نفر	۷۸.۰۰۰.۰۰۰	جمعیت ایران در پایان سال ۱۳۹۳
کیلوگرم	۲۴/۷۹	مصرف سرانه گوشت مرغ

● حذف گله های مادر

جدول ۶- نشان دهنده حذف گله های مادر در ماه های مختلف سال ۱۳۹۳ می باشد. در مجموع ۳۳۹ گله در سال ۱۳۹۳ حذف شده است که جمعیتی بالغ بر ۹/۷ میلیون پرنده را شامل می شود. میانگین سن حذف گله ها در سال ۱۳۹۳، حدود ۷۰ هفته بوده است (در ماه های خرداد، تیر و مرداد حدود ۷۶ هفته بوده است).

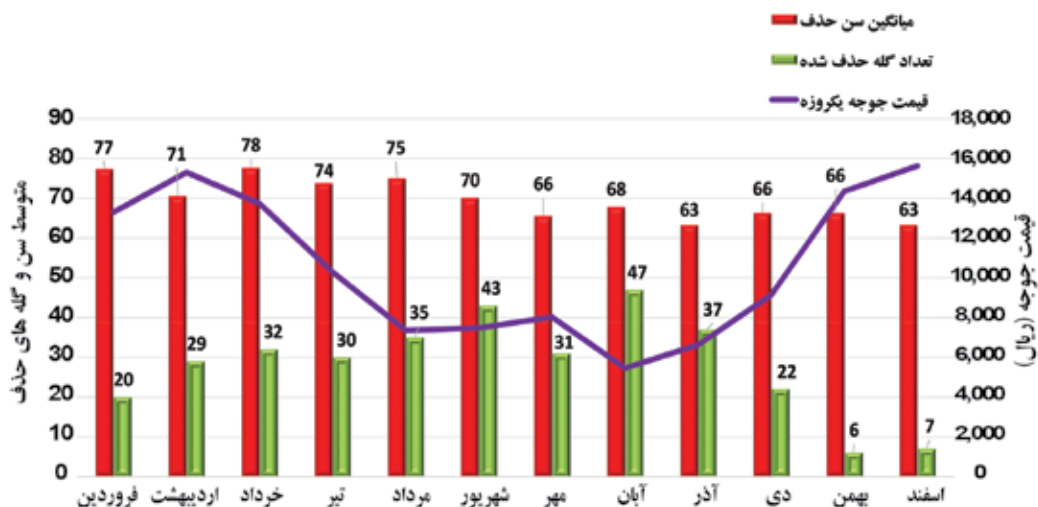
با نگاهی به جدول فوق و نمودار ۲۷ مشاهده می شود که بیشترین حذف گله در آبان ماه ۱۳۹۳ با ۴۷ گله و جمعیتی بالغ بر ۱/۶ میلیون پرنده رخ داده است. در این ماه قیمت جوجه به حداقل آن در سال ۱۳۹۳ رسیده و پس از آنکه قیمت ها رو به بهبودی می گذارد یعنی در ماه های بهمن و اسفند روند حذف گله ها بسیار کند می شود.

جدول و نمودار پیوست نشان می دهد علیرغم اینکه قیمت جوجه یکروزه از تیر تا پایان آذر ماه با زیان جدی فروش رفته، همچنان نگهداری گله های مسن و تولکی ادامه داشته است. تولیدکنندگان به کاهش شدید قیمت ها واکنش فوری نشان نمی دهند و انتظارشان از اینکه قیمت ها به زودی بهبود خواهد یافت مانع حذف گله ها می شود. متأسفانه این امر به زیان بیشتر تولیدکنندگان منجر شده است.

(نمودار ۲۷)

مقایسه میانگین سن و تعداد گله های مادر حذف شده با توجه به قیمت جوجه بکروزه در ماه های مختلف سال ۱۳۹۳

مزارع مرغ مادر گوشتی در سال ۱۳۹۳

ماه	تعداد گله حذف شده	میانگین سن حذف	جمعیت حذف شده	قیمت جوجه بکروزه
فروردین	۲۰	۷۷	۵۴۶.۲۱۰	۱۳.۲۹۵
اردیبهشت	۲۹	۷۱	۹۰۲.۲۴۱	۱۵.۳۰۰
خرداد	۳۲	۷۸	۶۴۴.۶۶۰	۱۳.۷۲۷
تیر	۳۰	۷۴	۶۷۰.۵۴۵	۱۰.۲۷۸
مرداد	۳۵	۷۵	۱.۰۳۴.۳۳۲	۷.۳۵۳
شهریور	۴۳	۷۰	۱.۱۳۴.۹۹۷	۷.۴۷۴
مهر	۳۱	۶۶	۸۱۲.۳۸۲	۸.۰۲۶
آبان	۴۷	۶۸	۱.۵۹۱.۱۹۷	۵.۴۵۲
آذر	۳۷	۶۳	۱.۱۱۱.۷۵۶	۶.۶۲۶
دی	۲۲	۶۶	۷۴۴.۴۷۵	۹.۱۳۸
بهمن	۶	۶۶	۱۷۸.۴۴۰	۱۴.۳۴۹
اسفند	۷	۶۳	۳۰۴.۶۳۴	۱۵.۶۲۳
میانگین سالیانه	۳۳۹	۷۰	۹.۶۷۵.۸۶۹	۱۰.۴۲۲

انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه یکروزه

صنعت مرغ تخم گذار در ایران

وضعیت کنونی تولید تخم مرغ

تولید تخم مرغ در ایران در سال ۱۳۹۳ با ۳۰ هزار تن افزایش از حدود ۹۰۰ هزار تن به حدود ۹۳۰ هزار تن رسید و در حال حاضر مقام سوم را در آسیا بعد از کشور چین و هند دارا می باشد؛ در حالیکه در سال ۱۳۹۲ ایران در رتبه ۷ قاره آسیا جای داشت. مصرف سرانه تخم مرغ هم در کشور با ۰/۳ کیلوگرم افزایش نسبت به سال ۱۳۹۲ به حدود ۱۱/۳ کیلوگرم در سال ۱۳۹۳ رسید.

در سال ۱۳۹۳ حدود ۶۵ هزار تن تخم مرغ به کشورهای همجوار صادر شد که نسبت به سال گذشته حدود ۳۰ هزار تن افزایش یافته است (جدول ۷ و ۸). در سال ۱۳۹۳ تولیدکنندگان تخم مرغ زیان هنگفتی را متحمل شدند، گرچه قیمت برآوردی واحدهای مختلف متفاوت است ولی متوسط قیمت برآوردی در سال ۱۳۹۳ حدود ۴۳،۱۵۰ ریال و متوسط قیمت فروش حدود ۳۲،۴۰۰ ریال بوده است. از این بابت مجموع زیان تولیدکنندگان تخم مرغ به حدود ۶،۳۰۰ میلیارد ریال رسیده است. در صورتی که میزان جوجه ریزی و تولید مدیریت نشود و تولیدکنندگان به جوجه ریزی بدون برنامه و هدایت نشده ادامه دهند و همچنین در صورتیکه ترویج مصرف تخم مرغ و صادرات مستمر در دستور کار جدی حمایتی قرار نگیرد، با توجه به افزایش هزینه ها انتظار می رود که این زیان کماکان ادامه داشته باشد.

(جدول ۷)

صادرات تخم مرغ خوراکی بر اساس کشور مقصد در سال ۹۳			
ردیف	نام کشور مقصد	میزان صادرات (تن)	
		سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۳
۱	ارمنستان	۶۱۰	۰
۲	افغانستان	۱۵،۴۳۲	۲۱،۱۰۰
۳	امارات	۲۰۰	۰
۴	آذربایجان	۴۱۴	۰
۵	بحرین	۱۷۱	۲۰
۶	پاکستان	۰	۰
۷	تاجیکستان	۴،۰۸۱	۱،۵۰۰
۸	ترکمنستان	۶،۹۱۸	۵،۳۰۰
۹	عراق	۱۲،۹۸۴	۳۶،۴۰۰
۱۰	عمان	۱،۲۵۷	۵۰۸
۱۱	کویت	۰	۰
۱۲	گرجستان	۳۴۴	۰
	جمع	۴۲،۴۱۱	۶۴،۸۳۰

(جدول ۸)

صادرات تخم مرغ خوراکی در ماه های مختلف سال ۱۳۹۳	
ماه	میزان صادرات (تن)
فروردین	۱،۶۳۰
اردیبهشت	۳،۸۰۰
خرداد	۴،۷۰۰
تیر	۳،۶۰۰
مرداد	۴،۲۰۰
شهریور	۵،۰۰۰
مهر	۵،۰۰۰
آبان	۷،۱۰۰
آذر	۸،۰۰۰
دی	۹،۲۰۰
بهمن	۶،۸۰۰
اسفند	۵،۹۰۰
جمع	۶۴،۸۳۰

● جوجه ریزی

در سال ۱۳۹۳ تعداد ۵۳۲,۴۸۴ قطعه جوجه مادر تخمگذار در مزارع مادر جوجه ریزی شده که از این تعداد حدود ۸۴ درصد تولید گله های اجداد داخلی و ۱۶ درصد بقیه از واردات بوده است. بیش از ۴۲ میلیون قطعه جوجه یکروزه تخمگذار وارد مزارع تولید تخم مرغ شده که بخشی به صورت پرورش پولت و بخشی به صورت مستقیم جوجه ریزی شده است. بیشترین سهم بازار متعلق به آمیخته هایلاین با حدود ۴۱/۶۲ درصد و کمترین سهم از آن آمیخته شبور با حدود ۸/۱۵ درصد بوده است (جدول ۹).

(جدول ۹)

سهم آمیخته های مختلف تخمگذار در جوجه های مادر و تجاری در سال ۱۳۹۳				
جوجه ریزی مادر تخمگذار		جوجه ریزی تخمگذار تجاری		آمیخته
سهم از بازار (درصد)	جوجه ریزی (تولید داخل)	سهم از بازار (درصد)	جوجه ریزی	
۵۴/۹۹	۲۹۲,۸۱۶	۴۱/۶۲	۱۷,۶۳۸,۰۹۳	Hy-Line
۲۸/۸۸	۱۵۳,۷۹۰	۳۱/۷۵	۱۳,۴۵۵,۲۹۷	L.S.L
۱۰/۱۲	۵۳,۸۷۸	۱۰/۰۱	۴,۲۴۲,۱۲۷	Bovans
۶/۰۱	۳۲,۰۰۰	۸/۴۷	۳,۵۸۹,۴۹۲	H & N
۰	۰	۸/۱۵	۳,۴۵۳,۸۷۹	Shaver
۱۰۰	۵۳۲,۴۸۴	۱۰۰	۴۲,۳۷۸,۸۸۸	جمع کل

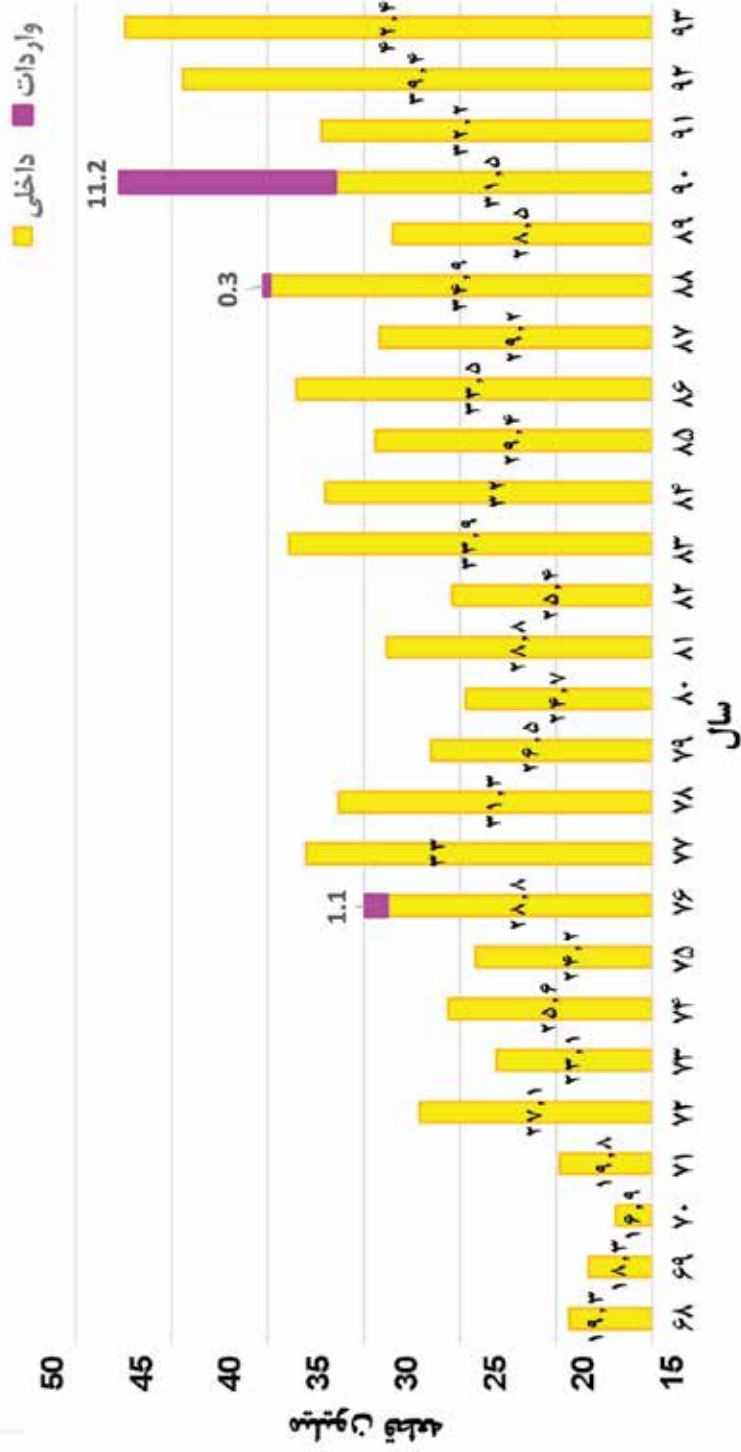
● تعداد واحدها و ظرفیت تولید به تفکیک استان ها

مرغ تخمگذار در قالب ۵ آمیخته برای تأمین نیاز حداقل ۱۰ سال آینده کافی است. در حال حاضر صنعت مرغ تخمگذار با دارا بودن ۱۵۰۳ واحد مرغداری با ظرفیت تولید اسمی ۱,۳۰۰,۰۰۰ تن تخم مرغ در سال وجود دارد که در سال ۱۳۹۳ حدود ۹۳۰ هزار تن تخم مرغ تولید نموده اند

میزان تولید و واردات جوجه یکروزه تخمگذار طی سال های ۱۳۹۳ - ۱۳۶۸
(نمودار ۲۸)

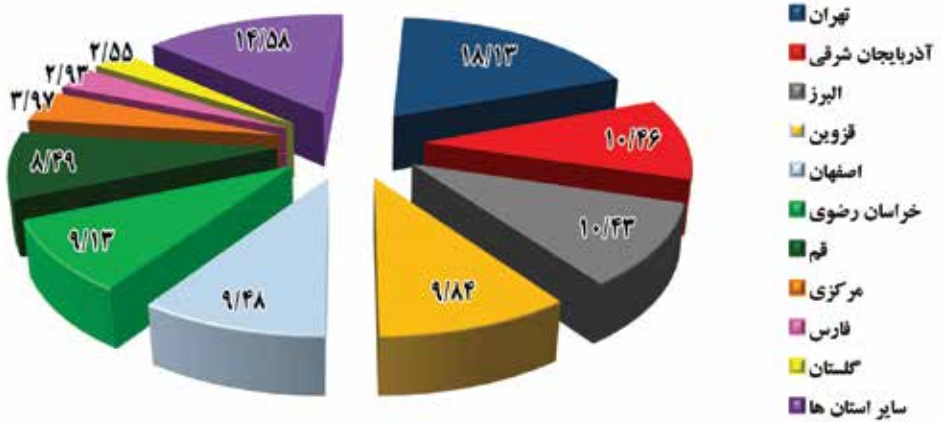

(جدول ۱۰)

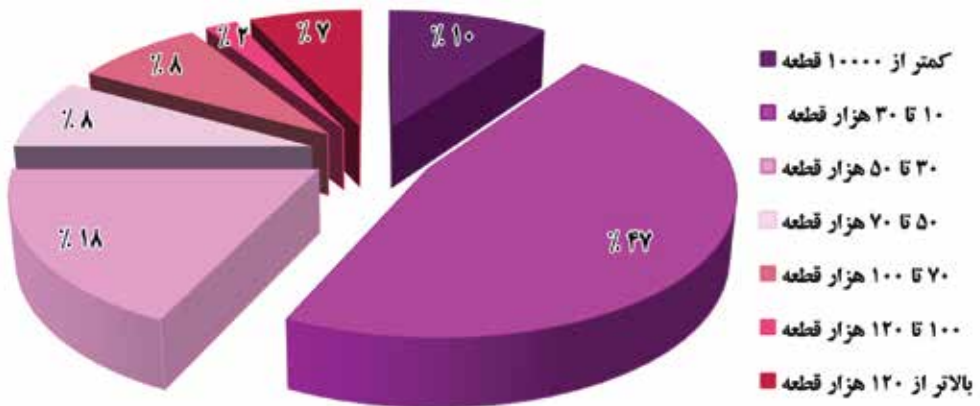
واحد های مرغ تخمگذار و ظرفیت تولید به تفکیک استان									
ردیف	استان	تعداد واحد مرغ تخمگذار	ظرفیت (تولده)	تعداد واحد بروت	ظرفیت (تولده)	تعداد واحد بروت و تخمگذار	ظرفیت (تولده)	جمع کل واحد ها	ظرفیت کل
۱	آذربایجان شرقی	۲۶۷	۸۸۸۸۲۰۲	۱۸	۸۹۵۵۸۸	۱	۵۲۴۳۲	۲۸۶	۹۸۳۷۲۳۲
۲	آذربایجان غربی	۳۲	۸۰۴۶۸۸	۰	۰	۲	۱۱۲۱۲۰	۳۴	۹۱۶۸۰۸
۳	اردبیل	۲۶	۶۷۱۹۸۰	۰	۰	۰	۰	۲۶	۶۷۱۹۸۰
۴	اصفهان	۱۶۳	۸۲۷۲۲۸۶	۸	۶۴۴۶۰۰	۰	۰	۱۷۱	۸۹۱۶۸۸۶
۵	البرز	۹۷	۶۹۷۹۹۶۰	۲۷	۲۰۸۶۳۶۰	۷	۷۴۳۵۰۰	۱۳۱	۹۸۰۹۸۲۰
۶	ایلام	۱	۳۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱	۳۰۰۰۰
۷	بوشهر	۱	۴۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱	۴۰۰۰۰
۸	تهران	۱۲۵	۱۱۹۸۴۳۰۲	۳۷	۴۰۷۹۸۰۸	۵	۹۸۷۰۰۰	۱۶۷	۱۷۰۵۱۱۱۰
۹	جنوب کرمان	۱	۱۰۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۰۰۰۰۰
۱۰	چهارمحال و بختیاری	۶	۲۰۷۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۶	۲۰۷۰۰۰
۱۱	خراسان جنوبی	۱۹	۸۳۱۰۰۰	۴	۱۷۴۰۰۰	۰	۰	۲۳	۱۰۰۵۰۰۰
۱۲	خراسان رضوی	۲۱۳	۷۵۳۸۶۰۰	۳۰	۸۷۷۷۶۸	۱	۱۷۰۰۰۰	۲۴۴	۸۵۸۶۱۶۸
۱۳	خراسان شمالی	۳	۳۹۳۰۰	۰	۰	۰	۰	۳	۳۹۳۰۰
۱۴	خوزستان	۹	۴۳۵۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۹	۴۳۵۰۰۰
۱۵	زنجان	۱۶	۸۱۳۲۰۰	۱	۴۱۰۰۰	۰	۰	۱۷	۸۵۳۲۰۰
۱۶	سمنان	۲۹	۱۳۳۴۵۰۰	۳	۱۹۸۰۰۰	۰	۰	۳۲	۱۵۴۳۵۰۰
۱۷	سیستان و بلوچستان	۳	۳۰۰۰۰۰	۱	۳۴۰۰۰	۰	۰	۴	۳۳۴۰۰۰
۱۸	فارس	۳۰	۲۱۷۵۷۵۰	۶	۴۱۹۰۰۰	۲	۱۵۷۸۰۰	۳۸	۲۷۵۲۵۰۰
۱۹	قزوین	۵۲	۶۵۳۳۹۰۰	۱۱	۳۷۱۸۶۳۵	۰	۰	۶۳	۹۲۵۲۵۳۵
۲۰	قم	۱۵۳	۶۶۹۵۵۸۰	۲۷	۱۲۹۲۹۰۰۰	۰	۰	۱۸۰	۷۹۸۸۶۸۰
۲۱	کردهستان	۱۰	۳۸۵۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۰	۳۸۵۰۰۰
۲۲	کرمان	۱۴	۸۹۷۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۴	۸۹۷۰۰۰
۲۳	کرمانشاه	۲۳	۸۶۰۰۰۰	۱	۱۰۰۰۰۰	۰	۰	۲۳	۹۶۰۰۰۰
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۵	۱۶۰۰۰۰	۱	۳۰۰۰۰	۰	۰	۶	۱۹۰۰۰۰
۲۵	گلستان	۱۴	۹۱۶۰۰۰	۲	۸۰۰۰۰	۵	۱۴۰۷۰۰۰	۲۱	۲۴۰۳۰۰۰
۲۶	گیلان	۱	۱۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۰۰۰۰
۲۷	لرستان	۹	۲۷۶۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۹	۲۷۶۰۰۰
۲۸	مازندران	۳۷	۱۱۴۲۷۳۴	۱	۲۰۳۸۰	۰	۰	۳۸	۱۱۶۳۱۱۴
۲۹	مرکزی	۸۲	۳۴۶۰۶۸۰	۶	۲۶۹۵۰۰	۰	۰	۸۸	۳۷۳۰۱۸۰
۳۰	هرمزگان	۱	۱۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۰۰۰۰
۳۱	همدان	۴۱	۱۶۰۵۰۰۰	۲	۲۱۶۰۰۰	۰	۰	۴۳	۱۸۲۱۰۰۰
۳۲	یزد	۲۱	۱۳۱۹۳۰۰	۰	۰	۱	۵۲۰۰۰۰	۲۲	۱۸۳۹۳۰۰
جمع		۱۵۰۳	۷۵۷۱۵۷۶۲	۱۸۶	۱۴۱۷۵۳۹	۲۴	۴۱۵۰۸۵۲	۱۷۱۳	۲۴۰۴۴۱۵۳

(نمودار ۲۹)
درصد ظرفیت مرغ تخمگذار به تفکیک استان

(نمودار ۳۰)
تفکیک رتبه بندی ظرفیت مرغداری های تخمگذار کشور در سال ۱۳۹۳

(جدول ۱۱)

ظرفیت مرغداریهای تخمگذار در سال ۱۳۹۳															
ردیف	استان	ظرفیت تخمگذار واحد مرغ (ظرفه)	زیر ۱۰ هزار قطعه		۱۰-۳۰ هزار قطعه		۳۰-۵۰ هزار قطعه		۵۰-۷۰ هزار قطعه		۷۰-۱۰۰ هزار قطعه		بالای ۱۲۰ هزار قطعه		
			تعداد واحد	ظرفیت	تعداد واحد	ظرفیت	تعداد واحد	ظرفیت	تعداد واحد	ظرفیت	تعداد واحد	ظرفیت	تعداد واحد	ظرفیت	
۱	آذربایجان شرقی	۲۶۷	۸۸۸۸۲۰۲	۲۴	۲۷۲۰۲۵۰	۱۴۱	۲,۸۹۲,۳۱۲	۲۴	۱,۳۲۹,۷۵۸	۲۸	۱,۶۲۲,۸۵۴	۱۲	۹,۲۲۴,۴۵۹	۳	۳۶۰,۰۰۰
۲	آذربایجان غربی	۲۲	۷۵۶,۱۸۸	۲۶	۲۵۷,۱۸۸	۰	۰	۵	۱۹۰,۰۰۰	۰	۰	۱	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰
۳	اردبیل	۲۶	۶۷۱,۹۸۰	۳	۲۵,۵۰۰	۱۹	۴۴۹,۶۸۰	۲	۷۹,۰۰۰	۲	۱۱۷,۵۰۰	۰	۰	۰	۰
۴	اصفهان	۱۶۲	۸,۲۷۲,۵۶۶	۱۳	۱۲۲,۰۰۰	۸۲	۱,۸۱۱,۰۰۰	۲۳	۶۵۸,۷۶۶	۱۲	۷۲۷,۵۰۰	۱۸	۱,۴۷۲,۰۰۰	۳	۲۵۰,۰۰۰
۵	البرز	۹۷	۶,۶۷۹,۹۶۰	۵	۳۸,۲۰۰	۲۷	۶۵۷,۳۰۰	۲۱	۸۴۷,۴۱۲	۱۰	۵۹۰,۷۵۰	۹	۷۷۸,۰۰۰	۸	۸۲۳,۴۳۰
۶	ایلام	۱	۲۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۳۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۷	بوشهر	۱	۴۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۴۰,۰۰۰	۱	۴۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	تهران	۱۲۲	۱۱,۷۸۲,۳۰۲	۲	۱۵,۰۰۰	۲۱	۷۲۷,۳۳۱	۲۲	۱,۳۷۸,۳۱۶	۱۱	۶۶۴,۸۲۰	۱۴	۱,۲۲۵,۰۰۰	۵	۵۸۳,۵۰۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۶	۲۰۷,۰۰۰	۱	۲,۰۰۰	۲	۴۵,۰۰۰	۲	۱۰۰,۰۰۰	۱	۶۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	خراسان جنوبی	۱۹	۸۳۱,۰۰۰	۳	۲۹,۰۰۰	۸	۱۹۲,۰۰۰	۵	۱۹۹,۴۰۰	۰	۰	۲	۱۷۰,۰۰۰	۰	۰
۱۱	خراسان رضوی	۲۱۲	۷,۵۳۸,۰۰۰	۱۸	۱۵۲,۱۰۰	۱۳۵	۳,۱۷۱,۳۶۰	۳۲	۱,۳۲۴,۰۵۰	۹	۵۱۸,۱۸۶	۱۷	۱,۲۹۸,۷۰۴	۱	۱۲۰,۰۰۰
۱۲	خراسان شمالی	۳	۳۹,۴۰۰	۱	۱۰,۰۰۰	۲	۲۹,۴۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳	خوزستان	۶	۲۹۰,۰۰۰	۰	۰	۴	۱۲۰,۰۰۰	۱	۴۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	زنجان	۱۶	۸۱۲,۲۰۰	۱	۸,۰۰۰	۶	۱۱۵,۴۰۰	۴	۱۹۰,۰۰۰	۱	۶۵,۰۰۰	۲	۱۶۲,۰۰۰	۰	۰
۱۵	سمنان	۲۸	۱,۲۰۴,۵۰۰	۱	۱۰,۰۰۰	۸	۲۱۱,۰۰۰	۱۲	۶۸۵,۵۰۰	۲	۱۱۴,۰۰۰	۳	۲۶۲,۰۰۰	۳	۲۲۰,۰۰۰
۱۶	سیستان و بلوچستان	۳	۳۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱	۳۰,۰۰۰	۰	۰	۱	۶۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰
۱۷	فارس	۲۸	۲,۰۰۵,۷۵۰	۰	۰	۱۸	۴۱۰,۷۵۰	۴	۱۷۰,۰۰۰	۲	۱۲۵,۰۰۰	۱	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۸	قزوین	۲۵	۶,۱۶۷,۱۰۰	۳	۲۷,۵۰۰	۱۰	۲۲۱,۱۰۰	۴	۱۷۱,۰۰۰	۷	۲۲۵,۰۰۰	۶	۲۹۰,۰۰۰	۳	۲۲۷,۴۰۰
۱۹	قم	۱۵۳	۶,۶۹۵,۵۸۰	۶	۴۸,۸۰۰	۷۸	۱,۷۲۹,۶۸۰	۳۴	۱,۳۸۸,۰۰۰	۱۱	۶۶۹,۸۰۰	۱۳	۱,۱۱۰,۰۰۰	۵	۵۲۹,۰۰۰
۲۰	کردستان	۱۰	۳۸۵,۰۰۰	۰	۰	۷	۱۸۱,۰۰۰	۱	۳۶,۰۰۰	۱	۶۰,۰۰۰	۱	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰
۲۱	کرمان	۱۲	۸۶۷,۰۰۰	۸	۳۰۷,۰۰۰	۰	۰	۲	۹۰,۰۰۰	۱	۶۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	کرمانشاه	۲۲	۸۶۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۴	۲۵۰,۰۰۰	۵	۲۱۵,۰۰۰	۱	۵۵,۰۰۰	۰	۰
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۴	۱۳۰,۰۰۰	۰	۰	۳	۹۰,۰۰۰	۱	۴۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	گلستان	۱۲	۸۱۶,۰۰۰	۰	۰	۵	۱۵۰,۰۰۰	۳	۱۵۰,۰۰۰	۲	۱۲۶,۰۰۰	۱	۹۰,۰۰۰	۰	۰
۲۵	گیلان	۱	۳۰,۰۰۰	۰	۰	۱	۳۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	لرستان	۹	۲۷۶,۰۰۰	۰	۰	۶	۱۳۰,۰۰۰	۲	۸۰,۰۰۰	۱	۶۶,۰۰۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	مازندران	۳۸	۱,۱۶۵,۸۶۸	۴	۳۲,۰۰۰	۲۴	۵۴۴,۶۶۸	۵	۲۲۳,۰۰۰	۳	۱۷۸,۴۰۰	۲	۱۸۸,۰۰۰	۰	۰
۲۸	مرکزی	۶۹	۲,۶۸۱,۵۰۰	۵	۳۸,۱۵۰	۴۰	۸۳۲,۱۰۰	۱۳	۵۲۴,۰۰۰	۲	۱۹۴,۰۰۰	۵	۲۲۶,۰۰۰	۱	۱۱۰,۰۰۰
۲۹	هرمزگان	۱	۱۰,۰۰۰	۱	۱۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۰	همدان	۳۹	۱,۴۱۵,۰۰۰	۵	۵۰,۰۰۰	۲۱	۲۲۶,۰۰۰	۶	۲۴۸,۰۰۰	۱	۶۰,۰۰۰	۴	۳۵۱,۰۰۰	۱	۱۲۰,۰۰۰
۳۱	یزد	۱۹	۱,۰۲۵,۲۰۰	۱	۸,۵۰۰	۸	۲۰۴,۳۰۰	۳	۱۲۳,۵۰۰	۴	۲۵۰,۰۰۰	۱	۷۹,۰۰۰	۱	۱۱۰,۰۰۰
۳۲	چیرفت و کهنوج	۱	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	جمع	۱۶۶۷	۷۲,۳۷۷,۲۱۶	۱۵۱	۱,۶۶۲,۱۸۸	۶۹۰	۱۵,۵۷۸,۸۸۲	۲۶۷	۱۰,۸۷۶,۱۰۰	۱۱۸	۷,۰۴۹,۸۱۰	۱۱۴	۱۷,۵۱۷,۷۸۳	۳۳	۳,۷۶۶,۴۳۰

- حدود ۸۶ درصد ظرفیت تولید تخم مرغ در ۷ استان کشور متمرکز شده است.
- تعداد ۶۵ واحد آماده سازی و بسته بندی مجاز تخم مرغ بصورت وابسته یا مستقل در صنعت مرغ تخمگذار برای ایجاد بازار مدرن فروش تخم مرغ در قالب برندهای متفاوت فعالیت نموده و تخم مرغ شناسنامه دار بسته بندی را تولید می نمایند.
- تعداد ۹ کارخانه تولید مایع پاستوریزه تخم مرغ با ظرفیت حداقل روزانه ۲۵۰ تن تولید تخم مرغ مایع که به شکل ۳ محصول سفیده، زرده یا مخلوط تولید و قادر به نگهداری منجمد تا یکسال می باشد در کشور وجود دارد.
- تعداد ۳ کارخانه تولید پودر تخم مرغ با ظرفیت حداقل ۵ تن روزانه فعال می باشد.
- در این صنعت در استانهای برتر تولیدی، انجمن های صنفی و تعاونی های خدماتی به صورت فعال وجود دارند که در قالب کانون سراسری انجمن های صنفی پرورش دهندگان مرغ تخمگذار کشور و اتحادیه مرکزی بعنوان تشکل های سیاستگذاری و اجرایی فعالیت تشکیلاتی را انجام می دهند.
- انجمن صنفی تخم مرغ شناسنامه دار ایران در سطح فراوری و صنایع تبدیلی تخم مرغ متولی مراکز بسته بندی و کارخانجات تولید فراورده های مایع و پودری تخم مرغ است که از جایگاه قابل توجهی برخوردار است.
- ستاد کشوری ترویج مصرف تخم مرغ در قالب NGO با عضویت دستگاه های متولی دولتی شامل وزارت بهداشت، وزارت آموزش و پرورش، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان دامپزشکی کشور، شورای سلامت صدا و سیما، کمیته تغذیه ارتش و بخش صنفی مربوط تشکیل و در جهت ترویج مصرف این ماده غذایی پروتئینی بسیار ارزشمند تلاش شایان توجهی را به انجام می رساند.
- به منظور ساماندهی و ایجاد شرایط پایدار در صادرات مازاد تولید تخم مرغ کشور که همواره تنظیم بازار آن را تحت تاثیر جدی خود دارد و این صنعت ناگزیر از برقراری صادرات مستمر و برنامه ریزی شده می باشد و تاکنون دولت اقدامی در حمایت از این امر نکرده است، شرکت تعاونی پشتیبانی صنایع مرغ تخمگذار وطن ایرانیان تحت پوشش سیاستگذاری کانون سراسری انجمن های صنفی مرغ تخمگذار کشور با سهامداری مرغداران برتر کشور تاسیس و موضوع فعالیت آن صرفاً صادرات و واردات تخم مرغ خوراکی و نطفه دار تنظیم شده است.
- کمیته های تخصصی راهبردی وابسته به کانون مرغ تخم گذار کشور که دارای بدنه کارشناسی مجرب و متخصص در زمینه های مختلف صنعت مرغ تخمگذار بوده و می تواند برای کمک به برنامه های ملی ذیربط مورد مشورت و خطاب قرار گیرد.

(جدول ۱۲)

تعداد، ظرفیت و قدمت تأسیسات و تجهیزات مرغداری های تخمگذار در سال ۱۳۹۳										
ردیف	استان	تعداد واحد	ظرفیت (قطعه)	متوسط قدمت تأسیسات			متوسط قدمت تجهیزات			
				زیر ۱۰ سال	۱۰-۲۰ سال	بالاتر از ۲۰ سال	زیر ۱۰ سال	۱۰-۲۰ سال	بالاتر از ۲۰ سال	
۱	آذربایجان شرقی	۲۴۴	۷,۲۳۳,۱۲۸	۳۷	۱۳۰	۵۸	۱۹	۶۷	۱۳۷	۴۰
۲	آذربایجان غربی	۳۵	۸۰۸,۳۰۸	۱۱	۱۷	۶	۱	۱۴	۱۶	۵
۳	اردبیل	۲۵	۶۱۷,۵۰۰	۲۰	۴	۱	۰	۲۰	۵	۰
۴	اصفهان	۱۰۱	۵,۴۸۶,۸۸۶	۴۱	۳۴	۱۵	۱۱	۶۰	۳۱	۱۰
۵	ایلام	۲	۵۰,۰۰۰	۰	۲	۰	۰	۰	۲	۰
۶	بوشهر	۱	۴۰,۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰
۷	تهران	۲۲۷	۲۰,۴۶۴,۴۳۲	۱۷	۴۵	۷۷	۸۸	۳۰	۸۹	۱۰۸
۸	چهارمحال و بختیاری	۷	۲۱۲,۰۰۰	۱	۶	۰	۰	۱	۶	۰
۹	خراسان جنوبی	۱۷	۳۶۱,۴۰۰	۱۰	۷	۰	۰	۱	۶	۰
۱۰	خراسان رضوی	۲۳۸	۷,۶۴۷,۵۶۸	۵۰	۱۵۰	۳۲	۶	۷۶	۱۴۴	۱۸
۱۱	خراسان شمالی	۳	۳۹,۴۰۰	۱	۲	۰	۰	۱	۲	۰
۱۲	خوزستان	۳	۱۵۰,۰۰۰	۲	۱	۰	۰	۲	۱	۰
۱۳	زنجان	۱۲	۶۸۴,۷۰۰	۸	۲	۲	۰	۹	۱	۲
۱۴	سمنان	۲۲	۱,۱۷۵,۵۰۰	۷	۱۱	۳	۱	۷	۱۴	۱
۱۵	سیستان و بلوچستان	۲	۲۷۰,۰۰۰	۱	۰	۱	۰	۱	۱	۰
۱۶	فارس	۲۱	۱,۶۷۷,۵۵۰	۴	۶	۴	۷	۴	۱۳	۴
۱۷	قزوین	۴۲	۶,۷۵۵,۴۳۵	۱۹	۵	۵	۱۳	۱۹	۲۳	۰
۱۸	قم	۱۳۶	۵,۴۸۱,۸۸۰	۹۷	۳۹	۰	۰	۱۰۰	۳۶	۰
۱۹	کردستان	۱۳	۳۹۹,۰۰۰	۱۱	۲	۰	۰	۱۱	۲	۰
۲۰	کوملان	۱۱	۹۱۲,۰۰۰	۶	۴	۱	۰	۷	۴	۰
۲۱	کرمانشاه	۱۸	۴۹۰,۵۰۰	۱۱	۴	۳	۰	۱۳	۳	۲
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۳	۱۰۰,۰۰۰	۰	۳	۰	۰	۰	۳	۰
۲۳	گلستان	۱۲	۱,۸۶۷,۰۰۰	۲	۴	۴	۲	۳	۵	۴
۲۴	گیلان	۱	۱۰,۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰
۲۵	لرستان	۹	۳۱۷,۰۰۰	۲	۷	۰	۰	۱	۰	۰
۲۶	مازندران	۲۶	۷۸۱,۶۸۴	۶	۱۳	۴	۴	۹	۹	۸
۲۷	مرکزی	۵۶	۲,۲۳۸,۱۰۰	۳۹	۱۶	۱	۰	۲۲	۲۸	۶
۲۸	هرمزگان	۱	۱۰,۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰
۲۹	همدان	۵۱	۱,۶۷۶,۰۰۰	۱۵	۲۷	۹	۰	۱۵	۲۹	۷
۳۰	یزد	۶	۸۶۶,۴۰۰	۳	۰	۲	۱	۵	۰	۱
۳۱	چیرفت و کهنوچ	۱	۱۰۰,۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰
	جمع	۱۳۶۶	۶۸,۵۲۳,۱۷۱	۴۲۵	۵۴۰	۲۲۸	۱۵۳	۵۱۹	۶۱۱	۲۱۶

(جدول ۱۳)

لیست کارخانه های تولیدکننده خوراک دام و طیور کشور به تفکیک استان که خوراک طیور تولید می کنند										
ردیف	استان	نام کارخانه	ظرفیت اسمی (تن)	جمع ظرفیت استان (تن)	ردیف	استان	نام کارخانه	ظرفیت اسمی (تن)	جمع ظرفیت استان (تن)	
۱۲۵	سمنان	کویبر سمنان	۳۵۰۰۰	۱۵۵.۵۲۰	۱۸۷	تهران	پارس غرب کنگاور	۵۰۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰	
۱۲۶		تعاونی ۱۷ سمنان	۲۵۰۰۰		۱۸۸		چشمه سفید	۵۰۰۰۰		
۱۲۷		اهوان	۶۸۰۰۰		۱۸۹		غروب دانه	۲۹.۲۰۰		
۱۲۸		ستاره ایوانک	۱۷.۹۲۰		۱۹۰		ایرانپوست	۱۰۰۰۰۰		
۱۲۹		سیستان و بلوچستان	کویبر		۴۰۰۰۰		۱۹۱	دان پاک اکرین		۱۰۰۰۰۰
۱۳۰			حمید		۴۰۰۰۰		۱۹۲	تعاونی ۲۷۶۵ هلالیه		۲۲.۰۰۰
۱۳۱		فارس	نارزاده		۱۷.۶۰۰		۱۹۳	تعاونی ۳۰۷۵ سر بل		۲۹.۰۰۰
۱۳۲			پاک دام		۲۸۰۰۰		۱۹۴	درسا دانه		۴۰۰۰۰
۱۳۳			مجمع طیور فارس		۷۶۰۰۰		۱۹۵	زرین دانه سفیر		۳۶.۰۰۰
۱۳۴			استخر مرویشت		۱۸۰۰۰۰		۱۹۶	گر ماشاه دانه		۶۰۰۰۰
۱۳۵	۲۱ بیضا		۱۵۰۰۰۰	۱۹۷	دان بیستون	۷۵۰۰۰				
۱۳۶	راد اراد		۷۶۰۰۰	۱۹۸	کشت و صنعت بیستون	۹۲.۵۰۰				
۱۳۷	گلستان		شیرین دانه	۴۰۰۰۰	۱۹۹	دشت روم	۲۵۰۰۰			
۱۳۸			زمره دانه	۱۲۰۰۰	۲۰۰	گرگان و دشت	۱۲۲.۰۰۰			
۱۳۹			فارس دانه	۲۲.۰۰۰	۲۰۱	خوراک دام گنبد	۶۰۰۰۰			
۱۴۰			پرشیا فسا	۱۲.۰۰۰	۲۰۲	دانه طلایی گنبد	۶۰۰۰۰			
۱۴۱		دریا دشت دانه	۲۱.۵۰۰	۲۰۳	فیبا آباد	۵۰۰۰۰				
۱۴۲		کشت و صنعت	۹۰۰۰۰	۲۰۴	مینو صباح	۶۰۰۰۰				
۱۴۳		درسای لارستان	۴۰۰۰۰	۲۰۵	لاله باغ	۱۰۰۰۰				
۱۴۴		رونیز علیا	۱۲.۰۰۰	۲۰۶	به چینه	۲۴.۰۰۰				
۱۴۵		مهر قافزارن	۲۵۰۰۰	۲۰۷	پگاه جهان نما	۱۰۵۰۰۰				
۱۴۶		مسعود	۶۰۰۰۰	۲۰۸	آرژان دانه	۲۲.۰۰۰				
۱۴۷	قزوین	عبادی	۲۵۰۰۰	۲۰۹	عابد	۳۵۰۰۰				
۱۴۸		خوراک دام تاک	۷۵۰۰۰	۲۱۰	زرین دانه	۲۲.۰۰۰				
۱۴۹		دستان	۱۵۰۰۰	۲۱۱	داسپاران	۴۰۰۰۰				
۱۵۰		بهورر دانه قم	۳۹.۰۰۰	۲۱۲	تایمناز پنج پیکر	۴۰۰۰۰				
۱۵۱		نوید قم	۴۰۰۰۰	۲۱۳	سلامت دانه	۴۰۰۰۰				
۱۵۲		تعاونی روستایی قم	۶۰۰۰۰	۲۱۴	فاله صحرا	۹۰۰۰۰				
۱۵۳		آریا دان رشد	۲۵۰۰۰	۲۱۵	بهشاد آفرین	۴۰۰۰۰				
۱۵۴		کشت و صنعت لیلخ	۲۵۰۰۰	۲۱۶	مزرعه نمونه	۱۷.۰۰۰				
۱۵۵		تعاونی چیک دانه	۲۸.۹۸۰	۲۱۷	پیکر	۴۰۰۰۰				
۱۵۶		تعاونی آیشار	۱۵۰۰۰	۲۱۸	دانه آریا	۶۰۰۰۰				
۱۵۷	غرب دانه شعبه ۱	۴۰۰۰۰	۲۱۹	شفا دانه	۷۶.۰۰۰					
۱۵۸	کردستان	زیتو دان (تاصری)	۲۲.۰۰۰	۲۲۰	صنعت گیلان	۵۰۰۰۰				
۱۵۹		آبیه خورشیدشان زیتو	۱۰۰۰۰	۲۲۱	خوراک دام وحدت	۹۰۰۰۰				
۱۶۰		سیروان نسری	۲۴.۰۰۰	۲۲۲	لوشان گیلان	۲۶.۰۰۰				
۱۶۱		زرده گستر غرب	۴۰۰۰۰	۲۲۳	دام تیمار	۵۰۰۰۰				
۱۶۲		باقو فانی (غرب دانه ۲)	۴۰۰۰۰	۲۲۴	تاکانه	۱۳.۰۰۰				
۱۶۳		میروان دانه	۴۰۰۰۰	۲۲۵	گوتر لرستان	۱۵۰۰۰				
۱۶۴		سوسن مجیدی	۲۹.۰۰۰	۲۲۶	تعاونی ۵۶۸	۱۵۰۰۰				
۱۶۵		سینا رشد غرب	۴۰۰۰۰	۲۲۷	گهر خرم	۷.۲۰۰				
۱۶۶		سازار سلیمی و منشی	۴۰۰۰۰	۲۲۸	۲۹۲۸ کاکاوند	۲۴.۰۰۰				
۱۶۷		بلر فروه	۴۰۰۰۰	۲۲۹	دریا دانه	۱۵۰۰۰				
۱۶۸	تن آرا	۴۰۰۰۰	۲۳۰	صدف	۸.۰۰۰					
۱۶۹	کرمان	موجشی	۴۰۰۰۰	۲۳۱	تعاونی خمر نوکل	۴۰۰۰۰				
۱۷۰		اهوراکرد	۴۰۰۰۰	۲۳۲	ساحل دام	۶۰۰۰۰				
۱۷۱		شورش ویسی	۴۰۰۰۰	۲۳۳	سورین شمال	۴۰۰۰۰۰				
۱۷۲		سوران خوشنواز	۴۰۰۰۰	۲۳۴	زرین بالان شمال	۳۰۰۰۰				
۱۷۳		ایمان طیور	۱۰۰۰۰	۲۳۵	امروای	۱۲.۰۰۰				
۱۷۴		خسروی و شرکا	۴۰۰۰۰	۲۳۶	خوراک دام مازندران	۸۵.۶۰۰				
۱۷۵		تعاونی طرح ۲۲	۴.۲۵۰	۲۳۷	آزبان شمال	۴۰۰۰۰				
۱۷۶		تعاونی نخلستان	۱۱.۶۰۰	۲۳۸	خوراک دام آریا	۱۰۰۰۰۰				
۱۷۷		گشتاسبی	۴۰۰۰۰	۲۳۹	شرکت زربان	۲۶.۰۰۰				
۱۷۸		تاسازی سیرغ (مجیدی)	۹۰۰۰	۲۴۰	زرین امروان	۲۴.۷۵۰				
۱۷۹	استیو	۱۰۰۰	۲۴۱	دریا پلت	۱۲۵.۰۰۰					
۱۸۰	هرمزگان	خوراک ساز کرمان	۶۰۰۰۰	۲۴۲	پاپا	۲۵۰۰۰				
۱۸۱		رویان بهارستان	۸۴.۰۰۰	۲۴۳	سولارسو	۲۴.۰۰۰				
۱۸۲		کرمان علیق	۴۰۰۰۰	۲۴۴	گوهر دانه طبرستان	۷۵.۰۰۰				
۱۸۳		خوست محمدی	۱۴.۰۰۰	۲۴۵	دانه چین	۲۲.۰۰۰				
۱۸۴		تولیدی سیرجان	۵۰۰۰	۲۴۶	دانه مطبوع ساوه	۷۲.۰۰۰				
۱۸۵		روانسر	۸۰۰۰۰	۲۴۷	دانه طلایی کمرجان	۷۰۰۰۰				
۱۸۶		دانه های غرب	۶۰۰۰۰	۲۴۸	هرمزگان	۵۰۰۰۰				

(جدول ۱۳)

لیست کارخانه های تولیدکننده خوراک دام و طیور کشور به تفکیک استان که خوراک طیور تولید می کنند				
ردیف	استان	نام کارخانه	ظرفیت اسمی (تن)	جمع ظرفیت استان (تن)
۲۴۹		رفیعی	۳۰,۰۰۰	۱۱۷,۰۰۰
۲۵۰		گلفام الوند	۲۵,۰۰۰	
۲۵۱	همدان	بنیاد زندانیان	۱۰,۰۰۰	
۲۵۲		دانه داران	۶۰,۰۰۰	
۲۵۳		چاق و چله	۲۲,۰۰۰	
۲۵۴	یزد	دامدانه ابرکوه	۱۰,۵۰۰	۱۳۴,۲۵۰
۲۵۵		شرکت شهشاد	۱۵,۰۰۰	
۲۵۶		خوراک طیور ندوشن	۲,۲۰۰	
۲۵۷		اتحاد ندوشن	۵,۰۰۰	
۲۵۸		گلدانه	۴,۸۰۰	
۲۵۹		جامع گستر یزد	۵۰,۰۰۰	
۲۶۰		ماکیان دانه تدوشن	۷,۵۰۰	
۲۶۱		آریا طیور احسان	۷,۰۰۰	
۲۶۲		تعاونی دامداران یافق	۲,۲۵۰	
۲۶۳		شیرکوه یزد	۱۵,۰۰۰	
۲۶۴		جوکار	۱۵,۰۰۰	
۲۶۵	جنوب کرمان	سیمرغ	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰
جمع			۱۲,۱۶۱,۴۷۲	

● کارخانجات تولید کننده خوراک دام، طیور و آبزیان

طبق آمار ارائه شده توسط انجمن صنایع کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان ایران، تعداد ۱,۴۶۲ کارخانه خوراک دام، طیور و آبزیان در کشور وجود دارد که مجموعاً دارای ظرفیت اسمی معادل ۱۷,۰۸۴,۷۲۷ تن در سال می باشد. از این تعداد، ۵۳ کارخانه فقط مختص تولید خوراک طیور با ظرفیت اسمی ۱,۳۱۲,۳۹۰ تن می باشد و تعداد ۲۶۴ کارخانه با ظرفیت اسمی تولید ۱۲,۱۶۱,۴۷۲ تن هم خوراک دام و هم خوراک طیور تولید می کنند. در جدول ۱۳ نام کارخانجات تولید خوراک که خوراک طیور نیز تولید می کنند آورده شده است.

لازم به توضیح است که ظرفیت اسمی بیان کننده ظرفیت واقعی تولید در کارخانجات تولید خوراک دام و طیور نمی باشد. در حال حاضر کارخانجات خوراک دام و طیور کشور با کمتر از ۵۰ درصد ظرفیت اسمی خود فعالیت می کنند. از کلیه دوستانی که این آمارها را مطالعه می کنند تقاضا داریم در صورتی که اختلاف و یا مغایرتی در ظرفیت ها مشاهده می کنند، آن را به اطلاع انجمن تولید کنندگان جوجه یکروزه برسانند.

(جدول ۱۴)

لیست گشترگاه های کل کشور به تفکیک استان

ردیف	استان	شهرستان	گشترگاه	ظرفیت پرورشگاه استان	ردیف	استان	شهرستان	گشترگاه	ظرفیت پرورشگاه استان
۱۲۵		ری	گشترگاه صنعتی طیور ۵۲۸	۵۰۰	۱۲۵	گیلان	صومعه سرا	پرندک خور	۱۰۰۰
۱۲۶		لیورکازین	شهبازک	۱۰۰۰	۱۸۵		استان شریفیه	گسم	۲۰۰۰
۱۲۷		ایبده	طیوران	۲۰۰۰	۱۸۶		رشت	سجدی رود	۲۰۰۰
۱۲۸		داراب	طیور داراب	۲۰۰۰	۱۸۷		رشت	تعالوی موکلان	۲۰۰۰
۱۲۹		شیراز	کرن مرغ	۲۰۰۰	۱۸۸		سپاهک	پرستین صومعه	۲۰۰۰
۱۳۰		شیراز	شیراز مرغ	۲۰۰۰	۱۸۹		صومعه سرا	گیلان گشتر	۶۰۰۰
۱۳۱		شیراز	تک شیراز	۲۰۰۰	۱۹۰		رودبار	جیبید ماکین ***	۸۰۰۰
۱۳۲		شیراز	بابا	۲۰۰۰	۱۹۱		الیگودرز	شوق لرستان	۲۰۰۰
۱۳۳		شیراز	نارس	۲۰۰۰	۱۹۲		بروجرد	زاگرس طیور	۲۰۰۰
۱۳۴		شیراز	زرن مرغ	۲۰۰۰	۱۹۳		بروجرد	علس	۲۰۰۰
۱۳۵		شیراز	پاسارگاد	۲۰۰۰	۱۹۴		خرم اباد	خرم اباد	۲۰۰۰
۱۳۶		تکابون	سید مرغ	۲۰۰۰	۱۹۵		خرم اباد	الفاک طیور	۲۰۰۰
۱۳۷		ارستان	طیور	۲۰۰۰	۱۹۶		خرم اباد	پرطایر	۲۰۰۰
۱۳۸		لرستان	صومعه	۲۰۰۰	۱۹۷		خرم اباد	تلفن ۹۸۸	۲۰۰۰
۱۳۹		عمسیر	فرغ عمسیر	۲۰۰۰	۱۹۸		دلفان	دلفان مرغ	۲۰۰۰
۱۴۰		چهرم	صومعه	۲۵۰۰	۱۹۹		دزفول	هاکبان طیور ***	۲۰۰۰
۱۴۱		کازرون	کازرون مرغ	۲۰۰۰	۲۰۰		منشاه	پاک مرغ	۲۰۰۰
۱۴۲		ایبک	زرن پران البرز	۲۰۰۰	۲۰۱		کوهدشت	خوشنام طیور	۲۰۰۰
۱۴۳		ایبک	دشت صومعه اشکوب (تک مرغ)	۲۰۰۰	۲۰۲		امل	پرسفید ***	۲۰۰۰
۱۴۴		بوئین زهرا	سید باغ همدان	۲۰۰۰	۲۰۳		امل	اراست	۴۰۰۰
۱۴۵		ایرین	گوهر طیور البرز	۲۰۰۰	۲۰۴		امل	امل طیور ***	۴۰۰۰
۱۴۶		تاکستان	زرن مرغ ***	۴۰۰۰	۲۰۵		امل	سیدان ***	۶۰۰۰
۱۴۷		قم	بهاران	۲۰۰۰	۲۰۶		دماوند	دماوند طیور	۲۰۰۰
۱۴۸		قم	قم	۲۰۰۰	۲۰۷		تنگابن	سیرنگ	۲۰۰۰
۱۴۹		قم	مهر رستانه	۲۰۰۰	۲۰۸		خونین	میگانه	۲۰۰۰
۱۵۰		همدان	همدان	۲۰۰۰	۲۰۹		ساری	فولاد	۲۰۰۰
۱۵۱		رفسنجان	شرکت تعاونی مرغداران	۲۰۰۰	۲۱۰		ساری	ارژان	۲۰۰۰
۱۵۲		رفسنجان	ستاره کور	۲۰۰۰	۲۱۱		سوادکوه	آلات مرغ	۲۰۰۰
۱۵۳		سیرجان	پاک مرغ	۲۰۰۰	۲۱۲		لنجدشت	پرستو ***	۲۰۰۰
۱۵۴		سیرجان	سیرجان مرغ	۲۰۰۰	۲۱۳		لنجدشت	خون صومعه	۲۰۰۰
۱۵۵		سیرجان	پرندک	۲۰۰۰	۲۱۴		گنابک	مازندادان	۲۰۰۰
۱۵۶		کرمان	اسلام کیش ***	۲۰۰۰	۲۱۵		نور	زرنال ***	۲۰۰۰
۱۵۷		کرمان	آرز طیور	۴۰۰۰	۲۱۶		بوشهر	مرغ تلای	۲۰۰۰
۱۵۸		برنسیه	پارس باغ	۴۰۰۰	۲۱۷		نوشهر	ترنگ	۲۰۰۰
۱۵۹		زرنج	خانه چین	۴۰۰۰	۲۱۸		راک	راک	۲۰۰۰
۱۶۰		سیرجان	مرغ سحر	۴۰۰۰	۲۱۹		خمین	پهنا مرغ	۲۰۰۰
۱۶۱		کرمان	عرب اکوبرا	۲۰۰۰	۲۲۰		لیجان	زرن مرغ ***	۲۰۰۰
۱۶۲		اسلام آباد غرب	پرطایر	۲۰۰۰	۲۲۱		لیجان	سومرغ	۲۰۰۰
۱۶۳		رزن	مرغ زاکری	۲۰۰۰	۲۲۲		سوادکوه	شاهین باغ	۲۰۰۰
۱۶۴		کرمشاه	کرمشاه	۲۰۰۰	۲۲۳		سوادکوه	سید باغ	۲۰۰۰
۱۶۵		کرمشاه	زرن تلای	۲۰۰۰	۲۲۴		شازند	فرسا مرغ	۲۰۰۰
۱۶۶		کرمشاه	عین طیور	۲۰۰۰	۲۲۵		بستک	مرغ تلای خودرود	۲۰۰۰
۱۶۷		کهریزک	بیراحمد	۲۰۰۰	۲۲۶		بندرعباس	بندر طیور	۲۰۰۰
۱۶۸		کهریزک و بویراحمد	گوسران	۲۰۰۰	۲۲۷		بندرعباس	فرنگیان	۲۰۰۰
۱۶۹		فلا	مزرعه نمونه	۲۰۰۰	۲۲۸		بندرعباس	تعالوی موکلان	۲۰۰۰
۱۷۰		سبزکوه	طیور گسار ***	۴۰۰۰	۲۲۹		بندرعباس	سیدفاک ***	۲۰۰۰
۱۷۱		سبزکوه	سبزکوه	۲۰۰۰	۲۳۰		بندرعباس	محمدرضا	۲۰۰۰
۱۷۲		سبزکوه	سبزکوه مرغ	۲۰۰۰	۲۳۱		میناب	میناب طیور	۱۰۰۰
۱۷۳		رکنان	خانه فانی ***	۲۰۰۰	۲۳۲		بهار	گوشه آبرن ***	۲۰۰۰
۱۷۴		علی آباد	مهاجر مرغ	شیرعلی	۲۳۳		نوسرکان	مرغ لایذ	۲۰۰۰
۱۷۵		کردکوی	بیکرد	۲۰۰۰	۲۳۴		علی آباد	صنعتی علیر	۲۰۰۰
۱۷۶		کردکوی	پیکور ***	۲۰۰۰	۲۳۵		علی آباد	مالکین	۲۰۰۰
۱۷۷		کردکوی	سید زرنال ***	۴۰۰۰	۲۳۶		نابند	فانوس	۲۰۰۰
۱۷۸		کلاه	پندای کلاه	۲۰۰۰	۲۳۷		لشکر	طیور کور	۲۰۰۰
۱۷۹		گرگان	مادکای گسار	۲۰۰۰	۲۳۸		لشکر	برد طیور	۲۰۰۰
۱۸۰		گرگان	تلاک مرغ	۴۰۰۰	۲۳۹		لشکر	پرتریز	۲۰۰۰
۱۸۱		گرگان	مرغ حق الوان ***	۲۰۰۰	۲۴۰		عبید	زرنال عبید	۴۰۰۰
۱۸۲		گنبد	زرن صغرا	۲۰۰۰					
۱۸۳		میرمحسن	پرندک	۲۰۰۰					
۵۶۳,۰۰۰							جمع		

*** گشترگاه هایی که دارای تجهیزات خط T گشتر هستند.

● بیمه طیور

بیمه اجباری جوجه‌های یکروزه تولیدی در کشور با الحاق یک تبصره به قانون بیمه محصولات کشاورزی مصوب ۱۳۸۴/۴/۵ شکل قانونی پیدا کرد. تولیدکنندگان جوجه یکروزه مکلفند جوجه‌های یکروزه تولیدی خود را بیمه نمایند در این ارتباط تشکل‌های تولیدی می‌توانند به عنوان نماینده تولیدکنندگان جوجه یکروزه نسبت به عقد قرارداد کارگزاری و صدور بیمه‌نامه اقدام نمایند. در این راستا، انجمن تولیدکنندگان جوجه یکروزه از مرداد ماه ۱۳۸۵ به عنوان کارگزار بیمه اقدامات اجرایی لازم را انجام داده است. مبلغ کل حق بیمه، سهم دولت و سهم بیمه‌گذار، برای انواع جوجه یکروزه تولیدی اعم از گوشتی، تخمگذار، مادر و ... در جدولی که صندوق بیمه ارائه کرده مشخص شده است.

قابل ذکر است طرح بیمه نیمچه گوشتی از مهر ماه سال ۱۳۹۳ از ۴۸ روز به ۴۲ روز کاهش یافت. جوجه یکروزه گوشتی از یک روزگی تا پایان ۴۲ روزگی تحت پوشش قرار می‌گیرد. کل حق بیمه ۲۱۰۰ ریال است که از این میزان حدود ۷۱ درصد یعنی ۱۴۵۰ ریال سهم دولت و ۲۹ درصد یعنی ۶۵۰ ریال سهم بیمه‌گذار می‌باشد.

برای گله‌های مادر گوشتی تولکی که با مجوز دفتر امور پرورش و بهبود تولیدات طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم تا پایان سن ۱۰۰ هفتگی تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرند، کل حق بیمه به ازای هر قطعه ۹۲۵ ریال است که ۴۲۵ ریال سهم دولت و ۵۰۰ ریال سهم بیمه‌گذار می‌باشد.

(جدول ۱۵)

آمار جوجه‌های بیمه شده توسط انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه یکروزه	
تعداد جوجه بیمه شده	تاریخ
۲۹۱.۰۹۱.۴۹۱	از ۱/۵ تا پایان سال ۱۳۸۵
۴۸۱.۸۱۰.۴۷۶	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۸۶
۴۳۵.۵۰۴.۸۴۳	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۸۷
۴۶۱.۲۴۷.۰۴۲	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۸۸
۶۳۴.۲۲۲.۵۰۱	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۸۹
۷۴۹.۶۳۴.۶۵۴	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۹۰
۶۸۶.۵۲۰.۴۷۸	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۹۱
۶۴۸.۲۹۵.۰۱۱	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۹۲
۶۲۴.۶۵۴.۸۷۶	از ۱/۱ تا پایان سال ۱۳۹۳

آمار جوجه‌های بیمه شده توسط انجمن تولیدکنندگان جوجه یکروزه از سال ۱۳۸۵ تاکنون به شرح جدول (۱۵) می‌باشد. البته در مواقعی که واردات جوجه یکروزه صورت گرفته، این انجمن اقدام به بیمه جوجه‌های وارداتی نیز نموده است. دلایل افزایش عملکرد در تعداد جوجه بیمه شده از سال ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۳ توسط انجمن به شرح زیر می‌باشد:

● طراحی سیستم مکانیزه بیمه که با استفاده از آن برنامه امکان ثبت اطلاعات اولیه شامل واحد مرغ مادر، استان، کد شعبه، تعداد و ... می‌باشد. خروجی این برنامه شامل: تعداد کسریهای بیمه‌نامه و همچنین گزارشهای مربوط به شعب بانک کشاورزی استانیهای کشور، تعداد بیمه‌نامه‌های دریافتی می‌باشد.

● تأسیس نمایندگی‌های استانی و پیگیری مکرر انجمن با این نمایندگی‌ها برای ارسال و در نهایت جمع‌آوری بیمه‌نامه‌ها از کلیه نمایندگی‌ها.

● ارسال بیمه‌نامه به کلیه واحدها در شهرهای مختلف توسط انجمن.

● تغییر مکان واحد بیمه به ساختمان مرکزی انجمن و تسهیل کار واحدهای مرغ مادر برای انجام مکاتبات اداری.

● ایجاد بانه بانک کشاورزی مستقر در انجمن برای سهولت انجام کار واحدهای مرغ مادر در پرداخت حق بیمه خود.

● عقد قراردادهای استانی با بانک کشاورزی در پایان هر سال زراعی توسط انجمن تولیدکنندگان جوجه یکروزه.

انجمن تولیدکنندگان جوجه یکروزه به عنوان پل ارتباطی میان واحدهای مرغ مادر، صندوق بیمه و بانک کشاورزی تلاش می‌نماید که بهترین خدمات ممکن را به اعضا ارائه نماید.

توضیح: شایان ذکر است که به دلیل عدم تحویل به موقع کلیه بیمه‌نامه‌های ثبت شده از سوی کارگزاران به واحد بیمه انجمن،

تعداد واقعی جوجه‌های بیمه شده از ابتدای سال ۱۳۹۳ تا ابتدای سال ۱۳۹۴ بیشتر از تعداد ذکر شده در جدول می‌باشد.

همچنین به علت انشقاقی که در انجمن تولیدکنندگان جوجه یکروزه پیش آمد و تعدادی از اعضای مازندانی جدا شده و جوجه‌های

تولیدشان را در آن استان بیمه کرده‌اند، آمار این واحدها به انجمن نمی‌رسد. لذا، کاهش مشاهده می‌شود که البته به معنای کاهش

در تعداد جوجه بیمه شده نبوده و آمار مذکور در عملکرد استانی لحاظ گردیده است. تعدادی از واحدها هم از سالیان گذشته مستقلاً

اقدام به بیمه جوجه‌های تولیدی می‌نمودند که این آمار هم در آمار سالیانه انجمن ثبت نمی‌شود.

در مجموع با اطمینان خاطر می‌توان گفت که تا پایان سال ۱۳۹۳ حدود ۸۵۰ میلیون قطعه جوجه بیمه شده است.

انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه میکروزره

بازار جهانی

● بازار جهانی گوشت مرغ

تولید جهانی انواع گوشت از ۳۰۸/۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۳ به حدود ۳۱۱/۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۴ رسیده است که رشدی معادل ۱/۱ درصد را نشان می‌دهد. عامل این افزایش تولید، تقاضای ناشی از رشد جمعیت از جانب کشورهای در حال توسعه می‌باشد. میزان تولید گوشت مرغ در جهان با رشدی معادل ۱/۶ درصد نسبت به سال ۲۰۱۳، به حدود ۱۰۸/۷ میلیون تن در سال ۲۰۱۴ رسید (جدول ۱).

(جدول ۱)

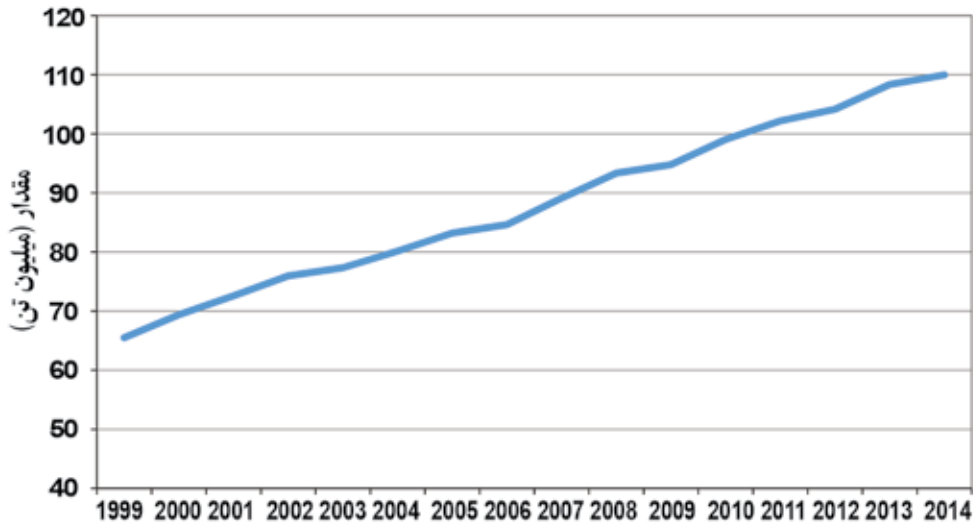
تولید جهانی انواع گوشت در سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴				
درصد تغییرات سال ۲۰۱۴ نسبت به ۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	نوع گوشت
	میلیون تن			
۱/۱	۳۱۱/۸	۳۰۸/۵	۳۰۴/۲	گوشت
۰/۵	۶۸	۶۷/۷	۶۷	گاو
۱/۶	۱۰۸/۷	۱۰۷	۱۰۵/۴	مرغ
۱/۱	۱۱۵/۵	۱۱۴/۳	۱۱۲/۴	خوک
۰/۵	۱۴	۱۳/۹	۱۳/۷	گوسفند
۱/۴	۳۱/۳	۳۰/۹	۲۹/۷	تجارت
۳/۵	۹/۴	۹/۱	۸	گاو
۲/۴	۱۳/۵	۱۳/۲	۱۳	مرغ
-۲/۱	۷/۲	۷/۴	۷/۵	خوک
-۳/۷	۱	۱	۰/۸	گوسفند
شاخص‌های عرضه و تقاضا				
مصرف سرانه غذا (کیلوگرم در سال)				
-۰/۱	۴۲/۹	۴۲/۹	۴۲/۹	جهان
۰/۳	۷۶/۱	۷۵/۹	۷۶/۲	کشورهای توسعه یافته
۰	۳۳/۷	۳۳/۷	۳۳/۵	کشورهای در حال توسعه

(نمودار ۱)

رشد تولید گوشت مرغ بین سال های ۲۰۱۴ - ۱۹۹۹ در جهان

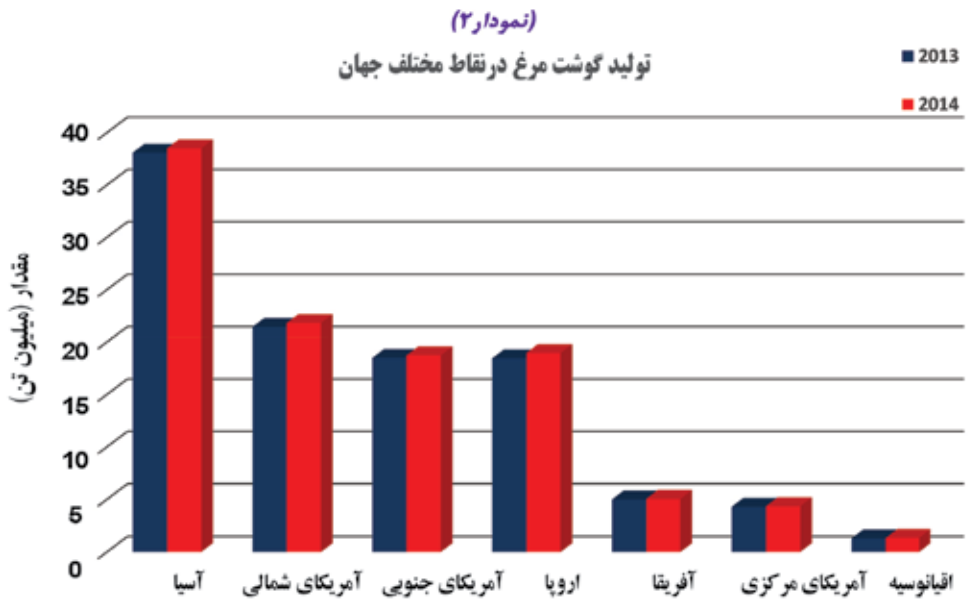

منبع : OECD- FAO Agricultural outlook 2014 - 23

آخرین گزارش سازمان جهانی کشاورزی و مواد غذایی¹ (FAO)، حاکی از افزایش ۰/۵ درصدی تولید گوشت مرغ در طی سال ۲۰۱۳ است. دلیل این رشد آهسته بی سابقه طی ۲۰ سال گذشته را می توان به قیمت بالای خوراک در نیمه اول سال و سقوط تولید در چین به دلیل شیوع آنفلوانزا نسبت داد.

بیشترین رشد تولید در کشورهای توسعه یافته مختص به آمریکا است که با رشد ۱/۸ درصد و تولید ۲۰/۶ میلیون تن رکورددار بوده است. پیش بینی ها نشان می دهد که چین دومین کشور بزرگ تولید کننده با افت ۱/۷ درصدی مواجه شد که ناشی از اثرات شیوع بیماری آنفلوآنزا در سال ۲۰۱۳ می باشد. دیگر تولید کنندگان اصلی جهان مانند اتحادیه اروپا، برزیل و مکزیک نیز رشد تولید را نشان می دهند. بیشترین میزان رشد تولید را می توان در کشورهایی مانند روسیه و هند به ترتیب با رشد ۸ و ۶ درصد ذکر کرد (نمودار ۲).

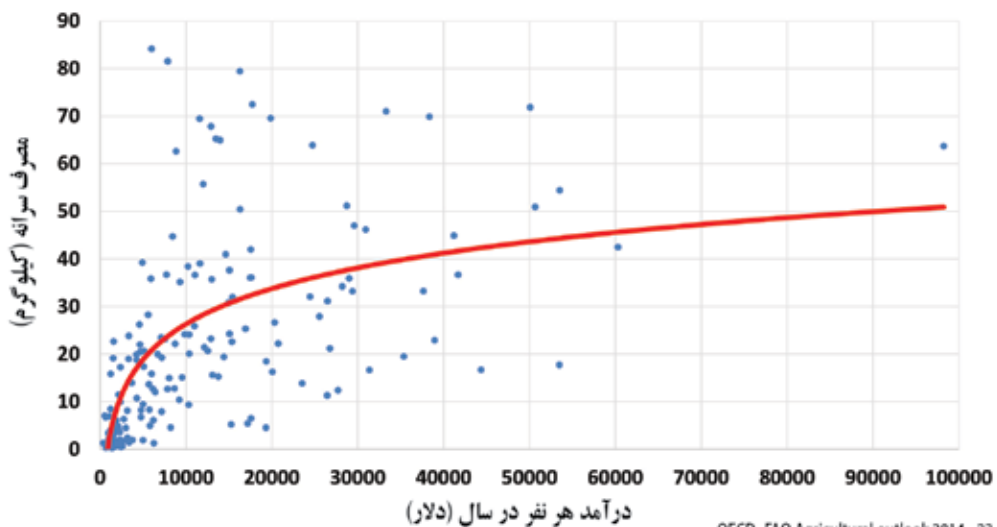

گزارش‌ها نشان می‌دهد همراه با روند رو به رشد تولید گوشت مرغ، مصرف آن نیز رو به افزایش است. انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۰ تقاضای مصرف گوشت مرغ افزایش یابد. در طی سالهای ۲۰۱۳-۲۰۱۱ مصرف سرانه گوشت مرغ برای هر نفر به طور میانگین نزدیک به ۱۳/۲ کیلوگرم در سال بوده است. علاوه بر تغییر رژیم غذایی در کشورهایی مانند هند، قیمت پائین گوشت مرغ نسبت به سایر انواع گوشت‌ها باعث رشد مصرف آن شده است. با توجه با ارزان تر بودن گوشت مرغ، وقتی درآمد مصرف کنندگان افزایش می‌یابد، خرید فراورده‌های مرغ نیز افزایش می‌یابد (نمودار ۳).

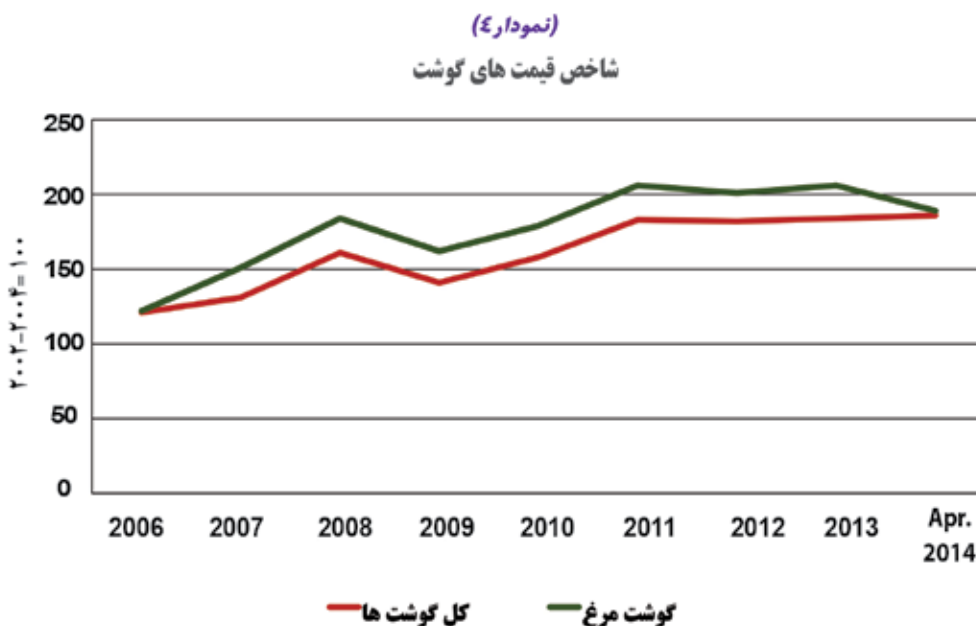
(نمودار ۳)

رابطه بین مصرف سرانه گوشت مرغ و درآمد

شاخص قیمت گوشت سازمان غذا و کشاورزی نشان می دهد قیمت جهانی گوشت از سال ۲۰۱۱ تا به حال در سطح بالا باقی مانده و در حال حاضر ۹۰ درصد بالاتر از یک دهه گذشته است. با این حال سقوط قیمت های خوراک طیور در اواخر سال ۲۰۱۳، نوعی آرامش نسبی برای تولید کنندگان مرغ در پی داشت. در آمریکا که از تولیدکنندگان عمده فرآورده های طیور در بازار جهانی است، در اواخر سال ۲۰۱۳ و اوایل سال ۲۰۱۴ قیمت های گوشت مرغ و تخم مرغ سقوط کرد. (نمودار ۴).

منبع : FAO Food outlook 2014

● گوشت مرغ بالاترین رشد را در تجارت انواع گوشت ها دارد

هزینه های پائین خوراک طیور، افزایش تقاضای مصرف و جبران خسارت ناشی از وقوع بیماری آنفلوانزا در آسیا باعث گردیده که گوشت مرغ حداکثر رشد تجارت را در میان انواع گوشت ها داشته باشد؛ به طوری که ۴۳ درصد از کل ۳۱/۳ میلیون تن گوشت تجارت شده در سال ۲۰۱۴ را به خود اختصاص داده است. واردات جهانی گوشت مرغ در سال ۲۰۱۳ نزدیک به ۱۲/۸ میلیون تن بوده که این میزان به ۱۳/۲ میلیون تن در پایان سال ۲۰۱۴ رسید.

کشورهای در حال توسعه با واردات حدود ۹/۲ میلیون تن در سال ۲۰۱۳ و ۹/۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۴ گوی سبقت را از کشورهای توسعه یافته ربوده اند (نزدیک به ۳ برابر) و همچنان به عنوان وارد کنندگان اصلی باقی خواهند ماند. صادرات جهانی گوشت مرغ در سال ۲۰۱۳ ثابت (در حدود ۱۳/۲ میلیون تن) و در سال ۲۰۱۴ به ۱۳/۵ میلیون تن رسید (جدول ۲).

(جدول ۲)

تجارت گوشت مرغ در نقاط مختلف جهان				
صادرات		واردات		
۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۳	
۱۳.۵۰۹	۱۳.۱۹۴	۱۳.۱۶۷	۱۲.۸۳۱	جهان
۷.۳۹۶	۷.۱۳۷	۹.۴۹۶	۹.۱۵۱	کشورهای در حال توسعه
۶.۱۱۳	۶.۰۵۶	۳.۶۷۱	۳.۶۸۰	کشورهای توسعه یافته

مقادیر بر حسب ۱۰۰۰ تن

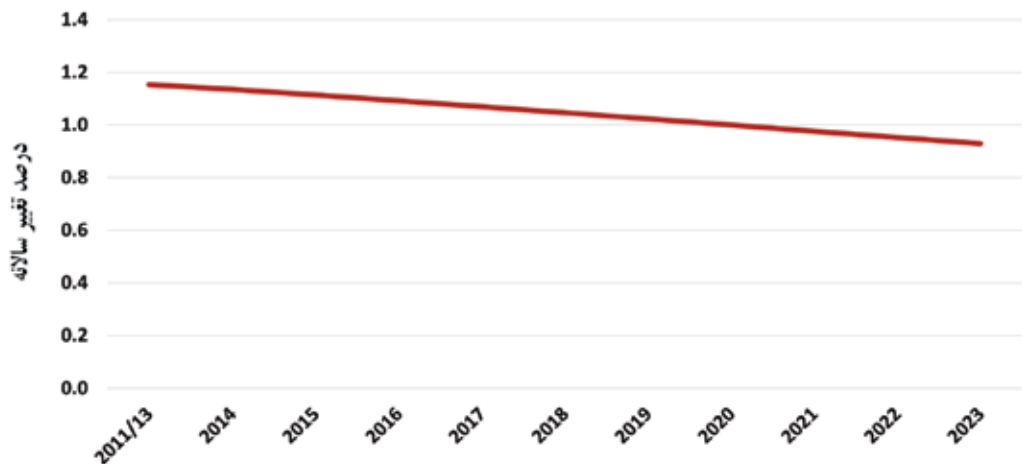
منبع: FAO Food Outlook 2014

● عوامل تأثیرگذار بر صنعت طیور طی ۱۰ سال آینده (۲۰۱۴ - ۲۰۲۳)

بازار گوشت مرغ و تخم مرغ در دهه آینده، از طرفی با افزایش هزینه های تولید، شیوع بیماری ها و وضع قوانین سخت عرضه را تحت تأثیر قرار خواهد داد و از طرف دیگر به دلیل رشد جمعیت جهان (هر چند کند) تغییر در الگوی غذایی و افزایش درآمد، تقاضا را نیز تحت تأثیر قرار داده و به افزایش مصرف گوشت مرغ و تخم مرغ کمک خواهد کرد (نمودار ۵).

(نمودار ۵)

پیش بینی نرخ رشد جمعیت جهان

با توجه به اینکه که رشد جمعیت در دهه آینده در مقایسه با دهه قبل کندتر خواهد بود، تولید گوشت مرغ در مقایسه با انواع گوشت‌های دیگر در پایان دهه پیش رو از گوشت خوک پیشی خواهد گرفت. امتیازی که تولید کنندگان گوشت مرغ دارند این است که نیازی به فضای زیاد برای پرورش نداشته. همچنین، با دارا بودن دوره تولید کوتاهتر و ضریب تبدیل غذایی (FCR) بهتر، کمترین هزینه تولید را در میان انواع گوشت‌ها دارند.

● کنترل بیماری همچنان به عنوان چالشی برای تولیدکنندگان آسیایی

با وجود مزایایی که منجر به رشد تولید در نقاط در حال توسعه می‌شود، مهمترین چالش تولیدکنندگان همچنان وجود عوامل بیماری‌زا خواهد بود، به خصوص در مناطقی که حجم بهره برداری بالاست. آسیا به عنوان سریعترین بازار رشد جهانی چالش‌هایی را در رابطه با حل و فصل مسائلی از جمله بیماری‌ها خواهد داشت.

اگر در کشور چین شیوع آنفلوآنزای H5N9 کنترل شده و اعتماد مصرف‌کنندگان مجدداً نسبت به سلامت و ایمنی گوشت مرغ جلب شود، تولید در این کشور در طی دهه آینده به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش خواهد یافت.

طبق گزارش فائو، مصرف گوشت مرغ در دهه آینده فارغ از محدودیتهای مذهبی است که مصرف گوشت خوک را تحت تأثیر قرار می‌دهد و ارزان‌ترین و در دسترس‌ترین گوشت خواهد بود. قیمت گوشت مرغ در دهه پیش رو از هزینه‌های خوراک پیروی کرده و قیمت پیش‌بینی شده برای آن در سال ۲۰۲۳، حدود ۱،۵۵۰ دلار به ازای هر تن خواهد بود.

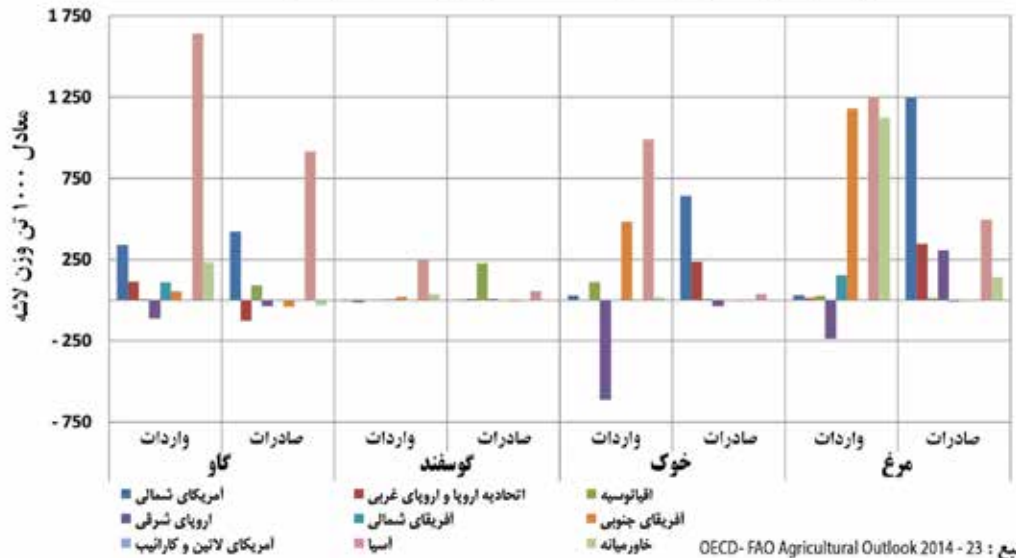
مصرف گوشت مرغ در دهه آینده نسبت به دوره ۲۰۱۱-۱۳ در مقایسه با دیگر انواع گوشت ۲۷ درصد افزایش خواهد یافت. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که تقاضای مصرف گوشت مرغ در اقتصادهای توسعه یافته، رشد آرام تری نسبت به اقتصادهای در حال توسعه داشته باشد.

نگاه اجمالی به پیش‌بینی بازارهای بین‌المللی گوشت نشان می‌دهد که توسعه تجارت گوشت در سالهای ۲۰۱۴-۲۳، رشد آهسته تری در مقایسه با دهه گذشته داشته باشد که علت آن را می‌توان افزایش حجم تولید داخلی کشورهای در حال توسعه و کاهش تولید در کشورهای توسعه یافته به عنوان واردکننده دانست (نمودار ۶).

طبق گزارشات فائو بیشترین مازاد گوشت تولیدی تجارت شده، مربوط به گوشت مرغ می‌باشد که بیش از نیمی از حجم تجارت مازاد تولید را در طول دهه آینده شامل می‌شود و گوشت گاو و خوک در مقام بعدی قرار دارند.

(نمودار ۶)

تغییرات در تجارت انواع گوشت در نقاط مختلف در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال ۲۰۱۱-۲۰۱۳

(جدول ۳)

پیش بینی بازار گوشت مرغ در جهان								
صادرات		واردات		مصرف		تولید		
میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	
۲۰۲۳	(۲۰۱۱-۱۳)	۲۰۲۳	(۲۰۱۱-۱۳)	۲۰۲۳	(۲۰۱۱-۱۳)	۲۰۲۳	(۲۰۱۱-۱۳)	
۱۶،۰۲۶	۱۲،۲۴۴	۱۵،۸۵۹	۱۲،۱۰۱	۱۳۴،۳۴۱	۱۰۶،۰۴۵	۱۳۴،۵۱۱	۱۰۶،۱۶۴	جهان
۷،۳۳۱	۵،۴۲۷	۳،۴۱۵	۳،۰۵۳	۴۸،۵۰۸	۴۱،۳۵۰	۵۲،۴۲۳	۴۳،۷۰۰	کشورهای توسعه یافته
۸،۶۹۵	۶،۸۱۷	۱۲،۴۴۴	۹،۰۴۸	۸۵،۸۳۳	۶۴،۶۹۴	۸۲،۰۸۸	۶۲،۴۶۴	کشورهای در حال توسعه

مقادیر بر حسب ۱۰۰۰ تن

منبع : OECD - FAO Agricultural Outlook 2014-23

● توان بالقوه کشور هند

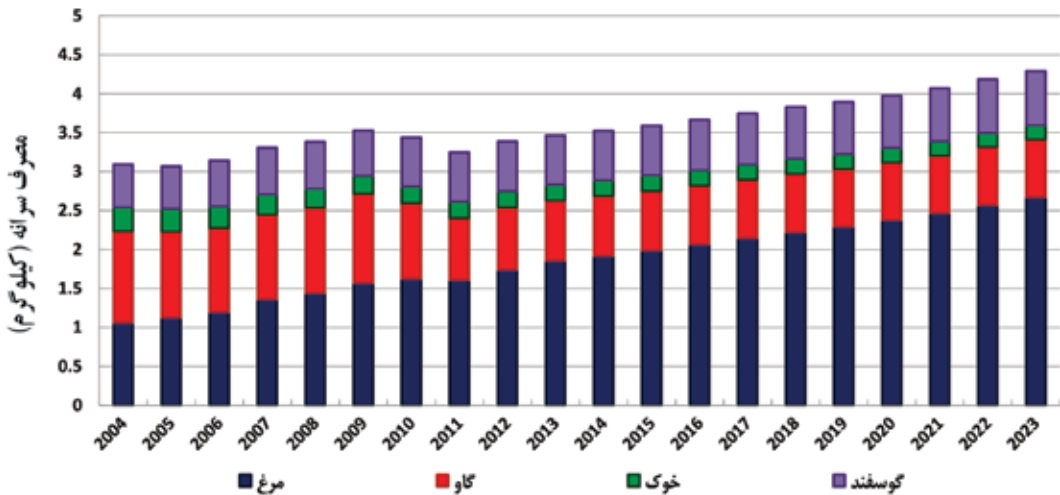
فائو گزارش می دهد سرعت رشد مصرف گوشت در هند منجر به رشد سریع تولید خواهد شد. اما بزرگترین کشور گیاه خوار جهان در سال ۲۰۲۳ هنوز به طور میانگین کمتر از ۵ کیلوگرم گوشت به ازای هر نفر در سال مصرف خواهد کرد (نمودار ۷). در سر شماری سال ۲۰۱۱، جمعیت هند ۱/۲۱ میلیارد نفر برآورد گردیده است که از این تعداد ۲۱۳ میلیون نفر زیر خط فقر (سوء تغذیه) هستند، حدود یک چهارم غذای نامطمئن مردم جهان در این کشور تولید می شود. چالشهای کشور هند در بهبود وضعیت تغذیه ای مردم خود ممکن است فرصت های جدیدی را برای صنعت مرغ و تخم مرغ هموار نماید.

کشاورزی نقش کلیدی در توسعه اقتصادی هند داشته و تولید حیوانات اهلی از ابتدا، روند صعودی رشد خود را حفظ کرده است. کشاورزی سنتی نیمی از جمعیت این کشور را به کار گمارده و کما کان به عنوان یک منبع اصلی اشتغال در مناطق روستایی تلقی می شود.

چالش مهم برای کاهش فقر در مناطق روستایی این کشور در دهه آینده، افزایش تولیدات کشاورزی خواهد بود. در بررسی اقتصادی انجام شده توسط وزارت دارایی هند در سال ۱۴-۲۰۱۳، به تمرکز دولت بر توسعه سیستم پرورش محلی مرغ (تولید خانگی) برای امرار معاش خانوارها در کنار طرح های سودمند تولید تجاری مرغ تأکید شده است. تولید تخم مرغ این کشور در حدود ۶۹/۷۳ میلیارد عدد تخم مرغ در سال ۲۰۱۳ بوده در حالی که تولید گوشت مرغ ۲/۶۸ میلیون تن برآورد شده است.

(نمودار ۷)

پیش بینی مصرف انواع گوشت در هند

● چشم انداز افزایش تولید مرغ با افزایش تقاضای مصرف

پیش بینی تولید گوشت مرغ، افزایش ۱/۶ درصدی را در طول دهه آینده نشان می دهد که این روند آهسته تر از نرخ رشد سالانه در دهه گذشته است (۲/۳ درصد). افزایش تقاضای گوشت مرغ باعث خواهد شد که بالاترین رتبه تولید را در میان انواع گوشت ها داشته باشد. از ۵۷/۷ میلیون تن تولید گوشت مازاد در سال ۲۰۲۳ حدود ۲۸/۳ میلیون تن آن سهم گوشت مرغ و ۱۶/۷ میلیون تن سهم گوشت خوک خواهد بود (جدول ۴).

(جدول ۴)

پیش بینی تولید انواع گوشت در جهان		
نوع گوشت	میانگین سال (۲۰۱۱-۱۳)	۲۰۲۳
مرغ	۱۰۶.۱۶۴	۱۳۴.۵۱۱
گوساله و گاو	۶۶.۷۶۴	۷۵.۶۲۳
خوک	۱۱۲.۷۱۶	۱۳۹.۴۲۷
گوسفند	۱۳.۴۹۶	۱۷.۲۵۱

مقادیر بر حسب ۱۰۰۰ تن

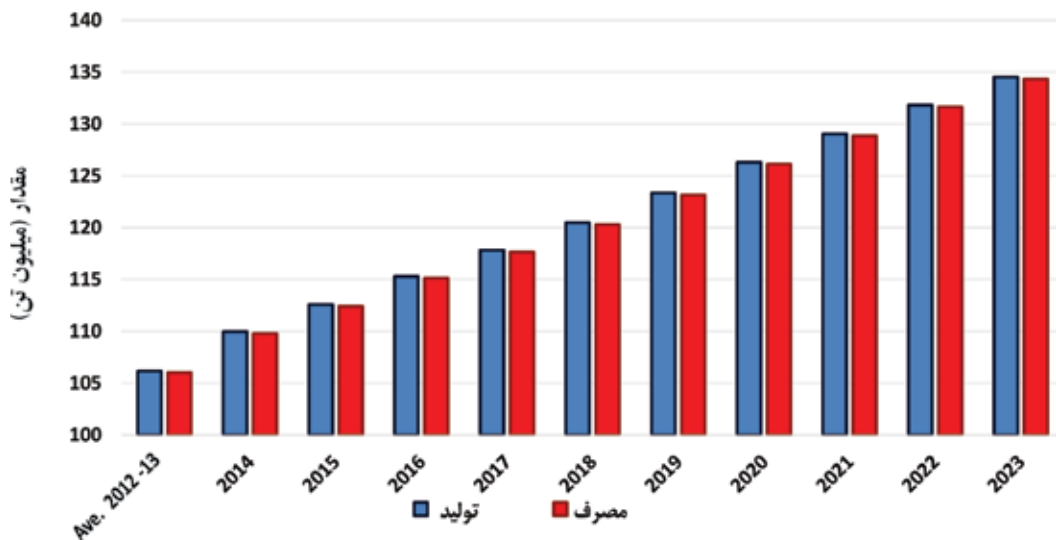
منبع: OECD - FAO Agricultural Outlook 2014-23

برآورد تولید جهانی گوشت مرغ در سال ۲۰۱۴، حدود ۱۱۰ میلیون تن است که پیش بینی می شود در سال ۲۰۲۳ به ۱۳۴/۵۱ میلیون تن برسد (نمودار ۸). کشورهای اصلی تولید کننده (چین، آمریکا، برزیل، روسیه) بیشترین رشد تولید را در دهه آینده خواهند داشت. طبق آمار فائو کشور چین مقدار ۱۵/۳ میلیون تن از کل تولید گوشت مازاد جهان را تولید خواهد کرد، در رتبه دوم آمریکا با تولید ۶ میلیون تن و برزیل با تولید ۴/۵ میلیون تن در رتبه سوم جای می گیرند. دیگر تولید کنندگان اصلی کشورهایی هستند که سریع ترین رشد را تجربه می کنند. از جمله این کشورها می توان به آرژانتین: ۳۰ درصد، اندونزی ۴۷ درصد و ویتنام ۳۹ درصد اشاره کرد (نمودار ۹).

(نمودار ۸)

پیش بینی تولید و مصرف جهانی گوشت مرغ

منبع: OECD- FAO Agricultural Outlook 2014 - 23

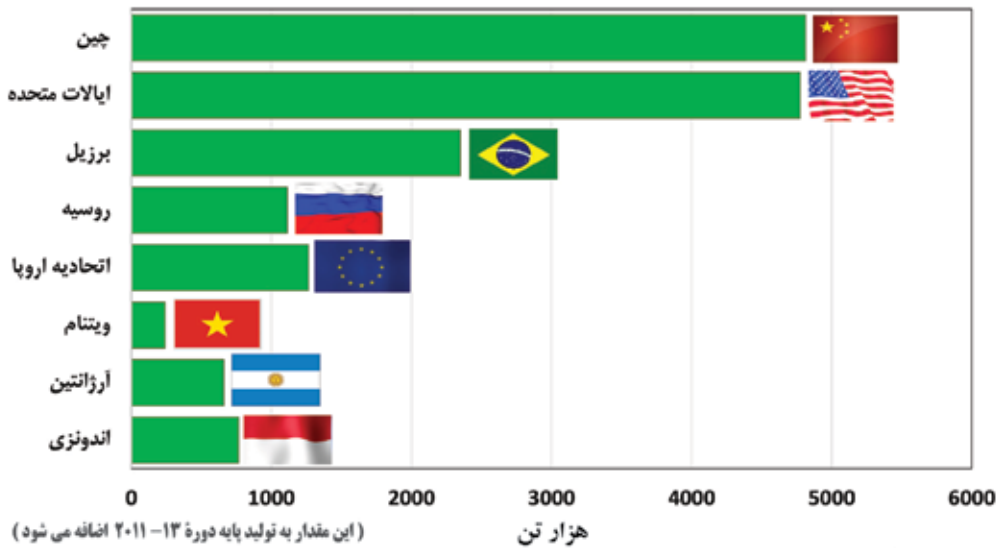
طبق گزارش منتشر شده توسط پروفیسور Hans – Wilhelm windhorst در آمریکا ارزش تولید گوشت مرغ از ۲۱/۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۰، به ۴۴/۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ افزایش یافته است (افزایشی حدود ۱۰۸ درصد). گزارش وزارت کشاورزی آمریکا (USDA)^۱ نشان می دهد که محصولات حاصل از فرآوری گوشت مرغ نزدیک به نیمی از تولید کشورها را شامل شده و مابقی به صورت قطعه بندی شده و یا قطعات کوچکی از یک مرغ کامل تولید می شود.

پیش بینی تولید گوشت مرغ در آمریکا در نیمه دوم سال ۲۰۱۴ و سال ۲۰۱۵ رشد آهسته تری را نسبت به سالهای قبل نشان می دهد. با توجه به پیش بینی رشد آهسته قیمت و کاهش حجم تولید دیگر انواع گوشت، وزارت کشاورزی آمریکا انتظار دارد تولیدکنندگان زنجیره ای تولید خود را افزایش دهند. هر چند که بعد از تولید ۷/۰۸ میلیون تن گوشت مرغ در نیمه اول سال ۲۰۱۴، پیش بینی تولید در نیمه دوم سال حدود ۱ درصد بیشتر از سال گذشته است (۸/۷۳ هزار تن). با این وجود پیش بینی می شود در آمریکا سال به سال تولید گوشت مرغ بیشتر، تا بازار صادرات تقویت شده و اقتصاد بهبود یابد.

1. United States Department of Agriculture

(نمودار ۹)

کشورهای با بیشترین سهم تولید گوشت مازاد بر مصرف در سال ۲۰۲۳

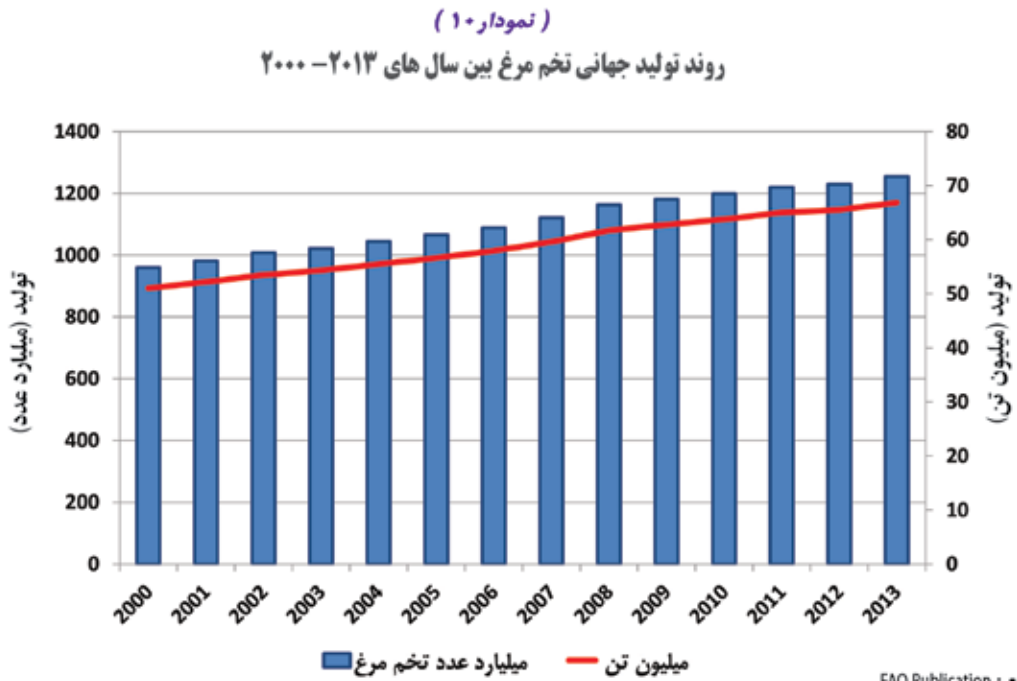
● نقش کشورهای آمریکای لاتین

در سال ۲۰۱۳ برزیل و مکزیک جایگاه خود را در رتبه سوم و پنجم تولید کنندگان جهان حفظ کردند. برآوردها حاکی از تولید ۵۶۰۸ میلیون جوجه گوشتی در برزیل و ۱،۴۷۲ میلیون جوجه گوشتی در مکزیک می باشد. بعد از افت حجم تولید جوجه گوشتی از سال ۲۰۱۱ پیش بینی می شود در برزیل تولید گوشت مرغ به ۱۲/۶۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۴ افزایش یابد. در آمریکای لاتین بیش از نیمی از تولید (۵۳ درصد) توسط سه شرکت بزرگ JBS, Brazil food, و Aurora صورت می گیرد. پیش بینی ها نشان می دهد ۲۲ درصد جوجه گوشتی بیشتری در سال ۲۰۲۱ در جهان تولید شود که سهم کشور برزیل به دلیل داشتن شرایط آب و هوایی مطلوب و رشد مداوم اقتصادی در حصول این نتیجه بیشتر خواهد بود. در مکزیک تولید تا ۲۰۱۰ ثابت بوده ولی پیش بینی می شود در سال ۲۰۱۴ تولیدی معادل ۲/۹۸ میلیون داشته باشد که این مقدار بالاتر از تولید سال ۲۰۱۳ (حدود ۲/۹۱ میلیون تن) خواهد بود. در مکزیک نیز همانند برزیل بیشترین حجم تولید (۶۶ درصد) مربوط به سه شرکت مشهور و بزرگ Pilgrim, San Antonio و Bachoco می باشد. مصرف کنندگان مکزیک اساساً مرغ تازه را ترجیح می دهند. مرغ قبل از اینکه فروخته شود برای مشتری ذبح می شود. بنابراین معمولاً مرغ در مکزیک به صورت زنده وارد بازار فروش می شود.

● بازار جهانی تخم مرغ

بیش از ۱۲۵۰ میلیارد عدد تخم مرغ در سال ۲۰۱۳ از گله های تخم گذار (تقریباً از ۶/۹ میلیارد مرغ تخمگذار) در جهان تولید شده است. این حجم تولید وزنی معادل ۶۷ میلیون تن را شامل می شود. از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۳ تولید جهانی ۳۱ درصد افزایش یافته که میانگین رشدی معادل ۲/۴ درصد در سال دارد (نمودار ۱۰).

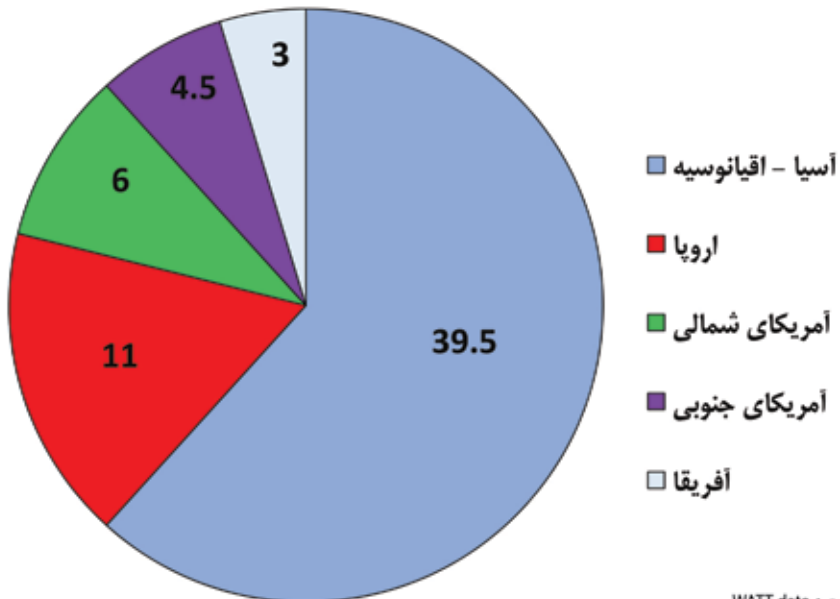

● مشارکت کشورهای آسیایی:

بیش از ۹۰ درصد تخم مرغ تولیدی در سطح جهان از مرغ های تخمگذار تجارتمی می باشد. سالانه بیش از ۶۶/۵ میلیون تن تخم مرغ از مرغ های تخمگذار تولید می شود که سهم قاره آسیا - اقیانوسیه از این تولید، بیش از ۳۹/۵ میلیون تن (۵۹/۵ درصد)، اروپا نزدیک به ۱۱ میلیون تن (۱۶ درصد)، آمریکای شمالی تقریباً ۶ میلیون تن (۹ درصد)، آمریکای جنوبی نزدیک به ۴/۵ میلیون تن (بیش از ۶/۵ درصد) و سهم آفریقا ۳ میلیون تن (۴/۵ درصد) می باشد (نمودار ۱۱).

داده ها نشان می دهد که در آسیا تولید تخم مرغ مسیر طولانی را در طی ۵۰ سال گذشته طی کرده است. طبق داده های مرکز ملی آمار در چین، کشور چین که طی ۵۰ سال گذشته تنها ۷۳۲،۰۰۰ تن تخم مرغ تولید کرده است، تولید کل انواع تخم مرغ با ۰/۵ درصد افزایش از سال ۲۰۱۲ به ۲۸/۷۶ میلیون تن در سال ۲۰۱۳ رسید. این رقم معادل ۵۷۵ میلیارد عدد تخم مرغ در مقایسه با ۵۷۲ میلیارد عدد در سال ۲۰۱۲ است که این امر باعث شده کشور چین به عنوان تولید کننده برتر همتراز با آمریکا قرار گیرد. بعد از آن هند و ژاپن به ترتیب در رتبه سوم و چهارم قرار دارند. در یک دوره زمانی کوتاه، نرخ رشد تولید تخم مرغ در هند ۳-۴ درصد پیش بینی شده است. آمارهای وزارت کشاورزی ژاپن نیز نشان می دهد با وجود ۵ درصد کاهش در تعداد مرغ های تخمگذار از سال ۲۰۰۸، این کشور تولید سالانه خود را در حدود ۲/۵ میلیون تن حفظ کرده است (نمودار ۱۲).

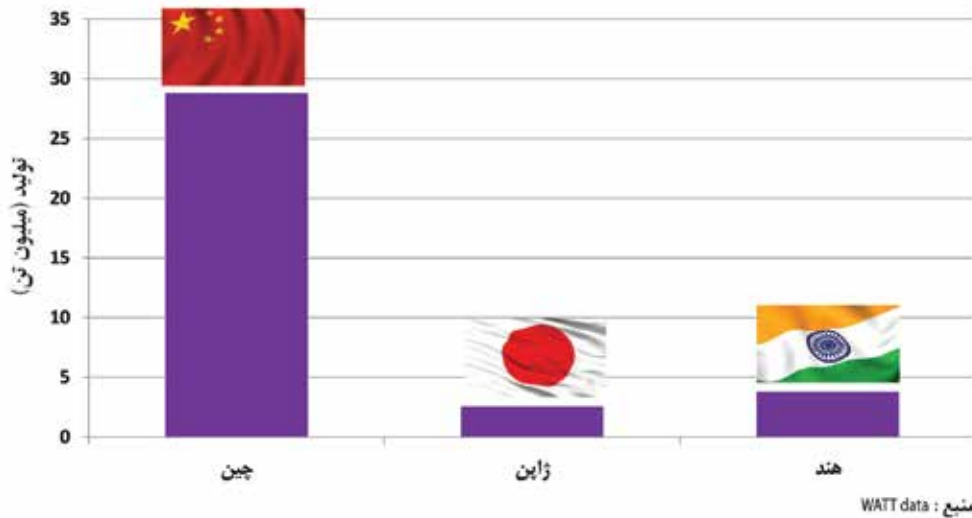
(نمودار ۱۱)
تولید تخم مرغ در نقاط مختلف جهان در سال ۲۰۱۳
(میلیون تن)

(نمودار ۱۳)

تولید تخم مرغ در کشورهای برتر قاره آسیا در سال ۲۰۱۳

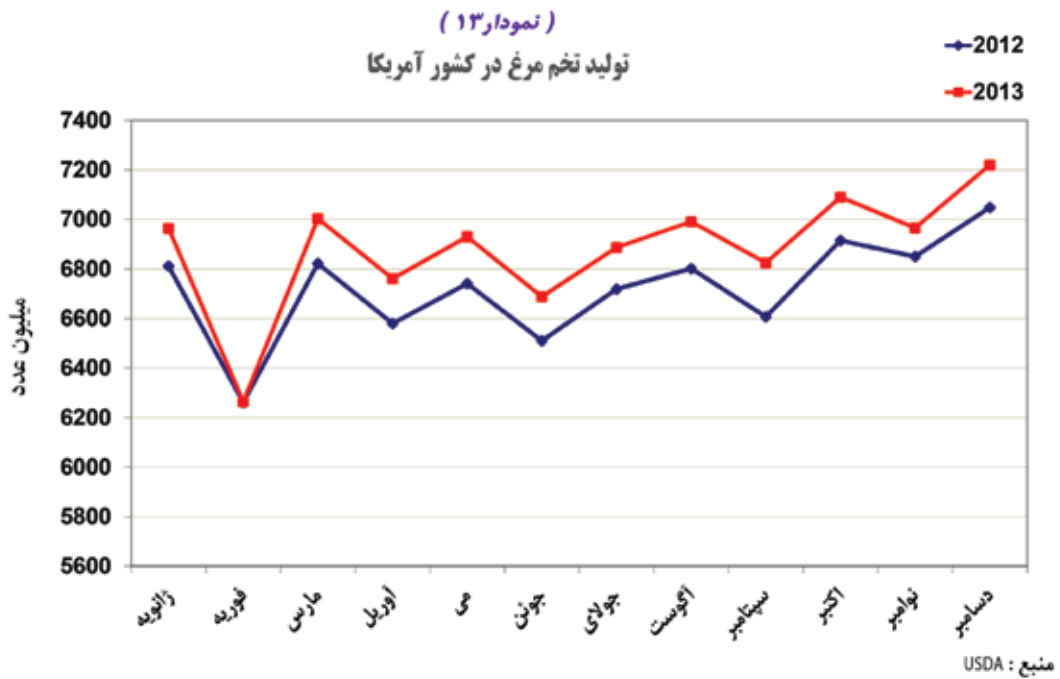

● تولید تخم مرغ در آمریکای شمالی:

در گزارش ارائه شده توسط وزارت کشاورزی آمریکا تولید تخم مرغ خوراکی در این کشور از ۸۰/۶۷ میلیارد عدد در سال ۲۰۱۲ به ۸۲/۵۹ میلیارد عدد در سال ۲۰۱۳ رسید که این مقدار تخم مرغ از حدود ۲۸۸ میلیون مرغ تخمگذار تولید شده است. در پایان سال ۲۰۱۳، حدود ۵۰ درصد تخم مرغ تولیدی در آمریکا از تولید گله های تخمگذار تجاری ۱۱ شرکت بزرگ با ۱۵۱ میلیون مرغ تخمگذار تولید شد. پیش بینی می شود ۸۵/۸ میلیارد عدد تخم مرغ خوراکی در سال ۲۰۱۵ در آمریکا تولید گردد (نمودار ۱۳).

در آمریکا کل تولید تخم مرغ در سال ۲۰۱۳، حدود ۹۵ میلیون تن بوده که ۲/۳۵ میلیون تن بیشتر از سال ۲۰۱۲ می باشد و این مقدار ناشی از تولید ۳۴۵ میلیون مرغ تخمگذار می باشد. گزارش ماه جولای ۲۰۱۴ نشان می دهد که تعداد مرغ تخمگذار در این کشور سال به سال ۲ درصد افزایش خواهد یافت تا در دهه آینده به ۳۵۲ میلیون مرغ تخمگذار برسد

طبق داده های نقل شده از انجمن ملی مکزیکی، این کشور در سال ۲۰۱۳، حدود ۲/۵۷ میلیون تن تخم مرغ تولید کرده که از سال ۲۰۰۰ به بعد ۴۴/۵ درصد افزایش نشان می دهد (جدول ۵).

(جدول ۵)

روند تولید تخم مرغ در مکزیکی و برزیل						
کشور	سال	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
برزیل		۱.۶۴۵	۱.۷۹۹	۱.۸۱۱	۱.۹۴۵	۱.۹۶۵
مکزیکی		۲.۴۶۳	۲.۵۲۸	۲.۳۹۱	۲.۵۷۸	۲.۶۰۳

مقادیر بر حسب هزار تن

منبع : ABPA Brazil, Una Mexico

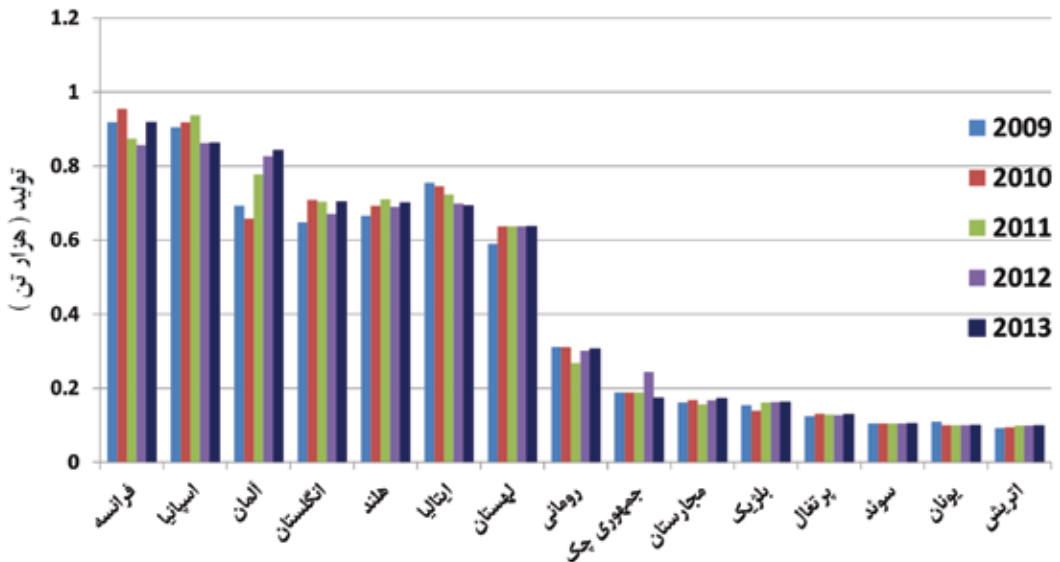
تغییر رتبه اروپا در تولید تخم مرغ جهانی

اگر مجموع تولید کل ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا به عنوان یک واحد مستقل در نظر گرفته شود، اتحادیه اروپا با تولید ۷/۲ میلیون تن در سال ۲۰۱۳ رتبه دوم جهان را دارد. تولید تخم مرغ در اتحادیه اروپا تنها روی ۷ کشور متمرکز شده است که ۷۵ درصد کل تولید منطقه را دارا هستند (نمودار ۱۴).

بررسی تحولات اروپا در تولید تخم مرغ و تجارت آن، توسط پروفسور Hans Wilhelm Windhorst در کنفرانس تجاری کمیسیون بین‌المللی تخم مرغ در سال ۲۰۱۴ در وین ارائه شد. او متذکر شد در حالیکه تولید جهانی تخم مرغ رشدی حدود ۲۸/۳ درصد یا ۱۴/۴ میلیون تن طی سالهای ۲۰۱۲-۲۰۰۰ داشته است، تولید کننده‌های اروپایی با وجود مشکلات اخیر در تجارت، به افزایش تولید حدود ۱۱ درصد (۱ میلیون تن) دست یافته‌اند.

(نمودار ۱۴)

۱۵ تولیدکننده برتر تخم مرغ در سال ۲۰۱۳

● شرق اتحادیه اروپا:

در اتحادیه اروپا تولید از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۲ به مقدار ۶/۳ درصد رشد داشته است. گزارش Windhorst نشان می‌دهد که ریشه اصلی این بهبود نسبی تولید تخم مرغ در اروپا، تولید داخلی کشورهای اروپای شرقی است. برای مثال تولید تخم مرغ در کشور ترکیه به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. پس از سقوط تولید از ۱۳/۸ میلیارد به ۱۱/۸ میلیارد تخم مرغ از سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۰، تولید این کشور در سال ۲۰۱۳ به حدود ۱۶/۵ میلیارد عدد تخم مرغ رسیده است که در طول دهه گذشته بی سابقه بوده است (نمودار ۱۵). رویهم رفته شرق اتحادیه اروپا بالاترین رشد مطلق و نسبی را تجربه کرده و مناطق شمالی و جنوبی همچنان به تولیدات خود افزوده‌اند؛ در حالی که غرب اروپا افت ۹/۳ درصدی را در طول دوره مشابه تجربه کرده است.

(نمودار ۱۵)

روند تولید تخم مرغ در ترکیه بین سال‌های ۲۰۰۰ - ۲۰۱۳

● تجارت مرغ و تخم مرغ

طبق گزارش فائو تجارت کل انواع گوشت در جهان (گوشت مرغ ۴۵ درصد آن را شامل می شود)، ۱۰ درصد تولید خواهد بود. در پایان سال ۲۰۱۴ حجم تجارت گوشت مرغ با رشدی آرام تر از دهه گذشته، افزایش ۲/۴ درصدی را در پی داشت که قابل استناد به افزایش تولید در میان کشورهای صادر کننده و قیمت رقابتی مرغ نسبت به انواع گوشت های دیگر است.

بر اساس پیش بینی فائو صادرات جهانی گوشت مرغ در سال ۲۰۲۳ بیش از ۱۶ میلیون تن خواهد بود که نسبت به دوره ۲۰۱۱-۱۳ (با احتساب ۱۲ میلیون تن صادرات) ۴ میلیون تن بیشتر خواهد بود. واردات جهانی گوشت مرغ نیز ۱۵/۹ میلیون تن در سال ۲۰۲۳ پیش بینی شده که در مقایسه با دوره ۲۰۱۱-۱۳ (با احتساب واردات ۱۲ میلیون تن) ۳/۹ میلیون بیشتر خواهد بود. کشورهای در حال توسعه با رشد ۲/۷۴ درصدی در سالهای ۲۰۱۳-۲۳ و رشدی آرامتر از ۱۰ سال گذشته در واردات و صادرات جهانی همچنان پیشتاز خواهند بود. در اروپا نیز میانگین رشد قابل ملاحظه ۳/۶ درصدی در صادرات دوره منتهی به سال ۲۰۲۳ پیش بینی می شود (جدول ۶).

(جدول ۶)

در صد رشد صادرات گوشت مرغ در نقاط مختلف جهان		
رشد صادرات (%)		
۲۰۱۴ - ۲۳	۲۰۰۴ - ۱۳	
۲/۷۳	۶/۲۷	جهان
۲/۷۳	۵/۴۴	کشورهای توسعه یافته
۲/۳۷	۴/۷۳	آمریکای شمالی
۳/۶۰	۷/۳۷	اروپا
۳/۵۶	۶/۹۵	اقیانوسیه
۱/۲۳	۷/۲۵	دیگر کشورهای توسعه یافته
۲/۷۴	۶/۹۸	کشورهای در حال توسعه
-۹/۸۰	۲۱/۰۵	آفریقا
۲/۶۸	۵/۲۴	آمریکای لاتین و کارائیب
۲/۹۰	۱۰/۷۰	آسیا و کشورهای حاشیه اقیانوس آرام

● چشم انداز صادرات

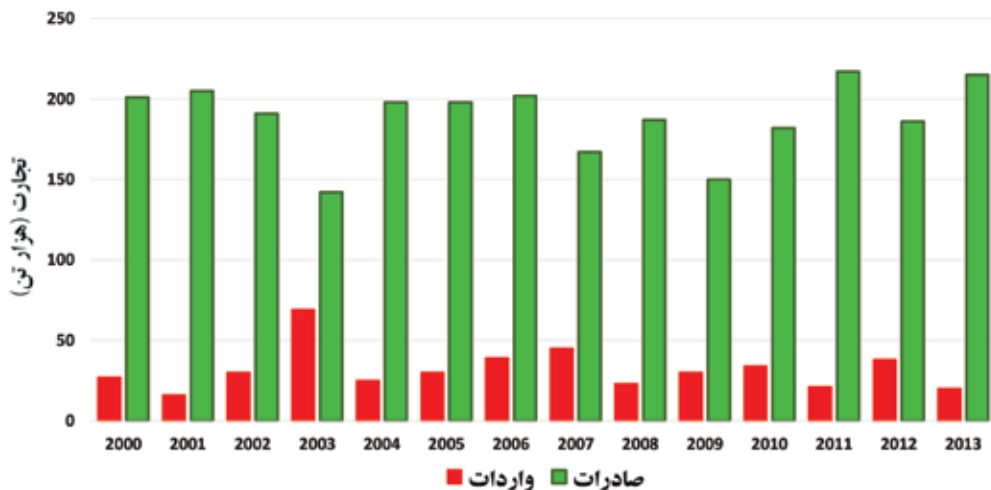
منشأ صادرات در دهه آینده عمدتاً از کشورهای آمریکای شمالی و جنوبی خواهد بود. جایی که کشورهای صادر کننده رتبه اول و دوم گوشت مرغ به ترتیب برزیل و آمریکا در آن قرار دارند. در سال ۲۰۱۵ کشورهای اصلی صادر کننده چیزی حدود ۱۰ میلیون تن گوشت مرغ تجارت خواهند کرد، که برآورد می شود از کل گوشت صادر شده، ۳/۷۶ میلیون تن آن مربوط به برزیل و ۳/۶۹ میلیون تن از آن آمریکا خواهد بود. رشد صادرات در آمریکا شامل گوشت مرغ و بوقلمون نیز می شود.

● چشم انداز واردات

در مجموع، میانگین واردات جهانی گوشت مرغ حدود ۱۲ میلیون تن در طول دوره ۱۳-۲۰۱۱ بود. انتظار می رود افزایش واردات در دهه آینده ادامه یافته و به ۱۲/۲۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۴ و ۱۲/۸۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۵ برسد. این روند رشد تا ۱۵/۸۶ میلیون تن در سال ۲۰۲۳ ادامه خواهد داشت. تقاضای قابل ملاحظه برای واردات که در دهه آینده نیز ادامه خواهد داشت، مربوط به قاره آسیا و آفریقا می باشد. انتظار می رود کشور مکزیک نیز در سالهای آینده واردات گوشت مرغ خود را افزایش دهد. در مقابل کشور روسیه که از نظر تاریخی یکی از کشورهای وارد کننده اصلی محصولات طیور از اتحادیه اروپا بوده است، با توجه به افزایش تولیدات خود، واردات را از اروپا کاهش می دهد، در نتیجه رشد تقاضای واردات برای گوشت مرغ در اتحادیه اروپا ثابت مانده؛ اما تعادل تجارت تخم مرغ در اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۴ همچنان مثبت باقی خواهد ماند (نمودار ۱۶). در پایان سال ۲۰۱۴ کشورهای اتحادیه اروپا حدود ۱۲۶،۰۰۰ میلیون تن تخم مرغ خوراکی صادر کرده اند (به جز تخم مرغ نطفه دار) و تنها ۷،۰۰۰ تن واردات تخم مرغ داشته اند.

(نمودار ۱۶)

واردات و صادرات تخم مرغ در اتحادیه اروپا بین سال های ۲۰۰۰ - ۲۰۱۳

● پنجاه شرکت برتر تولید کننده طیور در جهان

جدول شماره (۷) رتبه‌بندی ۵۰ شرکت بزرگ تولید کننده گوشت مرغ همراه با تعداد کشتار سالانه را نشان می‌دهد. همان طور

که مشاهده می‌شود. بزرگترین شرکتهای تولید کننده طیور در سه کشور آمریکا، برزیل و چین قرار دارند.

(جدول ۷)

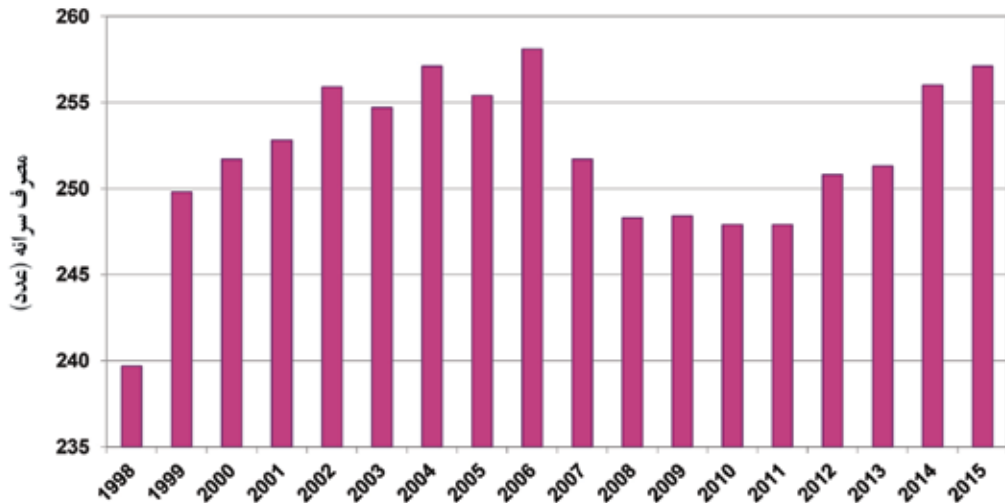
۵۰ شرکت برتر تولید کننده گوشت مرغ در جهان			
ردیف	نام شرکت	کشور	تعداد کشتار در سال (میلیون تن)
۱	Tyson Foods	آمریکا	۱.۸۷۲
۲	BRF	برزیل	۱.۸۲۱
۳	Pilgrim's	آمریکا	۱.۷۱۰
۴	JBS Aves Brasil	برزیل	۹۸۲
۵	Wen's Food group	چین	۸۶۵
۶	New Hope Liuhe	چین	۷۵۰
۷	Perdue Farms Inc.	آمریکا	۶۲۲
۸	Koch Foods Inc.	آمریکا	۶۲۲
۹	CP Indonesia	اندونزی	۶۰۰
۱۰	Industrias Bachoco	مکزیک	۵۰۳
۱۱	2 Sisters Food Group	انگلستان	۵۰۰
۱۲	Doyoo Group	چین	۵۰۰
۱۳	Sanderson Farms Inc	آمریکا	۴۵۲
۱۴	PHW Group	آلمان	۴۰۰
۱۵	LDC	فرانسه	۴۰۰
۱۶	Plukon Royale Group	هلند	۳۵۴
۱۷	Agricola Italiana Alimentare	ایتالیا	۳۵۰
۱۸	Wayne Farms LLC	آمریکا	۳۲۸
۱۹	San Miguel Pure Foods	فیلیپین	۳۱۲
۲۰	Mountaire Farms Inc.	آمریکا	۳۱۰
۲۱	Hewei Agricultural Development Co. Ltd.	چین	۳۰۰
۲۲	CP Foods	تایلند	۳۰۰
۲۳	OSI China	چین	۳۰۰
۲۴	Amadori	ایتالیا	۳۰۰
۲۵	Harim Group	کره جنوبی	۳۰۰
۲۶	George's Inc.	آمریکا	۲۷۸
۲۷	Chia Tai Group	چین	۲۷۵
۲۸	Group Doux	فرانسه	۲۶۰
۲۹	Myronivsky Hilboproduct (MHP)	اوکراین	۲۵۴
۳۰	Maity Group	هند	۲۵۰
۳۱	San Fernando	برو	۲۴۲
۳۲	RCL Foods Ltd.	آفریقای جنوبی	۲۳۷
۳۳	Astral Foods	آفریقای جنوبی	۲۲۶
۳۴	Pilgrim's de Mexico	مکزیک	۲۲۰
۳۵	Moy Park Ltd	انگلستان	۲۱۲
۳۶	Peco Foods	آمریکا	۲۰۸
۳۷	DaChan Food (Asia) Ltd.	چین	۲۰۰
۳۸	Sunner Development Co.	چین	۲۰۰
۳۹	Agrosuper Group	شیلی	۱۹۷
۴۰	Simmons Foods Inc.	آمریکا	۱۹۰
۴۱	Keystone Food LLC	آمریکا	۱۹۰
۴۲	Aurora Alimentos	برزیل	۱۸۸
۴۳	Tyson de Mexico	مکزیک	۱۸۶
۴۴	Huaying Agricultural Development Co. Ltd.	چین	۱۸۰
۴۵	Amrit Group	هند	۱۷۵
۴۶	Jiangsu Lihua Animal Husbandry	چین	۱۶۰
۴۷	Olymel L.P.	کانادا	۱۵۶
۴۸	Cedrob	لهستان	۱۵۱
۴۹	C Vale-Cooperativa Agroindustrial	برزیل	۱۵۱
۵۰	Globoaves Brasil	برزیل	۱۵۰

● تغییر رژیم غذایی، کاهش هزینه ها، افزایش مصرف جهانی تخم مرغ

در سال ۲۰۱۳ ایالات متحده در تولید و همچنین مصرف تخم مرغ پیشرو بوده است. وزارت کشاورزی آمریکا مصرف سرانه تخم مرغ در این کشور را تقریباً ۲۶۰ عدد در سال ۲۰۱۴ پیش بینی نموده است (نمودار ۱۷). رشد در مصرف سرانه تخم مرغ نشان می دهد تنها پروتئین اصلی حیوانی در این طبقه بندی است که از سال ۲۰۱۱ پیشرفت کرده است.

(نمودار ۱۷)

میانگین مصرف سرانه تخم مرغ در آمریکا بین سال های ۲۰۱۵ - ۱۹۹۸

منبع : American Egg Board

joanne lvy) رئیس کمیسیون تخم مرغ آمریکا عنوان کرد: ما در مرحله آغازین یکی از شکوفاترین دوره های رشد بلند مدت تخم مرغ در این دهه هستیم. دلیل اولیه این روند تغییر در رژیم غذایی مردم کشور است که شاید مهم ترین بخش این دلیل افزایش رشد ثابت و پایدار مصرف پروتئین است.

مکزیک و هند دیگر نقاطی هستند که دارای توان بالقوه در افزایش مصرف تخم مرغ هستند. کشور آمریکا

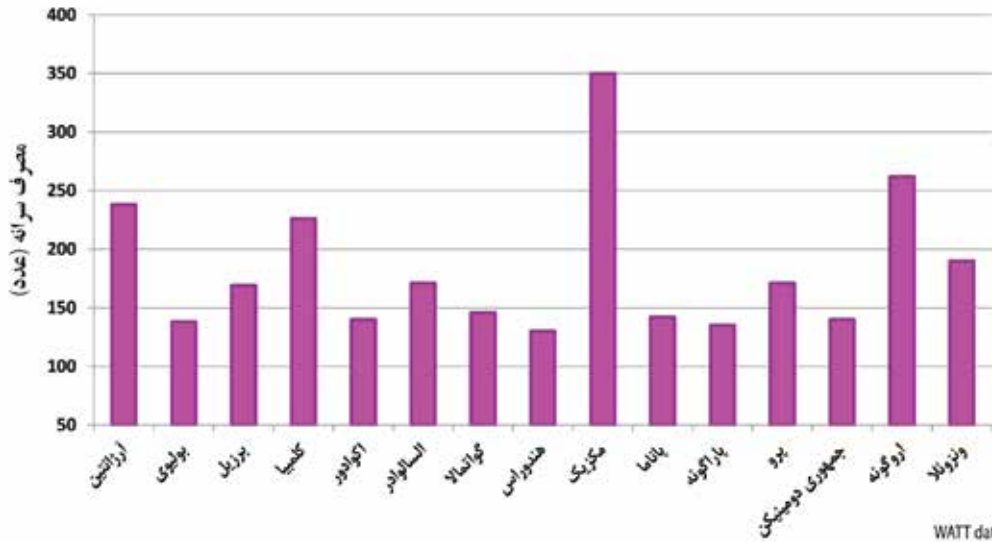
تنها کشوری نیست که مصرف تخم مرغ در آن طی سال های اخیر افزایش پیدا کرده است. مطابق با پیش بینی های انجام شده کل مصرف سالانه تخم مرغ در مکزیک برای اولین بار در سال ۲۰۱۳ از ۳/۳ میلیون تن فراتر رفته است (نمودار ۱۸). در اتحادیه اروپا بعد از افزایش قیمت تخم مرغ در سال ۲۰۱۲ به دلیل هزینه های بالای خوراک و نهاده ها، برای کمک به افزایش مصرف، قیمت تخم مرغ در سال ۲۰۱۳ کاهش یافت. کمیسیون اتحادیه اروپا پیش بینی می کند این روند تا سال ۲۰۱۵ ادامه داشته باشد (نمودار ۱۹).

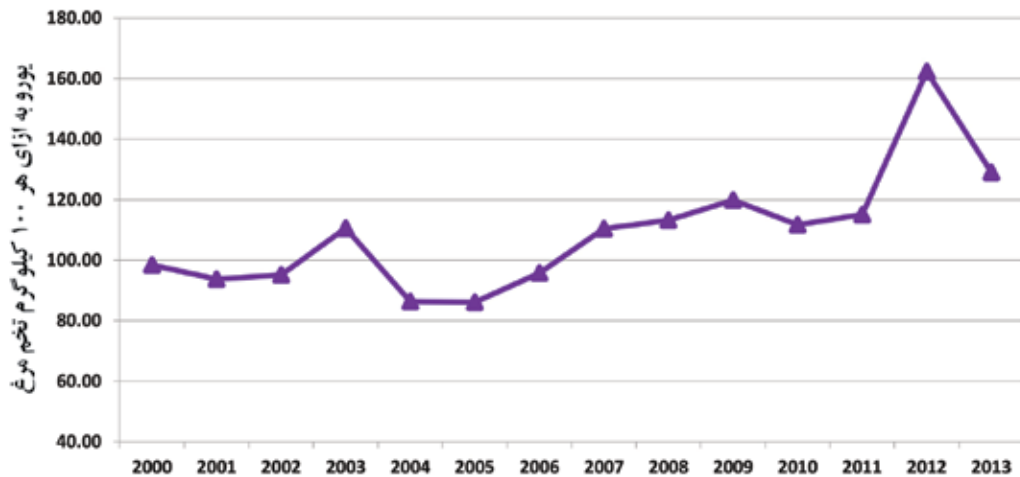
(نمودار ۱۸)

مصرف تخم مرغ در آمریکای لاتین در سال ۲۰۱۳

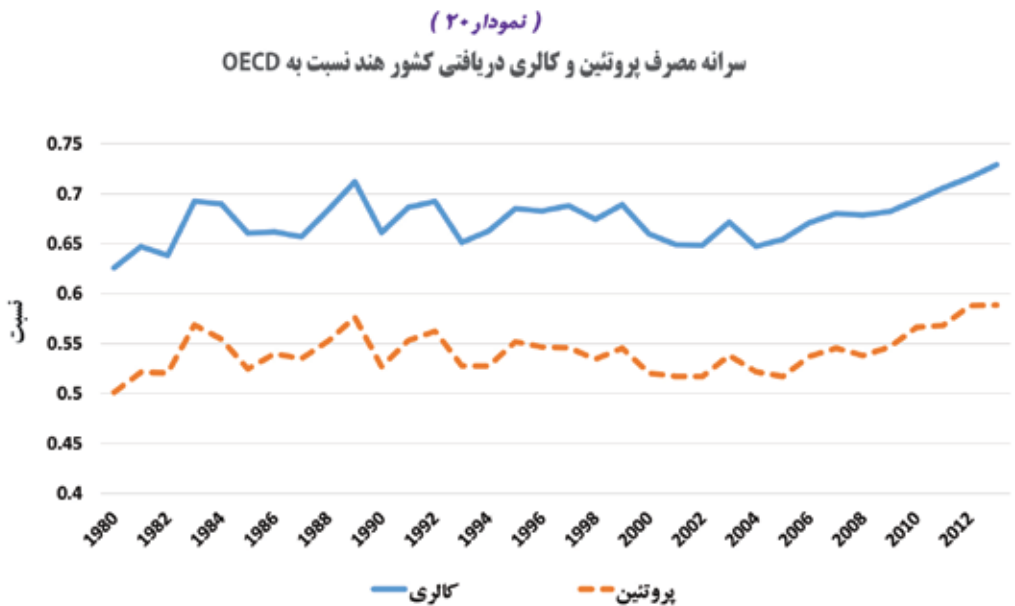
(نمودار ۱۹)

روند میانگین قیمت سالانه تخم مرغ در اتحادیه اروپا طی سال های ۲۰۰۰ - ۲۰۱۳

هند یکی دیگر از کشورهایی است که تغییر در مصرف فرآورده های طیور را تجربه می کند. اخیراً میانگین مصرف سرانه تخم مرغ در هند حدود ۶۳ عدد اعلام شده است (مصرف سرانه در آمریکا ۲۵۰ عدد است) اما با تغییر رژیم غذایی و افزایش مصرف پروتئین، پیش بینی می شود نرخ مصرف تخم مرغ تا قبل از سال ۲۰۲۰ به ۱۰۰ عدد در سال برسد. از این به بعد دام و طیور و ماهی تنها ۹ درصد کالری و ۲۰ درصد پروتئین دریافتی و از طرف دیگر حبوبات ۵۰ درصد کالری و پروتئین دریافتی را شامل می شود (نمودار ۲۰). با این حال داده های اخیر فائو نشان می دهد سهم حبوبات در رژیم غذایی مردم هند رو به کاهش است.

منبع : FAOSTAT 2014

OECD: Organization for Economic Cooperation and Development

نام سازمان همکاری و توسعه اقتصادی می باشد که انجمنی منحصر به فرد با ۳۴ عضو از اقتصادهای مختلف همراه با ۷۰ اقتصاد غیر عضو که در زمینه ترویج رشد اقتصادی، رفاه و توسعه پایدار با یکدیگر همکاری می کنند.

بازار جهانی نهاده ها

ذرت ●

ذرت به دلیل تنوع مصرف فراوان، کیفیت و ارزش غذایی مطلوب در سطح وسیعی از جهان کشت می شود و به سلطان محصولات کشاورزی معروف است. ذرت گیاه مفیدی است که تقریباً تمامی قسمتهای آن اعم از ساقه، برگ، دانه و حتی کاکل و چوب آن قابل مصرف است و بیش از ۵۰۰ فراورده گوناگون از آن به دست می آید.

موارد مصرف در تغذیه انسان: ۲۵-۲۰ درصد، تغذیه دام و طیور: ۷۵-۷۰ درصد و مصارف صنعتی و دارویی ۵ درصد است. دانه ذرت در مرغداری ها، علوفه تر و خشک و سیلو شده و کنجاله دانه آن در دامداری ها مورد استفاده قرار می گیرد. ذرت از گیاهان علوفه ای است که هم از نظر کمیت و هم از نظر کیفیت مورد توجه بوده به طوری که ۷۰ درصد جیره غذایی طیور را تشکیل می دهد.

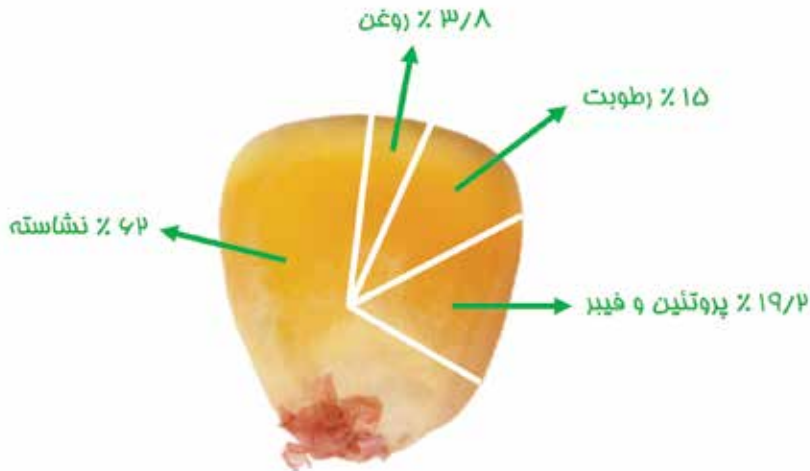
از یک بوشل ذرت (معادل ۲۵/۴ کیلوگرم)، می توان یکی از محصولات ذیل را بدست آورد:

- ۱۴/۲۹ کیلوگرم نشاسته: که به دلیل شفافیت آن، در کارخانجات و صنایع غذایی به جای پودرهای غیر شفاف استفاده می گردد.
- ۱۰/۱۶ کیلوگرم فیبر پلی لاکتیک اسید^۱ (PLA): از نشاسته ذرت برای ساخت پلیمرهای پلی لاکتیک اسید یا پلی لاکتید استفاده می شود. از پلی لاکتید نیز در ساخت پلاستیک های تجدید پذیر در طبیعت استفاده می گردد. در سال ۲۰۱۰، مصرف این ماده در ساخت بیوپلاستیک رتبه دوم را در جهان داشته است.
- ۱۴/۹۷ کیلوگرم شیرین کننده: ماده ای غلیظ به نام شربت ذرت که طعم شیرینی داشته و به عنوان شیرین کننده استفاده می شود. این ماده جاذب رطوبت بوده و با جذب آب به تازه ماندن مواد کمک می کند.
- ۱۰/۶ لیتر سوخت اتانول: از نشاسته ذرت برای تولید اتانول استفاده می شود. مواد باقی مانده مانند: پروتئین، فیبر و روغن به عنوان مواد حاصله در تغذیه حیوانات استفاده می شود.
- ۷/۹۴ کیلوگرم^۲ DDGS: فراورده حاصل از تقطیر ذرت پس از استخراج اتانول
- ۶/۱۲ کیلوگرم گلوتن ذرت
- ۱۱/۷۹ کیلوگرم کنجاله گلوتن
- ۰/۶۸ کیلوگرم روغن ذرت

1. Polylactic acid

2. Distillers Dried Grain with Soluble

(شکل ۱)
اجزای تشکیل دهنده ذرت

● بازار جهانی ذرت

وضعیت اخیر که در بازار جهانی ذرت پیش آمده (افزایش عرضه، مصرف و ذخیره پایانی)، در نتیجه چندین عامل می باشد که همگی در طول سالهای ۲۰۱۳ تا اوایل سال ۲۰۱۵ به وجود آمده اند.

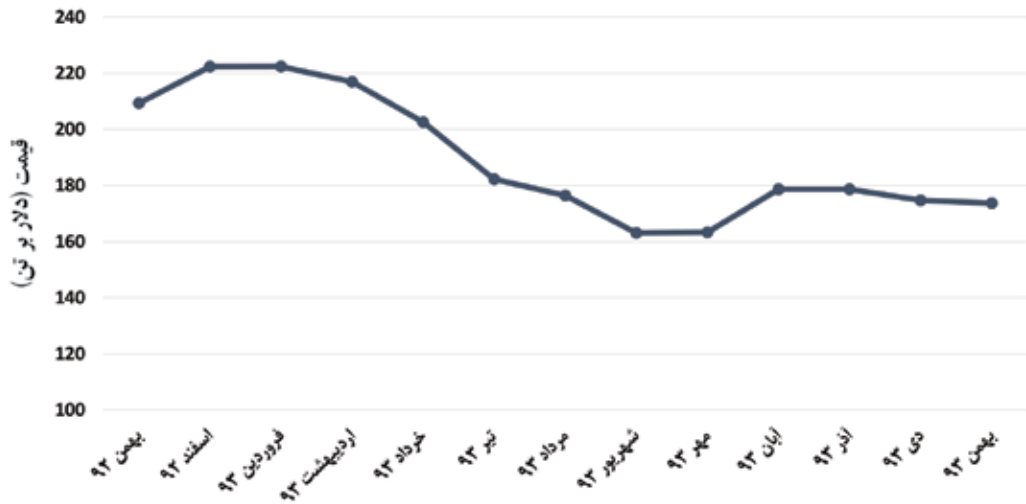
برداشت محصول فراوان ذرت در نیمه اول سال ۲۰۱۳ در آمریکای جنوبی و سپس به دنبال آن رکورد بالای محصول ذرت در پائیز ۲۰۱۳ در ایالات متحده نیز منجر به افزایش عرضه ذرت در آمریکا و جهان در سال ۲۰۱۳، افزایش ذخیره پایانی و مصرف ذخیره پایانی در سال ۲۰۱۳-۱۴ شد. سپس دومین افزایش متوالی در برداشت محصول ذرت در اوایل سال ۲۰۱۴ (هرچند کمتر از ۲۰۱۳) در آمریکای جنوبی رکورد دیگری را در مقدار محصول ذرت ۲۰۱۴ آمریکا رقم زد. افزایش عرضه جهانی ذرت در سال تجاری ۲۰۱۴-۱۵ اساساً از رکورد تولید بالای کشور آمریکا منشأ گرفته است. به همان اندازه عرضه این محصول در کشورهای دیگر از سال تجاری ۲۰۱۳-۱۴ به سال ۲۰۱۴-۱۵ عملاً کاهش یافته است.

این عوامل همراه با رشد ۴/۷ درصدی در مصرف ذرت آمریکا برای تولید اتانول در سال ۲۰۱۴ محرک های اصلی هستند که در پیش بینی افزایش تعادل عرضه و تقاضای جهانی ذرت در سال تجاری ۲۰۱۴-۱۵ تأثیر دارند. با افزایش عرضه و تقاضای جهانی ذرت در سال ۲۰۱۴، انتظار می رود قیمت ذرت آمریکا و جهان در اواخر زمستان و در بهار ۲۰۱۵ نسبتاً پائین بماند. همانطور که گفته شد قیمت های پائین تر در پائیز ۲۰۱۴ و پیش بینی کاهش سود حاصل از فروش ذرت در سال تجاری ۲۰۱۴-۱۵ منجر به اعتدال در کشت ذرت در آمریکای جنوبی در ماههای دسامبر تا فوریه شده و احتمالاً منجر به کاهش کشت ذرت در آمریکا در ماه آوریل تا ماه می ۲۰۱۵ خواهد شد. این عوامل حتی اگر هیچگونه مشکلی در تولید ذرت در تابستان ۲۰۱۵ ایجاد نکنند، ممکن است سرانجام باعث کاهش عرضه جهانی ذرت، ذخیره پایانی کمتر و بالا رفتن حداقل قیمت ذرت در سه ماه اول سال تجاری ۲۰۱۵-۱۶ (سپتامبر تا نوامبر) و بعد از آن شوند.

(نمودار ۲۱)

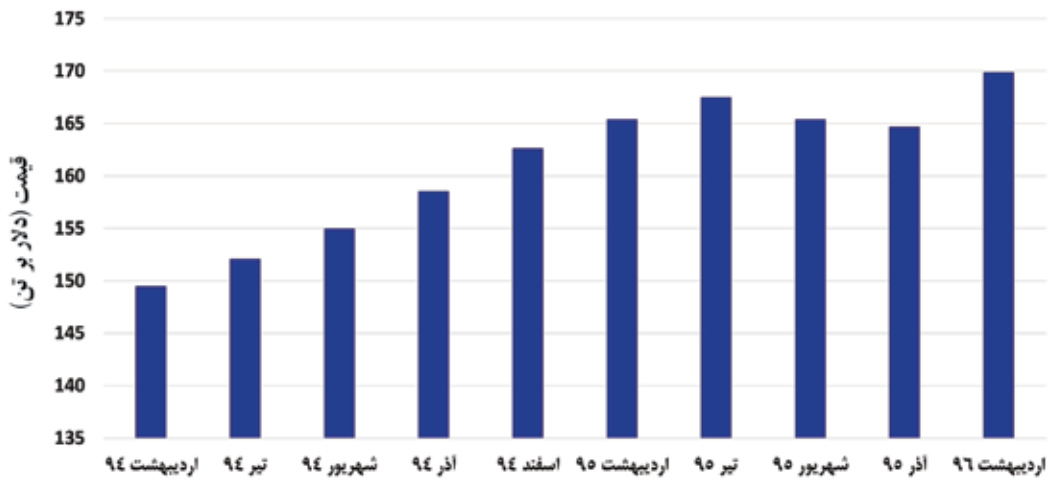
روند قیمت ماهانه ذرت در سال ۲۰۱۴ - ۲۰۱۵

منبع: Index Mundi

(نمودار ۲۲)

قیمت ذرت در معاملات آتی بورس شیکاگو

تاریخ به روز رسانی: آخر فروردین ۹۴

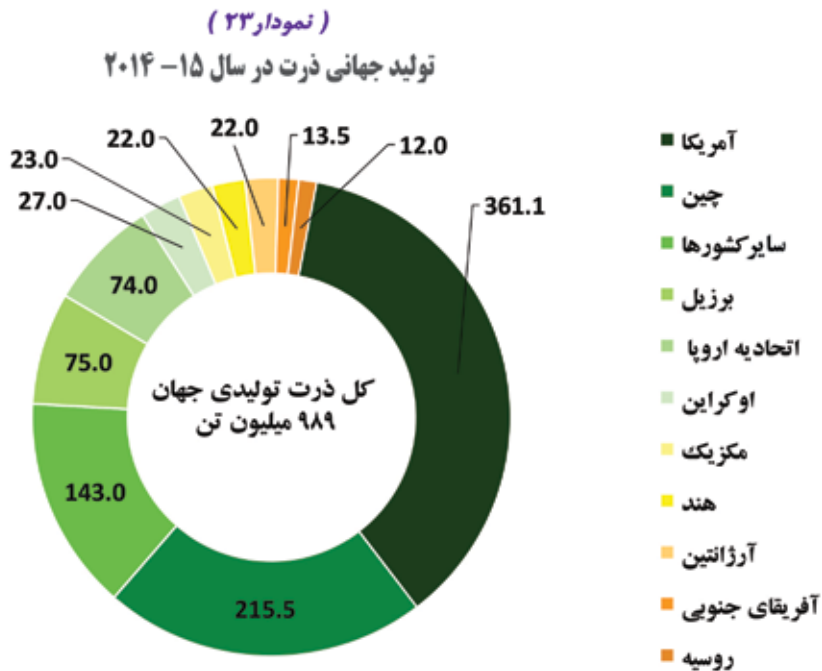
منبع: CBOT

● تولید جهانی ذرت در نقاط مختلف جهان

پیش بینی شده که تولید جهانی ذرت ۹۸۸ میلیون تن در سال زراعی ۱۵-۲۰۱۴ باشد که با کمی بیشتر از تولید سال قبل (۱۴-۲۰۱۳) بالاترین رکورد تاریخ تولید ذرت را خواهد داشت.

جدول (۸) پیش بینی تولید کشورها یا نقاط اصلی تولید کننده ذرت جهان را در سال تجاری ۱۵-۲۰۱۴ و سال های قبل نشان می دهد. گزارشات نشان می دهد در سال تجاری ۱۵-۲۰۱۴ در آمریکا تولید ذرت نسبت به سال گذشته با ۹/۸ میلیون تن افزایش به ۳۶۱/۱ میلیون تن می رسد. در اتحادیه اروپا تولید با افزایش ۹/۴ تن نسبت به سال گذشته به ۷۳/۷ میلیون تن و در جنوب شرقی آسیا تولید با ۷۹۰ هزار تن افزایش نسبت به سال گذشته به حدود ۲۷/۷ میلیون تن خواهد رسید. اما در کشورهایی مانند آرژانتین تولید ذرت نسبت به سال گذشته ۳ میلیون تن کاهش داشته و به ۲۲ میلیون تن رسیده است. کشورهایی مانند: برزیل، آفریقای جنوبی، کانادا، چین و اوکراین در سال تجاری ۱۵-۲۰۱۴ نیز تولیدی کمتر از سال گذشته را تجربه کرده اند. دلیل تولید کمتر در آفریقای جنوبی کشت بیشتر سویا نسبت به ذرت بوده است. تولید کشورهای مصر و مکزیک تغییری نسبت به سال گذشته نشان نمی دهد.

آمریکا با ۳۶۱ میلیون تن تولید، بزرگترین تولید کننده ذرت جهان در سال ۱۵-۲۰۱۴ و به دنبال آن کشور چین با تولید ۲۱۵/۵ میلیون تن در رتبه دوم قرار دارد.

(جدول ۸)

پیش بینی تولید جهانی ذرت در سال های مختلف			
کشورها و نقاط مختلف جهان	سال ۲۰۱۲-۱۳	سال ۲۰۱۳-۱۴	سال ۲۰۱۴-۱۵
جهان	۸۶۸	۹۸۷/۶۹	۹۸۸/۰۸
ایالات متحده آمریکا	۲۷۳/۱۹	۳۵۱/۲۷	۳۶۱/۰۹
کشورهای دیگر	۵۹۴/۸۰	۶۳۶/۴۱	۶۲۶/۹۹
صادر کنندگان اصلی	۱۲۰/۸۷	۱۱۹/۰۵	۱۱۰/۵۰
آرژانتین	۲۷	۲۵	۲۲
برزیل	۸۱/۵۰	۷۹/۳۰	۷۵
آفریقای جنوبی	۱۲/۳۷	۱۴/۷۵	۱۳/۵۰
وارد کنندگان اصلی	۱۱۱/۶۵	۱۲۰/۰۹	۱۳۰/۶۱
مصر	۵/۸۰	۵/۸۰	۵/۷۵
اتحادیه اروپا	۵۸/۹۰	۶۴/۲۶	۷۳/۶۹
مکزیک	۲۱/۵۹	۲۲/۹۶	۲۳
جنوب شرقی آسیا	۲۵/۲۲	۲۶/۸۹	۲۷/۶۸
کره جنوبی	۰/۰۸	۰/۰۸	۰/۰۸
کانادا	۱۳/۰۶	۱۴/۱۹	۱۱/۵۰
چین	۲۰۵/۶۱	۲۱۸/۴۹	۲۱۵/۵۰
شوروی سابق (۱۲ کشور)	۳۲/۳۱	۴۶/۹۰	۴۲/۶۶
اوکراین	۲۰/۹۲	۳۰/۹۰	۲۷

مقادیر بر حسب میلیون تن

● صادرات جهانی ذرت

صادرات جهانی ذرت در سال تجاری ۱۵-۲۰۱۴ حدود ۱۱۲/۳ میلیون تن پیش بینی شده که نسبت به سال گذشته ۱۴ درصد کاهش یافته است. در جدول (۹) نام کشورهای صادر کننده ذرت نشان داده شده است. صادرات ذرت سال تجاری ۱۵-۲۰۱۴ در اتحادیه اروپا و چین نسبت به سال گذشته ۰/۱ میلیون تن افزایش یافته است. اما در کشورهای دیگر صادرات نسبت به سال گذشته کاهش نشان می دهد. این کاهش در کشورهایی نظیر آمریکا (۴/۲۵ میلیون تن)، آرژانتین (۴ میلیون تن)، برزیل (۲ میلیون تن)، آفریقای جنوبی (۰/۸ میلیون تن)، خاورمیانه (۰/۹ میلیون تن)، کانادا (۱/۴ میلیون تن) و اوکراین (۳/۵ میلیون تن) ثبت شده است. آمریکا با صادرات ۴۴/۵ میلیون تن ذرت در سال ۲۰۱۴/۱۵ به عنوان پیشرو در صادرات جهانی ذرت و به دنبال آن برزیل و اوکراین با صادرات ۱۹/۵ و ۱۶/۵ میلیون تن به ترتیب در مقام دوم و سوم قرار دارند.

(جدول ۹)

پیش بینی صادرات جهانی ذرت در سال های مختلف			
کشورها و نقاط مختلف جهان	سال ۲۰۱۲-۱۳	سال ۲۰۱۳-۱۴	سال ۲۰۱۴-۱۵
جهان	۹۵/۱۶	۱۳۰/۶۴	۱۱۲/۳۴
ایالات متحده آمریکا	۱۸/۵۵	۴۸/۷۰	۴۴/۴۵
کشورهای دیگر	۷۶/۶۱	۸۱/۹۳	۶۷/۸۹
صادر کنندگان اصلی	۴۵/۶۹	۴۰/۵۰	۳۳/۷۰
آرژانتین	۱۸/۶۹	۱۶	۱۲
برزیل	۲۴/۹۵	۲۱/۵۰	۱۹/۵
آفریقای جنوبی	۲/۰۶	۳	۲/۲۰
وارد کنندگان اصلی	۲/۸۲	۴/۴۵	۳/۶۵
مصر	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱
اتحادیه اروپا	۲/۱۹	۲/۴۰	۲/۵۰
مکزیک	۰/۵۲	۰/۵۰	۰/۵۰
جنوب شرقی آسیا	۰/۰۹	۱/۵۳	۰/۶۴
کانادا	۱/۷۵	۱/۸۵	۰/۵۰
چین	۰/۰۸	۰/۰۲	۰/۱۰
شوروی سابق (۱۲ کشور)	۱۵	۲۴/۶۵	۱۹/۸۴
اوکراین	۱۲/۷۳	۲۰	۱۶/۵۰

مقادیر بر حسب میلیون تن

● واردات جهانی ذرت

واردات جهانی ذرت در سال ۱۵-۲۰۱۴ با کاهشی حدود ۹/۹ درصد نسبت به سال تجاری گذشته، ۱۱۰/۱ میلیون تن پیش بینی شده است که از این مقدار تنها ۰/۶۴ میلیون تن سهم کشور آمریکا باشد.

جدول (۱۰) کشورهای وارد کننده ذرت در جهان در سال تجاری جاری و گذشته را نشان می دهد. کشورهایی مانند ژاپن، کانادا هر سال به واردات خود می افزایند؛ در حالی که کشورهای آمریکا، مصر، اتحادیه اروپا، خاورمیانه کره جنوبی و چین واردات خود را نسبت به گذشته کاهش داده اند. واردات ذرت مکزیک در سال جاری مقدار بسیار کمی نسبت به سال گذشته افزایش نشان می دهد؛ در حالی که واردات کشورهای شوروی سابق (شامل ۱۲ کشور) بدون تغییر مانده است. ژاپن به عنوان بزرگترین وارد کننده ذرت در جهان با واردات ۱۵/۴ میلیون تن (۱۳/۴ درصد واردات جهانی) بوده و بعد از آن کشور مکزیک با واردات ۱۰/۹ میلیون تن ذرت (۹/۵ درصد واردات جهانی) در رتبه دوم است.

لازم به توضیح است که ایران با واردات ۵/۵۲ میلیون تن ذرت در مقام ششم جهان جای دارد (با سهم ۴/۸ درصد از کل واردات جهانی).

(جدول ۱۰)

واردات جهانی ذرت در سال های مختلف			
سال ۲۰۱۴-۱۵	سال ۲۰۱۳-۱۴	سال ۲۰۱۲-۱۳	کشورها و نقاط مختلف جهان
۱۱۰/۱۰	۱۲۲/۱۵	۹۹/۴۲	جهان
۰/۶۴	۰/۹۱	۴/۰۶	ایالات متحده آمریکا
۱۰۹/۴۶	۱۲۱/۲۴	۹۵/۳۶	کشورهای دیگر
۰/۸۴	۰/۸۳	۰/۹۷	صادر کنندگان اصلی
۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰	آرژانتین
۰/۸	۰/۸۰	۰/۸۹	برزیل
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۸	آفریقای جنوبی
۶۳/۸۰	۷۵/۸۳	۵۶/۸۷	وارد کنندگان اصلی
۷/۵۰	۸/۵۰	۵/۰۶	مصر
۷	۱۵/۹۲	۱۱/۳۶	اتحادیه اروپا
۱۵/۴۰	۱۵/۱۲	۱۴/۴۱	ژاپن
۱۰/۹۰	۱۰/۹۵	۵/۶۸	مکزیک
۹/۲۰	۱۰/۵۳	۷/۹۶	جنوب شرقی آسیا
۹/۶۰	۱۰/۴۱	۸/۱۷	کره جنوبی
۱	۰/۵۰	۰/۴۸	کانادا
۲	۳/۲۸	۲/۷۰	چین
۰/۴۲	۰/۴۲	۰/۳۴	شوروی سابق (۱۲ کشور)
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۴	اوکراین

مقادیر بر حسب میلیون تن

● مصرف جهانی ذرت در تغذیه دام و طیور

مصرف ذرت در تغذیه دام و طیور در سال ۲۰۱۴-۱۵ حدود ۵۹۴/۲ میلیون تن پیش بینی شده است که ۳/۷ درصد بیشتر از سال ۲۰۱۳-۱۴ و ۱۵ درصد بیشتر از سال ۲۰۱۲-۱۳ می باشد. جدول (۱۱) مقدار مصرف ذرت در بخش تغذیه دام و طیور را نشان می دهد. در اکثر کشورها به جز کانادا مصرف ذرت در تغذیه دام و طیور سال به سال افزایش یافته است. چین بزرگترین مصرف کننده ذرت در بخش تغذیه دام و طیور (۱۵۸ میلیون تن) می باشد و به دنبال آن آمریکا (با مصرف ۱۳۴ میلیون تن) در مقام دوم قرار دارد.

(جدول ۱۱)

مصرف جهانی ذرت در تغذیه دام و طیور			
کشورها و نقاط مختلف جهان	سال ۲۰۱۲-۱۳	سال ۲۰۱۳-۱۴	سال ۲۰۱۴-۱۵
جهان	۵۱۶/۶۷	۵۷۳/۲۴	۵۹۴/۲۳
ایالات متحده آمریکا	۱۰۹/۶۰	۱۲۷/۹۲	۱۳۳/۹۹
کشورهای دیگر	۴۰۸/۰۷	۴۴۵/۳۳	۴۶۰/۲۴
صادر کنندگان اصلی	۵۴/۹۰	۵۷/۲۰	۵۹/۲۰
آرژانتین	۵/۳۰	۵/۸۰	۶/۱۰
برزیل	۴۴/۵۰	۴۶	۴۷/۵۰
آفریقای جنوبی	۵/۱۰	۵/۴۰	۵/۶۰
وارد کنندگان اصلی	۱۱۹/۵۸	۱۳۳/۵۰	۱۳۷/۵۰
مصر	۱۰	۱۱	۱۱/۵۰
اتحادیه اروپا	۵۳	۵۸	۵۸/۵۰
ژاپن	۱۰	۱۰/۶۰	۱۰/۹۰
مکزیک	۱۱	۱۵/۲۰	۱۶/۵۰
جنوب شرقی آسیا	۲۵	۲۶/۸۰	۲۷/۹۰
کره جنوبی	۶/۴۸	۷/۸۰	۸
کانادا	۶/۲۸	۷/۶۲	۷
چین	۱۴۴	۱۵۴	۱۵۸
شوروی سابق (۱۲ کشور)	۱۵/۵۲	۱۸/۶۷	۲۰/۲۹
اوکراین	۶/۸۰	۸/۵۰	۹

مقادیر بر حسب میلیون تن

● مصرف جهانی ذرت در صنعت

مصرف جهانی ذرت در صنعت ۳۷۶/۹ میلیون تن در سال ۲۰۱۴-۱۵ پیش بینی شده که حدود ۲۱۰ میلیون تن آن مربوط به آمریکا به عنوان بزرگترین مصرف کننده ذرت جهان است. در جدول (۱۲) مصرف جهانی کشورها نشان داده شده است. به غیر از کشورهای برزیل، ژاپن، کره جنوبی، چین و اوکراین که در سال جدید هیچ تغییری در میزان مصرف نسبت به سال گذشته نشان نمی دهند. در بقیه کشورها سال به سال مصرف افزایش می یابد.

(جدول ۱۲)

مصرف جهانی ذرت در صنایع مختلف			
سال ۲۰۱۴-۱۵	سال ۲۰۱۳-۱۴	سال ۲۰۱۲-۱۳	کشورها و نقاط مختلف جهان
۳۷۶/۹۳	۳۸۰/۱۶	۳۴۷/۸۲	جهان
۱۶۶/۸۹	۱۶۵/۱۳	۱۵۳/۳۷	ایالات متحده آمریکا
۲۱۰/۰۴	۲۱۵/۰۲	۱۹۳/۴۵	کشورهای دیگر
۱۸/۳۰	۱۸	۱۶/۵۰	صادر کنندگان اصلی
۳/۱۰	۲/۹۰	۲/۶۰	آرژانتین
۹	۹	۸	برزیل
۶/۲۰	۶/۱۰	۵/۹۰	آفریقای جنوبی
۵۳/۰۸	۵۲/۱۳	۴۹/۲۳	وارد کنندگان اصلی
۲/۳۰	۲/۲۰	۲	مصر
۱۹	۱۸/۵۰	۱۶/۶۰	اتحادیه اروپا
۴/۵۰	۴/۵۰	۴/۵۰	ژاپن
۱۶/۷۵	۱۶/۵۰	۱۶	مکزیک
۸/۲۰	۸/۱۰	۷/۹۰	جنوب شرقی آسیا
۲/۱۰	۲/۱۰	۲	کره جنوبی
۵/۴۰	۵/۱۸	۵/۳۳	کانادا
۵۸	۵۸	۵۶	چین
۲/۸۷	۲/۷۷	۲/۵۷	شوروی سابق (۱۲ کشور)
۱/۴۰	۱/۴۰	۱/۳۰	اوکراین

مقادیر بر حسب میلیون تن

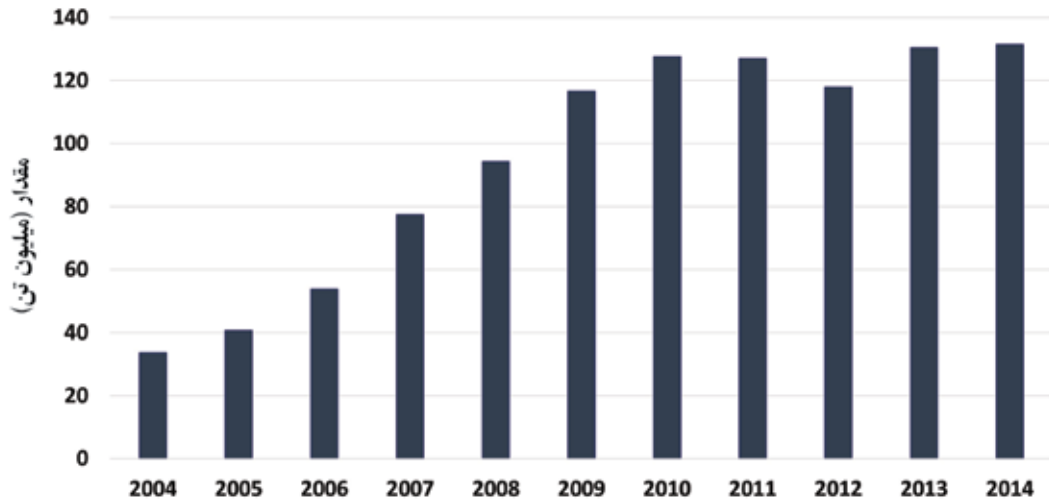
● مصارف صنعتی ذرت در آمریکا

بخش عمده ذرت استفاده شده در آمریکا جهت تولید اتانول مصرف می شود. نمودار (۲۴) روند ذرت مصرف شده جهت تولید اتانول در این کشور را در سالهای مختلف نشان می دهد. از کل اتانول تولید شده در جهان که حدود ۹۳،۱۲۰ میلیون لیتر می باشد، سهم کشور آمریکا با تولید ۵۴،۱۹۷ میلیون لیتر اتانول، ۵۸ درصد بوده و کشور برزیل با سهم ۲۵ درصد در رتبه دوم قرار دارد. بزرگترین صادر کننده اتانول در جهان نیز آمریکا است که مهمترین بازارهای هدف آن را به ترتیب کشورهای: کانادا (۴۲ درصد)، برزیل (۱۳ درصد) و امارات متحده عربی (۱۰ درصد) تشکیل می دهند.

(نمودار ۲۴)

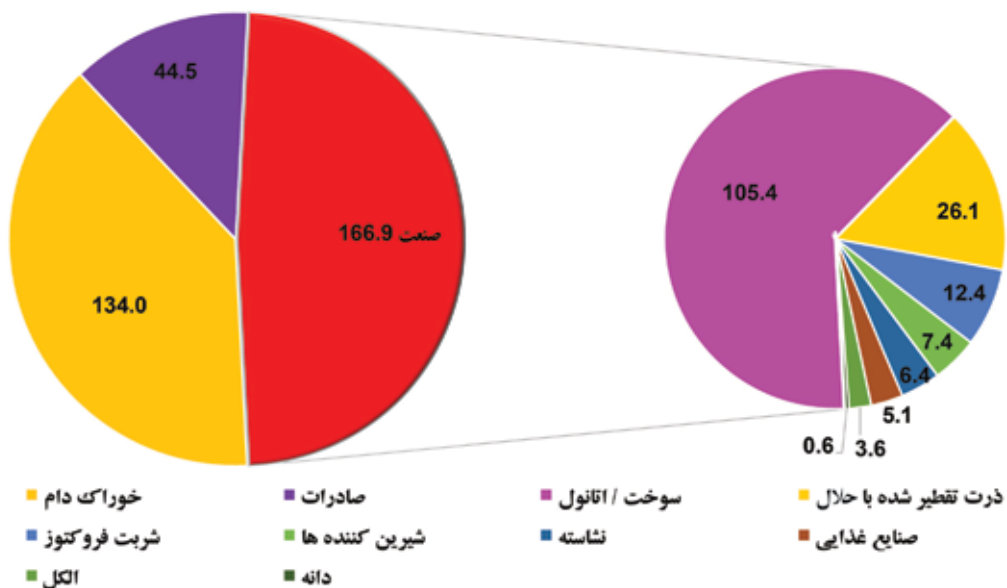
میزان ذرت استفاده شده جهت تولید اتانول در آمریکا در سال های مختلف

منبع : National Corn Growers Association

(نمودار ۲۵)

موارد استفاده ذرت در آمریکا (میلیون تن)

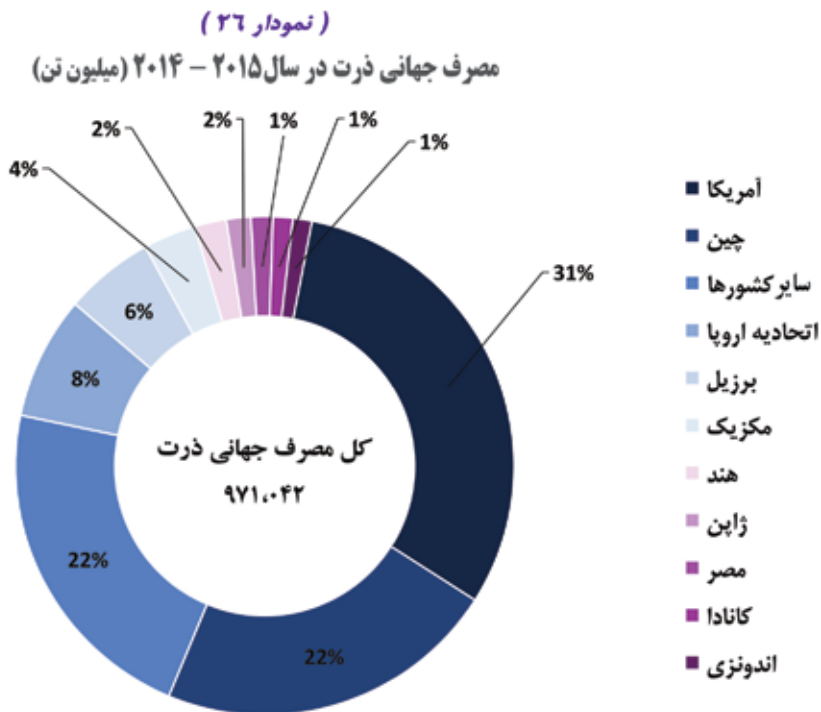

منبع : National Corn Growers Association

● مصرف جهانی ذرت

کل ذرت مصرفی جهان در سال تجاری ۱۵-۲۰۱۴ حدود ۹۷۱ میلیون تن پیش بینی می شود که ۱/۹ درصد بیشتر از سال گذشته می باشد. (نمودار ۲۶)

● ذخیره پایانی ذرت جهان

بر اساس پیش بینی ها ذخیره پایانی ذرت جهان در سال ۱۵-۲۰۱۴ با افزایش ۱۶/۹ میلیون تن نسبت به سال گذشته به ۱۸۹/۲ میلیون تن می رسد و اگر این نتیجه محقق شود، شاهد بیشترین مقدار ذخیره جهانی ذرت از سال ۰۸-۲۰۰۷ تا به حال خواهیم بود. جدول (۱۳) میزان ذخایر پایانی کشورهای مهم را نشان می دهد. در میان این کشورها ذخایر پایانی کشورهایی مانند برزیل، آفریقای جنوبی، مصر، کره جنوبی و کانادا در سال تجاری ۱۵-۲۰۱۴ نسبت به سال گذشته کاهش یافته است. ژاپن نیز ذخایر پایانی خود را همچنان ثابت حفظ کرده است. بقیه کشورها به ذخایر پایانی خود سال به سال افزوده اند.

(جدول ۱۳)

ذخایر پایانی ذرت در جهان			
سال ۲۰۱۴-۱۵	سال ۲۰۱۳-۱۴	سال ۲۰۱۲-۱۳	کشورها و نقاط مختلف جهان
۱۸۹/۱۵	۱۷۲/۲۳	۱۳۷/۹۴	جهان
۴۷/۶۹	۳۱/۲۹	۲۰/۸۶	ایالات متحده آمریکا
۱۴۱/۴۶	۱۴۰/۹۳	۱۱۷/۰۸	کشورهای دیگر
۲۲/۸۴	۲۲/۷۱	۱۸/۵۳	صادر کنندگان اصلی
۲/۴۳	۱/۶۲	۱/۳۲	آرژانتین
۱۷/۵۵	۱۷/۷۵	۱۴/۱۵	برزیل
۲/۸۶	۳/۳۴	۳/۰۶	آفریقای جنوبی
۱۸/۲۹	۱۸/۱۰	۱۲/۲۶	وارد کنندگان اصلی
۱/۶۰	۲/۱۶	۱/۰۷	مصر
۷/۳۸	۶/۴۲	۵/۱۵	اتحادیه اروپا
-/۵۵	-/۵۵	-/۵۲	ژاپن
۲/۹۲	۲/۷۷	۱/۰۶	مکزیک
۳/۹۵	۳/۸۰	۲/۸۲	جنوب شرقی آسیا
۱/۴۲	۱/۸۵	۱/۲۶	کره جنوبی
۱/۱۹	۱/۵۹	۱/۵۵	کانادا
۷۸/۷۲	۷۷/۳۲	۶۷/۵۷	چین
۳/۳۲	۳/۲۴	۲	شوروی سابق (۱۲ کشور)
۲/۳۹	۲/۲۴	۱/۱۹	اوکراین

مقادیر بر حسب میلیون تن

● کاهش شدید برداشت جهانی محصول ذرت در سال ۱۶-۲۰۱۵

شورای جهانی غلات اعلام کرد که تولید محصول ذرت در سال ۱۶-۲۰۱۵ با شیب تندی کاهش خواهد یافت، که این موضوع را می توان مربوط به عقب نشینی کشاورزان از کشت ذرت به دلیل ذخیره بالای جهانی آن طی سه سال گذشته دانست. این شورا در اولین پیش بینی خود، میزان برداشت محصول ذرت در سال آینده را ۹۴۱ میلیون تن اعلام کرد که نسبت به سال ۱۵-۲۰۱۴ کاهش خواهد داشت (۴/۹ درصد). تولید کمتر، مصرف را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد. با این حال مصرف جهانی نیز با ۱۳ میلیون تن کاهش به حدود ۹۶۱ میلیون تن در سال آینده خواهد رسید. عمده ترین اثر آن، کاهش تولید خوراک دام و طیور در مناطقی خواهد بود که بیشترین مصرف ذرت را در سال ۱۵-۲۰۱۴ داشته اند. ذخیره پایانی ذرت در پایان سال ۱۶-۲۰۱۵ با ۲۰ میلیون تن کاهش از سطح فعلی به ۱۷۱ میلیون تن خواهد رسید. احتمال افزایش ذخیره سال به سال ذرت ضعیف است. موجودی ذرت کشورهای بزرگ صادر کننده مانند ایالات متحده، برزیل و اوکراین، تأثیر به سزایی بر روی تنظیم قیمت

این محصول و موجودی آن در بازار دارد. با این حال شورای جهانی غلات اعلام کرد که ذخیره غلات حتی با وجود کاهش ۵ درصدی در ذخیره ذرت، همچنان آنها را در شرایط مطلوبی تا رسیدن به فصل بعدی کشت و زرع قرار می دهد.

آیا کشت آبی ذرت به اندازه کافی کاهش خواهد داشت که قیمت آن را در سال ۲۰۱۵ افزایش دهد؟

سال ۲۰۱۴ دومین سال پیاپی بود که رکورد کاهش کشت ذرت را ثبت کرد؛ در حالی که وضعیت آب و هوا به طور غیر منتظره ای خوب بوده و میزان برداشت محصول بالاتر از سطح انتظارات اولیه بوده است.

بانک کامرز^۱ افزایش قیمت را در چشم انداز آبی بازار جهانی ذرت پیش بینی کرده است. دلیل این افزایش قیمت را می توان از یک طرف، به افزایش سطح زیر کشت سویا نسبت داد که بیشتر در کشورهای برزیل و آمریکا مشاهده می شود. بویژه در آمریکا تغییر جهتی که از کشت ذرت به سمت دانه های سویا صورت گرفته و در فصل آینده نیز ادامه خواهد داشت، باعث شده برای اولین بار از سال ۲۰۱۰ کمتر از ۳۶/۴۲ میلیون هکتار زیر کشت ذرت رود. از طرف دیگر در همین زمان، تقاضا برای خوراک دام و طیور افزایش یافته و همچنین قیمت دام و طیور نیز بالا رفته است، در حالی که هنوز قیمت خوراک دام و طیور پایین است و این امر انگیزه ای را برای گسترش گله ها ایجاد کرده است. اما به این نکته نیز باید توجه داشت که تولید اتانول گیاهی در آمریکا سود آوری بیشتری دارد. به هر حال، انتظار بر این است که تعادل بازار ذرت، بالاخره تا سال ۱۶-۲۰۱۵ به صورت مشخصی ثبات پیدا کند.

● پیش بینی واردات ذرت در ۱۰ سال آینده

پیش بینی ها نشان می دهد که از سال ۱۵-۲۰۱۴ تا سال ۲۴-۲۰۲۳ تجارت غلات دانه درشت در جهان ۳۶ میلیون تن (۲۵ درصد) افزایش یابد. انتظار می رود ذرت باعث افزایش سهم تجارت غلات دانه درشت در جهان گردد. گسترش تولید و پرورش دام و طیور در کشورهایی که کمبود خوراک دارند نقش اصلی را در رشد واردات این نوع غلات بازی می کند.

بازارهای اصلی مانند: چین، مکزیک، آفریقا و خاورمیانه رشد بیشتری را نشان می دهند.

● پیش بینی می شود واردات ذرت در چین با رشد کم به ۲۲ میلیون تن در سال ۲۴-۲۰۲۳ برسد. تقویت تقاضای داخلی چین به دلیل تغییرات ساختاری و رشد سریع در بخش دام و طیور علاوه بر افزایش مصرف صنعتی است. افزایش واردات ذرت چین نزدیک به نیمی از رشد پیش بینی شده برای تجارت جهانی ذرت را شامل خواهد شد.

● واردات ذرت مکزیک از ۱۱ میلیون تن در سال ۱۵-۲۰۱۴ به حدود ۱۵/۵ میلیون تن در سال ۲۴-۲۰۲۳ خواهد رسید.

● طبق پیش بینی ها در پاسخ به افزایش تقاضای تولید کنندگان و پرورش دهندگان دام و طیور، واردات ذرت در کشورهای جنوب شرقی آسیا با ۳۷ درصد افزایش به ۱۲ میلیون تن در سال ۲۴-۲۰۲۳ خواهد رسید. این منطقه دارای رشدی معادل ۱۰ درصد رشد واردات جهانی ذرت را دارد.

(جدول ۱۴)

پیش بینی واردات ۱۰ کشور عمده وارد کننده ذرت طی دهه آینده											
	۲۰۲۳-۲۴	۲۰۲۲-۲۳	۲۰۲۱-۲۲	۲۰۲۰-۲۱	۲۰۱۹-۲۰	۲۰۱۸-۱۹	۲۰۱۷-۱۸	۲۰۱۶-۱۷	۲۰۱۵-۱۶	۲۰۱۴-۱۵	۲۰۱۳-۱۴
ژاپن	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۶	۱۵/۵
مکزیک	۱۵/۵	۱۵	۱۴/۵	۱۴	۱۳/۵	۱۳	۱۲/۵	۱۲	۱۱/۵	۱۱	۱۰/۵
دیگر کشورهای آمریکای جنوبی	۱۳/۱	۱۲/۷	۱۲/۴	۱۲/۱	۱۱/۸	۱۱/۴	۱۱/۱	۱۰/۹	۱۰/۶	۱۰/۳	۱۰/۱
کره جنوبی	۹/۵	۹/۴	۹/۴	۹/۴	۹/۳	۹/۳	۹/۳	۹/۳	۹/۳	۹/۲	۹
اتحادیه اروپا	۹/۱	۹/۲	۹/۲	۹/۲	۹/۲	۹/۱	۹/۱	۹/۱	۸/۹	۸/۳	۸
آمریکای مرکزی و کارائیب	۶/۱	۶	۵/۹	۵/۸	۵/۷	۵/۶	۵/۶	۵/۵	۵/۵	۵/۵	۵/۵
مصر	۶/۸	۶/۸	۶/۷	۶/۷	۶/۶	۶/۵	۶/۵	۶/۳	۶/۲	۶	۵/۷
دیگر کشورهای آفریقای شمالی	۵	۴/۹	۴/۹	۴/۹	۴/۸	۴/۸	۴/۷	۴/۷	۴/۶	۴/۶	۴/۵
تایوان	۴/۵	۴/۵	۴/۵	۴/۵	۴/۴	۴/۴	۴/۴	۴/۴	۴/۳	۴/۴	۴/۳
ایران	۵	۴/۹	۴/۹	۴/۹	۴/۸	۴/۸	۴/۸	۴/۸	۴/۷	۴/۵	۴/۱

مقادیر بر حسب میلیون تن

منبع : USDA Agricultural Projection to 2023

● پیش بینی صادرات ذرت در ۱۰ سال آینده

افت تولید ذرت در آمریکا به دلیل مشکلات و شرایط آب و هوایی نامطلوب طی چند سال گذشته باعث کاهش صادرات گردیده است. انتظار می رود طی چند سال آینده این کاهش جبران گشته و پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۳-۲۴ صادرات ذرت آمریکا به حدود ۵۷ میلیون تن افزایش یابد. با این حال سهم صادرات جهانی آمریکا تنها ۴۰ درصد افزایش می یابد.

صادرات ذرت شوروی سابق (عمدتاً اوکراین) ۷ میلیون تن افزایش می یابد (۳۸ درصد) تا به ۲۶ میلیون تن در سال ۲۰۲۳-۲۴ برسد. وجود منابع مستعد طبیعی، افزایش آزادیهای اقتصادی، گسترش استفاده از دانه های هیبرید و تحقیقات فراوان در بخش کشاورزی، باعث گسترش تولید در این منطقه خواهد شد. اگرچه در پیش بینی ها مصرف ذرت در خوراک دام و طیور در شوروی سابق به سرعت افزایش می یابد، صادرات آن نیز در میان صادر کنندگان ذرت با پیشی گرفتن از آرژانتین و مکزیک دومین رتبه را دارد.

در آرژانتین به دلیل تداوم کنترل صادرات در بخش ذرت، پیش بینی می شود که در سال های اول پیش بینی، صادرات ثابت بماند. صادرات برزیل در چند سال گذشته به دو برابر سطح قبل از سال های ۱۲-۱۱ رسیده است. تولید ذرت به عنوان دومین محصول بعد از سویا، در بخش بزرگی از ایالت ماتو گروسو (Matogrosso) در برزیل در پاسخ به قیمت های بالای این محصول افزایش یافته است. این مقدار ذرت تولید شده، تقاضای داخلی را به صورت کامل برآورده نخواهد کرد. اما انتظار بر این است صادرات افزایش یابد و این افزایش در پاسخ به بهبود زیربنای صادرات و افزایش قیمت جهانی باشد.

در اتحادیه اروپا پیش بینی می شود در طول دهه آینده مقدار ذرت استفاده شده برای تولید اتانول با سرعت بسیار آهسته افزایش یابد. در پیش بینی ها اتحادیه اروپا به عنوان وارد کننده عمده ذرت شناخته می شود. هر چند که صادرات خود را که حدود ۳ میلیون تن است حفظ می کند. همانگونه که امتیازاتی را از نظر هزینه های کمتر حمل و نقل در بخش هایی از آفریقای شمالی و خاور میانه دارد. صادرات ذرت در بخش های دیگر منطقه اروپا اکثراً از صربستان به اتحادیه اروپا روند افزایشی خواهد داشت.

(جدول ۱۵)

پیش بینی صادرات ذرت توسط کشورهای عمده صادر کننده دنیا طی دهه آینده												
۲۰۲۳-۲۴	۲۰۲۲-۲۳	۲۰۲۱-۲۲	۲۰۲۰-۲۱	۲۰۱۹-۲۰	۲۰۱۸-۱۹	۲۰۱۷-۱۸	۲۰۱۶-۱۷	۲۰۱۵-۱۶	۲۰۱۴-۱۵	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۲-۱۳	
۵۷/۲	۵۵/۹	۵۴/۶	۵۳/۳	۵۲/۱	۵۰/۸	۴۹/۵	۴۸/۳	۴۵/۷	۴۳/۲	۳۵/۶	آمریکا	
۲۲/۷	۲۱/۸	۲۱	۲۰/۱	۱۹/۵	۱۸/۶	۱۷/۷	۱۷/۵	۱۷/۵	۱۷/۱	۲۰	برزیل	
۲۴/۱	۲۳/۴	۲۲/۸	۲۲/۲	۲۱/۱	۲۰/۴	۱۹/۸	۱۸/۶	۱۸/۴	۱۷/۹	۱۸	آرژانتین	
۲۵/۷	۲۴/۸	۲۳/۹	۲۳	۲۲/۱	۲۱/۳	۲۰/۵	۱۹/۶	۱۹/۳	۱۸/۶	۲۰/۸	شوروی سابق	
۳/۲	۳/۱	۳/۱	۳	۲/۹	۲/۸	۲/۷	۲/۶	۲/۵	۲/۵	۳	اتحادیه اروپا	

مقادیر بر حسب میلیون تن

منبع : USDA Agricultural Projection to 2023

● سویا

سویا از انواع حبوبات است که محل کشت اولیه آن در آسیا بوده، اما تولید و توسعه انبوه آن در کشور آمریکا صورت گرفته است. سویا را یک دانه همه کاره می توان نامید که از آن در مواد غذایی مختلف و روغن های خوراکی استفاده می شود. حدود ۵۰۰۰ سال قبل در چین، دانه سویا را به عنوان یک ماده مغذی می شناختند و به تدریج به کلیه نقاط دنیا فرستاده شد. سویا ماده غذایی با پروتئین بالا و حاوی آنتی اکسیدان های قوی، اسیدهای چرب ضروری و نیز مقادیر بالای ایزوفلاونوئیدها و سایر ترکیبات است. ایزوفلاونوئیدهای سویا ترکیباتی شبیه به استروژن هستند که فیتو استروژن نامیده می شوند.

محققان روسی جزو اولین کسانی بودند که فواید سویا را دریافتند. سویا دارای پروتئین فراوان، اسیدهای آمینه ضروری برای انسان، کلسیم، آهن، فسفر، منیزیم، روی، ویتامین های گروه B و فیبر می باشد. سویا کاربردهای متنوعی در زنجیره غذایی جهان دارد. دانه این گیاه نقش بسیار مهمی را در تغذیه انسان، صنعت خوراک دام و طیور و همچنین در تولید سوخت ایفا می نماید. تقریباً ۸۷ درصد سویای تولید شده در جهان در کارخانجات روغن کشی به روغن سویا و کنجاله آن تبدیل می شود. ۱۳ درصد باقی مانده به مصرف مستقیم انسان می رسد. در فرایند روغن کشی سویا، حدود ۲۰ درصد روغن استخراج می گردد که برای انسان و یا تولید سوخت کاربرد دارد و مابقی به عنوان کنجاله سویا به مصرف خوراک دام و طیور می رسد.

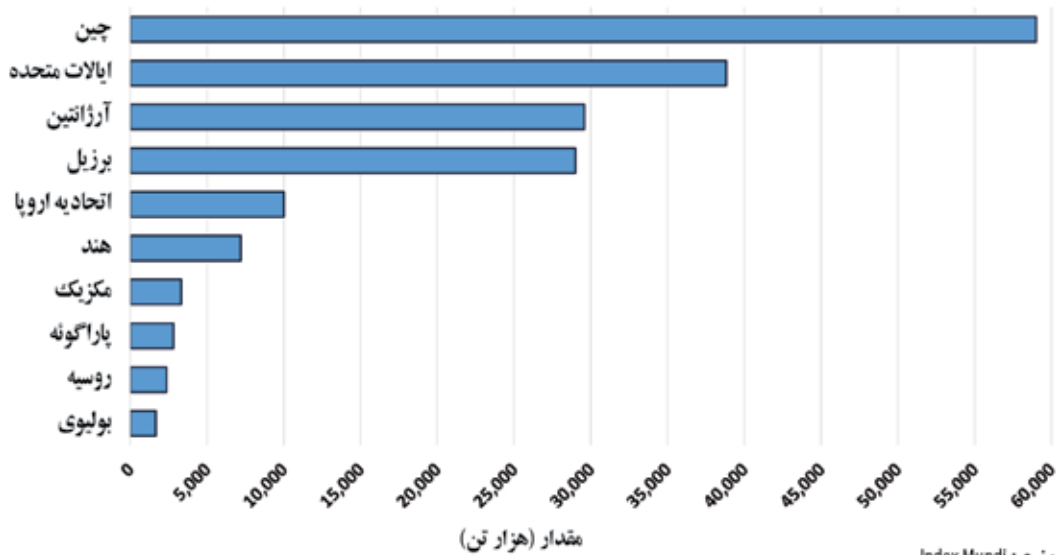
● کنجاله سویا پروتئین ایده ال برای تغذیه طیور

کنجاله سویا منبع اصلی تأمین پروتئین در تغذیه طیور است. دلایل استفاده از این محصول در جیره طیور شامل ثبات نسبی در ترکیبات، در دسترس بودن در طول سال و بالا بودن محتوای پروتئین خام آن است. کنجاله سویا از دیگر گیاهانی که برای پروتئین آنها کشت می شوند دارای پروتئین خام بیشتری است. احتمالاً کنجاله سویا تنها تأمین کننده پروتئین در جیره طیور است که هیچ گونه محدودیتی در میزان مصرف آن وجود ندارد. هنگامی که کنجاله سویا به روش صحیح در معرض گرما قرار گیرد و عامل بازدارنده تریپسین آن غیر فعال شود، هیچ عامل ضد تغذیه ای عمده ای در آن باقی نمی ماند.

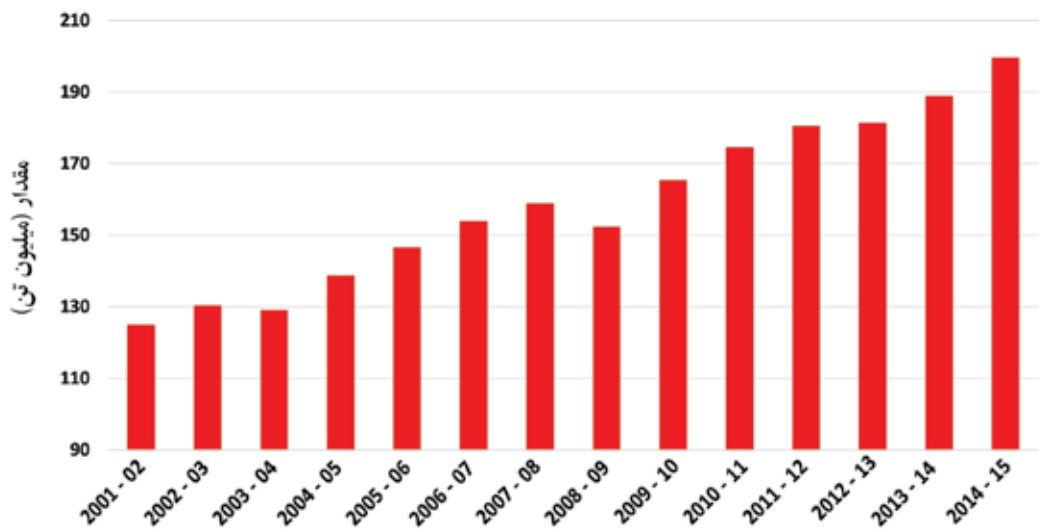
(نمودار ۲۷)

۱۰ کشور برتر تولید کننده کنگاله سویا در سال ۲۰۱۴

(نمودار ۲۸)

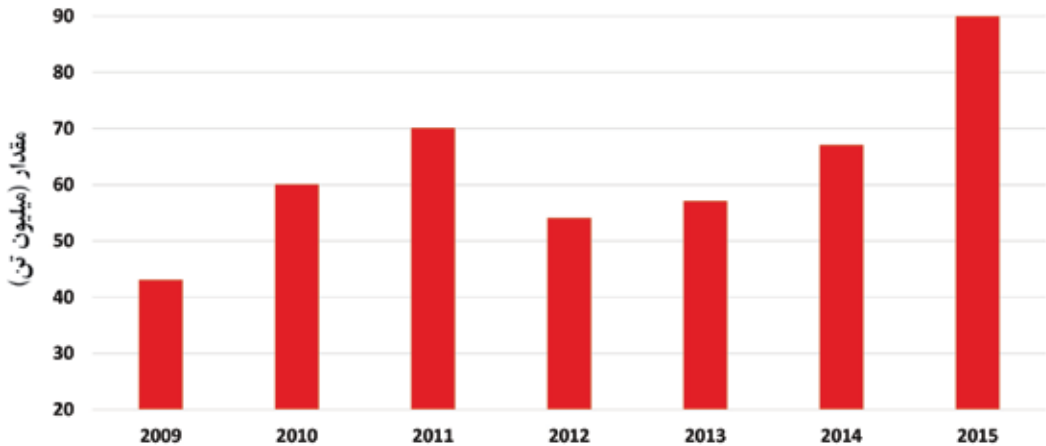
تولید جهانی کنگاله سویا در سال های مختلف

(نمودار ۲۹)

ذخیره پایانی سویا در جهان

منبع : Broiler Economics

● گزارش تحلیلی از قیمت جهانی سویا در سال ۲۰۱۴

در ماه اکتبر سال ۲۰۱۴ (حدود اوایل پائیز ۹۳) در بازار بورس شیکاگو قیمت کنجاله سویا از ۳۲۹/۶ دلار به ۴۳۹/۵ دلار در هر تن افزایش یافته و در ماه نوامبر (آبان) و دسامبر (آذر) نیز در حدود ۴۳۹/۵ دلار باقی ماند. به نظر می رسد این افزایش قیمت بر خلاف انتظار باشد، چرا که بعد از برداشت محصول این اتفاق روی داد. با این اتفاق عوامل افزایش قیمت را می توان کاهش ذخیره پایانی، مشکلات حمل و نقل، سیاست های چین و کشور آرژانتین دانست.

۱- عوامل فراوانی در مورد کمبود سویا وجود دارد. ذخیره پایانی سویا در پایان سال زراعی گذشته (اول سپتامبر) نسبت به مقدار ظرفیت موجودی لازم کمتر بود. به عبارت دیگر نه تنها انبارهای موجود در مرعداری ها و سیلوهای ذخیره، بلکه شبکه حمل و نقل و حتی انبارهای روغن کنشی نیز خالی بود. دلیل آن را می توان تأخیر در برداشت محصول به دلیل شرایط آب و هوایی دانست که قبل از اینکه دست اندرکاران بتوانند ظرفیت مورد نیاز خود را تأمین کنند، از ذخیره سویا خالی شد.

۲- در کنار برداشت تأخیری، خطوط حمل و نقل ریلی نیز مزید بر علت شد که در این فصل در منطقه میانی غرب آمریکا در حال انتقال فرآورده های نفت خام بود و باعث شد که این انتقال با تأخیر همراه شود. در این وضعیت پر کردن ظرفیت موجودی به کندی صورت گرفت.

۳- چین: کشوری است که تأثیر فراوانی بر روی قیمت گذاری غلات ایفا می کند. در این زمان قبل از اینکه ظرفیت موجودی انبارها و سیستم حمل و نقل پر شود، به سرعت وارد عمل شد و برای اینکه جایگاه خود را در کف بازار از دست ندهد اقدام به خرید مقدار زیادی سویا کرد.

۴- آرژانتین: کشاورزان آرژانتینی مقدار قابل ملاحظه‌ای از سویای خود را برای مصرف داخلی ذخیره کرده و از فروش آن خودداری کردند که دلیل آن هم وضعیت نابسامان اقتصادی این کشور است و ترجیح می‌دهند ذخیره بالقوه قابل ملاحظه‌ای از سویا در انبارها داشته باشند تا اگر جایگاه واحد پولی این کشور (پزو) تنزل کرد متضرر نشوند.

با این حال، تمام عوامل ذکر شده، به تعادل رسید، چون ظرفیت‌های موجودی به آرامی تکمیل شدند و در انبارها جای گرفتند و کمبودها برطرف گردید. خطوط حمل و نقل ریلی هم کم‌کم بهتر از وضعیت قبل به کار انتقال خود ادامه دادند. چین هم هنوز در حال خرید سویا اما نه با سرعت قبلی است و کشاورزان آرژانتینی هم شروع به فروش ذخایر خود کرده‌اند.

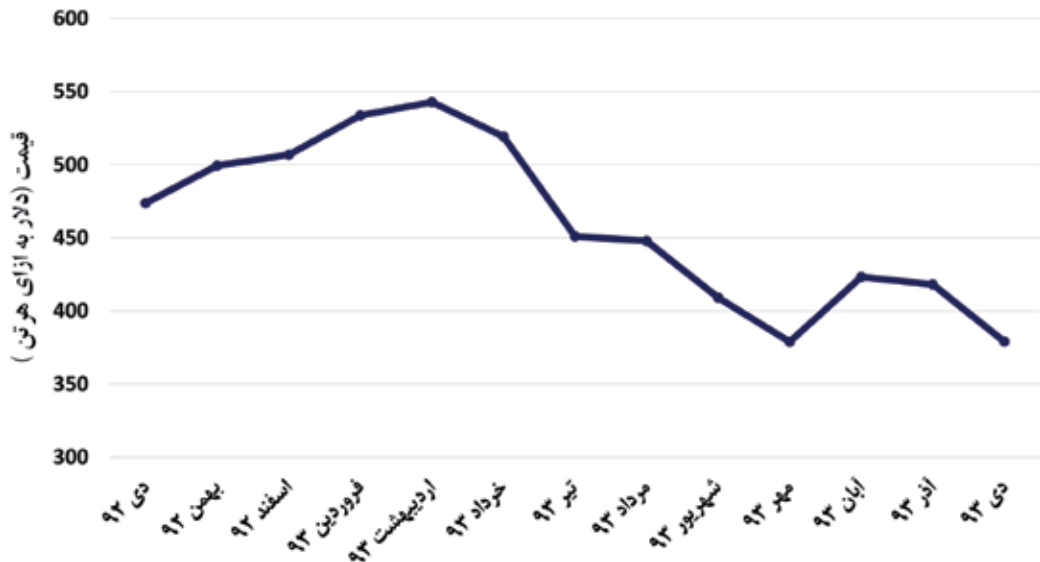
به نظر می‌رسد با آغاز سال جدید میلادی (۲۰۱۵) قیمت‌ها نزولی باشند. این کاهش قیمت در آینده کاملاً بدیهی است، چرا که این کاهش قیمت ناشی از ذخایر بالای سویا به واسطه برداشت محصول نهایی سال ۲۰۱۴ صورت گرفته است.

در گزارش برآوردهای عرضه و تقاضای محصولات کشاورزی جهان که در ماه نوامبر منتشر شد پیش‌بینی شده است که در سال ۲۰۱۵ ذخیره پایانی سویا در جهان به ۹۰ میلیون تن برسد که بسیار بیشتر از ۵۶ میلیون تن در سال ۲۰۱۳ می‌باشد. این حجم ذخیره یک دوره کاهش قیمت سویا را تضمین خواهد کرد.

از عوامل تأثیرگذار بر افزایش ذخیره دانه‌های روغنی می‌توان به تولید انبوه سویا در کشورهای عمده صادرکننده، کشورهایی که تازه برداشت محصول آنها انجام شده و کشورهایی که برداشت محصول آنها در اوایل سال ۲۰۱۵ انجام خواهد شد، اشاره کرد.

(نمودار ۳۰)

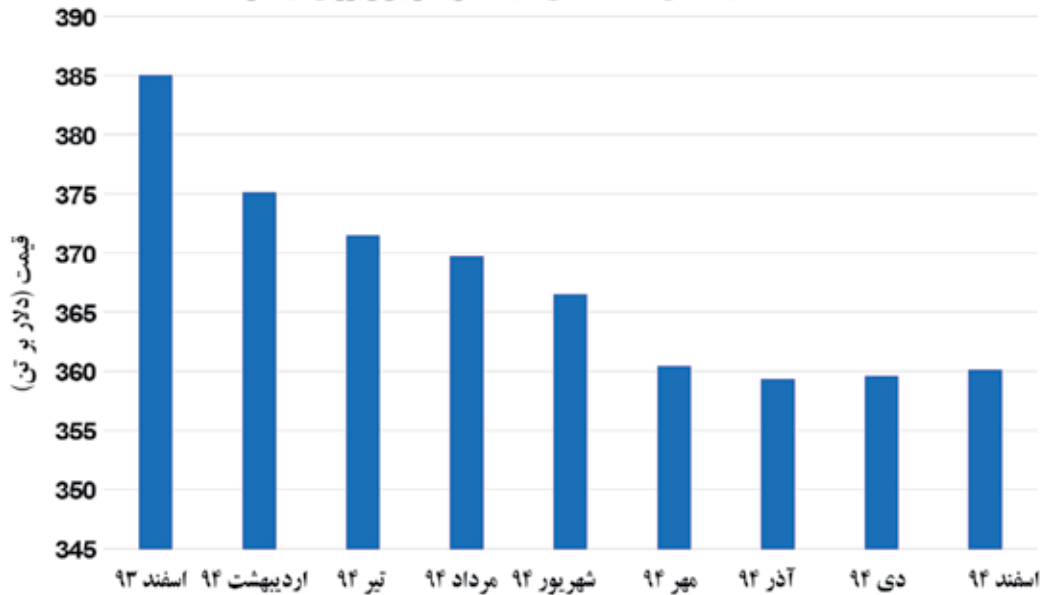
روند قیمت ماهانه کنجاله سویا در سال ۲۰۱۴

(نمودار ۳۱)

قیمت های معاملات آتی کنجاله سویا در بازار بورس شیکاگو

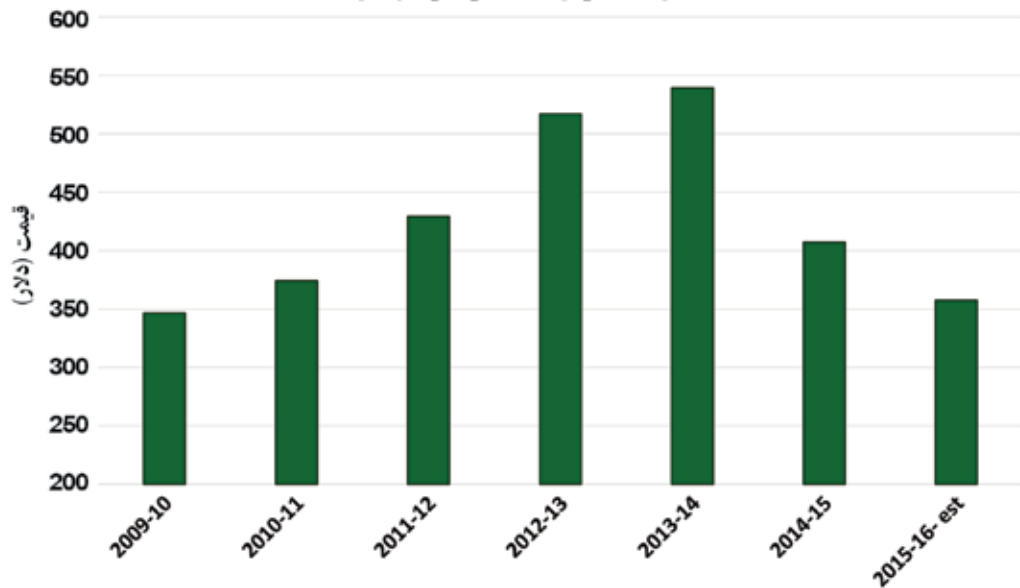

تاریخ به روز رسانی: ۴ اسفند ۹۳

منبع: CBOT

(نمودار ۳۲)

میانگین قیمت هر تن کنجاله سویا در سال های مختلف

منبع: Avlagen - Broiler Economics

(جدول ۱۶)

عرضه و تقاضای جهانی سویا و فرآورده های آن						
سال زراعی	موجودی	تولید	واردات	صادرات	مصرف داخلی	ذخیره پایانی
دانه سویا						
۲۰۱۰-۱۱	۶۰/۴۵	۲۶۴/۲۵	۸۸/۷۶	۹۱/۷	۲۵۱/۲۳	۷۰/۵۲
۲۰۱۱-۱۲	۷۰/۵۲	۲۴۰/۴۹	۹۳/۴۵	۹۲/۱۶	۲۵۸/۰۹	۵۴/۲۲
۲۰۱۲-۱۳	۵۴/۲۲	۲۶۸/۷۷	۹۵/۸۹	۱۰۰/۵۳	۲۶۱/۲	۵۷/۱۵
۲۰۱۳-۱۴	۵۷/۱۵	۲۸۳/۷۴	۱۱۰/۵۱	۱۱۲/۸۳	۲۷۲/۴	۶۶/۱۶
۲۰۱۴-۱۵	۶۶/۱۶	۳۱۴/۳۷	۱۱۲/۹۹	۱۱۶/۴۹	۲۸۶/۲۵	۹۰/۷۸
کنجاله سویا						
۲۰۱۰-۱۱	۶/۶۸	۱۷۴/۴۳	۵۶/۹۱	۵۸/۵۵	۱۷۱/۰۸	۸/۳۹
۲۰۱۱-۱۲	۸/۳۹	۱۸۰/۴۵	۵۷/۰۵	۵۸/۲۸	۱۷۷/۷۶	۹/۸۵
۲۰۱۲-۱۳	۹/۸۵	۱۸۱/۲۹	۵۳/۸۵	۵۷/۸۴	۱۷۷/۴۹	۹/۶۶
۲۰۱۳-۱۴	۹/۶۶	۱۸۸/۷۸	۵۷/۳	۵۹/۶۳	۱۸۵/۶۸	۱۰/۴۲
۲۰۱۴-۱۵	۱۰/۴۲	۱۹۹/۴۹	۶۰/۲۹	۶۳/۵۱	۱۹۵/۵۶	۱۱/۱۴
روغن سویا						
۲۰۱۰-۱۱	۳/۵۸	۴۱/۴	۹/۵۱	۹/۶۴	۲۲۱/۷۳	۴/۰۹
۲۰۱۱-۱۲	۴/۰۹	۴۲/۷۳	۷/۹۵	۸/۴۷	۲۲۸/۷۸	۴/۰۶
۲۰۱۲-۱۳	۴/۰۶	۴۳/۱	۸/۴۶	۹/۳۳	۲۳۰/۶۶	۳/۶۵
۲۰۱۳-۱۴	۳/۶۵	۴۴/۸۶	۹/۲	۹/۲۳	۲۴۰/۸۲	۳/۲۱
۲۰۱۴-۱۵	۳/۲۱	۴۷/۱۵	۹/۲	۹/۴۵	۲۵۳/۰۵	۳/۳۹

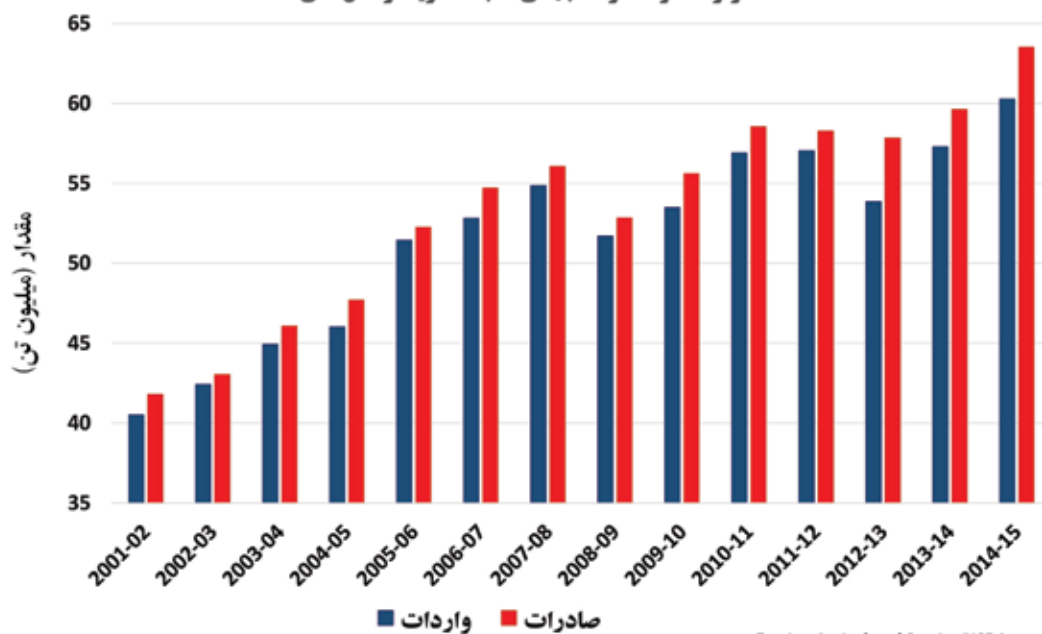
مقادیر بر حسب میلیون تن

منبع : Foreign Agricultural Service /USDA

(نمودار ۳۳)

واردات و صادرات جهانی کنجاله سویا در سال های مختلف

منبع : Foreign Agricultural Service/USDA

● پیش بینی صادرات جهانی سویا در دهه آینده

پیش بینی ها نشان می دهد رشد جمعیت همراه با توسعه اقتصادی در کشورهای در حال توسعه تقاضا برای تولید روغنهای گیاهی جهت مصرف انسان و همچنین تولید کنجاله های پروتئینی جهت خوراک دام و طیور را افزایش دهد. همچنین پیش بینی می شود تولید روغن های گیاهی استفاده شده جهت تولید سوخت زیستی در جهان با سرعت آرام تری نسبت به سالهای اخیر افزایش یابد.

● بعضی کشورها مانند کشورهای شمال آفریقا، خاورمیانه و جنوب آسیا، که فرصت های محدودی برای افزایش تولید دانه های روغنی دارند، سرمایه گذاری سنگینی برای افزایش کارخانجات روغن کشتی کرده اند. در نتیجه تقاضای واردات دانه های روغنی، رشد سریع داشته و پیش بینی می شود این رشد ادامه یابد. در دهه آینده، تجارت جهانی سویا ۳۶ درصد، روغن سویا ۱۷ درصد و کنجاله سویا ۱۴ درصد افزایش خواهد یافت.

● با توجه به افزایش تقاضا در چین در رابطه با روغنهای گیاهی و کنجاله دانه های روغنی، این کشور همچنان واردات دانه سویا را با هدف روغن کشتی حفظ خواهد کرد، ضمن اینکه حجم وسیعی از روغن ها نیز با توجه به نیاز کشور وارد می شود.

● آرژانتین، برزیل و آمریکا مجموعاً ۸۵ درصد صادرات جهانی سویا، کنجاله سویا، روغن سویا را عهده دار هستند. این سهم در سال ۲۰۲۳-۲۴ به ۸۷ درصد افزایش خواهد یافت. به دلیل توسعه سطح زیر کشت در برزیل و افزایش محصول، تولید سویا در این کشور سریع تر از کشورهای صادر کننده دیگر افزایش یافته و سهم صادرات جهانی سویا و فراورده های آن در این کشور (عمدتاً سویا)، به بیش از ۳۶ درصد خواهد رسید. پیش بینی می شود در آرژانتین به دلیل سیاست های ناپایدار، کشاورزان عمده زمینهای خود را به تولید سویا اختصاص دهند. سهم آرژانتین از صادرات سویا و فراورده های آن (عمدتاً فراورده های سویا) با افزایش جزئی به ۲۵ درصد می رسد.

● سهم آمریکا از صادرات جهانی دانه سویا و فراورده های آن از ۲۹ به ۲۵ درصد در سال ۲۰۲۳-۲۴ خواهد رسید.

● کشورهای اتحادیه اروپا تولید سوخت زیستی با سرعت کمتری نسبت به سالهای اخیر افزایش خواهند داد. با وجود اینکه تولید روغن کلزا و سوخت زیستی افزایش می یابد، اما واردات کلزا و روغن کلزا هم افزایش می یابد. افزایش اندکی در واردات کنجاله سویا و روغن سویا توسط اتحادیه اروپا در سال های آینده پیش بینی شده است.

● پیش بینی واردات جهانی سویا در دهه آینده

پیش بینی ها نشان می دهد تجارت جهانی سویا در طی ۱۰ سال آینده به سرعت افزایش یافته و از ۴۰ میلیون تن (۳۶ درصد) به ۱۵۲ میلیون تن برسد.

● واردات سویا توسط کشور چین به سرعت افزایش یافته و بیش از نیمی از تجارت جهانی سویا را به خود اختصاص خواهد داد. فرضیه پیش بینی ها بر این است که سیاستهای چین بر تولید غلات بیشتر از سویا تأکید داشته و اجازه افزایش واردات سویا را صرفاً به دلیل تأمین کمبود تولید سویا خواهد داد. چین به افزایش ظرفیت کارخانجات روغن کشتی ادامه می دهد که این امر بر افزایش حجم واردات سویا کمک خواهد کرد. مازاد کنجاله سویا به دیگر کشورهای آسیایی صادر خواهد شد.

● واردات دانه سویا در اتحادیه اروپا در دهه گذشته به دلیل کاهش قیمت داخلی و افزایش مصرف غلات و کنجاله کلزا در خوراک دام، کاهش داشته است. پیش بینی می شود این روند گرچه با سرعت کمتر و با کاهش جزئی در واردات ادامه داشته باشد.

● واردات دانه سویا و کنجاله آن در شرق آسیا (ژاپن، کره جنوبی و تایوان) تحت تأثیر تغییر سیاست دولت از واردات خوراک برای تولید گوشت داخلی به واردات گوشت و دیگر فراورده های حیوانی قرار می گیرد. به عنوان نتیجه این پیش بینی، روند رو به افزایش جزئی در واردات دانه سویا و کنجاله آن، افزایش جزئی در تولید دام و طیور را انعکاس می دهد.

● پیش بینی می شود در کشور مصر افزایش مقدار کم در واردات سویا، کوششی برای بهبود ضریب تبدیل غذایی و برآورده کردن نیازهای افزایش سرانه مصرف روغن های گیاهی باشد. بعضی کشورهای دیگر در آفریقای شمالی و منطقه خاورمیانه توانایی محدودی برای افزایش تولید سویا داشته و واردات خود را برای برآورده کردن نیازهای غذایی و خوراک دام افزایش می دهند.

● پیش بینی می شود واردات سویا در مکزیک با ۹ درصد افزایش به ۴ میلیون تن برسد. با واردات این محصول مکزیکی به

اهداف دیگر خود از جمله: تولید کنجاله سویا برای صنایع طیور و پرورش خوک و تولید روغن سویا برای مصرف غذایی خواهد رسید.

● پیش بینی واردات جهانی کنجاله سویا در دهه آینده

پیش بینی ها نشان می دهد تجارت جهانی کنجاله سویا بیش از ۹ میلیون تن (حدود ۱۴ درصد) افزایش یافته و تا سال ۲۰۲۳-۲۴ به حدود ۷۴ میلیون تن برسد. در تعدادی از کشورها با تداوم تقاضا برای افزایش تولید فرآورده های دام و طیور، استفاده از کنجاله سویا افزایش می یابد و ظرفیت محدود به افزایش تولید دانه های روغنی داخلی شده و قیمت جهانی کنجاله های پروتئینی نسبت به غلات کاهش می یابد.

● در دوره پیش بینی شده، اتحادیه اروپا (علی رغم افزایش تولید خوراک غلات و کنجاله کلزا) بزرگترین وارد کننده کنجاله سویا در جهان باقی خواهد ماند. اگرچه انتظار می رود که ذخایر فراوانی از کنجاله کلزا با هزینه پائین در نتیجه تولید سوخت زیستی در اتحادیه اروپا در دسترس باشد، اما بررسی های تغذیه ای نشان می دهد که گنجاندن کنجاله کلزا در ترکیب جیره خوراک دام و طیور دارای محدودیت می باشد. در نتیجه این انتظار می رود که اتحادیه اروپا به واردات کنجاله سویا ادامه دهد.

● مناطق جنوب شرقی آسیا، آمریکای لاتین، شمال آفریقا و خاورمیانه با توجه به افزایش تقاضا برای خوراک دام و طیور، در ردیف بزرگترین وارد کنندگان کنجاله سویا قرار گرفته اند. پیش بینی می شود واردات کشورهای جنوب شرقی آسیا به خصوص ویتنام به سرعت افزایش یافته و ۳۸ درصد افزایش پیش بینی شده در تجارت جهانی کنجاله سویا مربوط به این منطقه باشد. واردات کشورهای شمال آفریقا و خاورمیانه ۲ میلیون تن پیش بینی می شود که ۲۲ درصد افزایش روند تجارت جهانی را شامل می شود. واردات کنجاله سویا در کشورهای آمریکای لاتین غیر از آرژانتین و برزیل، با حداکثر تجارت بین کشورهای داخل منطقه ۱/۷ میلیون تن افزایش می یابد.

● پیش بینی ها حاکی از افزایش واردات کنجاله سویا در دهه آینده خواهد بود. در بعضی از کشورها پیش بینی ها روند رو به رشد بیشتری را در واردات کنجاله سویا نشان می دهد. در مکزیک به دلیل رشد تقاضای کنجاله سویا برای خوراک دام، انتظار بر این است که واردات افزایش یابد. افزایش واردات در روسیه نیز با افزایش تولید دام و طیور یا تجهیزات پیشرفته تر مرتبط است.

(جدول ۱۷)

وارد کنندگان عمده کنجاله سویا در ۱۰ سال آینده												
	۲۰۲۳-۲۴	۲۰۲۲-۲۳	۲۰۲۱-۲۲	۲۰۲۰-۲۱	۲۰۱۹-۲۰	۲۰۱۸-۱۹	۲۰۱۷-۱۸	۲۰۱۶-۱۷	۲۰۱۵-۱۶	۲۰۱۴-۱۵	۲۰۱۳-۱۴	
۲۲	۲۲	۲۲/۱	۲۲/۱	۲۲/۱	۲۲	۲۲/۱	۲۲/۹	۲۲/۱	۲۱/۶	۲۰/۱	۲۰/۱	اتحادیه اروپا
۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۶	۰/۶	۰/۵	سایر کشورهای اروپایی
۱۶/۷	۱۶/۳	۱۵/۹	۱۵/۵	۱۵/۱	۱۴/۷	۱۴/۳	۱۴/۱	۱۳/۷	۱۳/۲	۱۲/۸	۱۲/۸	جنوب شرقی آسیا
۱۰/۶	۱۰/۴	۱۰/۲	۹/۹	۹/۷	۹/۵	۹/۲	۹	۸/۸	۸/۶	۸/۳	۸/۳	شمال افریقا و خاورمیانه
۱/۹	۱/۸	۱/۸	۱/۷	۱/۷	۱/۷	۱/۶	۱/۶	۱/۵	۱/۵	۱/۵	۱/۵	مکزیک
۸/۶	۸/۴	۸/۲	۸	۷/۸	۷/۷	۷/۵	۷/۳	۷/۱	۶/۹	۶/۷	۶/۷	سایر کشورهای آمریکای لاتین
۲/۸	۲/۶	۲/۶	۲/۶	۲/۵	۲/۴	۲/۴	۲/۴	۲/۳	۲/۴	۲/۲	۲/۲	ژاپن
۱/۲	۱/۲	۱/۲	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	کانادا
۱/۲	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱	۱/۱	۱/۱	شوروی سابق
۸/۸	۸/۷	۸/۶	۸/۶	۸/۵	۸/۴	۸/۳	۸/۳	۸/۲	۸/۱	۷/۴	۷/۴	کشورهای دیگر
۷۴/۳	۷۳	۷۲/۲	۷۱/۱	۷۰/۱	۶۹/۳	۶۸	۶۷/۳	۶۶/۵	۶۵	۶۱/۷	۶۱/۷	جمع واردات

مقادیر بر حسب میلیون تن

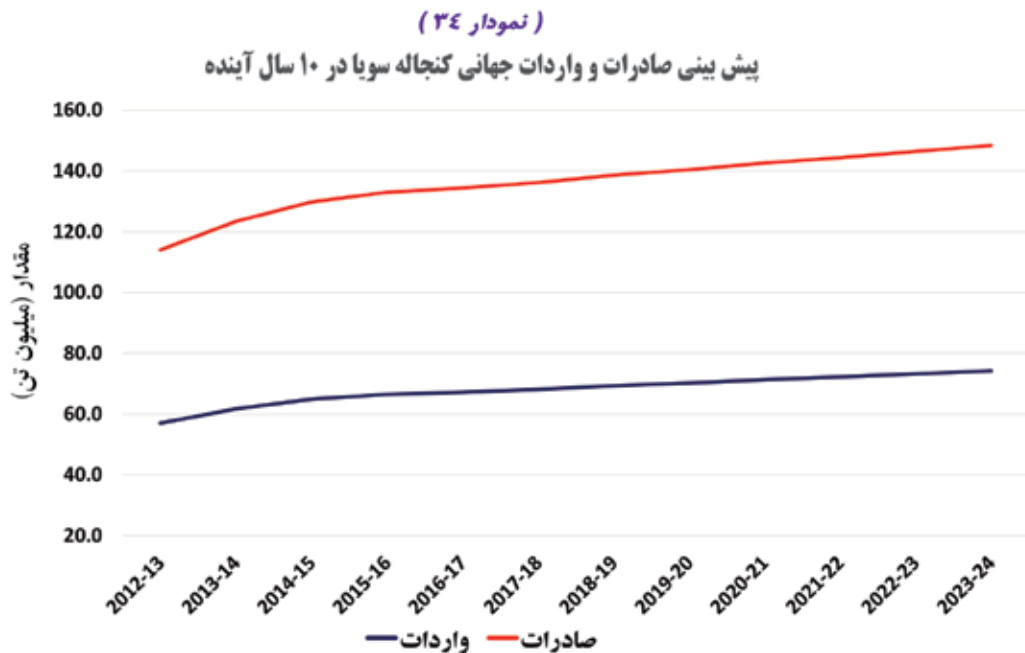
منبع : USDA Agricultural Projection to 2023

● پیش بینی صادرات جهانی کنجاله سویا

آرژانتین، برزیل و ایالات متحده آمریکا همچنان به عنوان ۳ کشور بزرگ صادر کننده کنجاله سویا باقی خواهند ماند. در ۱۰ سال آینده سهم صادرات جهانی این سه کشور با هم به طور جزئی افزایش یافته و به ۸۹ درصد خواهد رسید. آرژانتین بزرگترین صادر کننده کنجاله سویا جهان سهم خود را در بازار جهانی افزایش داده و از حدود ۴۵ درصد در سالهای اخیر به ۵۱ درصد در سال ۲۰۲۳-۲۴ خواهد رساند.

● آرژانتین مالیات بیشتری را بر صادرات دانه سویا نسبت به دیگر فراورده های سویا در نظر گرفته است. این سیاست انگیزه ای را در کشور آرژانتین ایجاد کرده تا ظرفیت روغن کشی را افزایش دهد. با قوانین آرژانتین، هزینه پائین تولید سویا و مشوق های صادراتی، پیش بینی می شود صادرات کنجاله سویا به رشد خود ادامه دهد.

- با توجه به رشد سریع پرورش طیور و خوک در کشور برزیل، افزایش صادرات در این کشور محدود خواهد شد. همچنین به دلیل رقابت تجاری با آرژانتین، انتظار نمی رود که ظرفیت تولید سویا به سرعت گذشته روند رشد را طی سالهای آینده طی کند. سهم برزیل از صادرات جهانی کنجاله سویا در حدود ۲۵-۲۳ درصد باقی خواهد ماند.
- روند صادرات کنجاله سویا در ایالات متحده آمریکا بعد از سال ۱۸-۲۰۱۷ به آرامی افزایش و به حدود ۱۰ میلیون تن خواهد رسید. ضمناً سهم ایالات متحده از صادرات جهانی کنجاله سویا به طور جزئی کاهش یافته و به حدود ۱۳ درصد می رسد.
- در هند با توجه به قدرت مصرف داخلی و تشدید رقابت صادرات از آمریکای جنوبی، صادرات آن سقوط کرده و از حدود ۴ میلیون تن در سالهای اخیر به ۱/۴ میلیون تن در سال ۲۴-۲۰۲۳ خواهد رسید با توجه به افزایش رشد تولید طیور و تخم مرغ و شیر در هند، کنجاله سویا تولیدی در هند بیشتر به مصرف داخلی خواهد رسید.
- در اروپا صادرات به روسیه و کشورهای اروپای شرقی، (که انتظار می رود تولید دام و طیور افزایش قابل ملاحظه ای داشته باشد) به مقدار کم و با روند ثابت ادامه خواهد داشت.

(جدول ۱۸)

صادر کنندگان عمده کنجاله سویا در ۱۰ سال آینده												
۲۰۲۳-۲۴	۲۰۲۲-۲۳	۲۰۲۱-۲۲	۲۰۲۰-۲۱	۲۰۱۹-۲۰	۲۰۱۸-۱۹	۲۰۱۷-۱۸	۲۰۱۶-۱۷	۲۰۱۵-۱۶	۲۰۱۴-۱۵	۲۰۱۳-۱۴		
۳۷/۸	۳۷/۱	۳۶/۲	۳۵/۴	۳۴/۵	۳۴/۲	۳۳/۴	۳۲/۹	۳۱/۹	۳۰/۴	۲۹	آرژانتین	
۱۸/۵	۱۸/۲	۱۸	۱۷/۹	۱۷/۷	۱۷	۱۶/۶	۱۶/۱	۱۶/۲	۱۵/۳	۱۳/۶	برزیل	
۹/۸	۹/۷	۹/۶	۹/۴	۹/۳	۹/۱	۸/۹	۸/۹	۹	۹/۱	۹/۳	آمریکا	
۱/۴	۱/۶	۱/۹	۲/۱	۲/۴	۲/۷	۲/۹	۳/۲	۳/۵	۴/۲	۳/۶	هند	
۴/۱	۴	۳/۹	۳/۸	۳/۸	۳/۷	۳/۶	۳/۶	۳/۵	۳/۵	۳/۶	سایر کشورهای آمریکای جنوبی	
۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱	۱	۱/۱	چین	
۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	اتحادیه اروپا	
۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	دیگر کشورها	
۷۴/۲	۷۳/۲	۷۲/۲	۷۱/۳	۷۰/۲	۶۹/۳	۶۸/۱	۶۷/۲	۶۶/۵	۶۴/۹	۶۱/۷	جمع	

مقادیر بر حسب میلیون تن

منبع: USDA Agricultural Projection to 2023

سیاست‌ها و راهبردهای بهداشتی

دفتر بهداشت و مدیریت بیماری‌های طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم

سازمان دامپزشکی کشور

● مقدمه

با عنایت به مواد ۳ و ۵ قانون سازمان دامپزشکی کشور که بر رعایت موارد ذیل تأکید می نماید.

۱- بررسی بیماریهای دامی، شناسایی مناطق و منابع آلوده و راه سرایت و طرز انتشار بیماریها

۲- تأمین بهداشت دام از طریق پیشگیری و مبارزه با بیماریهای همه گیر و قرنطینه دام

۳- در هر نقطه از کشور که لازم بداند به تلقیحات و معالجات دامی و انجام عملیات بهداشتی و قرنطینه ای اقدام نماید:

۴- دام بیمار یا مظنون به ابتلاء به بیماری یا ناقل عامل بیماری را معدوم کند و اگر قابل مصرف تشخیص داده شد برای ذبح به کشتارگاه اعزام دارد و طبق ضوابطی که در آئین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد غرامت بپردازد.

همچنین آئین نامه مبارزه با بیماری های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آنها مصوب مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۷ هیئت وزیران و شرح وظایف دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم که عبارت است از:

۱- مطالعه، سیاستگذاری و تدوین برنامه های راهبردی ایجاد سیستم مراقبت از هریک از بیماریهای واگیر دار طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم و نظارت و پیگیری اجرای آن ها.

۲- مطالعه، سیاستگذاری و تدوین برنامه های راهبردی مبارزه با هریک از بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم و نظارت و پیگیری اجرای آنها.

نیاز به تهیه و تدوین مجموعه ای شامل مأموریت، اهداف، چشم انداز، سیاست ها و راهبردهای بهداشتی دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم به خصوص برای دست اندرکارانی که در حوزه تأمین بهداشت طیور فعالیت می نمایند به عنوان یک امر پایه و ضروری بیش از پیش حس می شد. به همین منظور کارشناسان دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم را بر آن داشت تا براساس قوانین و شرح وظایف دفتر نسبت به تدوین مجموعه ای از سیاست ها و راهبردهای بهداشتی در حوزه طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم همت گمارند. در این نوشتار حتی الامکان سعی گردید به سئوالات احتمالی در خصوص سیاست های دفتر در حوزه های مرتبط پاسخ های لازم، مناسب و فراگیر ارائه شود. این مستند مشتمل بر ۴ بخش شامل بخش اول مأموریت، هدف، چشم انداز و نهایتاً سیاست ها و راهبردهای کلی است. سپس در بخش دوم تا چهارم سیاست ها و راهبردهای بهداشتی در حوزه طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم گردآوری شده است. اضافه می نماید که برنامه اجرایی مفصل این دفتر همه ساله در قالب کتاب جداگانه ای تنظیم و جهت اجراء ابلاغ می گردد. در پایان از تمام همکاران و خوانندگان این مجلد تقاضا دارد به منظور ارتقاء سطح کیفی آن، ما را مشمول حمایت های معنوی خود قرار دهند. بر خود لازم می دانم که از آقایان دکتر ابوالفضل رجب، دکتر سیدمهدی طباطبایی، دکتر محمد فرسی، دکتر سیدعلی غفوری، دکتر سعید امیرحاجلو، دکتر داریوش خسروی، دکتر علی هاشمی، دکتر شهرام خوشنویسان، دکتر سعید چرخکار، دکتر محمدحسین فلاح، دکتر صمد بختیاری و دکتر احسان مقدس که در تدوین این مجموعه ما را صمیمانه یاری نمودند تشکر و سپاسگزاری نمایم.

◀ دکتر فرشاد زین العابدین طهرانی

مدیرکل دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای طیور ، زنبورعسل و کرم ابریشم

بخش اول

مأموریت، هدف، چشم انداز، سیاست ها و راهبردهای دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم

۱- مأموریت :

کنترل و پیشگیری از بیماریهای طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم با تکیه بر کارشناسان مجرب و آموزش دیده و از طریق برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت و بلند مدت و با استفاده از آخرین فن آوری ها و اطلاعات موجود در سطح کشور

۲- هدف:

کاهش خسارات و تلفات ناشی از بیماریهای طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم از طریق توسعه پوشش بهداشتی واحدهای تولیدی

۳- چشم انداز:

تحت پوشش قرار دادن کلیه واحدهای پرورش دهنده طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم از نظر بهداشت و کنترل بیماریها

۴- سیاست ها و راهبردهای کلی

- در شرایط فعلی و با توجه به تعداد و ظرفیت واحدهای موجود و تعداد واحدهای غیر فعال به دلیل افزایش تراکم و احتمال انتقال بیماری و گردش اجرام بیماریزا توصیه دفتر بهداشت طیور به توسعه کمی در حوزه مزارع اجداد، مادر، تخمگذار، پولت و گوشتی نمی باشد.
  - با توجه به سهولت اعمال سیاست های بهداشتی، گزارش گیری، تشخیص و مبارزه با بیماریها در سیستم مدیریت پرورش یکپارچه تولید این دفتر ضمن تأیید و حمایت، بر تغییر ساختار نظارت دامپزشکی بر این شیوه پرورشی تأکید دارد.
  - توسعه کیفی در تمامی واحدهای پرورشی به ویژه از نظر تجهیز مزارع به سیستم های مدرن سرمایش، گرمایش و تهویه مورد تأکید ویژه قرار دارد.
  - تأکید و حمایت از انتقال مرغ اجداد و مادر که به دلیل توسعه شهرها و یا تراکم زیاد واحدهای پرورش طیور امکان ادامه فعالیت آنها مقدور نمی باشد (آمایش سرزمین).
  - جوجه ریزی در کلیه واحدهای پرورش طیور منوط به اخذ مجوز بهداشتی جوجه ریزی از شبکه دامپزشکی شهرستان می باشد.
  - تغییر کاربری موقت در واحدهای پرورش طیور ممنوع می باشد.
  - به دلیل مشکلات ناشی از انحصار در پرورش مرغ اجداد در یک نژاد خاص از جمله تقاضا برای تولک بری و با انتقال گله پایان دوره به دلیل طولانی بودن دوره انتظار دریافت جوجه یکروزه مادر، فعالیت و تولید سایر نژاد های مرغ گوشتی در سطح اجداد و مادر کشور مورد تأکید و حمایت این دفتر می باشد.
  - افزایش پوشش بیمه ای گله های طیور از نظر بیماری و افت تولید مورد تأکید این دفتر می باشد.
  - حمایت و همکاری در برگزاری کارگاههای آموزشی و ارتقاء سطح علمی کارشناسان سازمان دامپزشکی کشور
  - حمایت و همکاری در ساماندهی ناوگان حمل جوجه یکروزه
  - حمایت و همکاری در ساماندهی حمل بهداشتی کود مرغی
  - تأکید بر انجام آزمایشات دوره ای میکروبی و سختی آب و آنالیز دان حداقل در دو نوبت در سال
  - تأکید بر حمل و نقل بهداشتی لاشه مرغ اعم از گوشتی و یا پایان دوره به جای حمل مرغ زنده.
  - تأکید بر احراز سلامت گله های طیور (منطبق بر مفاد بخشنامه شماره ۹۳/۴۲/۷۵۸۴۹ مورخ ۹۳/۱۰/۲۲) قبل از صدور مجوز حمل
  - تأکید بر رعایت کاربری پروانه واحد در زمان صدور مجوز بهداشتی جوجه ریزی
- سیاست دفتر در خصوص تعیین و تأیید استفاده از واکسن های مورد نیاز طیور، مبتنی بر ۴ اصل ذیل می باشد که پس از تأیید موضوع در کمیته فنی مربوطه و انجام آزمایشات کنترل کیفی و میدانی مورد نیاز به منظور ارزیابی کارایی و اثربخشی واکسن اعمال می گردد.

- ۱- تأیید تشخیص و جدا سازی عامل بیماری و تعیین سرو تیپ های احتمالی
  - ۲- تعیین میزان شیوع و اهمیت بیماری در صنعت طیور کشور
  - ۳- ارزیابی اثربخشی یا عدم تأثیر روش های قبلی مبارزه با بیماری
  - ۴- امکان تفریق جدایه های مربوط به بیماری از سویه یا سویه های بکار گرفته شده در واکسن
- سیاست دفتر در تدوین و طراحی پروتکل واکسیناسیون مبتنی بر تشخیص عامل بیماری، نوع گله، ایمنی مادری، سیستم ایمنی در گیر در بیماری، نوع واکسن های موجود، زمان مصرف و فاصله بین هر نوبت واکسیناسیون می باشد. با توجه به کارایی بالای سیستم واکسیناسیون در جوجه کشی، این دفتر بر ترویج بکار گیری از این روش تأکید می نماید. بدیهی است میزان موفقیت در این روش ارتباط مستقیم با امر بهینه سازی ناوگان حمل جوجه یکروزه با هدف کاهش استرس های محیطی و تأثیر بر عملکرد سیستم ایمنی طیور در روزهای اول دارد.

۴-۱ مزارع لاین

- گله های مرغ لاین باید عاری از عوامل مایکوپلازما گالی سپتیکوم و سینوویه، سالمونلا (پولوروم، گالیناروم، اینتریتیدیس، تایفی موربوم) و کلامیدیاها، کم خونی ویروسی، لکوز، مارک، آرتریت و تنوسینوویت با عامل رئوویروس باشند. در صورت ابتلاء به این عوامل، گله می بایست حذف گردد.
- تخم مرغ نطفه دار تولیدی مرغ لاین باید در کارخانه جوجه کشی اختصاصی خوابانده و هچ گردد.

۴-۲ مزارع مرغ اجداد:

- گله های مرغ اجداد باید عاری از عوامل مایکوپلازما گالی سپتیکوم و سینوویه، سالمونلا (پولوروم، گالیناروم، اینتریتیدیس، تایفی موربوم) و کلامیدیاها، کم خونی ویروسی، لکوز، مارک، آرتریت و تنوسینوویت با عامل رئوویروس باشند. در صورت ابتلاء به این عوامل، گله می بایست حذف گردد.
- تخم مرغ نطفه دار تولیدی مرغ اجداد باید در کارخانه جوجه کشی اختصاصی خوابانده و هچ گردد.

۴-۳ مزارع مرغ مادر اعم از گوشتی و تخمگذار:

- در صورت تمایل مرغداران به تفکیک فارم های پرورشی از فارم های تولیدی با هدف مکانیزاسیون جمع آوری تخم مرغ، این امر در صورت اعمال مالکیت واحد فارم ها و بدون افزایش در میزان ظرفیت و همچنین متناسب بودن ظرفیت فارم های پرورشی با تولیدی مورد تأیید این دفتر می باشد.
- نظر به اهمیت ویژه بیماری مایکوپلازما گالی سپتیکوم و انتقال آن به نتاج، سیاست دفتر در برخورد با گله مادر آلوده حذف اختیاری است.
- نظر به اهمیت ویژه بیماری مایکوپلازما سینوویه و انتقال آن به نتاج، سیاست دفتر واکسیناسیون گله مادر و یا حذف اختیاری گله است.
- حمل و نقل گله های مادر اعم از گوشتی و تخمگذار پایان دوره (اعم از پایان سیکل اول و یا پایان سیکل دوم) صرفاً به مقصد کشتارگاه امکان پذیر بوده و در صورت عدم ظرفیت کشتار در استان مبدأ انتقال گله به نزدیکترین کشتارگاه در یکی از استانهای مجاور بلامانع می باشد.
- ادامه تولید بیش از سن استاندارد نژاد و یا تولکبری مزارع مرغ مادر از سوی این دفتر توصیه نمی گردد. ولیکن با در نظر گرفتن برنامه تولید گوشت مرغ در معاونت امور تولیدات دامی وزارت متبوع مشروط به رعایت موارد مشروحه ذیل خواهد بود.

۱- تولک‌بری فقط برای یک نوبت (سیکل دوم تولید) مجاز خواهد بود.

۲- گله در زمان شروع برنامه تولک‌بری در سلامت کامل بوده و از نظر بیماری‌ها به ویژه آنفلوآنزای فوق‌حاد پرندگان و بیماری‌های قابل انتقال از مرغ مادر به نتاج مطابق با دستورالعمل شماره ۹۱/۴۲/۱۸۸۱۴ مورخ ۹۱/۳/۲۳ و ۹۱/۳/۲۳ مورخ ۹۲/۴۲/۱۱۸۰۷ و ۹۲/۴۲/۹۳۳۱۳ مورخ ۹۳/۱۲/۲۶ باشد.

۳- واحدهایی که بدون اخذ مجوز از سازمان دامپزشکی کشور و معاونت امور تولیدات دام نسبت به اجرای برنامه تولک‌بری اقدام نمایند از سیاست‌های حمایتی بخش کشاورزی برخوردار نخواهند بود.

۴- در صورتی که مدیریت گله مرغ مادر تمایل به نگهداری گله مادر بعد از سن ۶۴ هفته را بدون اجرای برنامه تولک‌بری داشته باشد، موضوع مشمول ضوابط تولک‌بری خواهد بود و در صورت تخلف از سیاست‌های حمایتی بخش کشاورزی برخوردار نخواهد بود.

۵- در مواقع وقوع بیماری‌هایی که منجر به افت تولید در گله مرغ مادر می‌شوند، اجرای برنامه تولک‌بری به منظور درمان گله باید با اجازه و تحت نظر اداره کل دامپزشکی استان صورت پذیرد.

■ سیاست دفتر حمایت و تشویق مدیریت مزارع مرغ مادر در تجهیز واحد به سیستم اوگر به منظور انتقال دان می‌باشد.

■ فاصله زمانی تکمیل ظرفیت گله در یک مزرعه مرغ مادر نباید از ۱۴ روز بیشتر باشد.

۴-۴ جوجه‌کشی:

■ کارخانجات جوجه‌کشی وابسته به مزرعه یا مجتمع پرورشی، (بومی، صنعتی) صرفاً مجاز به خواباندن تخم مرغ‌های نطفه‌دار مزرعه پرورش مرغ مادر مجتمع بوده و انتقال تخم مرغ از سایر مزارع به اینگونه کارخانجات اکیداً ممنوع می‌باشد.

■ خواباندن توأم تخم نطفه‌دار مرغ بومی با تخم نطفه‌دار مرغ صنعتی در ستر و یا هچر یکسان ممنوع می‌باشد.

■ خواباندن توأم تخم مرغ نطفه‌دار مادر گوشتی با تخم مرغ نطفه‌دار مادر تخمگذار در ستر و یا هچر یکسان ممنوع می‌باشد.

■ خواباندن توأم تخم مرغ نطفه‌دار گوشتی و تخمگذار منوط به وجود سالن، ستر و هچر مجزا می‌باشد.

■ خواباندن توأم تخم مرغ نطفه‌دار از گله‌های MG و یا MS مثبت منوط به وجود سالن، ستر و هچر مجزا می‌باشد.

■ کارخانجات جوجه‌کشی مرغ بومی یا صنعتی صرفاً مجاز به خواباندن تخم مرغ‌های نطفه‌دار مزارع پرورش مرغ مادر بومی یا صنعتی مجاز (دارای پروانه بهداشتی بهره‌بردار) می‌باشند و انتقال تخم مرغ نطفه‌دار از مزارع فاقد پروانه یا جمع‌آوری تخم مرغ از روستاها (در مورد مرغ بومی) به اینگونه کارخانجات اکیداً ممنوع می‌باشد.

■ دفتر بهداشت طیور بر واکسیناسیون جوجه یکروزه به شکل مکانیزه در جوجه‌کشی‌ها به دلیل کاهش رفت و آمد گروه‌های واکسیناتور به فارم، کنترل بهتر زنجیره سرد واکسن و نیز اهمیت نقش بکارگیری صحیح شیوه‌های واکسیناسیون و واکسن‌های مورد استفاده در ایمن‌سازی جوجه‌ها در روزهای اولیه زندگی تأکید دارد.

۴-۵ مزارع پولت:

■ شناسنامه دار نمودن کلیه گله‌های پولت تخمگذار به هنگام انتقال به مزرعه مرغ تخمگذار از اولویت‌های دفتر بهداشت طیور می‌باشد.

■ تأکید بر کنترل گله‌های پرورش پولت از نظر مایکوپلازما گالی سپتیکوم و سالمونلا پولوروم - گالینارم

۴-۶ مرغ تخمگذار:

■ طول دوره جوجه‌ریزی در یک مزرعه مرغ تخمگذار نباید از ۱۴ روز بیشتر باشد.

■ دفتر طیور بر توقف صدور پروانه جدید برای واحدهای مرغ تخمگذار به ویژه در استانهای متراکم تأکید دارد.

■ تبدیل واحدهای مرغ تخمگذار نزدیک به واحدهای پرورش مرغ گوشتی و یا بالعکس مورد تأکید این دفتر می‌باشد.

- حمل و نقل مرغ تخمگذار پایان دوره مشابه ضوابط اعلامی در گله های مرغ مادر (موضوع دستورالعمل شماره ۴۲/۲۷۸۳۹ مورخ ۸۴/۶/۷) می باشد.
- تولک‌بری در گله های مرغ تخمگذار مشابه ضوابط اعلامی در گله های مرغ مادر با رعایت سن استاندارد نژاد می باشد.
- حذف تدریجی گله های چند سنی مورد نظر و تأکید این دفتر می باشد.

۷-۴ مزارع مرغ گوشتی

- با عنایت به گرایش صنعت جهانی طیور به سوی پرورش در بستر، سرمایه گذاری در جهت پرورش طیور در قفس مورد تأیید و حمایت این دفتر نمی باشد.

۸-۴ مزارع مرغ بومی

- پرورش مرغ بومی در شرایط صنعتی براساس ضوابط و دستورالعمل های نظام دامداری و رعایت دستورالعمل های اجرایی سازمان می تواند صورت پذیرد.
- پرورش مرغ بومی در روستاها در چارچوب دستورالعمل ضوابط فنی بهداشتی و مقررات صدور مجوز بهداشتی واحدهای نگهداری و پرورش طیور بومی به عنوان مشاغل خانگی به شماره ۱۳۹۰/۴۳/۱۴ مورد تأیید این دفتر می باشد.

۹-۴ مزارع مرغ رنگی

- حمایت و همکاری در ساماندهی مزارع مرغ رنگی

۱۰-۴ مزارع شتر مرغ

- پرورش شتر مرغ در مناطق ساحلی کشور فاقد توجیه بهداشتی بوده لذا این دفتر با صدور پروانه برای اینگونه واحدها در این مناطق موافق نمی باشد.
- حمایت و همکاری در ساماندهی واحدهای پرورش شتر مرغ غیرمجاز
- حمایت و همراهی در برگزاری دوره های ترویجی مدیریت بهداشت و پرورش برای پرورش دهندگان شتر مرغ
- حمایت و همراهی در ساماندهی سیستم حمل و نقل شتر مرغ
- فراهم نمودن زمینه فعالیت جوجه کشی صنعتی مستقل شتر مرغ به منظور ارائه خدمات مطلوب به پرورش دهندگان دارای ظرفیت کم و فاقد جوجه کشی

۱۱-۴ مزارع بوقلمون

- باتوجه به نوپایی صنعت پرورش بوقلمون در کشور و نیز سهولت بیشتر در اعمال سیاست های بهداشتی، سیستم مدیریت پرورش یکپارچه در این حوزه مورد حمایت این دفتر می باشد.
- حمایت و همراهی در جهت توسعه کمی مزارع پرورش بوقلمون مادر به منظور تأمین نیاز تخم نطفه دار و جوجه یکروزه بوقلمون
- پرورش بوقلمون صنعتی باید صرفاً به صورت تک سنی باشد (مولد و پرورشی).
- توسعه پرورش بوقلمون صرفاً در استانهای دارای شرایط اقلیمی مناسب برای پرورده مورد تأکید دفتر می باشد. بر همین اساس استان های حاشیه کویر و مناطق پرتراکم توصیه نمی گردد.

۴-۱۲ مزارع پرورش اردک

- برخی از عوامل بیماریزا به خصوص نیوکاسل و انواع تحت تیپ های آنفلوانزا در پرندگان آبی نظیر غاز، اردک می تواند به صورت مخزن بدون بروز بیماری در طبیعت باقی بماند. بنابراین دفتر طیور با افزایش بی رویه این جمعیت از طریق پرورش صنعتی که زمینه ساز خطر برای طیور صنعتی کشور می باشد، موافق نمی باشد.
- پرورش اردک و غاز صنعتی باید صرفاً به صورت تک سنی باشد (مولد و پرورشی).
- حمایت و همکاری در ساماندهی مزارع پرورش اردک
- نگهداری و پرورش و تکثیر انواع اردک و غاز در نزدیکی محل توقف پرندگان مهاجر کاملاً ممنوع می باشد.
- صدور مجوز احداث مرکز پرورش آبی سانان در نزدیکی مزارع پرورشی ماکیان ممنوع است.

۴-۱۳ مزارع کبک و بلدرچین

- ساماندهی مزارع پرورش کبک و بلدرچین به منظور اخذ مجوز های بهداشتی
- اجرای مراقبت فعال و غیرفعال و ضوابط امنیت زیستی
- پرورش بلدرچین و کبک به صورت تفکیک مادر از پرورشی
- رعایت فواصل سالن جوجه کشی از محل پرورش مادر و پرورشی
- رعایت فواصل محل کشتار از محل پرورش مادر و پرورشی

۴-۱۴ باغ پرندگان

- اعمال نظارت بهداشتی بر اساس دستورالعمل مدیریت بهداشتی باغ پرندگان

۴-۱۵ طیور روستایی

ضمن تأکید بر واکنسیناسیون طیور روستایی با هدف کاهش ریسک انتقال آلودگی به واحدهای صنعتی و با توجه به محدودیت های استفاده از واکسن کشته از لحاظ عملیاتی و اقتصادی پوشش ایمنی علیه نیوکاسل با استفاده از واکسن های زنده غیر بیماریزای مقاوم به حرارت از سوی دفتر در حال پیگیری است.

۴-۱۶ واردات طیور زنده، تخم نطفه دار

- واردات تخم نطفه دار و جوجه یکروزه مشروط به رعایت ضوابط بهداشتی واردات (IHR) و موارد مشروحه ذیل می باشد:
- کشور مبدأ از نظر بیماریهای اخطار کردنی به ویژه آنفلوانزای فوق حاد پرندگان باید پاک باشد (در شرایط خاص توسط کمیته فنی مربوطه تصمیم مقتضی اتخاذ می گردد).
- تخم نطفه دار و یا جوجه یکروزه باید از کشور مبدأ به صورت مستقیم و بدون واسطه به کشور حمل گردد.
- بازدید میدانی از مزارع مولد تولید تخم نطفه دار و یا جوجه یکروزه توسط کارشناسان در مواردی که توسط دفتر طیور تشخیص داده شود قبل از صدور مجوز ورود الزامی است.
- از واردات محدود شتر مرغ در محدوده زمانی مشخص به منظور پیشگیری از مشکلات ژنتیکی و ارتقاء سطح ایمنی پرنده حمایت می گردد.

۴-۱۷ زنبور عسل

- تمام زنبورستان‌هایی که دارای بیش از ۴۰ کندو می‌باشند باید تحت پوشش سامانه GIS دفتر بهداشت طیور قرار گیرند.
- حمایت و تأکید بر مصرف داروهای ارگانیک به ویژه با منشأ تولید داخل در زنبورستان‌ها از سیاست‌های این دفتر می‌باشد.
- استفاده از مواد شیمیایی خطرناک برای انسان و زنبور عسل مثل نفتالین و قرص گندم به دلیل باقیمانده آن‌ها در موم ممنوع می‌باشد.
- صدور کارت بهداشتی برای کلیه زنبورستان‌های کشور.
- در صورت نیاز کشور به واردات ملکه زنبور عسل این امر باید از کشورهای صورت پذیرد که از نظر بیماری‌های نوظهور همچون سوسک کوچک کندو، تروپیلا و ژن زنبور عسل آفریقایی (*Apis mellifera scutellata*) عاری باشند.

بخش دوم

سیاست ها و راهبردها در حوزه مراقبت، کنترل و مبارزه با بیماریهای طیور

۱- نیوکاسل^۱

تعریف بیماری

بیماری نیوکاسل شامل عفونت طیور اهلی و گونه های دیگر پرندگان با ویروس حاد نیوکاسل می باشد. این بیماری یک مشکل جهانی است که اساساً به صورت یک بیماری حاد تنفسی تظاهر یافته ولی علائم عصبی و ضعف یا اسهال می تواند شکل غالب باشد. حدت بیماری به حدت ویروس و حساسیت میزبان بستگی دارد. بیماری ممکن است منجر به محدودیت در تجارت شود.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است.^۲ سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر معدوم سازی بخشی از جمعیت مبتلا، اجرای واکسیناسیون در گله های پرورش طیور صنعتی در کلیه رده ها و طیور روستایی، اجرای برنامه مراقبت فعال شامل عیارسنجی دوره های مزارع اجداد، مادر و مراقبت غیرفعال براساس دریافت گزارشات از بخش دولتی و یا خصوصی، کنترل مخازن وحشی، منطقه بندی و اعمال ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه گوارش، تنفس، تولید مثل و عصبی
- تغییرات عیار سرمی بیش از $2 \log$ در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته براساس آزمون HI
- جداسازی یا تشخیص ویروس حاد براساس آزمون RT-PCR یا Real Time RT-PCR از بافت های هدف به ویژه مغز، نای، ریه و سکال تانسیل

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد امنیت در گله های طیور صنعتی و روستایی می باشد.
- در گله های گوشتی از واکسن های زنده سویه ملایم (Clone, ...) و کشته روغنی در یک روزگی (ترجیحاً در جوجه کشی) و در ۷-۱۰ روزگی از سویه B1 و در ۱۸ روزگی به بعد از واکسن زنده لاسوتا استفاده گردد. در مناطق پرخطر استفاده از واکسن های کشته نیوکاسل که در تولید آنها از سویه لاسوتا یا Ulsteryc استفاده شده است توصیه می گردد.
- در گله های اجداد، مادر و تخمگذار در هفته های اول مطابق با برنامه نیمچه گوشتی و سپس هر ۶-۴ هفته یکبار واکسن زنده لاسوتا تا ۲۰ هفتهگی و استفاده از واکسن کشته علاوه بر هفته اول در ۱۰-۸ هفتهگی و نیز ۲۰-۱۸ هفتهگی انجام پذیرد. در دوره تولید نیز در صورت آلودگی منطقه استفاده از واکسن زنده سویه غیربیماری زا و یا ملایم به فاصله ۶-۴ هفته یکبار.
- در طیور روستایی واکسیناسیون حلقه ای در شعاع ۳ کیلومتری کانون های بیماری با استفاده از واکسن کشته انجام می گیرد. ولیکن با توجه به محدودیت های استفاده از واکسن کشته در این دسته از طیور، برنامه و استراتژی دفتر در خصوص ایمن سازی طیور روستایی استفاده از واکسن های مقاوم به حرارت غیربیماریزا $HR-V4$ ، ۱۲ می باشد.

1. Newcastle

2. Notifiable

بیماریهایی که لیست آن توسط سازمان بهداشت جهانی دام به منظور تسهیل در امر صادرات تنظیم گردیده است

۲- آنفلوآنزای پرندگان^۱

تعریف بیماری

در پرندگان اهلی، و ویروس آنفلوآنزا عمدتاً بصورت تحت حاد بوده و منجر به عفونتهای تحت بالینی، بیماری تنفسی شده و یا با کاهش تولید تخم مرغ همراه می‌باشد. با این حال در تعدادی از پرندگان به ویژه در صورت همراهی با عوامل عفونی دیگر منجر به درگیری سیستمیک شدید همراه با تلفات بالا می‌گردد. شکل فوق حاد بیماری بخاطر سابقه تاریخی بیماری با عنوان طاعون مرغی معروف می‌باشد. در بیشتر پرندگان وحشی، ویروس عفونی آنفلوآنزا بصورت تحت بالینی بوده و این پرندگان به عنوان مخزن ویروس مطرح می‌باشند.

سیاست‌ها و راهبردها

آنفلوآنزای فوق حاد (H5H7)

■ بیماری اخطار کردنی است و سیاست دفتر ریشه کنی آن می‌باشد که براساس اجرای مراقبت فعال حداقل سالی یکبار و مراقبت غیرفعال براساس گزارشات تلفات ناگهانی در کانون‌ها، معدوم سازی کانون آلوده، اعمال قرنطینه مرزی و داخلی، ممنوعیت واکسیناسیون، کنترل مخازن وحشی و منطقه بندی، اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

■ آنفلوآنزای تحت حاد (H9N2)

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل عیار سنجی دوره ای مزارع مرغ مادر، مراقبت غیرفعال براساس دریافت گزارش کانون از بخش دولتی و یا خصوصی، معدوم سازی بخشی از جمعیت مبتلا، اجرای واکسیناسیون در گله‌های پرورش طیور صنعتی در کلیه رده‌ها و اعمال ضوابط امنیت زیستی می‌باشد.

تشخیص و درمان

آنفلوآنزای تحت حاد H9N2

■ براساس نشانه‌های بالینی و یافته‌های کالبدگشایی در دستگاه تنفس و تولید مثل
 ■ وجود تیترا HI در گله‌های غیرواکسینه و یا تغییرات عیار سرمی بیشتر از ۲log در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون HI در گله‌های واکسینه
 ■ جداسازی یا تشخیص ویروس براساس آزمون RT-PCR یا Real Time RT-PCR در بافت هدف به ویژه نای، ریه و مدفوع

آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان H5, H7

■ براساس نشانه‌های بالینی و یافته‌های کالبدگشایی در دستگاه تنفس و تولید مثل
 ■ مبتنی بر نتایج آزمون HI
 ■ جداسازی یا تشخیص ویروس براساس آزمون RT-PCR یا Real Time RT-PCR در بافت هدف به ویژه نای، ریه و مدفوع و احشاء.

پیشگیری

آنفلوآنزای تحت حاد H9N2

■ مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله‌های طیور صنعتی با استفاده از واکسن‌های روغنی غیرفعال تولید شده از سویه‌های در حال گردش در کشور می‌باشد.

۳- برونشیت عفونی^۱

تعریف بیماری

یک بیماری حاد با واگیری بالا و اهمیت اقتصادی فراوان در گله های طیور تجاری در سراسر جهان می باشد. عموماً به وسیله علائم تنفسی مشخص می شود؛ اگرچه بعضی مواقع کاهش در تولید و کیفیت تخم مرغ نیز در گله های مرغ مادر و تخمگذار تجاری مشاهده گردیده است. بعضی از سویه های ویروس باعث آسیب به کلیه ها و در نتیجه نفريت بينابينی به ویژه در ماکیان می گردند. آسیب به عضلات و التهاب پیش معده نیز در این بیماری گزارش شده است.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر معدوم سازی بخشی از جمعیت مبتلا، اجرای واکسیناسیون در گله های پرورش طیور صنعتی در کلیه رده ها و اعمال ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه تنفس، ادراری و تولید مثل
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa
- جداسازی یا تشخیص ویروس حاد براساس آزمون RT-PCR یا Real Time RT-PCR و نیز HRM و Nested PCR از بافت های هدف به ویژه نای، سكال تانسيل، کلیه و دستگاه تناسلی

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی، ایجاد ایمنیت در گله های طیور با رویکرد افزایش کمیت و تنوع پادتن های مادری و انتقال آن به جوجه های نتاج می باشد.
- در جوجه های گوشتی واکسیناسیون در روز اول با واکسن های زنده سویه ماساچوست به روش قطره چشمی و یا اسپری و در ۱۴-۱۲ روزگی با واکسن های سویه ماساچوست یا واریانت B7۹۳ به روش قطره چشمی می باشد.
- در گله های تخمگذار تجاری، مادر گوشتی و تخمگذار تا ۱۴ روزگی همانند جوجه های گوشتی و در ادامه واکسن زنده و کشته ۲ نوبت، استفاده از واکسن کشته سه گانه قبل از تولید که برونشیت آن دارای ۳ سویه باشد، در صورت لزوم واکسن زنده به شکل آشامیدنی یا اسپری در دوره تولید

۴- گامبورو^۲

تعریف بیماری

بیماری گامبورو به صورت وسیع در طیور اهلی دیده می شود. این بیماری می تواند با علائم بالینی یا به صورت تحت بالینی باشد. تحلیل و سرکوب سیستم ایمنی و عفونت های ثانویه عموماً در این بیماری مشاهده می گردد. شدت سرکوب سیستم ایمنی بستگی به حدت ویروس، نوع و سن میزبان دارد.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر معدوم سازی بخشی از جمعیت مبتلا، اجرای واکسیناسیون در گله های پرورش طیور صنعتی در کلیه رده ها و اعمال ضوابط امنیت زیستی می باشد.

1. Infectious Bronchitis

2. Infectious Bursal Disease

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه ایمنی، ادراری و عضلات
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa
- جداسازی یا تشخیص ویروس حاد براساس آزمون RT-PCR یا Real Time RT-PCR از بافت های هدف به ویژه بورس فابریسیوس

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی، افزایش کمیت پادتن های مادری و واکسیناسیون جوجه ها گوشتی می باشد.
- در گله های گوشتی با در نظر گرفتن تیترا مادری، استفاده از واکسن های اینترمدیت در سن ۱۴-۱۲ روزگی و در نوبت دوم با رعایت فاصله ۱۰-۷ روز و به روش آشامیدنی.
- استفاده از واکسن های اینترمدیت پلاس فقط در مناطقی که واکسن های اینترمدیت قادر به پیشگیری از بروز بیماری به شکل بالینی و حاد نمی باشند با هماهنگی اداره کل دامپزشکی استان و براساس تشخیص دامپزشک فارم مجاز می باشد.
- در مزارع مرغ تخمگذار تجارتي واکسیناسیون بر اساس دو نوبت واکسن زنده مشابه گله های گوشتی به همراه یک یا دو نوبت واکسن کشته می باشد.
- در مزارع مرغ مادر علاوه بر برنامه واکسیناسیون مزارع مرغ تخمگذار تجارتي استفاده از یک نوبت واکسن کشته چهارگانه قبل از تولید به منظور ایجاد ایمنی مادری و انتقال آن به نتاج اجباری می باشد.

۵- مایکوپلاسموز

تعریف بیماری

(a) مایکوپلاسمای گالی سپتیکوم

مایکوپلاسمای گالی سپتیکوم به عنوان عامل اصلی ایجاد بیماری مزمن تنفسی (CRD) در طیور و به خصوص در مرغ، خروس و بوقلمون شناخته شده است و در بیشتر مواقع با تورم سینوس های infra orbital همراه است. بیماری در سرتاسر جهان گسترش دارد و باعث وارد آمدن خسارات عظیم اقتصادی به پرورش طیور به ویژه طیور صنعتی می شود. در طیور بومی و روش های غیر صنعتی و غیر متراکم پرورش طیور نیز به دلیل ایجاد مخازن بیماری در طبیعت مطرح است. عفونت همچنین در قناری، کبک، قرقاول، کبوتر، بلدرچین، اردک، غاز، طوطی سانان رخ می دهد. پرندگان زینتی عموماً نسبت به بیماری مقاوم هستند و تنها عارضه کونژکتیویت در آنها گزارش شده است.

(b) مایکوپلاسمای سینووی

به عنوان یک عامل ایجاد عفونت مزمن تا حد تنفسی در جوجه و بوقلمون شناخته می شود که می تواند با سینوویت عفونی و تورم تاندون و لنگش ناشی از آن نیز همراه شود. در بیشتر موارد با یک عفونت مزمن و تحت بالینی مجاری فوقانی تنفسی به ویژه در گله های تخمگذار صنعتی چند سنی همراه است. همچنین در صورت درگیری گله با بیماریهای نظیر نیوکاسل و برونشیت عفونی می تواند سبب وخیم شدن بیشتر وضعیت گله به ویژه از نظر علائم تنفسی (تورم و چرکی شدن کیسه های هوایی) شود. بیماری گسترش جهانی دارد و در اردک، غاز، مرغ شاخدار، طوطی، قناری و بلدرچین قابلیت بیماریزایی کمتری دارد. ایزوله های مایکوپلاسمای سینووی به نظر حدت با هم خیلی متفاوت هستند

(c) مایکوپلاسمای اگریس

به عنوان یک بیماری که عامل آن همانند دیگر مایکوپلاسمای بیماریزا در طیور قابلیت انتقال عمودی از طریق تخمدان و

در نتیجه از تخم را دارد (egg born) شناخته می شود. این میکروارگانیسم به عنوان یک عامل اولیه بیماریزا در بوقلمون ها مطرح است و به دلیل اینکه می تواند به نتاج منتقل شود در صورت آلوده شدن گله های بوقلمون مولد می تواند منجر به کاهش درصد جوجه درآوری و نیز تورم کیسه های هوایی در جوجه های نتاج شده که در نهایت با کاهش رشد و همچنین مشکلات اسکلتی در آنها همراه است. بوقلمون یک میزبان کاملاً اختصاصی برای مایکوپلازما مله اگریدیس است و هدف نهایی تمام برنامه های بیوسکیوریتی و قرنطینه ای باید ریشه کن کردن عفونت از گله های بوقلمون مولد و تولید پولت های عاری از آلودگی باشد.

سیاست ها و راهبردها

(a) مایکوپلازما گالی سپتیکوم^۱

بیماری اخطار کردنی است و سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری براساس اجرای مراقبت فعال شامل آزمایشات سرمی دوره ای از گله های مولد و مراقبت غیرفعال براساس دریافت گزارشات از بخش دولتی و یا خصوصی و یا شکایات صاحبان گله های نتاج، حذف اجباری گله های اجداد آلوده، حذف اختیاری گله های مادر آلوده، اعمال قرنطینه مرزی، ممنوعیت واکسیناسیون در مزارع اجداد مادر، نیمچه گوشتی، واکسیناسیون اختیاری در مزارع مرغ تخمگذار و اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

(b) مایکوپلازما سینوویه^۲

بیماری اخطار کردنی است و سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری براساس اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری از گله های مولد در سن ۸-۴ هفته و در صورت تأیید سازمان نمونه برداری در پایان سیکل اول تولید به منظور تولک بری گله و مراقبت غیرفعال براساس دریافت گزارشات از بخش دولتی و یا خصوصی و یا شکایات صاحبان گله های نتاج، حذف اجباری گله های اجداد آلوده، حذف اختیاری گله های مادر آلوده، واکسیناسیون اختیاری گله های مادر، اعمال قرنطینه مرزی، ممنوعیت واکسیناسیون در مزارع اجداد، پولت، تخمگذار، نیمچه گوشتی و اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

(c) مایکوپلازما مله اگریدیس^۳

بیماری اخطار کردنی است و سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری براساس اجرای مراقبت فعال شامل بازدید و نمونه برداری دوره ای از مزارع مولد و جوجه کشی و مراقبت غیرفعال براساس دریافت گزارشات از بخش دولتی و یا خصوصی و یا شکایات صاحبان گله ها، حذف اجباری گله های اجداد آلوده، اعمال قرنطینه مرزی، ممنوعیت واکسیناسیون در مزارع مادر و پرورشی، اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

تشخیص و درمان

(a) مایکوپلازما گالی سپتیکوم

- تشخیص سرمی براساس آزمون سریع آگلوتیناسیون یا Elisa در گله های غیرواکسینه
- جداسازی یا تشخیص میکروارگانیسم براساس آزمون PCR یا Real Time PCR در گله های غیر واکسینه از بافت های هدف شامل نای و ریه

(b) مایکوپلازما سینوویه

- تشخیص سرمی براساس آزمون سریع آگلوتیناسیون یا Elisa در گله های غیر واکسینه
- جداسازی یا تشخیص میکروارگانیسم براساس آزمون PCR یا Real Time PCR در گله های غیر واکسینه از بافت های هدف شامل نای و ریه
- تفریق سویه فیلد از سویه واکسینال با استفاده از آزمون HRM یا تعیین توالی ژنتیکی

---

1. Mycoplasma gallisepticum
2. Mycoplasma synoviae
3. Mycoplasma meleagridis

C) مایکوپلازما مله اگریدیس

■ جداسازی و تشخیص عامل بیماری براساس آزمایشات سرولوژی شامل (TA) Tube Agglutination، (RP) Rapid Plate، HI، و RT-PCR از بافت های هدف شامل نای، ریه و سینوس ها استوار است.

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی، تعیین وضعیت آلودگی در مزارع لاین، اجداد و مادر، ارتقاء سطح کیفی واحدهای پرورش طیور
- نظارت و تعیین وضعیت آلودگی جوجه یکروزه و تخم نطفه دار بوقلمون وارداتی
- واکسیناسیون اختیاری با واکسن زنده مایکوپلازما گالی سپتیکوم صرفاً در گله های MG منفی در سن ۸-۴ هفتهگی و به روش قطره چشمی در گله های تخمگذار و واکسیناسیون اختیاری مایکوپلازما سینوویه با واکسن زنده و در سن ۸-۴ هفته به روش قطره چشمی صرفاً در گله های مادر MS منفی
- ممنوعیت واکسیناسیون مایکوپلازما سینوویه در مزارع اجداد و مایکوپلازما گالی سپتیکوم در مزارع اجداد و مادر

۶- سالمونلوز^۱

تعریف بیماری

عفونت های سالمونلایی به ۲ گروه سروتیپ های غیرمتحرک شامل سالمونلا پولوروم و گالیناروم و سروتیپ های متعدد متحرک پاراتیفوئید تقسیم می شوند. آلودگی سالمونلایی انتشار جهانی دارد. در کشورهایی که طرح تشخیص و کنترل سالمونلا اجرامی گردد بروز سالمونلا غیرمتحرک به شدت کاهش یافته است. عفونت های پاراتیفوئیدی در طیور نسبتاً معمول بوده و به دلیل مصرف محصولات طیور آلوده از جنبه بهداشت عمومی واجد اهمیت می باشند. برخلاف سالمونلا های غیرمتحرک، عفونت های پاراتیفوئیدی در بیش از ۲۵۰۰ گونه جانوری گزارش شده است.

سیاست ها و راهبردها

a) سالمونلا پولوروم و گالیناروم^۲

بیماری اخطار کردنی است و سیاست دفتر ریشه کنی آن می باشد که براساس اجرای مراقبت فعال شامل آزمایشات سرمی دوره ای از گله های مولد و مراقبت غیرفعال براساس دریافت گزارشات از بخش دولتی و یا خصوصی، معدوم سازی کانون آلوده، اعمال قرنطینه مرزی و داخلی، ممنوعیت واکسیناسیون و اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

b) سالمونلا اینتریتیدیس و تایفی موربوم^۳

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر تعیین شیوع بیماری در سطح مزارع مرغ مادر و تخمگذار تجاری می باشد.

تشخیص و درمان

a) سالمونلا پولوروم - گالیناروم

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه گوارش و امعاء و احشاء
- تشخیص سرمی براساس آزمون سریع آگلوتیناسیون
- کشت و جداسازی میکروارگانیسم از بافت های هدف به ویژه کبد و کیسه صفرا، قلب و مغز استخوان

1. Salmonellosis

2. Salmonella pullorum & gallinarum

3. Salmonella enteritidis & typhimurium

(b) سالمونلا تایفی مورיום و اینتریتیدیس

- کشت و جداسازی میکروارگانیزم از مدفوع و دستگاه گوارش
- تشخیص میکروارگانیزم براساس آزمون PCR یا Real Time PCR

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و Treatment دان می باشد.
- تعیین میزان شیوع سالمونلا تایفی مورיום و اینتریتیدیس در مزارع مرغ تخمگذار و مادر به منظور تدوین نقشه راه مبارزه با سالمونلا در کشور در حال اجرا می باشد.

۷- رتوویروس^۱

تعریف بیماری

عقونتهای رتوویروس در گله های طیور تجاری شایع می باشد. در تمام دنیا وجود دارند ولی حدت آنها در نواحی مختلف با هم متفاوت است. بیشتر سویه ها غیربیماریزا بوده و بدون هیچ عوارضی در روده وجود دارند؛ در حالیکه برخی سویه ها با بیماریهایی همچون سندرم سوء جذب و دیگر اختلالات روده ای، هیدرو پریکاردیت و بیماریهای تنفسی مرتبط می باشند. به جز آرتریت رتوویروسی که به طور تجربی توسط این ویروس ایجاد شده است در اغلب موارد ارتباط بین رتوویروس ها و بیماریهای مختلف همیشه مشخص نمی باشد.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر واکسیناسیون گله های مرغ مادر و ارزیابی سرمی دوره ای از تیتراژ ناشی از مصرف واکسن، اعمال مراقبت غیرفعال براساس گزارشات دریافتی از بخش دولتی و یا خصوصی یا شکایت مرغداران گوشتی، اعمال ضوابط امنیت زیستی و قرنطینه مرزی است.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه گوارش و دستگاه حرکتی
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در گله غیر واکسینه
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa در گله واکسینه
- جداسازی یا تشخیص ویروس براساس آزمون RT-PCR یا RealTime RT-PCR از بافت های هدف به ویژه مفاصل و مایع سینوویال

پیشگیری

■ مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله های اجداد و مادر و انتقال آن به نتاج با استفاده از واکسن های زنده S1133 و کشته می باشد. همچنین واکسن کشته باید دارای حداقل ۲ سروتیپ از جمله شامل عامل ویروسی سندرم سوء جذب باشد.

۸- مارک^۲

تعریف بیماری

جوجه های ماکیان یکی از مهمترین میزبانهای ویروس بیماری مارک می باشند. به صورت طبیعی بلدرچین با این ویروس آلوده می شود و بوقلمون ها نیز به صورت تجربی می توانند آلوده گردند. در گله های صنعتی بوقلمون علائم شدید بیماری دیده می شود

1. Reovirus Infection

2. Marek

و تلفات ناشی از تومور به ۴۰ تا ۸۰ درصد میرسد و سن درگیری بین ۸ تا ۱۷ هفتگی گزارش شده است. شکل بیماری در گله های بوقلمون شباهت زیادی با جوجه های گوشتی دارد. بوقلمون ها معمولاً با هرپس و وروس بوقلمون (HVT) آلوده می شوند. یک سویه غیر بیماریزا از وروس مارک وجود دارد که از آن برای تولید واکسن مارک در جوجه ها استفاده می گردد. بقیه پرندگان و پستانداران به این بیماری مقاوم هستند. وروس بیماری مارک یکی از عفونت های طیور بوده که در همه جا وجود دارد. همه گله های طیور به این بیماری حساس هستند مگر آنهایی که تحت شرایط سخت امنیت زیستی نگهداری می شوند. این بیماری در شکل تحت بالینی باعث کاهش میزان رشد، کاهش تولید تخم مرغ و سرکوب سیستم ایمنی شده که از نظر اقتصادی قابل توجه می باشد.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر واکسیناسیون گله های مرغ مادر و تخمگذار تجاری در یکروزگی، قرنطینه مرزی و اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه های مختلف
- تشخیص هیستوپاتولوژی از بافت های مختلف درگیر تومور و نیز اعصاب محیطی
- تشخیص وروس براساس آزمون PCR یا Real Time PCR از بافت های درگیر

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله های مادر و تخمگذار تجاری با استفاده از واکسنهای دوگانه زنده (HVT-Rispense) می باشد.

۹- لکوز^۱

تعریف بیماری

لکوز لنفوئید در شرایط طبیعی عمومی ترین شکل گروه لکوز / سارکوما در گله های طیور است. عفونت تقریباً در تمام گله ها به جز در برخی از گله های SPF که بیماری در آنها ریشه کن شده است، وجود دارد. فراوانی آلودگی در گله های مولد به ویژه تخمگذار کاهش یافته است. در سالهای اخیر برنامه کنترلی بیماری گسترش یافته و آلودگی در گله های تجاری خاص نادر و یا وجود ندارد. همچنین فراوانی تومورهای لکوز لنفوئید حتی در گله هایی که به شدت آلوده بودند به طور معمول کم می باشد و بیماری اغلب به صورت غیر آشکار است. تلفات هفتگی در گله های مرغ مادر گوشتی که به طور طبیعی با تحت گروه L و وروس لکوز آلوده شده اند به بیش از ۱/۵ درصد نمی رسد.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر ریشه کنی بیماری مبتنی بر معدوم سازی گله های دارای علائم بالینی و یافته های کالبدگشایی و هیستوپاتولوژیک، قرنطینه مرزی و اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

تشخیص و درمان

- براساس یافته های کالبدگشایی و هیستوپاتولوژی
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در برخی تحت گروه ها
- تشخیص وروس براساس آزمون PCR
- درمانی برای بیماری وجود ندارد

پیشگیری

- حذف گله های مولد آلوده یا حذف تخم مرغ ها در زمان دفع ویروس می تواند از بروز بیماری در نتاج پیشگیری نماید.
- اصلاح نژاد ژنتیکی نیز می تواند در کاهش حساسیت گله ها مؤثر باشد.

۱۰- لارنگو تراکئیت عفونی^۱

تعریف بیماری

لارنگو تراکئیت عفونی یک بیماری خیلی حاد و آگیردار با سرعت انتشار کم می باشد. درگیری طیور و قرقاول با هریس ویروس عامل بیماری همراه با علائم شدید تنگی نفس، سرفه و رال همراه می باشد. ویروس همچنین به صورت تحت حاد می تواند باعث آبریزش از چشم و بینی، عفونت نای و بافت ملتحمه چشم همراه با رالهای خفیف باشد. این ویروس از بیشتر کشورهای جهان گزارش شده است.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر واکسیناسیون گله های مرغ مادر و تخمگذار تجاری، قرنطینه مرزی و داخلی، اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه تنفس
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در گله غیر واکسینه
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa در گله واکسینه
- تشخیص هیستوپاتولوژی و مشاهده گنجیدگی داخل سلول
- جداسازی یا تشخیص ویروس براساس آزمون PCR یا Real Time PCR از بافت هدف شامل نای و بخش فوقانی دستگاه

تنفس

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله های مادر و تخمگذار صرفاً در مناطق آلوده که وجود بیماری به اثبات رسیده و یا سابقه واکسیناسیون وجود داشته باشد. واکسن مورد استفاده زنده و در سن ۴ هفتهگی و در صورت لزوم واکسن یادآور در سن ۱۸-۱۴ هفتهگی به شکل قطره چشمی می باشد.

۱۱- پاستورلوز^۲

تعریف بیماری

پاستورلوز یا وبای مرغان، بیماری باکتریایی و آگیرداری است که پرندگان اهلی و وحشی را درگیر می نماید. این بیماری به طور کلی به صورت سپتی سمی و شروع ناگهانی با تلفات بالا در گله بروز می نماید. لیکن عفونت های مزمن و تحت بالینی نیز می تواند اتفاق بیافتد.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر واکسیناسیون گله های مرغ مادر و تخمگذار تجاری، قرنطینه مرزی و اعمال ضوابط امنیت زیستی است.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاههای مختلف به ویژه دستگاه تنفس
- کشت و جداسازی باکتری

1. Infectious laryngotrachitis

2. Fowl cholera

■ جداسازی یا تشخیص ویروس براساس آزمون PCR یا Real Time PCR

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله های مرغ مادر و تخمگذار تجارتي با استفاده از واکسن حاوی سروتیپ ۱ در سن ۱۲-۸ هفتگی به شکل زیرجلدی و یا عضلانی می باشد. در مناطق آلوده واکسیناسیون دو بار در سال (بهار و پائیز) توصیه می گردد.
- سیاست دفتر ارتقاء تعداد سروتیپ های موجود در واکسن به ۳ سروتیپ ۱ و ۴ و ۳ در آینده می باشد.

۱۲- کم خونی عفونی^۱

تعریف بیماری

این بیماری که به بیماری بال آبی نیز مشهور است توسط یک سیرکوویروس بدون غلاف با DNA تک رشته ای ایجاد می شود. ریشه کنی ویروس به دلیل مقاومت بسیار زیاد به حرارت، تغییر PH و اغلب ضد عفونی کننده ها به جز هیپوکلریت و فرمالین مشکل می باشد. بیماری مختص به ماکیان بوده ولی بلدرچین را نیز بیمار می کند. علائم در جوجه های جوان شامل رنگ پریدگی تاج و ریش، پاها و لاشه، بی اشتهايي و نقاط خونریزی در نواحی مختلف می باشد. ویروس عامل بیماری سبب سرکوب سیستم ایمنی و زمینه سازی جهت بروز بیماری های دیگر می گردد.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر واکسیناسیون گله های مرغ اجداد و مادر قبل از شروع تولید، قرنطینه مرزی و اعمال ضوابط امنیت زیستی به ویژه در گله های مولد است.

تشخیص و درمان

- براساس یافته های کالبدگشایی در دستگاه ایمنی و عضلات
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در گله غیر واکسینه
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa در گله واکسینه
- جداسازی یا تشخیص ویروس براساس آزمون PCR یا Real Time PCR

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت اصول امنیت زیستی بویژه در گله مولد
- ایجاد ایمنیت در گله های مولد فاقد آنتی بادی قبل از شروع تولید با استفاده از واکسن زنده به روش تزریقی و یا خوراکی
- حذف سایر عوامل ویروسی تضعیف کننده سیستم ایمنی

۱۳- متاپنوموویروس پرندگان^۲

تعریف بیماری

متاپنوموویروس پرندگان منجر به رینوترانژیت در بوقلمون می شود. یک عفونت حاد تنفسی در این پرنده می باشد. این بیماری با سندرم کله بادی در نیمچه گوشتی و مرغ مادر و نیز اکت تولید در طیور تخمگذار ارتباط دارد. ویروس برای اولین بار در آفریقای جنوبی در اواخر دهه ۷۰ میلادی از بوقلمون جدا شد و به تمامی نواحی عمده پرورش طیور در دنیا به جز استرالیا انتشار یافت. ویروس علاوه بر

1. Chicken Infectious Anemia

2. Avian metapneumovirus

ماکیان و بوقلمون در گونه‌های دیگر نیز تشخیص داده شده است. آلودگی با ویروس اغلب با عفونت‌های باکتریایی ثانویه همراه می‌شود.

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری‌ها را اطلاع‌رسانی می‌باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری از طریق واکسیناسیون گله‌های مادر، تخمگذار، بوقلمون و اعمال ضوابط امنیت زیستی می‌باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه‌های بالینی و یافته‌های کالبدگشایی در دستگاه‌های تنفس و تولید مثل
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در گله غیر واکسینه
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه‌گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa در گله واکسینه
- جداسازی یا تشخیص ویروس حاد براساس آزمون RT-PCR یا Real Time RT-PCR

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در مزارع مرغ مادر با استفاده از واکسن‌های زنده به روش آشامیدنی یا اسپری در هفته‌های اول و واکسن کشته قبل از شروع تخمگذاری و به روش تزریقی می‌باشد.
- استفاده از واکسن زنده متاپنوموویروس (ART, SHS) در گله‌های نیمچه‌گوشی در دفتر طیور بهداشت و مدیریت بیماری‌های طیور در دست بررسی است.

۱۴- اورنیتوباکتریوم رینوتراکئال^۱

تعریف بیماری

یک باکتری میله‌ای شکل گرم منفی است که باعث بیماری تنفسی در بوقلمون، ماکیان و سایر گونه‌های پرندگان می‌شود. در حال حاضر به عنوان تنها باکتری است که در جنس *Ornithobacterium* طبقه‌بندی شده است. این باکتری غیر همولیتیک بوده و می‌تواند طیف وسیعی از شرایط هوایی تا بی‌هوایی را تحمل و در آگارهای متفاوت کلونیزه شود. تاکنون هجده سروتیپ از *Or. Rinotracheale* شناسایی شده است. این باکتری مشترک بین انسان و دام نمی‌باشد.

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری‌ها را اطلاع‌رسانی نمی‌باشد. سیاست دفتر مبتنی بر رعایت اصول امنیت زیستی و بهبود شرایط محیطی پرند از جمله تهویه و واکسیناسیون گله‌های مادر می‌باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه‌های بالینی و یافته‌های کالبدگشایی در دستگاه تنفس
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در گله غیر واکسینه
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه‌گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa در گله واکسینه
- کشت و جداسازی میکروارگانیسم
- تشخیص ویروس براساس آزمون PCR یا Real Time PCR

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله‌های مرغ مادر با استفاده از واکسن کشته ۱۲-۶ هفته‌گی و تکرار آن در سن ۱۸-۱۴ هفته‌گی قبل از سن شروع تولید با حداقل فاصله زمانی ۶ هفته و به روش تزریقی به منظور کاهش مرگ و میر

در جوجه های تولیدی و افزایش شاخص های تولیدی است.

۱۵- سندرم افت تخم مرغ^۱

تعریف بیماری

ویروس عامل بیماری آدنوویروس بوده و بیماری با علائم پوسته نازک و لمبه و رنگ پریدگی تخم مرغ در حال تولید به ظاهر سالم شناسایی می گردد. این بیماری در مرغ تخمگذار سندرم افت تولید نامیده می شود.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر مبتنی بر رعایت اصول امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله توسط واکسیناسیون گله های مولد و تخمگذار می باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه تولیدمثل
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در گله غیر واکسینه
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa در گله واکسینه

پیشگیری

■ مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله های اجداد، مرغ مادر و تخمگذار تجارتي با استفاده از واکسن کشته در سن ۱۸-۱۴ هفتگی و قبل از شروع تولید و به روش تزریقی است.

۱۶- آبله^۲

تعریف بیماری

آبله طیور یک عفونت ویروسی با سرعت انتشار کم در ماکیان و بوقلمون می باشد که به وسیله ضایعات پرولیفراتیو و به شکل دلمه ضخیم در پوست، در دستگاه گوارش فوقانی و دستگاه تنفس (شکل دیفتریک) مشخص می شود. گونه های حاد ویروس ممکن است باعث ایجاد ضایعات در اندام داخلی (شکل سیستمیک) شوند. این بیماری در سراسر جهان وجود دارد.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر مبتنی بر رعایت اصول امنیت زیستی و پیشگیری و کنترل بیماری از طریق واکسیناسیون گله های اجداد، مادر و تخمگذار می باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه های بالینی و یافته های کالبدگشایی در دستگاه پوششی
- هیستوپاتولوژی
- جداسازی ویروس

پیشگیری

مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت با استفاده از واکسن های زنده در گله های مادر و تخمگذار تجارتي در

سن ۱۰-۸ هفتگی و به شکل تلقیح در نسوج بال است.

1. Egg drop syndrom

2. Pox

۱۷- کوریزای عفونی^۱

تعریف بیماری

یک بیماری تنفسی در جوجه‌ها با علائم آبریزش بینی، عطسه و تورم زیر چشم همراه می‌باشد. بیماری از سرتاسر دنیا گزارش شده است و فقط در جوجه‌ها دیده می‌شود، این بیماری از بلدرچین و قرقاول نیز گزارش شده است که به صورت ثانویه توسط عوامل مختلف بیماریزا دیده می‌شود. بیماری در کشورهای درگیر بطور اولیه در پولت‌ها و مرغان تخمگذار و گهگاه در گله‌های گوشتی دیده می‌شود. گاهی بیماری در جوجه‌های خیلی جوان، حتی در سنین زیر سه هفته دیده می‌شود. اجرای ضعیف ضوابط امنیت زیستی، آلودگی محیطی و استرس احتمالاً از دلایل مهم بروز بیماری است. این بیماری از نظر بهداشت عمومی اهمیتی ندارد.

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی‌باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر ایجاد ایمنیت از طریق واکسیناسیون در گله‌های مولد و تخمگذار و اعمال ضوابط امنیت زیستی می‌باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه‌های بالینی و یافته‌های کالبدگشایی در دستگاه تنفس
- کشت و جداسازی باکتری
- تشخیص ویروس براساس آزمون PCR یا Real Time PCR

۱۸- پیشگیری

مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی جوجه‌ریزی و حذف همزمان گله‌ها و ایجاد ایمنیت در گله‌های مرغ اجداد، مادر و تخمگذار تجارتنی با استفاده از واکسن‌های کشته‌شده حاوی سروتیپ‌های A,B,C هموفیلوس پاراگالیناروم در ۱۴ هفته‌گی و تکرار آن در ۳-۴ هفته بعد به روش تزریقی می‌باشد.

۱۸- آنسفالومیلیت^۲

تعریف بیماری

یک ویروس از خانواده پیکورناویریده با RNA تک رشته‌ای عامل بیماری آنسفالومیلیت می‌باشد. این ویروس می‌تواند در جوجه‌های جوان، بوقلمون، بلدرچین، کبوتر و قرقاول باعث بیماری شود. بیماری همواره با علائم عصبی که از مشخصه‌های آن است همراه می‌باشد. انتقال ویروس از طریق عمودی و افقی هر دو امکان‌پذیر است. سویه فیلدی آنتروتروپ بوده و در دستگاه گوارش و روده‌ها تکثیر می‌شود. این ویروس همانند ویروس عامل بیماری گامبرو به شرایط محیطی مقاوم بوده و برای مدت طولانی می‌تواند در محیط باقی بماند.

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی‌باشد. سیاست دفتر مبتنی بر پیشگیری و کنترل بیماری از طریق ایجاد ایمنیت در گله‌های مولد و تخمگذار تجاری و اعمال ضوابط امنیت زیستی می‌باشد.

تشخیص و درمان

- براساس نشانه‌های بالینی در دستگاه عصبی
- تشخیص سرمی براساس آزمون Elisa در گله غیر واکسینه
- تغییرات عیار سرمی در ۲ نمونه‌گیری به فاصله حداقل ۲ هفته بر اساس آزمون Elisa در گله واکسینه

1. Infectious coryza

2. Avian Encephalomyelitis

- هیستوپاتولوژی
- جداسازی ویروس

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و ایجاد ایمنیت در گله های مولد و تخمگذار با استفاده از واکسن زنده در سن ۱۶-۱۴ هفتگی در گله مادر و ۱۴-۱۲ هفتگی در گله تخمگذار تجارتي به روش آشامیدنی است.

۱۹- کلی باسیلوزیس^۱

تعریف بیماری

به صورت سپتی سمی کشنده حاد و یا پریکاردیت تحت حاد، التهاب کیسه های هوایی، التهاب مجاری تخم بر و پريتونیت رخ می دهد. یک بیماری متداول است که در طیور از اهمیت اقتصادی برخوردار است و در سراسر جهان دیده می شود.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر اعمال ضوابط امنیت زیستی و ارتقاء مدیریت بهداشتی مزرعه می باشد.

تشخیص و درمان

- جداسازی و کشت خالص از اشریشیا کلی از خون قلب، کبد، کیسه صفرا و یا ضایعات موجود در احشاء در لاشه تازه تلف شده

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی، ارتقاء مدیریت بهداشتی مزرعه، آزمایش ادواری دان و آب مصرفی و درمان بیماری با استفاده از انواع آنتی بیوتیک پس از تست آنتی بیوگرام در گله های مرغ مادر، تخمگذار و گوشتی می باشد.
- در حال حاضر استفاده از واکسن های زنده و کشته کلی باسیلوز در دفتر بهداشت طیور در دست بررسی می باشد.

۲۰- کوکسیدیوزیس^۲

تعریف بیماری

عامل تک یاخته این بیماری در طیور بیشتر به جنس آیمریا تعلق دارند و بخش های مختلف را در روده آلوده می کنند. روند عفونی زایی سریع (۴ تا ۷ روز) می باشد و با تکثیر در سلول های میزبان با آسیب گسترده به مخاط روده همراه است. کوکسیدیای طیور عمدتاً نسبت به میزبان خود حالت اختصاصی دارند و گونه های متفاوت، بخش های خاصی از روده را مبتلا به انگل می نمایند. کوکسیدیوز در سراسر جهان در طیور، پرندگان شکاری پرورش یافته در قفس و پرندگان وحشی قابل مشاهده است.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر واکسیناسیون گله های اجداد، مادر و استفاده از دارو های کوکسیدیواستات در گله های پولد و گوشتی و اعمال ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- براساس محل ضایعات و شکل آن در روده، اندازه و شکل اووسیست ها
- مشاهده اووسیست ها در مدفوع یا ضایعات مخاط روده

1. Collibacillosis

2. Coccidiosis

پیشگیری

- مبتنی بر رعایت ضوابط امنیت زیستی و مدیریت صحیح بستر و تهویه و نیز استفاده از داروهای کوکسیدیواستات در جوجه‌های گوشتی و پولت تخمگذار تا سن ۱۶ هفتگی می باشد.
- در طیور گوشتی به دلیل احتمال عدم رعایت زمان قطع مصرف دارو و همچنین مقاومت دارویی، استفاده از واکسن‌های حاوی ۳ سویه اصلی بیماریزا توصیه می گردد.
- در گله‌های مرغ اجداد و مادر ایجاد ایمنیت با استفاده از واکسن کوکسیدیوز زنده (حاوی حداقل ۴ سویه اصلی بیماریزا) در ۱۰-۵ روزگی می باشد.

بخش سوم

سیاست ها و راهبردها در حوزه مراقبت، کنترل و مبارزه با بیماریهای زنبور عسل

۱- آکاراپیس^۱

تعریف بیماری

این آلودگی توسط مایت *Acarapis woodi* ایجاد می شود. مایت ماده بالغ با قرار گرفتن روی موی میزبان قدیمی، خود را به موی قفسه سینه یک زنبور عسل جوان (کمتر از ۵ روزه)، منتقل می نماید و از طریق منافذ تنفسی وارد نای شده و شروع به تخم ریزی می نماید. مایت ها ممکن است گاهی اوقات در کیسه های هوایی، قفسه سینه، شکم و سر یافت شوند، اما بیشتر در نای و مجاری قدامی سینه مستقر می شوند. لاروها و بالغین با سوراخ نمودن مجرای تنفسی از همولنف میزبان تغذیه می کنند. یکی از عوامل تلفات در کلنی های زنبور عسل در اواخر زمستان و اوایل بهار مرتبط با این آفت است. در این مواقع به طور معمول بیش از ۳۰ درصد از جمعیت زنبوران عسل کلنی آلوده خواهند بود.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری سالانه حداقل یک بار و مراقبت غیر فعال، شامل دریافت گزارشات از بخش های دولتی و خصوصی، قرنطینه مرزی و داخلی و درمان بیماری می باشد.

تشخیص و درمان

مبتنی بر استفاده از ملکه های مقاوم و اعمال ضوابط قرنطینه ای

پیشگیری

- براساس مشاهده آزمایشگاهی عامل بیماری
- استفاده از برخی تصعید کننده ها

۲- لوک آمریکایی^۲

تعریف بیماری

لوک آمریکایی یک بیماری باکتریایی است که لاروها و شفیره ها را آلوده می کند. اسپور لوک آمریکایی می تواند در عسل و شان نوزادان بیش از ۵۰ سال دوام داشته باشد و در مرحله اسپوری به درمان مقاوم است. لارو زنبور عسل تنها در دو روز اول تولد به اسپور لوک آمریکایی حساس می باشد. عفونت کندو با علامت شان موزاییک مانند مشخص شده که مربوط به شفیره هایی با درپوش های فرورفته و سوراخ شده است. این حالت با بوی بد، که یادآور گانگرن می باشد همراه است.

کلنی های ضعیف که خوراک مکمل را مصرف نمی کنند مشکوک به این بیماری بوده و باید با دقت تحت نظارت باشند. وجود اسپور این بیماری در کلنی های زنبور در برخی از کشورها بالا است، اما اغلب بروز عفونت کمتر از ۲ درصد است. در حال حاضر بیش از ۱/۳ از عفونت های لوک آمریکایی به دلیل استفاده بیش از حد به عنوان پیشگیری، در برابر آنتی بیوتیک اکسی تتراسایکلین مقاوم می باشند. از آنجا که تمام زنبورستانها می تواند به سرعت آلوده شوند، پیشگیری، تشخیص زودهنگام و درمان موثر لوک آمریکایی حیاتی است.

1. Acarapodosis

2. American Foulbrood

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر ریشه کنی بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری سالانه حداقل یک بار در سال و مراقبت غیرفعال شامل دریافت گزارشات از بخش های دولتی و خصوصی، قرنطینه مرزی، داخلی و معدوم سازی کلنی های آلوده و رعایت ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- مبتنی بر مشاهده علائم بیماری در کلنی
- آزمون PCR از عسل
- درمان ندارد مگر در آلودگی محدود با استفاده از آنتی بیوتیک

پیشگیری

- مبتنی بر افزایش ایمنی، پرهیز از استرس و اعمال ضوابط قرنطینه ای

۳- لوک اروپایی^۱

تعریف بیماری

لوک اروپایی یک بیماری است که لاروهای در حال رشد را آلوده می نماید و توسط باکتری های فاقد اسپور ایجاد می شود. این بیماری در بهار در کلنی ها شایع است و معمولاً با آغاز جریان شهد بهبودی حاصل می شود. ممکن است بوی بدی (شبیه به بوی لوک آمریکایی) وجود داشته باشد، اما علائم لوک آمریکایی مثل درب حجرات فرورفته و سوراخ شده در شفیره ها معمولاً یافت نمی شود. در این بیماری لارو ها تغییر رنگ یافته و درب سلول باز است.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری سالانه حداقل یک بار و مراقبت غیر فعال شامل دریافت گزارشات از بخش های دولتی و خصوصی و درمان می باشد.

تشخیص و درمان

- مبتنی بر مشاهده علائم در کلنی
- استفاده از آنتی بیوتیک

پیشگیری

- مبتنی بر افزایش ایمنی و پرهیز از استرس

۴- واروازیس^۲

تعریف بیماری

واروا دکستراکتور در ابتدا به عنوان واروا جاکوبسونی طبقه بندی شده بود، یک آفت بسیار مخرب است که به شدت می تواند باعث کاهش تولید عسل شود. کلنی های آلوده که درمان نشوند در طول دو سال به کلی از بین می روند. این مایت باعث تلفات بالا، کاهش عسل آوری، افزایش غارت در کلنی های زنبوران عسل می شود. واروا از زنبور عسل آسیایی (آپیس سرانا) سرچشمه گرفته است.

1. European Foulbrood

2. Varroasis

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری‌های خطرناک است. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری و آزمایش نمونه‌ها هر سال حداقل دو بار در بهار و پاییز و مراقبت غیر فعال شامل دریافت گزارشات از بخش‌های دولتی و خصوصی و درمان با استفاده از داروهای ارگانیک و کم‌خطر می‌باشد.

تشخیص و درمان

■ مبتنی بر مشاهده آلودگی با روش‌های مختلف استفاده از داروهای ارگانیک یا شیمیایی

پیشگیری

■ مبتنی بر شمارش وارو با روش‌های مختلف (پودر شکر، کندوی مرجع و صفحه چسبناک)، استفاده از کندوهای کف باز و اعمال ضوابط قرنطینه‌ای

۵- نوزما

تعریف بیماری

نوزما آپیس و اخیراً نوزما سرانا دو عامل آلوده کننده زنبور عسل هستند، نوزما سرانا هیچ یک از علائم اسهال و یا خزیدن را که معمولاً در عفونت با نوزما آپیس مشاهده می‌شود، نشان نمی‌دهد. تنها علائم غیر اختصاصی مانند کاهش تدریجی جمعیت، تلفات بیشتر پاییزی یا زمستانه و تولید عسل کم را نشان می‌دهد. در زیر میکروسکوپ نوری، شکل اسپور در هر دو مشابه، اگر چه نوزما سرانا کمی کوچکتر به نظر می‌رسد. نوزما سرانا در اصل از زنبور عسل آسیایی جدا شد و تحقیقات زیادی برای بررسی اثرات آن بر روی زنبور عسل اروپایی در حال انجام است.

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری‌های خطرناک است. سیاست دفتر کنترل و پیشگیری بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری سالانه حداقل یک بار و مراقبت غیر فعال شامل دریافت گزارشات از بخش‌های دولتی و خصوصی و درمان با استفاده از داروهای ارگانیک می‌باشد.

تشخیص و درمان

■ براساس مشاهده آزمایشگاهی عامل بیماری
■ استفاده از اسیدی فایرها

پیشگیری

■ افزایش ایمنی و پرهیز از استرس

۶- سوسک کوچک کندو

تعریف بیماری

یک انگل کلنی‌های زنبور عسل است. سوسک بالغ و لارو از عسل، گرده و نوزادان زنبور عسل تغذیه، در نتیجه باعث مرگ نوزادان، تخمیر عسل و تخریب شان‌های کندو می‌شود. سوسک می‌تواند با فروپاشی ساختاری کندو، باعث فرار زنبوران عسل بالغ شود. میزان آسیب سوسک ارتباط زیادی به شرایط آب و هوایی دارد. سوسک کوچک کندو در مناطق گرم و مرطوب مشکلات بیشتری را نسبت به مناطق خنک و کوهستانی ایجاد می‌کند. این سوسک با ایجاد نقب در قاب‌های مومی می‌تواند مشکلات جدی در این

1. Nosema

2. small Hive beetle

قاب ها که محل ذخیره عسل و جایگاه تغذیه و پرورش نوزادان می باشد، ایجاد نماید. مراحل رشد سوسک از تخم تا بلوغ بسته به رطوبت، دما و دسترسی به مواد غذایی به ۳ تا ۱۲ هفته می رسد. سوسک بالغ قادر به پرواز بوده و قادر است انواع کلنی ها را از نظر قدرت و اندازه آلوده نماید.

سیاست ها و راهبردها

این بیماری تا کنون در کشور مشاهده نشده و گزارشی مبنی بر وجود آن وجود ندارد. در صورت مشاهده بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر ریشه کنی بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال نمونه برداری حداقل یک بار در سال و مراقبت غیرفعال شامل دریافت گزارشات از بخش های دولتی و خصوصی، قرنطینه مرزی، داخلی و معدوم سازی کلنی های آلوده و رعایت ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- مبتنی بر مشاهده آلودگی با روش های مختلف
- استفاده از داروهای ارگانیک یا شیمیایی

پیشگیری

- تقویت کلنی و ضد عفونی محیط زنبورستان

۷- مایت تروپيلا

تعریف بیماری

مایت تروپيلا انگل خارجی لارو و شفیره زنبوران عسل می باشد. حداقل چهار گونه شناخته شده از تروپيلا عبارتند از:

T. mercedesae و *T. clareae* ، *T. konigerum* ، *T. thaii*

دوره انگلی بر روی زنبوران بالغ ۲-۱ روز است. مایت بارور شده اگر بعد از دو روز موفق به تخم گذاری نشود تلف خواهد شد. تحقیقات اخیر نشان داده که این دوره می تواند ۱۰-۵ روز به طول انجامد. تغذیه مایت بر روی لاروها و شفیره های زنبوران عسل باعث ناهنجاری، مرگ نوزادان، کاهش جمعیت و متعاقب آن تلف شدن یا فرار کلنی می شود. معمولاً ۵۰ درصد لاروهایی که به تروپيلا آلوده می شوند زنده نمی مانند. سرپوش حجرات در اثر انجام عملیات بهداشتی توسط زنبوران کارگر سوراخ شده یا برداشته می شود تا شفیره های آلوده را از حجره خارج نمایند، که قابل رؤیت است، در نتیجه چهره ی قاب آلوده از نظر فرم تخم گذاری نامنظم می شود، که در اثر خارج نمودن شفیره های آلوده توسط زنبوران کارگر می باشد. دوره بلوغ و اقامت کوتاه بر روی زنبوران بالغ باعث تکثیر سریع آن شده؛ به طوری که سرعت تکثیر تروپيلا را ۲۵ برابر واروا ذکر کرده اند. زمانیکه دو مایت (تروپيلا، واروا) یک کلنی را آلوده نمایند، تروپيلا از واروا پیشی می گیرد. اگر دو مایت وارد یک سلول شوند، فقط نسل تروپيلا باقی خواهد ماند.

سیاست ها و راهبردها:

این بیماری تا کنون در کشور مشاهده نشده و گزارشی مبنی بر وجود آن وجود ندارد. در صورت مشاهده بیماری اخطار کردنی است. سیاست دفتر ریشه کنی بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال نمونه برداری حداقل یک بار در سال و مراقبت غیرفعال شامل دریافت گزارشات از بخش های دولتی و خصوصی، قرنطینه مرزی، داخلی و معدوم سازی کلنی های آلوده و رعایت ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- مبتنی بر مشاهده آلودگی با روش های مختلف
- استفاده از داروهای ارگانیک یا شیمیایی

پیشگیری

■ مبتنی بر شمارش مایت با روش های مختلف (پودر شکر ، کندوی مرجع و صفحه چسبناک)، استفاده از کندوهای کف باز و اعمال ضوابط قرنطینه ای

بخش چهارم

سیاست ها و راهبردها در حوزه مراقبت ، کنترل و مبارزه با بیماریهای کرم ابریشم

۱- گلاسری^۱

تعریف بیماری

کرم ابریشم در سن آخر به این بیماری مبتلا می شود. بدن کرم متورم و کیسه مانند شده، مایعات بدن غلیظ و تیره گردیده و نهایتاً کرم ها می میرند. این بیماری توسط ویروس پلی هیدروز هسته ای ایجاد می شود.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری سالانه حداقل یک بار در سال و مراقبت غیرفعال شامل دریافت گزارشات از بخش های دولتی و خصوصی و رعایت ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- با استفاده از آزمون PCR و RT-PCR
- با استفاده از آزمون Elisa

پیشگیری

- رعایت ضوابط امنیت زیستی
- تأمین تهویه و رطوبت مناسب
- تغذیه با کیفیت
- تشخیص زودهنگام آلودگی

۲- فلاشری^۲

تعریف بیماری

یک بیماری باکتریایی است و کرم ها توسط باسیلوس *Bombysepticus* آلوده می شوند. کرم ها معمولاً در سن چهارم آلوده می شوند. هضم در کرم مبتلا مختل می شود و بوی مواد متعفن و فضولات نیمه جامد به مشام رسیده و بی حال و نرم می شود. تغذیه منظم لارو و حفظ شرایط بهداشتی خوب از این بیماری جلوگیری می کند.

سیاست ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری حداقل یک بار در سال و مراقبت غیرفعال شامل دریافت گزارشات از بخش های دولتی و خصوصی، رعایت ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- براساس مشاهده علائم بیماری
- با استفاده از آزمون PCR و RT-PCR
- با استفاده از آزمون Elisa

1. Grasserie

2. Flacherie

پیشگیری

- رعایت ضوابط امنیت زیستی
- بهبود محیط پرورش، مدیریت صدا
- تغذیه با کیفیت

۳- موسکاردین^۱

تعریف بیماری

یک بیماری قارچی ناشی از قارچ *Beauveria bassiana* می باشد که اسپور توسط باد منتقل می شود. در تمام مراحل، کرم‌ها ممکن است مورد حمله قرار گیرند. بدن لارو مبتلا نرم می شود اما پس از مرگ به رنگ سبز در می آید.

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری حداقل یک بار در سال و مراقبت غیرفعال شامل دریافت گزارشات از بخش‌های دولتی و خصوصی، رعایت ضوابط امنیت زیستی می باشد.

تشخیص و درمان

- براساس مشاهده علائم بیماری
- با استفاده از آزمون HPLC و (Infra RedIR,UV)

پیشگیری

- رعایت ضوابط امنیت زیستی
- کنترل دما و رطوبت
- تشخیص زود هنگام آلودگی

۴- پبرین^۲

تعریف بیماری

این بیماری مهم ترین بیماری کرم ابریشم است، زمانی که عفونت شروع می شود می تواند تمام کرم‌ها را از بین ببرد. عامل بیماری اسپور نوزما بومی سیس است. زمانی که رشد کرم کامل گردید مورد حمله قرار می گیرد و پوشش بدن کرم تبدیل به قهوه‌ای یا قرمز کم رنگ با لکه‌های سیاه شده و کرم غیر فعال شده و در نهایت تلف می شود. عفونت از پروانه بیمار از طریق تخم به نسل‌های بعدی منتقل می شود. بنابراین، برای پرورش کرم، از پروانه سالم باید تخم گرفته شده باشد. پس از تخم گذاری، مایعات بدن کرم در زیر میکروسکوپ برای پبرین بررسی شده و اگر آلودگی تشخیص داده شود باید تخم‌ها نابود شوند.

سیاست‌ها و راهبردها

بیماری اخطار کردنی نمی باشد. سیاست دفتر پیشگیری و کنترل بیماری مبتنی بر اجرای مراقبت فعال شامل نمونه برداری سالیانه حداقل یک بار در سال و مراقبت غیرفعال شامل دریافت گزارشات از بخش‌های دولتی و خصوصی، رعایت ضوابط امنیت زیستی می باشد.

1. Muscardine

2. Pebrine

تشخیص و درمان

- براساس مشاهده میکروسکوپی
- با استفاده از آزمون PCR

پیشگیری

- رعایت ضوابط امنیت زیستی
- تولید تخم سالم

